

**MAHZEN-İ MAÂRİF ve MECMA'İ LETÂİF/PARİS
MİLLİ KÜTÜPHANEDEKİ SUPPLEMENT TURKİ
1035 NUMARALI KASİDE MECMUASI
(İNCELEME-METİN)**

(Yüksek Lisans Tezi)

Hasan KİLİTCİ

Kütahya-2018

T.C.
KÜTAHYA DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**MAHZEN-İ MAÂRİF ve MECMA'İ LETÂİF/PARİS MİLLÎ
KÜTÜPHANEDEKİ SUPPLEMENT TURKC 1035 NUMARALI
KASİDE MECMUASI
(İNCELEME-METİN)**

Danışman:
Doç. Dr. Ersen ERSOY

Hazırlayan:
Hasan KİLİTCİ

Kütahya – 2018

Kabul ve Onay

Hasan KİLİTCİ'nin hazırladığı “Mahzen-i Maarif ve Mecma'ı Letaif/Paris Milli Kütüphanedeki Supplement Turkc 1035 Numaralı Mecmua (İnceleme-Metin)” başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip oybirliği / oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

...../...../2018

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Red
Doç. Dr. Ersen ERSOY (Danışman)		
Doç. Dr. Seyfullah YILDIRIM		
Doç Dr. Atilla BATUR		

Doç. Dr. Ayhan KAHRAMAN

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Mahzen-i Maarif ve Mecmaı Letaif/Paris Milli Kütüphanedeki Supplement Turkc 1035 Numaralı Mecmua (İnceleme-Metin)” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../.....2018

Hasan KİLİTCİ

Özgeçmiş

1980 yılında Kütahya'nın Emet ilçesinde dünyaya geldi. İlk, orta ve lise eğitimini Hisarcık'ta tamamladı. 1998 yılında Dumlupınar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü kazandı. Aynı bölümden 2002 yılında mezun oldu. Aynı yıl Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezsiz Yüksek Lisans Programına başladı. 2003 yılında bu programı bitirdi. 2003 yılında Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenliğine başladı. Hâlen Hisarcık ilçesinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Evli ve 1 çocuk babasıdır.

Çalışmamda ve konu seçiminde bana doğrudan yardımcı olan, çalışmamın her anında güler yüzüyle desteğini esirgemeyen muhterem hocam Doç. Dr. Ersen ERSOY'a, bana emeği geçen tüm hocalarıma teşekkür ederim.

ÖZET

MAHZEN-İ MAÂRİF ve MECMA'İ LETÂİF/PARİS MİLLÎ KÜTÜPHANEDEKİ SUPPLEMENT TURKC 1035 NUMARALI KASİDE MECMUASI (İNCELEME-METİN)

KİLİTCİ, Hasan

Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ersen ERSOY

Eylül, 2018, 415 sayfa

Edebiyat; hayatın içinde oluşan, hayatın kendisi olan bir kavramdır. Hayatta yaşanan her şey edebiyatta kendisini gösterir. Türk Edebiyatı da eski dönemlerden beri Türk milletinin kültürünü, zevkini ve yaşantısını bugünlere aktarmıştır. Edebiyat tarihimiz içerisinde Divan edebiyatı, Osmanlı Devleti zamanında oluşan ve o dönemin özelliklerini yansıtan bir edebiyat geleneğidir.

Günümüzde Divan edebiyatına değişik kaynaklar vasıtasıyla ulaşabilmekteyiz. Bu kaynakların içinde mecmuaların önemli bir yeri vardır. Bir mecmuada, o dönemde yaşamış olan pek çok şairin şiirine rastlarız. Bu yönüyle mecmualar, içerisinde pek çok kıymeti barındıran bir hazine gibidir. Mecmuaları, yazıldığı dönemin sanat ve edebiyat anlayışını yansıtan bir gökkuşağı gibi de düşünebiliriz. Bizim çalışmamıza konu olan “Mahzen-i Maarif ve Mecma’ı Letaif” adlı Paris Milli Kütüphanedeki Supplement Turkc 1035 numaralı mecmua, 1603-1617 yılları arasında Osmanlı Devletine padişahlık yapan Sultan I. Ahmed’e yazılmış olan övgü şiirlerini barındırmaktadır. Her ne kadar övgü denince aklımıza kaside gelse de bu mecmuada Sultan Ahmed övülürken kaside dışında nazım şekilleri de kullanılmıştır. Aynı zamanda Sultan I.Ahmed’in yaptıkları, şiirlerde kendisini göstermektedir.

Çalışmamızın amacı Sultan I. Ahmed devrinin edebiyatımıza yansımaları gözler önüne sermek, divan edebiyatının sosyal ve siyasi hayattan kopuk olmadığını belirtmektir. Çalışmamız iki bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde mecmuanın tavsifi, mecmuada ismi geçen şairler, mecmuada yer alan nazım şekilleri ve şiirlerin muhtevaları; ikinci bölümde ise metnin transkripsiyonu verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Divan edebiyatı, mecmua, kaside, Sultan I. Ahmed

ABSTRACT

MAHZEN-İ MAÂRİF AND MECMA'İ LETÂİF: THE KASİDE MECMUA REGISTERED AT SUPPLEMENT TURKC 1035 IN PARIS NATIONAL LIBRARY

KİLİTCİ, Hasan

Master's Thesis, Department of Turkish Language and Literature

Advisor: Assoc. Prof. Ersen ERSOY

September, 2018, 415 pages

Literature is a term that comes into existence in life and is life itself. Everything that is lived through in life is reflected in literature. Turkish literature has been conveying the culture, the taste and the experience of the Turkish people since ancient times. In our literary history, Divan literature is a literary tradition which formed during the Ottoman period and reflects the characteristics of that period.

Today we are able to access Divan literature through various sources. Mecmuas have an important place as one of these sources. In a mecmua we can come across the poetry of many poets who lived at that time. In this sense, mecmua is like a treasure that holds many precious things inside. We can also think of mecmua as a rainbow that reflects the art and literature of the time it was written. The subject of our study, the journal of "*Mahzen-i Maarif ve Mecma'ı Letaif*" registered at Supplement Turkc 1035 in Paris National Library, contains praise poems written for Ottoman Sultan Ahmed I, who ruled between 1603-1617. Although kaside is the first thing that springs to mind when we speak of praise, other forms of verse were also used in the mecmua to praise Sultan Ahmed I. The acts of Sultan Ahmed I were also reflected in the poetry.

The aim of this study is to reveal how the period of Sultan Ahmed I is reflected in our literature and show that divan literature is not isolated from social and political life. The study is comprised of two sections.

The first section is devoted to the description of the mecmua, the poets, the forms of verse and the content of the poems in the mecmua. In the second section, the transcription of the text is given.

Keywords: Divan literature, mecmua, kaside, Sultan Ahmed I

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	ix
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	x
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM MECMUANIN TAVSİFİ VE İNCELEMESİ

1.1. MECMUA’NIN TAVSİFİ	4
1.2. MECMU’ANIN İNCELENMESİ	4
1.2.1. Mecmu’adaki Şairler.....	4
1.2.2. Mecmu’anın Yapı ve Muhtevası (Nazım Şekilleri).....	24
1.2.2.1. Kaside	24
1.2.2.2. Tarih Kıt’ası.....	26
1.2.2.3. Nazm.....	27
1.2.2.4. Musammatlar	27
1.2.2.5. Murabba.....	27
1.2.2.6. Muhammes	28
1.2.2.7. Müseddes	28
1.2.2.8. Müsemmen	29
1.2.2.9. Terkeb-i Bend.....	29
1.2.2.10. Terci-i Bend.....	30
1.2.3. Muhteva	30

İKİNCİ BÖLÜM METİN

2.1. METİN	77
SONUÇ.....	397
EKLER.....	398
KAYNAKÇA	410
DİZİN	415

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1.1: Mecmuada Yer Alan Şâirlerin Şiir Sayısı.....	24
Tablo 1.2: Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri ve Sayısı	30

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1: Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri ve Sayısının Grafiksel Gösterimi.....30

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا (ā)	a, ā	ص	ş
ا (ī)	a, e, ı, i, u, ü	ض	ž, ɖ
ب	b, p	ط	ṭ
پ	p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	ṯ	غ	ġ
ج	c, ɟ	ف	f
چ	ɟ	ق	q
ح	ħ	ك	k, g, (ñ)
خ	ħ	ك	ñ
د	d	ل	l
ذ	z, d	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v, u, ū, ü, o, ö
ژ	j	ه	h, a, e
س	s	لا	la, lā
ش	š	ی	y, ı, i, ī
		ء	’

TEZ METNİ

GİRİŞ

Divan edebiyatı, 13. yüzyıldan başlayıp 19. yüzyılın ortalarına kadar devam eden bir edebiyat geleneğidir. Bu gelenek, kültürümüzde önemli bir yer teşkil etmektedir. Genelde bu edebiyatın, halktan ve sosyal hayattan kopuk olduğu düşüncesi yaygın olsa da bu kanıya katılmadığımı belirtmek isterim. Aksine bu edebiyatta, sosyal ve siyasi hayatta ne olup bittiğini çok rahat görmekteyiz. Kanuni Sultan Süleyman Han, oğlu Şehzade Mustafa'yı infaz edince Taşlıcalı Yahya, bu elim olayı anlatan mersiye yazmıştır. Dönemin şairleri, devlet ve din büyüklerini övmek amacıyla kasideler yazmıştır. Aşk ve aşk acısını dile getirmek isteyen pek çok şair, gazeller yazmıştır. Kasidelere bakınca yöneticilerin özelliklerini, gazellere bakınca o dönemin aşk ve güzellik anlayışını, kıt'alara bakınca o dönemde yaşanan olayların ya da oluşturulan yapıların tarihini öğrenmiş oluruz. Bu açıdan bakıldığında Divan edebiyatının sosyal ve siyasi hayattan kopuk olmadığı, aksine yaşanan dönemi her yönüyle aksettirdiği görülebilir.

Yaklaşık altı asır süren bu edebiyat deryasını anlamak ve anlatmak için gereken çalışmaların tam manasıyla yapılması gerekmektedir. Bu edebiyat geleneğinde pek çok şair şiirler yazmış ve bunları “divan” denilen kitaplarda toplamıştır. Sadece bununla yetinilmemiş, değişik şairlerin şiirleri bir araya getirilip toplanarak “mecmualar” oluşturulmuştur. Mecmualar, Divan edebiyatının değişik şairlerini ve eserlerini bir araya getiren derya gibidir. Bizim incelediğimiz mecmua da bu deryada ancak bir katre sayılır. Çalışmamızda Sultan I. Ahmed döneminin edebiyata yansıması sunulmuştur. Osmanlı Devleti'nde önemli bir yere sahip olan Sultan I. Ahmed döneminin, tarih kitapları dışında, bir de şairlerin gözünden aktarılması; edebiyatın, toplumsal hayatın aynası olduğu görüşünün geçerliliği amaçlanmıştır. Böylelikle toplumsal ve siyasi hayatta meydana gelen gelişmelerin divan edebiyatına yansıması gözler önüne serilmiştir.

Sultan I. Ahmed'e yazılan övgü şiirlerinin bir araya getirildiği bu eserde toplam 210 şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerin bazılarında padişah övülmüş, bazılarında padişahın gittiği av merasimleri anlatılmış, bazılarında padişahın Kâbe'ye yaptığı hizmetler anlatılmış, bazılarında da padişahın yaptığı hizmetlere ve yapılara tarih düşülmüştür. Mecmua; 138 kaside, 15 müseddes, 7 müsemmen, 6 mesnevi, 23 kıt'a, 14

nazm, 4 terci-i bend, 2 murabba, 1 muhammesten oluşmuştur. İncelemesini yaptığımız bu eser, 1603-1617 yılları arasında Osmanlı Devleti'ne hünkâr olan Sultan I. Ahmed dönemini yansıtan bir ayna gibidir.

BİRİNCİ BÖLÜM

MECMUANIN TAVSİFİ VE İNCELEMESİ

1.1. MECMUA’NIN TAVSİFİ

İncelememize konu mecmua hakkındaki bilgiler, kütüphanenin veri tabanındaki bilgiler ile sınırlıdır.

Mecmuanın fiziki nitelikleri hakkında da, eseri göremediğimiz için veri tabanından elde ettiğimiz bilgilerden faydalanabiliyoruz. Mecmua, Fransa Milli Kütüphanesinde “Sultan Ahmed’in övgüsüyle bestelenmiş şiirlerin koleksiyonu “ adıyla el yazmaları bölümünde 1035 numara ile kayıtlıdır. Veri tabanında eser “el yazması” olarak belirtilmiştir.

Eser altın çerçeveler halinde, yaklaşık 1617 yılında yazılmıştır. 82 varaktan oluşmaktadır. Eserin ebatları 31.5 x 21.5 santimetredir. Eser; ciltli, kabartmalı kahverengi deri ve altın süslemelidir. Mecmua, harekelidir. Sadece siyah mürekkep kullanılmış, vurgulanması gereken kelimeler altın rengiyle yazılmıştır. Derkenar ve cedvel kullanılmış olup sayfa ortaları iki sütun olarak kullanılmıştır. Mecmuada sayfalar, Arap rakamlarıyla numaralandırılmamıştır. Mecmuanın sayfalarına sonradan numara konulmuştur.

Eserde şiirler belli bir düzene göre sıralanmamıştır. Aynı şairin farklı sayfalarda şiiri mevcuttur.

Mecmu’a; mesnevi, kaside, müseddes, müsemmen, kıt’a, terci-i bend, nazm, murabba ve muhammes nazım şekillerinden oluşmuştur. Bunların dışında mecmuada, iki nesir vardır.

1.2. MECMU’ANIN İNCELENMESİ

1.2.1. Mecmu’adaki Şairler

1-Bahtî (Sultan I. Ahmed)

Babası III. Mehmed’in Saruhan valiliği sırasında 28 Nisan 1590’da Manisa’da dünyaya gelmiştir. Annesi Handan Sultan’dır. Celâli olaylarından dolayı sancağa çıkamamıştır. Babasının 18 Recep 1012’de (22 Aralık 1603) vefatı üzerine on dört yaşında tahta çıkmıştır (İlgürel, 2001: 30). Sultan Ahmed, 1603-1617 yılları arasında hükümdarlık yapmıştır. I. Ahmed elli bir gün devam eden bir mide hastalığı sebebiyle 22 Kasım 1617’de yirmi sekiz yaşında vefat etmiştir. Zevk ve sefaya önem vermeyen,

dindar ve hayırsever bir padişah olduğundan dolayı halk tarafından sevilen hükümdardır. Sultan Ahmed, ihanet edenleri affetmeyen ve sert mizacı sebebiyle devlete hizmet edenlere dahi zaman zaman acımasız davranan bir padişaktır. Ava ve cirit oyununa meraklı olduğu, ara sıra Edirne ve Bursa’da ava çıktığı bilinmektedir. Mecmuamızda da bu durum şiirlerle dile getirilmiştir. Şâir olan ve şiirlerinde Bahtî mahlasını kullanan Sultan Ahmed’in küçük bir dîvânı vardır (İlgürel, 2001: 32).

I. Ahmed’in gerçekleştirdiği önemli değişikliklerinden biri, “ekberiyet” ve “erşediyet” yani hânedanın en büyük ferdinin hükümdar olması usulünün benimsenmiş olmasıdır. Tedbir açısından da öteki şehzadeler sarayın özel bir yerinde kafes arkasında tutulmuştur. Bu kanuna uyularak Sultan Ahmed’e I. Mustafa halef olmuştur (İlgürel, 2001: 33).

Osmanlı tarihinde en büyük eserler arasında sayılan ve mimarî özellikleri bakımından sanat tarihinde önemli bir yere sahip olan Sultan Ahmed Câmii onun tarafından yaptırılmıştır. Sultan Ahmed, bu câmiinin temeli atılırken altın bir kazma ile bizzat çalışmıştır. I. Ahmed, yıkılmaya yüz tutan Kâbe duvarlarını İstanbul’dan ustalar göndererek tamir ettirmiş, Kâbe’nin kapısı üzerindeki kitâbe ile altın oluğu yenilemiş, ayrıca duvarlara destek olması için saf altın ve gümüşten on altı kuşak yaptırıp Mekke’ye göndermiştir. Sultan Ahmed’in Kâbe’ye yaptığı bu hizmetler incelediğimiz mecmuadaki şiirlerde de anlatılmıştır. Bunlardan başka, İstanbul’da beyaz mermerden yaptırdığı bir minberi Medine’ye göndererek Mescid-i Nebvî’nin eskiyen minberinin yerine koydurmuştur. Babasının türbesini de yaptıran I. Ahmed’in bugün mevcut olmayan, Üsküdar’da Kavak Sarayı Mescidi ile Beylerbeyi’nde İstavroz Mescidi’ni yaptırdığı bilinmektedir. Ayrıca Eyüp’teki sebilinden başka Alemdar’da, Tophane’de, Tersane’de, Üsküdar Kavak İskeleyi’nde ve Haydarpaşa’da yaptırttığı çeşmeler ise îmar faaliyetleri sırasında ortadan kalkmıştır. Devrinde ilk defa tütün ithaline izin verilmiş, bunun yanında ülke çapında içki yasağı uygulanmıştır (İlgürel, 2001: 33).

2-Azîz, Abdülazîz bin Hoca Sâdeddîn (1575-1618)

On yedinci yüzyıl başlarının tanınmış âlim, şâir ve yazarlarından. Abdülazîz Efendi, hem anne, hem de baba tarafından tanınan, asil ve kültürlü bir aileden gelmektedir. Babası, Sultan III. Murad’ın hocası, tarihçi ve şeyhülislâm Hoca Sâdeddîn Efendi, annesi ise Mustafa Paşa’nın kızı Fâtıma Hatun’dur. İki ağabeyi şeyhülislam, bir

kardeşi kazasker olan Abdülazîz, 1575 senesinde İstanbul’da doğmuştur. Çocukluk ve gençlik yılları, Sultan III. Murad devrinde, “Hâce-i Sultânî” Sâdeddîn Efendi’nin terbiyesi altında geçmiştir. Tahsil çağına geldiğinde, ilim mesleğini seçen Abdülazîz Çelebi, yirmi yaşında babasından mülâzemet almıştır. Babasının nüfuzu sayesinde, mesleğinde kardeşleri gibi hızla yükselmiştir. 1595 senesinde “sahn” pâyesine çıkarılan Gazanfer Ağa Medresesi’nin müderrisi olmuştur. 1596’da sahn-ı semâniyeye gidip 1598’de Yavuz Sultan Selîm Medresesi’ne yükselmiştir. 1598 senesinde Sultan Süleyman medreselerinden Birinci Medrese, 1600’de Süleymâniye Dârü’l-hadîs Medresesi müderrisliğine getirilen Hocaîade, bir sene sonra Hâkânîye-i Vefâ müderrisliğine geçmiştir. 1602 senesinde Bursa kadılığına tayin edilen Abdülazîz Efendi’nin buradaki vazifesi sekiz-dokuz ay sürmüştür. Bir yıl sonra Galata kadılığına getirilen Abdülazîz Efendi, 1604’te İstanbul kadılığına nakledilmiştir. Birkaç ay sonra vazifesinden alınan Hocaîade, 1606’de Anadolu kazaskerliğine yükseltilmiştir. İki yıl devam eden bu işten 1608’de azledilmiş; aynı senenin sonunda Rumeli kazaskeri olmuştur. Onun bu mevkide bulunduğu esnadaki bir teşebbüsü, kazaskerlerin protokoldeki yerlerinin öne alınmasını sağlamıştır. 1610 yılında ilk Rumeli kazaskerliğinden alınıp emekliye sevk edilen Hocaîade, 1612’de tekrar Rumeli kazaskeri oldu. Üç sene kadar devam eden bu vazifesi, 1614’te emekliye ayrılmasıyla sona erdi. 1615’te Gelibolu arpalığına tayin edilmiştir.

Hocaîade Abdülazîz Efendi, 1617 yılında oğlu Mehmed ile Hicaz’a gidip Hac farızasını yerine getirmiş, Hac dönüşünde tutulduğu hastalık sebebiyle arpalıktan istifa etmiştir. 5 Aralık 1618 tarihinde siroz hastalığından vefat etmiş ve babasının Eyüp’te bulunan türbesinin yanına defnedilmiştir.

Şeyhülislâm ve dîvân sahibi şâir Bahâî Mehmed Efendi’nin babası olan Hocaîade Abdülazîz’in elimizde birkaç eseri mevcuttur. Şiirleri, biyografik kaynaklarda görülen örnekler ve tercüme ettiği metinlerde yer alan manzum parçalardan ibarettir. Şâirliğinden çok sanatlı nesir alanındaki verimleriyle tanınan Hocaîade’nin Farsça’dan Türkçe’ye tercüme ettiği üç eseri vardır. Onun mektup, takriz, reddiye türünden kısa yazıları dışındaki bu hacimli mensur eserleri şunlardır: Ahlâk-ı Muhsinî Tercümesi, Miftâhu’s-sa’âde fî kavâ’idi’s-siyâde Tercümesi, Gül-i Sad-Berg (Ceyhan, 2014).

3-Âlî, Yavuzzâde Seyyid Mustafa Efendi (?-1647)

I. Ahmed dönemi âlimlerinden Yavuz Seyyid Efendi'nin oğludur. Asıl ismi Mustafa'dır. Yavuzzâde Seyyid Mustafa Efendi ismiyle bilinir. Rıza Tezkiresi'nde Selânikli Yavuzzâde Mustafa Çelebi Efendi adıyla geçmektedir (Zavotçu 2009: 91). İyi bir öğrenim gören şâir, dönemin tanınmış âlimlerinden dersler almıştır. Sırasıyla Zeynî Çelebi, Haydar Paşa ve Rüstem Paşa medreselerinde müderrislik yapmıştır. 1626 yılının mart ayında terfî ederek Kınalızade Abdurrahman Efendi'nin yerine Siyâvuş Paşa Sultânî Medresesi'ne, 1627 yılında Bülbülzâde Emirî Mehmed Seyyid yerine Sahn medreselerinden birine, 1629 yılında da Vardarî Şeyhzade Mehmed Efendi yerine Bursa Murâdiye Medresesi'ne atanmıştır. Aynı yıl Edirne'de bulunan Sinan Paşa Daru'l-hadisine müderris olan Seyyid Mustafa Efendi 1631'de Atlu Davud Efendi yerine Edirne'de bulunan Selimiye medresesine atanmıştır. 1632 yılında Şehzade Medresesi'ne, 1633 yılında Süleymaniye medreselerinden birine atanmıştır. 1635'te Yavuzzâde Mehmed Efendi'den boşalan Selânik kadılığına atanmış, kısa bir süre sonra bu görevinden azledilmiş ve yerine Ahmed Şahab Efendi getirilmiştir. Ocak 1641 yılında Galata, Ocak 1642 yılında da Bursa kadısı olmuştur. 1642'de Bursa kadılığından azledilmiş ve beş yıl sonra Ağustos 1647'de vefat etmiştir.

Yavuzzâde Seyyid Mustafa Efendi şiirde ve inşada hüner sahibi olmuş ve şiirlerinde “Âlî” mahlasını kullanmıştır (Kesik, 2014).

4-ES'AD, Hâcezâde (1570-1625)

Es'ad Mehmed Efendi, 14 Haziran 1570 tarihinde İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Babası I. Ahmed döneminde şeyhülislamlık görevinde bulunan ve Tâcü't-tevârîh adlı eseriyle bilinen Hoca Sa'deddin Efendi'dir. Tahsil hayatına babasından ve Molla Tefvîk Gîlânî'den aldığı derslerle başlamış, 1588 yılında on sekiz yaşında iken Haseki Medresesine mülâzım olmuştur. Sahn-ı Semân, Sultan Selim ve Süleymaniye medreselerinde müderrislik görevinde sonra, kadılık, Anadolu ve Rumeli kazaskerlikleri görevlerinde bulunmuştur. Es'ad Efendi, Hac seyahati dönüşünde 2 Temmuz 1615 tarihinde veba hastalığına yakalanan ağabeyi Şeyhülislâm Mehmed Efendi'nin vefat haberini ve kendisinin şeyhülislâmlığa tayin haberini aynı anda almıştır. Kırk altı yaşında meşihat makamına getirilen Es'ad Efendi, padişahlığın I. Ahmed, I. Mustafa, II. Osman ve yine I. Mustafa, IV. Murad arasında dört defa el değiştirdiği devre denk

düşen bir zaman diliminde iki defa bu makama tayin edilmiş ve toplam sekiz yıl altı ay şeyhülislamlık yapmıştır. I. Mustafa'nın tahta geçmesinde etkin olduğundan dolayı da II. Osman'ın düşmanlığını üstüne çekmiştir. II. Osman padişah olunca Es'ad Efendi'nin yetkilerini sınırlayıp ona sadece fetva işlerini bırakmış, ulemânın sırasını düzenleme yetkisini hocası Ömer Efendi'ye vermiştir. Şeyhülislâmların sefere gitmesi âdet olmadığı halde Es'ad Efendi, II. Osman'ın gönlünü kazanmak için Hotin seferine katılmıştır. II. Osman'ın, geleneğin dışına çıkarak Es'ad Efendi'nin kızı Âkile (Ukayla) Hanım ile evlenme isteğine Es'ad Efendi başlangıçta karşı çıksa da sonra zorla kabul etmiştir. Aralarındaki soğukluktan dolayı damadından daima uzak duran Es'ad Efendi, ancak çok önemli meselelerden dolayı saraya gitmiştir. II. Osman'ın hacca gitme isteğine Es'ad Efendi ve diğer bazı âlimler karşı çıkmış, padişahı hacca gitmekten vazgeçirmeye çalışmışlardır. Es'ad Efendi, padişahların hacca gitmekten ziyade adaletli davranmaları gerektiğini, zira büyük bir fitne tehlikesinin baş gösterdiği fetvasını verdiyse de, padişah -bir rivayete göre- fetvaları yırtmış ve Hoca Ömer'in de etkisiyle kararından dönmemiştir. Es'ad Efendi, bütün çabalara rağmen olayların büyümesini ve çıkan isyanda II. Osman'ın öldürülmesini engelleyememiştir. Daha sonra damadının cenazesine de gitmeyince görevinden istifa etmiş sayılmıştır. Bir yıl sonra, 1623 senesinde IV. Murad zamanında, halefi Zekeriyâyâde Yahya Efendi'nin, vezir-i azam Kemankeş Ali Paşa'nın etkisiyle azlini müteakip ikinci defa şeyhülislâmlığa tayin edilen Es'ad Efendi, bu ikinci görevi esnasında vezir-i azamla geçinememiştir. Es'ad Efendi, bir yıl yedi ay süren bu görevi esnasında 22 Mayıs 1625 tarihinde vefat etmiş ve Eyüp'te babasının yaptırdığı aile mezarlığına defnedilmiştir. Şu mısralar ölümüne düşülen tarihlerdir:

Eyledi Es'ad Efendi cennet-i adni mekân

Es'adu'r-Rûm gitdi ukbâya

Es'ad Efendi döneminin büyük âlimlerinden biri kabul edilmektedir. Bunda, Türkçe, Arapça ve Farsça'ya son derece hâkim olan Es'ad Efendi'nin küçük yaşlarda babasından ve hocalarından aldığı tahsilin etkili olduğu düşünülebilir. Dürüst, cömert, takva sahibi olan Es'ad Efendi'nin Aziz Mahmud Hüdâyî'ye intisap ettiği, Celvetî tarikatına mensup olduğu ve daha sonra Celvetiyye tarikatında hilafet aldığı da kaynaklarda belirtilmiştir.

Es'ad Efendi, çeşitli üst düzey memuriyet hayatının akabinde Osmanlı bürokrasisinin en üst kademelerinden biri olan şeyhülislamlık makamında görev yapmış ve telif ettiği eserler ile aydın sorumluluğunu yerine getirmiştir. Eserlerine baktığımızda meslekî kimliği ile bütünleşen eserler meydana getirdiği görülmektedir. Bir aklâk/etik kitabı olan Gülistân'ı tercüme etmenin yanında İslam büyüklerinden dört halifenin hilyelerini anlatan Gülistân-ı Şemâil, cuma gününün faziletlerini anlatan eseri Fezâil-i Cum'a ve yazıldığı dönemden bugüne İslam dünyası için her dönemde rağbet gören Kaside-i Bürde Tahmisi onun meslekî kimliğine uygun eserler verdiğinin kanıtı sayılabilir.

Bu eserlere baktığımızda Gülistân-ı Şemâil dışındaki eserlerin manzum-mensur karışık olduğu görülmektedir. Eserlerinde kullandığı dile bakıldığında Es'ad Efendi, Arapça ve Farsça'yı şiir dilinde kullanacak düzeyde bilmektedir. Nesir dilinde ise yer yer uzun tamlamalar kullanmıştır. Manzumelerde daha sade bir dil kullandığı görülür. Şiirlerinde Türkçe atasözü ve deyimlerden de yararlandığı, yerli Türkçeyi kullanma konusunda bilinçli ve istekli olduğu, Gül-i Handân adlı eserinin mukaddimesinde dile getirilmektedir. Gül-i Handân'daki manzumeler, ahenk unsurları bakımından incelendiğinde çok az vezin kusurları olsa da Es'ad Efendi'nin vezin ve kafiye konusunda da yeterli alt yapıya sahip olduğu görülür (Özdemir, 2015).

5-NÂDİRÎ, Abdü'l-ganîzâde Mehmed Nâdir Efendi (1572-1626)

Asıl adı Mehmed olan şâir 1572 senesinde İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Kaynaklarda babasının ismi ve mahlâsıyla anılır. Bolu vilayetinin Gerede kasabasından, ilim ve fazilet sahibi olan babası Abdulganî Efendi Bursa'da ve İstanbul'da çeşitli medreselerde müderrislik yapmış, daha sonra Şam, Kahire ve İstanbul kadıliklarında bulunmuştur. Kısa bir süre Anadolu kazaskerliğini de yapan Abdulganî Efendi, 1587'de Bursa'da vefat etmiştir.

Tefsîr-i Beyzâvî Hâmişinde Ta'likatı, Şerh-i Tecrîd'de Hâşiyesi, Fezâ'il-i Şâm Tercümesi, Risâle Fî-Beyân-ı Ahvâl-i Eyyâm adlı eserleri vardır. Kardeşi Abdülcebbâr Celîlî de şair olup 3.Murad devrinin ortalarında vefat etmiştir. Nâdirî, ilim ve fazilet sahibi bir aileden gelmektedir. Eserlerinden kuvvetli bir medrese tahsili gördüğü anlaşılmaktadır. Kaynaklarda Nâdirî hakkında verilen bilgiler daha çok onun bulunduğu resmî görevleri, tarihleriyle birlikte sıralamak şeklindedir. Hakkında tezkirelerde de

fazla bilgi yoktur. Birkaç övgü cümlesi, ölüm tarihi ve şiirlerinden kısaca örneklerle yetinilmiştir. Nâdirî, Nev'izâde Atâî'nin kaydına göre Hoca Sadeddin Efendi'den mülâzemetinden sonra 1591 yılı ortalarında kırk akçe ile İstanbul'da Papasoğlu Medresesi'ne tayin edilmiştir. 1595 yılında Muslî Efendi yerine Mahmud Paşa, 1596 yılında Ömer Efendi yerine Semâniyeden birinde, 1600 yılında Sarı Hâce yerine Şehzâde Medresesi, bir yıl sonra 1601 yılında Süleymâniyeden Dördüncü Medresede müderrislik görevlerinde bulunmuştur. 1602 yılında Rıdvan Efendi yerine Selânik kadılığına getirilmiş, ancak Yemişçi Hasan Paşa'nın isteğiyle azledilerek yerine tekrar selefi tayin edilmiştir.

Nâdirî'nin kayınpederi Sunullâh Efendi, Hoca Sadeddîn Efendi'nin yerine 1599 yılında şeyhülislam olmuş 1601 yılında Yemişçi Hasan Paşa tarafından azlettirilmiştir. 1602 yılında ikinci defa şeyhülislamlığa getirilmiş fakat aynı yıl içinde yine Yemişçi Hasan Paşa tarafından azlettirilerek Rodos'a sürgün edilmiştir. Sunullâh Efendi ile Yemişçi Hasan Paşa arasındaki bu düşmanlık Nâdirî'yi de mağdur etmiştir. Nâdirî, Hasan Paşa'nın katliyle 1603 yılında sadarete getirilen Mısır Beylerbeyi Malkoç Ali Paşa'ya, Sadaret kaymakamı Kasım Paşa'ya ve Müftî'l-enâm Mustafa Efendi'ye sunduğu kasidelerle mağduriyetini dile getirmiş makam dileğinde bulunmuştur. Bunun üzerine 1604 yılında tekrar Selânik kadılığına iade edilen Nâdirî, 1604 yılında Azmi Efendi yerine Mısır (Kahire) kadılığına getirilmiş, kısa bir süre sonra da 1605 yılında İmâm Dâmâdı yerine Edirne Kadılığına tayin edilmiştir. Atâî'nin yazdığına göre Edirne kadısı iken padişahın iltifatına mazhar olan Nâdirî, 1607'de Hasan Efendi yerine İstanbul kadılığına getirilmiştir. 1608'de azledilmiş, 1609 yılında Kemâl Efendi yerine Galata kadısı olmuştur. İki sene sonra Nâdirî, 1614 yılında Anadolu Kazaskerliğinden azledilmiştir. Bu esnada Sultan I. Ahmed'e sunduğu kasidelerinde, bir türlü yakasını bırakmayan hasımlarından yakınan Nâdirî, Kapudan Halil Paşa'nın Malta seferi sebebiyle yazdığı kasidesinde uğradığı iftira ve gadri dile getirmiş, Nasuh Paşa'ya sunduğu kasidelerde de hakkındaki kötü düşünceli kimselerden yakınmıştır Resmî görevlerinde devlet ve millete ihtimam ile menâsıbdâ adâletli davrandığını, bunun yanında kötü düşünceli, cahil kimseler sebebiyle uğratıldığı haksızlıkları özellikle kasidelerinde dile getiren şair, ölümünden önce yakalandığı hastalığın sıkıntılarını da beyitlerinde anlatmıştır. Hayatının sonunda altı ay felçli yatan Nâdirî'nin ölümü

kaynaklara göre 17.2.1626 tarihidir. 56 yaşında vefat eden Nâdirî'nin kabri İstanbul'da Abid Çelebi Mescidi'ndedir.

Nâdirî, Arap ve Acem şâirleri yanında, dîvân şiirimizin klasikleri sayılan Ahmed Paşa, Necâtî, Nevâî, Fuzûlî, Zâtî, Bâkî gibi şâirleri örnek almıştır. Nef'î ve Şeyhülislâm Yahya gibi usta şâirlerle çağdaş olan Nâdirî, Bâkî, Yahyâ, Nefî gibi büyük şâirlerin gölgesinde, ikinci planda kalmıştır. Bilgili ve kültürlü bir kişi olan Nâdirî'nin aynı zamanda şiirde hayale önem verdiği görülmektedir. Onun eserlerindeki unsurlar divan şâirlerinde gördüğümüz ortak hususiyetlerdir. Hayal dünyasının zenginliği bakımından divan şâirleri içinde hatırlanabilecek bir yer verilmesi gereken Nâdirî, bazı edebiyat tarihlerinde “hayalli bir nazım üslûbunu tercih etmesiyle Yahya ve Riyazî ile birleşmiş Nef'î yoluna doğru giden bir şâir” olarak tarif edilmektedir. Fakat onun imajları, duygulardan ziyâde gözleme ve zihne dayalı kompozisyonlar şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Eserlerinde duygudan çok düşünce hâkimdir. Lirik bir şâir olmadığı için de şiirlerinde pek fazla derinlik ve samimiyet göze çarpmamaktadır. En samimi ve duygulu şiirleri dînî şiirleri, özellikle mi'râciyeleridir. İkisi dîvânında biri de *Şehnâme*'sinde olmak üzere toplam 204 beyit tutarında üç mi'râciyesi vardır. Onun en çok tanınan ve beğenilen şiirleri de mi'râciyeleri ve *Şehnâme*'sidir. Dîvânının ilk kasidesi olan 74 beyitlik mi'râciyesine XVII. yüzyılın ikinci yarısında yetişmiş olan dönemin üstâd ve tanınmış şâirleri Nâbî ve Sâbit tarafından nazireler yazılmıştır.

Şiirlerinde maddi aşk yanında ilâhî aşktan, dünya sevgisi yanında âhiret hayatına ait korkulardan bahseden Nâdirî'yi mutasavvıf şâirlerden sayamayız. Nâdirî, tasavvufu şiir için bir vasıta görmüştür. Çok fazla olmamakla birlikte özellikle gazellerinde kullandığı tasavvufi kelime ve kavramlarda da derin ve lirik bir söyleyiş yoktur. Fakat dînî hayattan ve dînî kaynaklardan alınan unsurlar onun eserlerinde, çok defa dînî bir coşkuya varacak ölçüde zengin ve renkli bir ifade tarzıyla yer almıştır. Şiirlerinde, ilmî çalışmalarından ve zamanın bilgi kaynaklarından gelen muhtelif unsurlar yer yer kendisini göstermektedir.

Onu hikemî ruh yönünden, Nâbî'yi hazırlayan ve Türk şiirinin gireceği yolu belirleyen kişiler arasında saymak mümkündür. Şiirlerinde mânânın söze hâkimiyeti, hayalin kuvvetli olması, orijinal mazmunlar bulup söylemesi ve halka ait söyleyişlerle “sebk-i hindî” üslûbunda Nâilî'nin öncüsü olduğu düşünülebilir. Nâdirî her türlü söz ve

mânâ sanatını kullanmıştır. Tenâsüp, teşbih, istiâre, mecâz gibi dîvân şiirimizin ana sanat yapısını oluşturan edebî sanatlar, onun da mısralarını zenginleştirmektedir. Nâdirî'nin şiirleri, şekil ve vezin bakımından da kusursuz sayılabilecek bir güzelliكتedir. Kasidelerinde çoğunlukla bütün bölümler mevcuttur. Kimi defa nesîb ve teşbib bölümü bulunmayan, doğrudan doğruya methiyeye başlanan kasideleri de vardır. Şâir, kasidelerin giriş kısmında daha samimi ve başarılıdır. Şahsî olmayan umumî vasıflarla övülen kimseler, çoğunlukla Şehnâme kahramanları ve Çâr-yâr ile kıyaslanmakta, onlarla ilgili münasebetler içerisinde ele alınmaktadır.

Nâdirî'nin ağır sayılabilecek bir dili vardır. Arapça, daha çok Farsça kelimelerle yüklü bu dil nesirde çok daha ağırdır. Sık rastlanan ikili üçlü tamlamalar yanında baştan sona tamlamalarla kurulu mısralar da görülmektedir. Kullandığı kelimeler dîvân şâirlerinin sözlüğünde mevcut kelimelerdir. Buna ilaveten bu sözlükte rastlanmayan veya az rastlanan kelimeler de oldukça fazladır. Aruz veznini başarıyla kullanan Nâdirî'nin rubâîlerinde, vezin bakımından dikkat çeken bir husus vardır. Bazı rubâîlerinde ahreb ve ahrem kalıplarını karışık olarak müştereken kullanmıştır. Kafiyeleeri çoğunlukla zengin kafiyeleedir. Bunun yanında tam kafiyeleere, cinasa da yer vermiştir. Sık olmamakla birlikte Arapça, Farsça kelimelerle Türkçe kelimelerin, çekim eklerinin kafiye olarak kullanıldığı da olmuştur. Nâdirî'nin sanat dünyasına, kendisinden önceki ve çağdaşı büyük şâirlerimizin etkisinin olduğu muhakkaktır. Bazı şiirlerinde, Fuzûlî'de görüldüğü gibi yer yer rûhî ızdıraplarını dile getirmiştir. Tercî-i bendiyle Bâkî'yi tanzir eden, iki gazeline tahmisi bulunan şâirin üzerindeki Bâkî etkisi de açıkça görülmektedir. Şiirlerindeki gür ses, zaman zaman başvurduğu kelime oyunları, imaj ve hayal âlemi Bâkî'yi hatırlatan hususiyetlerdir. Kasidelerinin nesîb kısımlarındaki tasvirlerde, hayal zenginliği gibi noktalarda çağdaşı Nef'î'yi hatırlatmaktadır. Beyitlerinde Nef'î'nin yumuşatılmış mübâlağasına, ihtişam ve gururuna benzer özellikler yanında, onun da kendisini aşırı övmekten kaçınmayarak sanat kudretine olan inancını dile getirdiğini görüyoruz. Kasidelerinde Nef'î etkisi görülmekle beraber ondaki hezl, hiciv ve mizahtan Nâdirî'de hiçbir iz bulunmaz. Nâdirî'nin, Mesihî, Hâletî, Fuzûlî, gibi şâirlere nazireleri vardır. Kendisinin de devrinde beğenilip sevildiği anlaşılmaktadır. Nef'î, Nev'î-zâde Ataî, Azmi-zâde Hâletî gibi devrinin üstadları tarafından kasidelerine nazireler yazılmıştır. Bir gazeli de Cevrî tarafından tahmis edilmiştir. Ganî-zâde Mehmed Nâdirî Efendi ilmi yanında edebî

zevke de sahip bir kişidir. Bu bakımdan hem tefsir ilminde hem de edebî sahada eserler vermiştir. Nâdirî'nin müderrislik, kadılık, kazaskerlik gibi resmî vazifeleri de düşünülürse azımsanmayacak kadar manzum ve mensur eser verdiği söylenebilir. Eserlerini şöyle sıralayabiliriz.

1. *Dîvân*: Eserin başında bulunan ağır ve secili bir dille kaleme alınmış dibaceden anlaşıldığına göre, *Dîvân* bizzat Nâdirî tarafından tertip edilmiştir. *Dîvân*'ın ilk şiiri 74 beyitlik bir mi'râciyedir. Bunu takiben 1 na't ve padişahlardan III. Murad, III. Mehmed, I. Ahmed, I. Mustafa ve II. Osman için söylenmiş kasideler gelir. Daha sonra sadrazamlardan Sinan Paşa, Lâlâ Paşa, Yavuz Ali Paşa, Kuyucu Murad Paşa, Nasuh Paşa, Öküz Mehmed Paşa ile şeyhülislamı Sinan Efendi, Ebu'l-Meyâmin Mustafa Efendi, Sadaret kaymakamı Kasım Paşa ve Mîrâhûr Ali, Mîrâhûr Gazanfer Ağa'ya sunulan 37 kaside yer alır. *Dîvân*'ın tek tercî-i bendi Sultan IV. Murad içindir.

Onun mersiye olan 4 müseddesi de mütekerrir müseddestir. Bunları, Şeyhülislâm Yahya'nın bir ve Bâkî'nin iki gazeline yazdığı 3 tahmis takip eder. *Dîvân*'ında bulunan 30 kıt'anın 9 tanesi tarih kıtasıdır. Geriye kalan 21 kıt'anın 7 tanesi kıt'a-i kebîredir. Elif-bâ'nın bütün harfleriyle gazel yazmış olan Nâdirî'nin 121 gazeli vardır. Gazellerin çoğu 5 beyitli olup 35 tanesi de müzeyyel gazeldir. Edebiyatımızın rubâideki en büyük ustası Azmi-zâde Hâletî'nin yakın dostu olan Nâdirî'nin *Dîvân*'ında 32 tane de rubâîsi mevcuttur. *Nâdirî Dîvânı*'nın nüshaları oldukça fazladır. 19 kadar *Dîvân* nüshası yanında, çeşitli şiir mecmualarında da şiirlerinin toplandığı görülmektedir.

2. *Şehnâme*: *Şehnâme*'de Osmanlı tarihinin kısa bir bölümü, I. Ahmed'in son zamanlarıyla II. Osman zamanında meydana gelen olaylar anlatılmıştır. Ancak *Şehnâme*'nin "Sebeb-i te'lif" bölümünden de anlaşılacağı üzere Nâdirî'nin amacı tarihî bir eser meydana getirmek veya bazı sefer ve fetihleri manzum olarak tesbit etmek değildir. Asıl amacı bir mesnevi meydana getirmektir. Konu ikinci planda düşünülmüştür. Zîra kendi açıklamasına göre mesnevinin konusunu önce *İskendernâme*'den almak istemiş, daha sonra vazgeçip şeh-i âlem (II. Osman) hakkında bir eser yazmaya karar vermiştir. Nâdirî, 1956 beyitlik *Şehnâmesi* ile tertip bakımından eksiksiz bir mesnevi meydana getirmiştir. Farsça başlıklar altında yazdığı bütün bölümler baştan sona mesnevi tarzında kaleme alınmıştır. Tahmis ile başladığı eserinde,

münâcâtta bulunduktan sonra Hz. Peygamber'in kasidesi olmak gibi büyük bir mevki ve şerefe yükselmiş olan Hassan bin Sâbit'e uymak dileğiyle yazdığı na'tında, Hz. Peygamber'i överek çeşitli mucizelerini anlatmaktadır. Uzun bir mirâciyeden sonra dört halife için yazdığı manzumeyi II. Osman'ın övgüsü takip etmektedir. Mesnevi'nin en önemli bölümü "sebeb-i telif"i müteakip I. Ahmed'in son zamanlarından itibaren daha ziyâde II. Osman'ın 1621'de başlayan Lehistan veya Hotin seferlerinin anlatıldığı asıl bölümler gelir. Eserin sonunda bulunan "hatime" kısmında müellif, oluşturduğu eserlerinden bahsederek II. Osman'ın cülûsundan itibaren vâki olan olayları yazdığını belirtip sonraki olayları da etkileyeceğini bildirerek kitabını bitirmiştir.

3. *Münşeât*: Ağır bir dil ve sanatlı bir üslûpla kaleme alınmış Münşeât'ında çeşitli şahıslara hitâben yazılmış ve içerisinde Arapça, Farsça kıt'a, nazm, mülemma şiirler de bulunan mensur yazılar mevcuttur. *Münşeât*'ta 20 kadar mektup bulunmaktadır. Mektup adetlerinin değiştiği Münşe'ât'ın, Dîvân ile birlikte yahut mecmualar içerisinde 10 kadar nüshası mevcuttur.

4. *Kalemiyye Risalesi*: Arapça kaleme alınan bu kısa risâle de bazı Dîvân nüshalarının arkasında mevcuttur. Atâî, Şakayık'ında Nâdirî'nin bu eserini şu satırlarla tanıtmaktadır. "Ulûm-ı Arabiye ve Fünûn-ı edebiyede dahi maharetlerin ifşa ve eslâf-ı ulema tarzı üzre bir kalemiyye-i bedî'a inşa etmişlerdir."

5. *Tefsîr-i Beyzavî-i Haşiye*: Beyzâvî Abdullah bin Ömer (?-1286)'in *Envârü'l Tenzil ve Esrârü't-ta'vîl* adlı tefsirinin müteddid şerhleri vardır (Aksoyak, 2015).

6-MEDHÎ, Derviş Hasan (?-?)

Derviş Hasan Medhî hakkında tezkirelerde herhangi bir bilgi yoktur. Eserlerinden ve kasidelerinden onun Sultan III. Murad, Sultan III. Mehmed, Sultan I. Ahmed ve II. Osman'ın saltanatları döneminde yaşadığı ve saraya yakın olduğu anlaşılmaktadır. Şair, Divanı'nda yer alan bir müfredinde adının Hasan olduğunu belirtir (Seyhan, 2000: I/7).

Medhî, divanındaki pek çok şiirinde meddah ve kıssa-hân olduğunu anlatır (Seyhan, 2000: I/10-16). "Meddâh" kelimesi Arapça "medh" (مدح) kökünden türemiştir ve "çok öven" anlamına gelir. Şair, Medhî mahlasını muhtemelen meddahlığı dolayısıyla tercih etmiştir.

Medhî'nin 16. yüzyılın tanınmış kıssahânlarından olduğu bildirilmiştir (Köprülü, 2012: I/340-341). Bu bilgi, Özdemir Nutku'nun çalışmasında da yer alır (Nutku, 1997: 23). Metin And, M. Fuad Köprülü'ye dayanarak III. Murad devri meddahları arasında Derviş Hasan'ı da anar (And, 1967: 246). Nihad Sami Banarlı da, Medhî mahlasıyla divan tertip edecek kadar şiir söyleyen Derviş Hasan'ı XVI. yüzyılın tanınmış halk hikâyecilerinden sayar (Banarlı, 1997: I/633).

Derviş Hasan Medhî'den eserleri dolayısıyla bahseden birkaç çalışma vardır. Ebû Ali Sînâ ve Ebu'l-Hâris adlarıyla bilinen hikâyelerin ilk defa 16. yüzyılda Medhî tarafından yazıldığı bilinmektedir (Ateş, 1953:739; 1954: 33; 1955: 265; Kavruk, 1998: 104). Bu, Medhî'nin 1592/93'te tamamlayarak devrin padişahı Sultan III. Murad'a sunmak üzere yazdığı *Esrâr-ı Hikmet* adlı eserdir (Sakaoğlu, 1984:501; Banarlı 1997: I/634; Kavruk, 1998:117). Dili ve muhtevası yüzünden III. Murad tarafından beğenilmeyen *Esrâr-ı Hikmet*, 1595'te Medhî tarafından gözden geçirilip mukaddimesine Sultan III. Mehmed'in adı eklenerek III. Mehmed'e sunulmuştur. Eserle ilgili bu bilgi, Medhî'den sonra benzer bir hikâyeyi *Gencîne-i Hikmet* adıyla yazan Seyyid Ziyâeddin Yahyâ'nın kitabının mukaddimesinde yer alır (Ateş, 1953:739-740; 1954: 33-34; 1955:266-268; Kavruk, 1998: 117).

Dili ustaca kullanan şâirin manzum eserlerinde aruzu kullanmada da başarılı olduğu görülmektedir. Medhî, manzum-mensur pek çok eser yazmıştır. *Dîvân* şiiri geleneğinin yanı sıra halk ve tekke kültürlerinden de beslenen Medhî'nin bu üç kültüre uygun pek çok eser vermesine rağmen hak ettiği yeri bulamadığını söylemek yanlış olmaz.

Medhî'nin eserleri şunlardır:

1. *Dîvân*: Medhî *Dîvânı*'nın bilinen iki nüshası vardır. Bunlardan Millet Kütüphanesi, Ali Emirî Manzum Eserler 399 numarada kayıtlı nüsha tam; Süleymaniye Kütüphanesi, Mihrişah Sultan 370 numarada kayıtlı nüsha ise muntehabat nüshadır (Komisyon, 1967: I/184). Derviş Hasan Medhî'nin eseri olan *Medhî Divanı*, İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Katalogu'nda yanlışlıkla asıl adı Mahmud olan Gelibolulu Medhî'ye ait bir eser olarak kaydedilmiştir. *Medhî Divanı*'nda 33 kaside, 41 müseddes, 87 muhammes, 572 gazel, 36 kıt'a ve 7 müfred bulunmaktadır (Seyhan, 2000: I/36). Eser, Nezihe Seyhan tarafından doktora tezi olarak hazırlanmıştır.

2. Şîr-i Dilîr bâ-Mihr-i Münîr: Bir aşk hikâyesi olan eserin bilinen -birbirinden epeyce farklılıklar gösteren- iki nüshası vardır. İlki Nuruosmaniye Kütüphanesi 3764 numarada, diğeri Konya Bölge Yazma Eserler, Burdur İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu 659 numarada kayıtlıdır (Çakır ve Koncu 2010: 37-38). Kataloglarda iki nüsha için de müellif belirtilmemiştir. Şîr-i Dilîr bâ-Mihr-i Münîr manzum-mensur karışık yazılmıştır. Eser, Müjgân Çakır ve Hanife Koncu tarafından yayımlanmıştır.

3. Esrâr-ı Hikmet (Hikâye-i Ebû Ali Sînâ ve Ebu'l-Hâris) : 1592/93'te tamamlanarak Sultan III. Murad'a sunulmuş; sultan tarafından beğenilmemesi üzerine 1595 yılında gözden geçirilip mukaddimesine padişahın adı eklenerek Sultan III. Mehmed'e sunulmuştur. Eser, Anadolu'da halk arasında Ebû Ali Sînâ ve Ebu'l-Hâris olarak bilinen hikâyelerin bir müellif tarafından derlenen ilk örneği olarak bilinmektedir (Ateş, 1953:739; 1954: 33; 1955: 265; Kavruk, 1998: 104). Kitapta İbn Sînâ ve kardeşi Ebu'l-Hâris'in başlarından geçen hayalî fakat ilgi çekici maceralar anlatılmaktadır (Ateş, 1955: 267-273; Kavruk, 1998: 117-121).

4. Hikâye-i Rıdvân Şâh: Rıdvân Şah ile peri kızı Hurizad arasındaki aşkı ve iki sevgilinin birbirine kavuşmak için verdikleri mücadeleyi anlatır. İki kahramanlı bir aşk hikâyesi olan eser, bazı özellikleriyle halk hikâyelerinden izler de taşır ve mesnevî karakteri gösterir (İnce, 1998: 276). Hikâye-i Rıdvân Şâh'ın bilinen nüshalarından Hacı Selim Ağa Kütüphanesi 388/2 numarada yanlışlıkla Divan-ı Medhî olarak kaydedilen eser, Hikâye-i Rıdvân Şâh adlı kitabın eksik bir nüshasıdır (Seyhan 2000: I/34). Kitabın tam nüshası Muş İl Halk Kütüphanesi 379 numarada kayıtlıdır (İnce, 1998: 273). Eser, Adnan İnce tarafından yayımlanmıştır.

5. Tercüme-i Şâhnâme-i Firdevsî: II. Osman'ın emriyle yazılan eser, Firdevsî'nin Şehnâme'sinin Şehnâme-i Türkî adıyla tercümesidir. Şehnâme iki cilt olarak tercüme edilmiş, her bölümün başına da Firdevsî'nin Şehnâme'sinden manzum parçalar konmuştur (Kavruk, 1998: 25-26). Eser II. Osman döneminde Mustafa Ağa aracılığıyla saray nakkaşhanesinde resimlenmiştir. Günümüze ulaşan resimli üç nüsha farklı yerlerde. Bunlarda Uppsala Üniversitesi Kütüphanesinde ve St. Petersburg Üniversite Kütüphanesinde bulunan yazmalar birbirinin devamıdır. Paris Bibliotheque Nationale 326 numarada kayıtlı (Blochet, 1932: I/314-315) nüsha ise aynı eserin birinci cildir (Değirmenci, 2012: 99-100). Eser yazılış hikayesi ve içerisinde bulunan

minyatürlerle ilgili doktora tezine konu olmuş, çalışma daha sonra tezin sahibi Tülün Değirmenci tarafından kitaplaştırılmıştır.

6. Kasîde-i Nev-bâve (Târîh-i Yemînî Tercümesi) : Ebû Nasr Utbî'nin Arapça yazdığı ve Gazneli Mahmud ile babası Sebük Tekin'den söz eden Târîh-i Yemînî adlı kitap, Ebu's-Şeref Nâsîh-ı Gülpâyegânî tarafından aynı adla Farsçaya çevrilmiş; Dervîş Hasan Medhî de bu kitabı Farsçadan Kasîde-i Nev-bâve adıyla Türkçeye tercüme etmiştir. Eserin bilinen tek nüshası İngiltere'de British Museum'da 1134 numarada kayıtlıdır (Rieu, 1888: 42-43).

7. Menâkıb-ı Dervîş Hâkî : Medhî'ye ait son eser, Menâkıb-ı Dervîş Hâkî'dir. Bilinen tek nüshası Princeton Üniversitesi 494 numarada kayıtlıdır. Eser Medhî'nin piri Hakî Mehmed Dede'nin hayatını ve menkıbelerini anlattığı bir mesnevidir. 1402 beyitlik manzum bölümün içerisinde 4 gazel ve bir kıta da yer almakta, ayrıca 7 mensur bölüm bulunmaktadır (Kaya, 2013: 275-297). Eserde Hâkî Mehmed Dede'nin Buhara'da başlayıp kırk yıllık seyahatin ardından 1617'de İstanbul'da sonlanan hayatı söz konusu edilir. Mesnevi, 2013'te yayımlanmıştır (Kaya, 2015).

7-HÂFİZ, Müezzinzâde Hâfız Ahmed Paşa (?-1631)

Hâfız Ahmed Paşa'nın, 1564 yılında doğduğu tahmin edilmektedir. Sultan I. Ahmed'in kızı Ayşe Sultan ile evli olduğu için Damad Hâfız Ahmed Paşa olarak da bilinir. Pomak asıllı olup Filibeli bir müezzinin oğlu olan Hâfız Ahmed Paşa, babasının mesleğinden dolayı Müezzinzâde olarak da bilinir.

Küçük yaşlarda hâfızlığı tamamlayan Hâfız Ahmed Paşa, on beş yaşında İstanbul'a gelmiştir. I.Ahmet devrinde sesinin güzelliği fark edilerek Enderun'a alınan Hâfız, şâir tabiatı sayesinde kısa sürede padişah musahipliğine kadar yükselmiştir. 1608 başlarında Cafer Paşa'nın yerine kaptan-ı derya olarak atanmıştır. Ancak bir süre sonra bu görevden alınmış, Şam Beylerbeyi olarak atanmış ve burada 7 yıl valilik yapmıştır. Daha sonra Van, Erzurum, Bağdat, Anadolu beylerbeyliklerinde bulunmuştur.

Müezzinzâde, Bağdat Beylerbeyliği sırasında aldığı emir üzerine Bağdat'ta isyan eden "Bekir Subaşı" üzerine yürür. Bağdat'ı 9 ay kuşatır. Bu kuşatma esnasında Bekir Subaşı'nın İran Safevîleri ile müzakereler yapıp şehri onlara bırakmak istediğini öğrenir. 1626 yılında bu başarısızlık sebebiyle sadrazamlıktan ve İran serdar-ı ekremliğinden azledilir ve yerine Damad Halil Paşa getirilir. Daha sonra İstanbul'a

dönen Hâfız Ahmed Paşa, ikinci vezir olarak Kubbealtı vezirliği görevine devam eder. Bu dönemde I. Ahmed'in kızı ve Sultan IV. Murad'ın kız kardeşi olan Ayşe Sultan ile evlenerek saraya damat olur (Uzunçarşılı, 2006: 380).

Hâfız Ahmed Paşa, asker şairlerdendir. Onun şiirlerinde de yaşamında da askerlik hep ön plândadır. Hâfız'ın divanında hiç kasidesi yoktur; ancak Sultan I. Ahmet'in şiirlerine nazire yazarken pek çok naziresinde padişahın methine yer vermiştir. Hâfız Ahmed Paşa, her şeyden önce bir nazire şairidir. Sultan I. Ahmet'in gazellerinin çoğunu tanzir etmiştir. Hâfız'ın en çok şiirlerini tanzir ettiği ikinci bir şair de Çelebi Ahmet Efendi'dir (Uysal, 2010: 12). Topkapı Sarayı I. Ahmed kütüphanesinin yemek odasında bulunan çeşme üzerindeki kitabeleri Müezzinzâde Hâfız Ahmed Paşa yazmıştır.

Şâirin Arap ve Fars edebiyatını iyi bildiği bildirilmektedir. İyi bir aruz bilgisine sahip olmasına rağmen Hâfız'ın bazı şiirlerinin önemli vezin kusurlarından sıyrılamadığı görülür. Veysi Efendi, Hâfız Ahmed Paşa'dan söz ettiği mektuplarında sık sık Hâfız'ın övgüsüne yer vermiş, cihana böyle bir vezirin gelmediğini belirtmiş, Hâfız'ın eşsiz şiirler yazdığını dile getirmiştir.

Şâir, ayaklanan kapıkulu askerleri tarafından padişahın gözleri önünde 1631 yılında linç edilerek öldürülmüş ve vasiyeti üzerine Üsküdar Karacaahmet Mezarlığı'na defnedilmiştir.(Kılıç, 2013)

8-ABDÜLGANÎ-İ VARDARÎ, Vardarî Şeyhzâde Abdülganî (?-1696)

Abdî, Abdülganî ve Vardarî Şeyhzâde Abdülganî adlarıyla kaynaklarda yer almıştır. (Özcan, 1989:21; Müstakimzade Süleyman Sadeddin 2000:312; Mehmed Süreyyâ, 1311: 341; Kurnaz vd. 2001:637,646). Aslen, İstanbullu olup Vardarî Şeyhzâde Mehmed Efendi'nin oğludur. Kadı Hıfzî bin Şeyh Hüsâmeddîn-i Uşşâkî'nin torunlarından (Kurnaz vd., 2001: 637,646). Vardarî Şeyhzâde Efendi olarak tanınır. Şeyhülislam'dan mülazım olarak ilmiye sınıfına girmiştir. Ebû Sa'id Efendi ve Şeyhülislam Bahayî Efendî gibi ilmiye sınıfının ileri gelenlerinin atamaları ile 1652-53 ve 1663-64 yılları arasında Pirinççi Medresesi, Lutfî Bey Medresesi, Valide-i Atîk Medresesi, Pirinççi Sinân Medresesi, Merdümiye Medresesi, Nişan Paşa-yı Atîk Medresesi, Fethiye Sinân Paşa Medresesi ve Mehmed Ağa Medresesi'nde müderrislik yapmıştır. 1663-1664 yıllarında Sahn-ı Semân ve 1670-1671 yıllarında Süleymaniye

müdürrisliği ile medreselerdeki müdürrislik görevini tamamlamıştır. 1672 yılında Kudüs kadılığına atanmış fakat bir yıl sonra bu görevden azledilmiştir. İstanbul'a ulaştıktan dört ay sonra 1672-1673 yılında Medine kadılığına atanmış ancak 1674-1675 yılında bu görevinden de azledilmiştir. 1675-1676 yılında Pazarköyü ve Bursa arpalıkları ve 1679-1680'de Bursa kadılığı ile görevlendirilmiş, 1680-81'de yine azledilmiştir. 1681-1682'de Uzuncaova Hasköyü arpalığı verilmiştir. 1684-1685 yılında Mekke-i Mükerrreme payesiyle Galata kadısı olup 1686'da azledilmiştir. Aynı sene Yanbolu kazası arpalığı verilmiş ve 1687-1688'de İstanbul payesi olup aynı sene arpalığı Dimetoka ve Tagardı kadılıkları görevi ile değiştirilmiştir. 1688-1689'da Antep kazası arpalık olup aynı sene İstanbul kadısı ve Bolu ile Dörtdivan kazaları arpalığından azledilerek, 1691'de ikinci defa Dimetoka ve Tağardı kazalarının arpalığı verilmiştir. 1693-1694 yılında Anadolu payesiyle Haslar kazası arpalığı, 1693-1694 ve 1695-1696'da Rumeli payesiyle Sinop kazası arpalığı verilmişken 1696-1697 yılında vefat etmiştir (İnce, 2005:500-501; Kurnaz vd., 2001: 637, 646). Kogacı Dede Camii'nde medfundur (Müstakîm-zâde Süleymân Sa'deddîn, 1928: 677; Kurnaz, 2001: 637, 646).

Sâlim'e göre, Abdülganî-i Vardarî ilmî faziletleri daha ağır bastığı için şiire fazla ilgi göstermemiştir. Sâlim, şairin iki beytini tezkiresine almıştır. İkinci beyit Farsça bir tarih beyti olup şâir tarafından kızının doğumuna düşürülmüştür (İnce 2005: 500-501, Aksoyak, 2013).

9-HÂLETÎ, Azmîzâde (1570-1631)

Azmîzâde adıyla bilinen şairin asıl ismi Mustafa, mahlası ise "Hâletî"dir. Şâir, 23 Ocak 1570 tarihinde İstanbul'da dünyaya gelmiştir (Özcan, 1989: 3/739; Riyâzî Üniversite Ktp. 761: 34b; Rızâ 1316: 26; Reşad 1311: 58; Gibb 1904: 221; Yöntem 1988: 125).

Hâletî'nin babası, 16. yüzyıl âlim-şâirlerinden olan Pîr Mehmed Azmî Efendi (ö. 990/1582), dedesi Defterdâr Pîr Ahmed Çelebi, amcası ise Nişancı Mehmed Nâmî Paşa'dır (Sungurhan-Eyduran 2009: 228; Kafzâde Üniversite Ktp. 3289: 73a; Kılıç 2010: 1070; Özcan 1989: 2/267, 739; Riyâzî Üniversite Ktp. 761: 91a-92b; Tâhir 1333: 310; Gibb 1904: 221; Yöntem 1988: 124; Ceyhan 1999: 243-286). Gerek bazı kaynaklarda verilen bilgilerden, gerekse bazı şiirlerinden hareketle, Hâletî'nin

Abdülkadir ya da Ahmed Abdülkadir (ö. 1020/1611-1612 ya da 1021/1612-1613) adında bir oğlunun olduğu anlaşılmaktadır.

Genç yaşta eğitime başlayan ve babasının yanı sıra döneminin pek çok âliminden dersler alan Hâletî, medrese eğitimi görmüş ve 21 yaşında müderris olmuştur (Özcan 1989: 3/739; Riyâzî Üniversite Ktp. 761: 44b; Naîmâ 1280: 73; Yöntem 1988: 125; Buluç 1942-43: 3; Gibb 1904: 221; İz 1979: 91-92).

Meslek hayatına müderrislikle başlayan Hâletî, sırasıyla şu medreselerde görev yapmıştır: Hâce Hatun (997/1588-1589), Mehmed Ağa (998/1590); Eyüp (1003/1595); Sahn-ı Semâniye (1005/1596), Sultan Selâm-i Kadîm (1008/1599), Süleymaniye (1008/1600), Hâkâniye-i Vefâ (1010/1602) (Özcan 1989: 2/739-740). Müderrislik hayatının ardından kadılık mesleğine geçen Hâletî, sıkça yaşadığı aziller ve boşta kalmalarla birlikte sırasıyla Şam (1011/1602), Kahire (1013/1604), Bursa (1015/1606), Edirne (1020/1611), Şam (1020/1611), İstanbul (1023/1614), Kahire (1027/1618), mahalle kadılığı (1028/1619), Uzunca Ova (1030/1621) kadılıklarında bulunmuştur. Hâletî 1032/1623 yılında Anadolu, 1037/1627 yılında ise Rumeli kazaskeri olmuştur. Bu görevinden bir yıl sonra azledilen şâir, 1038/1629'da Silistre arpalığı ile tekâüd edilmiş ve ek olarak Süleymaniye Dârü'l-hadîsi verilmiştir (1040/1631). Görev hayatı büyük oranda azillerle geçen şâir, bu son görevine başladıktan bir iki ay sonra, 26 Şaban 1040/30 Mart 1631 tarihinde vefat etmiştir. Hâletî, Fatih Sofular'daki evinin karşısında bulunan ve onarımını yaptırttığı okul sahasına defnedilmiştir. Vefâtı üzerine pek çok târih düşürülmüştür. Nâci mahlaslı Hüseyin Kürdî'nin düşürdüğü, "Rûh-ı pâkine dem-be-dem rahmet" mısraı, aynı zamanda Hâletî'nin mezar taşına yazılmıştır (Özcan 1989: 2/739-740; Riyâzî Üniversite Ktp., 761: 34b; Kâtip Çelebi 1287: 135; Reşad 1311: 58-59; Rızâ 1316: 26; Muhibbî 77170: 391; Bağdatlı Rûhî Süleymaniye Ktp., 1584: 15b-17a; Gökyay 1996: 160, 161; Naîmâ 1280: 73; Hacı Tevfik Efendi 192: 34b; Gibb 1904: 221-222; Tâhir 1333: 312; İz 1979: 91; Süreyyâ 1311: 103-104; Buluç 1942-43: 4; Yöntem 1988: 126; Tansel 1970: 347; İpekten 1991: 348; Ak 2001: 254-256).

Hâletî'nin eserleri şu şekilde sıralanabilir:

1. Dîvân: Riyâzî'nin (Üniversite Ktp., 761: 44b) tezkiresinde bildirdiğine göre Hâletî, Dîvân'ını 1012/1603 yılında III. Mehmed adına tertip etmiştir. Yurt içi ve dışında onlarca nüshası bulunan dîvânın tarafımızdan hazırlanan tenkitli neşrine göre

eserde 2 manzum Arzuhâl, 1 Tevhîd, 1 Münâcât, 1 Na‘t, 1 Mi‘râciye, 1 Çehâr-Yâr-ı Güzîn Medhiyesi, 1 Ebâ Eyyûb el-Ensârî Medhiyesi, 1 Sultan Mehmed-i Sâlis Medhiyesi, 41 Kasîde, biri terkîb-i bend nazım şekliyle olmak üzere 2 Mersiye, tamâmı mütekerrir olmak üzere 8 Müseddes, 1 Tahmîs, 4’ü Kıt‘a-i kebîre olmak üzere 141 Kıt‘a, 16 Târih, 895 Gazel, 601 Matla‘ ve Müfred bulunmaktadır (Kaya 2003). Şâirin dil ve üslûbu mersiye ve kasîdelerinde ağdalı ve bol tamlamalı, müseddes ve gazelleri başta olmak üzere diğer şiirlerinde ise sade ve akıcıdır. Dîvânında, bir kısmı günümüzde hâlâ kullanılan, bir kısmı ise unutulmuş Türkçe kelime, deyim ve atasözlerinin fazlalığı dikkati çekecek miktardadır. “Bir içim su, yüz sürmek, ağzı suyu akmak” gibi rahat söyleyişler âdetâ Nedim’i hatırlatmaktadır (Kaya 1999: 149-168).

2. Rubâiyyât: Rubâi, bizim edebiyatımızda diğer şiir tarzlarına oranla fazla rağbet görmemekle beraber Hâletî, gerek bu tarza göstermiş olduğu özel ilgi ve rağbetle, gerekse yazmış olduğu rubâilerin sayı ve sanat değeri itibarıyla, şâirlerimiz arasında özel ve seçkin bir yere sahip olmuş, “Hayyâm-ı Rûm” olarak anılmıştır. Dolayısıyla Hâletî’nin adı anıldıkça hemen hatırlanan, onu gündemde tutan, öne çıkaran ve ona asıl ününü kazandıran rubâileri olmuştur. Şâirin bu alandaki değerini hem çağdaşları, hem de sonraki devir şâir ve edebiyatçıları açıkça kabul ve ifade etmişlerdir. Örneğin Nedim, III. Ahmed ve Damad İbrahim Paşa’yı övdüğü “gibi” redifli kasidesinde, kendisinden önce yaşamış olan şiir üstatlarını anarken “Hâletî evc-i rubâide uçar ankâ gibi” demek sûretiyle şâirden rubâi üstâdı olarak söz etmiştir (Tolasa 1981: 42; İpekten 1991: 349; Yöntem 1988: 126; Nedîm 561: 36). Hâletî, Hayyâm’ın tesiri altında kalmasına rağmen pek azı müstesna, konuları hayli farklı olmuştur. O, ilhamlarını vahdet-i vücûd felsefesinden almış ve rubâilerinin esas unsurunu tasavvufî aşk, hüzn ve ferâgat oluşturmuştur. Şâirin rubâilerinde kullandığı dil de hayli güzel ve akıcıdır (Buluç 1942-43: 10; Tüzün 1948-49: 18). Hâletî’nin rubâileri üzerinde bir doktora tezi hazırlamış olan Yerdelen’in belirlemesine göre bu şiirlerin toplam sayısı, bazı kaynaklarda bildirildiğinin aksine 1000 civarında değil, 615’tir (Yerdelen 1992: 19).

3. Sâkinâme: Atâyî, (1989: III/740) eserinde Hâletî’nin Sâkinâmesi hakkında, şâirin dönemin modasına uyarak mesnevî sahasında bir eser oluşturduğu; aynı zamanda çok az çaba göstermesine rağmen Hâfız, Câmi, Kirmânî ve Sâmi gibi ünlü İran şairleri düzeyinde başarılı olduğunu kaydetmiştir. Tasavvufî içerikli sâkinâmelerden biri olan eserin hangi tarihte yazıldığı ve kime sunulduğu tam olarak bilinmemekle birlikte,

1026/1617'den önce yazıldığı tahmin edilmektedir. Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûlün Fe'ûl kalıbıyla yazılan, 1 Tevhid, 15 Makale ve 1 Hâtîme'den oluştuğu görülen eserin toplam beyit sayısı, hazırlamış olduğumuz tenkitli neşre göre 521'dir (Kaya 2000: 59-106).

4. Münşeât: Nesirlerini, dönemin geleneklerine uygun bir tarzda düzenlemiş olan Hâletî'nin Münşeât'ı, genelde aynı çerçevede yazılmış mektuplardan oluşmaktadır. Şâir mektubu yazdığı kişiye evvelâ duâ eder, akabinde onu metheder, daha sonra da kendi hâlinde bahseder. Münşeât'ın dili, devrinde bu tip eserlerde âdet olduğu üzere, son derece sanatlı ve ağır olup Hâletî burada âdeta inşâdaki ustalığını sergilemiştir (Buluç 1942-43: 6; Yöntem 1988: 126; İpekten 1991: 349).

Hâletî'nin Münşeât'ı, bazı vezir-i âzamlara ve dostlara kutlama ve sağlık dilekleri için yazılmış mektuplardan ibaretmiş gibi görünse de, şairin karakterine, özel hayatına, tanıştığı ya da iyiliğini gördüğü kişilere ve bu kişilerle olan ilişkilerine, hatta dönemin bazı olaylarına dair verdiği bilgiler bakımından hayli önemlidir. Şâirin, Üniversite Kütüphanesi'nde bulunan 1526 numara ile kayıtlı münşeât mecmûasında 85 adet mektubu bulunmaktadır (Buluç 1942-43: 6; Yöntem 1988: 126).

Hâletî'nin, büyük çoğunluğu edebî olmayan diğer eserleri arasında ise Mihr ü Müşterî Hâşiyesi, Dürer ve Gurer Hâşiyeleri, Menar Şerhi Hâşiyesi, Muğni'l-Lebîb Şerhi, Hidâye ve Miftah Şerhleri'ne Ta'likat'ı ile tefsire dâir Kelimât'ı bulunmaktadır (Özcan 1989: III/267-268; Kafzâde Üniversite Ktp. 3289: 36a; Gibb 1904: 226; Reşad 1311: 59; Yöntem 1988: 126; Tansel 1970: 346; İpekten 1991: 349).

Şiire çok genç yaşta başlamış olan Azmîzâde Hâletî, kısa sürede üne kavuşmuştur. Şaire tezkiresinde Hâletî Çelebi olarak yer veren Kınalızâde Hasan Çelebi (Sungurhan-Eyduran 2009: 228) ve ondan naklen Beyânî (Sungurhan-Eyduran 2008: 46), Hâletî'nin genç yaşına rağmen hayli olgun bir kişi olduğunu ve babası Pîr Mehmed Azmî Efendi gibi şiiirleriyle tanındığını kaydetmektedirler. Atâyî (1989: III/740) eserinde hocası Hâletî hakkında uzun ve övgü dolu cümleler kullandığı gibi, şairin çağdaşı olan Kafzâde Fâizî de (Üniversite Ktp. 3289: 26a-36a) tezkiresinde, Bâkî'den sonra en fazla Hâletî'den şiir seçmiştir. Riyâzî (Üniversite Ktp. 761: 34b) eserinde, onu “melek sözlü ve kalemi inciler saçan” bir şâir olarak nitelerken, ünlü tarihçi Naîmâ ise (1280: 74) eserinde onun için “...şiir ve düzyazı konusunda usta, aynı zamanda Anadolu şairlerinin üstâdı” ifadesine yer vermektedir.

Hâletî, başta hükümdarlar olmak üzere devrin ileri gelenlerine sunduğu ve genellikle onlardan iltifat, itibar, ihsan görürse şiirinin daha da güzelleşeceğini anlattığı kasîdelerinde, içerik ve kullanılan dilin zenginliği bakımından gazellerine nazaran daha başarılı görünse de Nef'î ile kıyaslandığında hayli sönük kalır ve genel hatlarıyla olağanüstülük göstermez. Bununla beraber kasîdelerinin özellikle nesîb ve fahriyye bölümlerinde başarılıdır. Hâletî'yi en hünerli ve erdemli şâirlere göre ikinci derecede bir şâir sayan Muallim Nâci, onun her alanda güzel şiirler söylediği görüşündedir (Nâci 1308: 110.).

Hâletî, beğendiği Türk şâirleri arasında Nesîmî, Nevâî ve Bâkî'yi anmış, hatta Nesîmî ve Bâkî için şiirler de yazmıştır. Şâirin aynı zamanda yakın dostu olan Ganizâde Nâdirî'nin Hâletî'nin, Hâletî'nin de Nâdirî'nin bazı şiirlerine nazîreler yazdığı bilinmektedir (Külekçi 1989: 12). Riyâzî de şâirin bir gazeline nazîre yazmıştır (Açıkgöz 1990: 21). Yine şâirin dîvânında Übeydî'ye yazdığı bir tahmisi ile Nev'î'nin bir matlamını alarak oluşturduğu müseddesi bulunmaktadır. 16. yüzyılın tanınmış şâirlerinden Bağdatlı Rûhî'nin yanı sıra 17. yüzyıl şâirlerinden Râmî Abdurrahman Çelebi (ö. 1049/1639-1640) de Hâletî medhinde bir kasîde yazmış ve şâiri zamanının “Hüsrev-i Kemâl”i olarak göstermiştir (Hamami 2001: 147-150, Kaya, 2013).

Tablo 1.1: Mecmuada Yer Alan Şâirlerin Şiir Sayısı

Şâirin Adı	Şiir Sayısı
Şeyhü'l-İslâm Mehemmed	62
Diğer (Mahlası olmayan)	23
Müftî Mehemmed	16
Aziz Efendi	15
Es'ad Efendi	12
Bülbülî	9
Ganizâde Nâdirî	8
Kemal Efendi	6
Dâî	5
Şeyhî	5
Abdî	4
İmam Hüdâvendigâr	4
Hafız Ahmet	4
Bahtî	3
Ali Halife	3
Aklî	2
Arabî	2
Âzerî	2
Bende	2
Hıfzî	2
Hüseyin Efendi	2
Afvî	1
Ali Efendi El-Müderriş	1
Âsârî	1
Derbânî	1
Hâletî	1
Hâsılî	1
Huşûî	1
Hüseyin Halife	1
Medhî	1
Mehemmed El-Fenârî	1
Nizâmî	1
Piyâde	1
Sâfî	1
Sânî	1
Şeyh Abdü'l-Gâni	1
Ulvî	1
Zihnî	1
İydî	2
TOPLAM	210

1.2.2. Mecmu'anın Yapı ve Muhtevası (Nazım Şekilleri)

1.2.2.1. Kaside

Kaside, edebiyatımızda övgü şiiri olarak bilinir. Kasideler, Divan edebiyatında önemli bir yere sahiptir. Kasideler değişik şekillerde tanımlanmıştır.

Kaside “niyet etmek, yaklaşmak, kastetmek, yönelmek” anlamlarına gelen “kasada” kökünden gelen Arapça bir kelimedir. Belli bir amaca yönelmeyi, bir maksada dayanılarak yapılan işi bildirir. Divan edebiyatı nazım şekillerinden olup daha çok din ve devlet büyüklerini övmek amacıyla yazılır. Bu şiirlere kaside denmesinin sebebi, şiirlerin belli bir maksatla yazılmış olmasıdır (Kılıç vd., 2006: 208).

Kaside, bir kişiyi övmek ve genellikle karşılığında yardım istemek için yazılan şiirlerdir. Kaside, 9 beyitten 100 beyte kadar, aynı aruz kalıbıyla yazılan ve gazel gibi aa ba ca da... şeklinde kafiyelenen nazım şeklidir (İpekten, 2005: 38).

Kaside, en az 31, en çok 99 beyitten meydana gelir. Beyit sayısı 31’den az kasideler de vardır (Dilçin, 2004: 123).

Kasidelerin uzunluğu hakkında da değişik fikirler mevcuttur. Son yıllara kadar kaside nazım şeklinin beyit sayısının en az 33 en fazla 99 beyit olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte en az 31 en çok 99, 30 ve daha fazla beyit, 15 beyitten fazla, 9 ile 100 beyit arasında sayı da bildirilmiştir. Bu konuda geline son nokta kasidenin beyit sayısının 2 ile 303 beyit arasında değişebileceğidir (Kılıç vd., 2006: 210). Çalışmamıza konu olan mecmuadaki kasidelerin bazılarının 33 beyitten az olduğu tespit edilmiştir.

Kasideler bölümlerden meydana gelir. Şair o kadar ince düşünmüştür ki, öveceği kişiyi hemen övmeye başlamaz. Bir ilmek işler gibi şiirini işleyerek yazar. Kasidenin bölüm sayısı ile ilgili farklı görüşler vardır. Kasidenin 6 bölümden oluştuğu görüşü daha yaygındır.

Türk şairleri kasidenin altı bölümden oluşmasını benimsemiş ve buna uymaya özen göstermişlerdir. Kasidenin bölümleri şunlardır:

Nesîb (teşbîb): Kasidenin giriş bölümüdür. Bu bölümde, genellikle âşıkane duygulardan bahsedilir. Bu bölümde aşk konusu işlenmişse nesîb; bahar mevsimi, övülecek kişinin herhangi bir eşyası, atı, yaz mevsimi gibi aşk dışında bir konu işlenmişse teşbîb denir. Bu kasideler işlediği konuya göre özel bir adla anılır. Nesîb veya teşbîb ortalama on beş-yirmi beyit uzunluğunda olur.

Girizgâh: Şairin methiyeye geçişini sağlayan bir ya da iki beyitten oluşan bölümdür. Bu bölümde, nesîble methiye arasında anlam ilişkisi kurulmasına dikkat edilir.

Methiye: Kasidenin asıl bölümü denilebilir. Şâir bu bölümde övgü yapar. Kasidenin en sanatlı bölümü olup uzunluğu konuya ve şaire göre değişir.

Tegazzül: Kaside içinde gazel söylenen bölümdür. Bu bölüm, kasidenin başında veya sonunda olabilir. Tegazzül bölümü olmayan kasideler de vardır.

Fahriyye: Şairin kendisini övdüğü, bazen de isteğini bildirdiği bölümdür. Beyit sayısı şairlere göre değişebilir. Fahriyye bölümü olmayan kasideler de mevcuttur.

Dua: Övgüsü yapılan kişi hakkında dua edilip iyi dileklerde bulunulan son bölümdür (Pala, 2001: 562).

Kasideler, içeriklerine göre de değişik isimler alır. Allah'ın varlığını ve birliğini anlatan kasidelere “tevhid”, Allah'a yalvarmak için yazılan kasidelere “münacat”, Hz. Peygamber ve dört halife için yazılan kasidelere “na't” denir. Devlet büyüklerini övmek amacıyla yazılan kasidelere “medhiyye”, birini yermek için yazılan kasidelere “hicviyye” denir. Şâirler bazen övdükleri kişiyle ilgili bir olayın, övdüğü kişinin yaptırdığı bir yapının tarihini de söyler. Bunlara da “Tarih Kasidesi” denir (İpekten, 2005: 40).

Kasideler aa-ba-ca...şeklinde kafiyeleşir.

1.2.2.2. Tarih Kıt'ası

Kıt'alar edebiyatımızda tarih düşürme yani tarih belirtme için kullanılmıştır. Ecdadımız herhangi bir olay yaşanınca veya bir yapı yapılıncaya hemen kıt'a dediğimiz şiirlerle tarih düşmüştür. Han, çeşme, medrese, cami gibi yapıların girişlerine kıt'alarla tarih düşerek âdeta o yapılara imzalarını atmıştır.

Kelime anlamıyla “parça” demek olan “kıt'a”, edebiyat terimi olarak iki ya da daha çok, 9-10 beyte kadar olan matla' ve mahlas beyti bulunmayan, xa xa xa kafiyeli bir nazım şeklinin ismidir (İpekten, 2005: 52). Ayrıca 2 beyitten uzun kıt'alara “kıt'a-i kebire” denilmiştir. Kıt'alarda felsefi, tasavvufi bir düşünce, bir hayat görüşü, bir olayın tarihi yer alabilir (Kılıç, vd., 2006: 223). Mecmuamızda yer alan kıt'alarda genellikle tarih bildirilmiştir.

Kıt'alar xa-xa-xa... şeklinde kafiyeleşmiştir.

1.2.2.3. Nazm

Divan edebiyatında nazım birimi beyit olan bir nazım şeklidir. Kafiye şeması aa-ba-ca şeklinde yani gazel gibi kafiyelenir. Mahlas beytinin olmaması ve konusu yönüyle gazelden ayrılır. Kıt'a gibi 2 beyitten başlayıp 10-12 ve daha fazla beyte kadar uzayabilir. Nazm'da her türlü konu işlenir. Mahlas beytinin bulunmaması ve 2 beyte kadar kısa yazılması nazm ile kıt'anın ortak yönüdür. Edebiyatımızda 2 beyitten fazla olan nazm'a çok rastlanır. Nazmlar, daha çok övgü ve yergilerde ya da tarih düşürmelerde kullanılmıştır (İpekten, 2005: 57). İlk beytinin kendi içinde kafiyeli olması ise nazm'ı kıt'adan ayırır.

1.2.2.4. Musammatlar

Musammatın sözcük anlamı “ipliğe dizilen inci dizisi” demektir. Edebiyat terimi olarak, 3-10 ve daha çok mısralı bentlerin birleşmesiyle oluşan nazım şekillerinin genel ismidir (Kılıç vd., 2006: 231).

Murabba, muhammes, müseddes, müsebb'a, müsemmen, mütessa', mu'aşşer, terkib-i bend, terci-i bend gibi 3-10 ve daha çok mısralı bentlerin bir araya gelmesiyle oluşan nazım şekillerine Arapça'da “musammat” adı verilmiştir (İpekten, 2005:84). Musammatlarda bentlerin sonundaki mısra veya 2 mısra aynen tekrar ederse “mütekerrir musammat” yalnızca kafiye ile bağlanırsa “müzdeviç musammat” adı verilir.

Musammatlarda her türlü konu işlenebilir. Bu özelliğiyle musammatlar, edebiyatımızda çokça kullanılmıştır.

1.2.2.5. Murabba

4 mısralık bentlerden oluşan bir nazım şeklidir. Genellikle 4-7 bent arasında yazılır. Murabbanın bent sayısı hakkında değişik bilgiler vardır. Murabbaların 3-7, 3-9 ya da 6-7 bent civarında yazıldığı ifade edilir. Fakat bu konudaki ortak görüş, murabbanın bent sayılarının 2-27 bent arasında değiştiğidir (Kılıç, 2006: 231).

Murabbalar, aaaa-bbba-ccca şeklinde kafiyelenir. Murabbalarda bentlerin sonundaki mısra aynen tekrar ederse “mütekerrir murabba”, yalnızca kafiye ile bağlanırsa “müzdevic murabba” adı verilir.

Murabbalarda başta aşk olmak üzere, övgü ve eleştiri gibi her türlü konu işlenebilir. Bu sebeple murabba, edebiyatımızda çokça kullanılmıştır. Murabbanın edebiyatımızda yaygın olarak kullanılmasının sebebi, şekil açısından koşma ve türküye benzemesidir. Edebiyatımızda şairlerin yarısına yakını murabba yazmıştır (Kılıç vd., 2006:232).

1.2.2.6. Muhammes

Muhammes, 5 mısralık bentlerden oluşur. Genellikle 4-8 bent arasında yazılır. Az görülmekle birlikte 12-13 bente kadar yazılan muhammesler de vardır (İpekten, 2005: 95). Muhammeslerde her türlü konu işlenebilir. Muhammeslerde her bendin son mısrası kafiye yönünden benzerse “müzdevic muhammes”, son mısrası ya da son 2 mısrası aynen tekrar ederse “mütekerrir muhammes” denir. Muhammeslerde 3 temel kafiye örgüsü kullanılmıştır.

aaaaa/bbbba/cccca	Müzdevic Muhammes
aaaaA/bbbbA/ccccA	Mütekerrir Muhammes
aaaAA/bbbAA/cccAA	Mütekerrir Muhammes (Kılıç vd., 2006:234).

Son iki mısrası tekrar eden muhammeslere edebiyatımızda çok az rastlanmıştır (İpekten, 2005: 96).

1.2.2.7. Müseddes

Müseddes, 6 mısralık bentlerden oluşur. Genellikle 5-7 bent arasında yazılır. Az olmakla birlikte 12 bente kadar yazılan müseddesler de vardır (İpekten, 2005: 103). Müseddeslerde her türlü konu işlenebilir. Her bendin son mısrası kafiye yönünden birbirine bağlıysa “müzdevic müseddes”, son mısrası ya da son 2 mısrası aynen tekrar ederse “mütekerrir müseddes” denir. Müseddeslerde kafiye şeması şu şekildedir:

aaaaaa/bbbba/cccca	Müzdevic müseddes
aaaaA/bbbbA/cccccA	Mütekerir müseddes
aaaAA/bbbbAA/ccccAA	Mütekerrir müseddes

Edebiyatımızda müzdevic müseddes, özellikle de tek mısranın kafiyesiyle bağlanan şekli çok az kullanılmıştır. En çok, iki mısranın kafiyesiyle bağlanan mütekerrir müseddesler kullanılmıştır (Kılıç vd., 2006: 237).

1.2.2.8. Müsemmen

Müsemmen, 8 mısralık bentlerden oluşur. Bentlerdeki mısra sayısının çokluğundan dolayı her bendin son 2 mısrası kafiyevidir. Her bendin son 2 mısrası kafiye yönünden benzerse “müzdevic müsemmen”, her bendin son 2 mısrası tekrar edilirse “mütekerrir müsemmen” denir.

aaaaaaa/bbbbbbaa/cccccba Müzdevic müsemmen

aaaaaaAA/bbbbbAA/cccccAA Mütekerrir müsemmen

Müzdevic müsemmenler, edebiyatımızda kullanılmamıştır (İpekten, 2005: 110).

1.2.2.9. Terkib-i Bend

Aynı ölçüde yazılan 8-20 mısralık bentlerin birleşmesiyle oluşturulan bir nazım şeklidir. Terkib-i bendlerde, bendleri birbirine bağlayan ve farklı kafiyeyle sahip olan ara beyitler vardır. Bu beyitlere “vasıta beyiti” denir. Vasıta beyitleri aynen tekrar ediliyorsa terci-i bend, her bendde değişiyorsa terkib-i bend adı verilir.

8 ile 20 beyitten oluşan bentlere de “terkib-hane” ya da “hane” adı verilir. Terkib-i bendler 8 ile 20 mısradan oluşan 3-17 bent arasında yazılmıştır. Fakat en çok 5-7 bentli terkib-i bendler yazılmıştır. (Kılıç vd., 2005:241) Bu şiirlerde de her türlü konu işlenir.

Terkib-i bendler genelde şu şekilde kafiyeleşir:

aa-xa-xa..vv bb-xb-xb..yy

aa-aa-aa..vv bb-bb-bb..yy

aa-xa-xa..aa bb-xb-xb..aa

Bu üç kafiye şeklinden en çok birincisi kullanılmıştır (İpekten, 2005: 114).

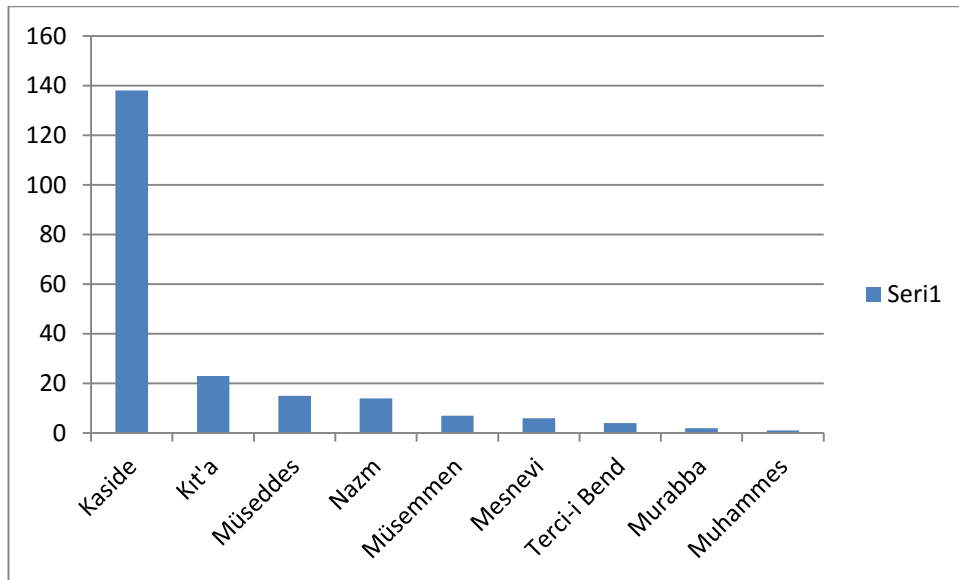
1.2.2.10. Terci-i Bend

Terci-i bendlerde vasıta beyti her bendin sonunda tekrarlanır. Terci-i bendlerle terki-i bendler arasındaki en önemli farklılık budur. Terci-i bendlerde vasıta beytinin her bend sonunda tekrar edilmesi, bentler arasında anlam birliği oluşmasını sağlar. Bu yüzden terci-i bend yazmak daha zordur (İpekten, 2005: 246).

Tablo 1.2: Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri ve Sayısı

Nazım Şekli	Sayısı
Kaside	138
Kıt'a	23
Müseddes	15
Nazm	14
Müsemmen	7
Mesnevi	6
Terci-i Bend	4
Murabba	2
Muhammes	1
TOPLAM	210

Şekil 1.1: Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri ve Sayısının Grafikselleştirilmesi

1.2.3. Muhteva

[1-b]

GÜFTE-İ ĞAZRET-İ SULŞĀN AĞMED ĖĀN

Şiir 13 beyitten oluşmuş, mesnevi şeklinde kafiyeleşmiştir. Sultan Ahmed yazdığı bu şiirde, Edirne'ye adaleti tesis etmek için gittiğini, bunun için de Allah'ın yardımını istediğini bildirmektedir. Edirne'ye gidiş tarihini hicri 1021 olarak son beyitte belirtmiştir.

[3-b]

.....¹

Şiir 9 beyitten oluşmuş ve mesnevi şeklinde kafiyeleşmiştir. Başlık olmayan bu şiirde şâir, Cenab-ı Allah'ın âlemi kudretiyle var ettiğini, evliya ve enbiyaların, âlemde var olan her şeyin peygamberimizin nurundan yaratıldığını, yaratılan her varlığın Hz. Muhammed sebebiyle yaratıldığını belirtmiştir. Dört halifeye ve peygamberimizin ashabına selam edip dönemin hükümdarının Sultan Ahmed Han olduğunu bildirmiştir.

[5-b]

ĖAŞİDE-İ ĖAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED

Şiir 16 beyitten oluşmuş ve mesnevi şeklinde kafiyeleşmiştir. Şiirde; saadet burcunun ışığı, Allah'ın yeryüzündeki gölgesi, Osmanlı hanedanından seçilmiş olan Sultan Ahmed'in devletin padişahı olduğu dile getirilmiş ve devletin her zaman var olması için dua edilmiştir. Sultan Ahmed'in halkın mutluluğu, huzuru ve adaleti için çalıştığı anlatılmış, padişahın mutluluğu ve devletin devamı için dua edilmiştir.

[6-b]

TESDİS-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Şiirin nazım şekli müseddestir. Sultan Ahmed'in Edirne'ye gidişi anlatılmıştır. Sultan'ın Edirne'ye gelişi, halk tarafından sevinçle karşılanmış ve halk bundan memnun

¹ Şiirin başlığı yoktur.

olmuştur. İstanbul, Sultan'ın Edirne'de olmasından dolayı garip kalmış, oldukça mahzundur. Sultan Ahmed, şiirde Allah'ın gölgesi olarak dile getirilmiştir. Her zaman padişahın mutluluğu ve zaferler kazanması istenmiştir. Şâir, Sultan Ahmed'in gölgesinin cihana ışık verdiğini belirtmiştir. Son bölümde şair, padişaha dua ederek şiiri bitirir.

[8-a]

KAŞİDE-İ MEĞEMMED EL- FENÂRİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED

Şiir mütekerrir müseddes şeklinde yazılmıştır. Şiirde Sultan Ahmed'in en büyük ve en adaletli padişah olduğu dile getirilmiştir. Öyle ki Acem Sultanı, padişahın kölesi olarak düşünülmüştür. Sultan Ahmed zamanındaki adalet anlayışı ve devletin her alanda gelişmesi, halkın mutluluğu dile getirilmiştir.

[10-a]

ŞİKÂR-I EVVEL-İ PÂDİŞÂH-I ˆÂLEM-PENÂH

Şiirin nazım şekli kasidedir. 29 beyitten oluşmuştur. Sultan Ahmed'in Edirne'de ava çıkması anlatılmıştır. Sabah vakti padişah ve beraberindekiler ava çıkmış, tavşan, tilki ve çok sayıda ceylan avladıkları şiirde belirtilmiştir. Sabah vakti başlayan av, gün batarken son bulmuştur.

[12-b]

ŞİKÂR-I ŞÂNİ-İ PÂDİŞÂH-I ˆÂLEM-PENÂH

Şiir 34 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Padişahın Edirne'deki ikinci av merasimi anlatılmıştır. Şiir padişaha övgüyle başlamış, Nasuh Paşa ile padişah pek çok hayvan avlamıştır.

[15-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜˆL İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir 9 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Şiirde padişah övülmüş, hicri 1021 senesinde padişahın Edirne'ye gelişi ve halkın bundan duyduğu mutluluk anlatılmıştır.

[15-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEHEMMED EFENDİ

Şiir 16 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Şiirde padişahın hicri 1021 senesinde Edirne'ye gidişi övgüyle anlatılmıştır. Şâir, padişahın İstanbul'a dönüşünü sabırsızlıkla beklemektedir.

[17-a]

KAŞİDE-İ MÜFTİ MEĞEMMED EFENDİ

Şiirin nazım şekli mütekerrir müseddestir. Padişahın Edirne'ye gelmesiyle halkın ve Edirne şehrinin mutlu olması anlatılmıştır. Bu olay anlatılırken padişahın övgüyle bahsedilmiştir.

[19-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir 14 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Padişahın hicri 1022 senesinde Gelibolu'ya gidişi ve orada mevlit okutması övgüyle anlatılmıştır.

[20-a]

KAŞİDE-İ ʿALİ EFENDİ EL-MÜDERRİS

Şiir 41 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Şiirin başında, baharın gelmesiyle tabiatın canlanması anlatılmıştır. Daha sonra Sultan Ahmed, *gökte görünen hilal ay değil padişahın atının nalının izidir; gökyüzünde görünen ve ılık saçan güneş değil, onun mührünün ışıdır* gibi benzetmelerle övülmüş, o devirde padişahın adaletinin cihanın her tarafına yayıldığı anlatılmıştır. Sonraki beyitlerde şâir kendinden bahsetmiş, padişaha dua ederek ve padişahın hicri 1022 senesinde Gelibolu'ya geldiğini bildirerek şiirini bitirmiştir.

[23-a]

KAŞİDE-İ ÂZİZ EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir 5 beyitten oluşan kıt'a nazım şekliyle yazılmıştır. Padişahın kahramanlığı ve adaleti anlatılıp hicri 1022 senesinde Gelibolu'ya gelişi ve orada mevlit okutması belirtilmiştir.

[23-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir 83 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Mecmuadaki en uzun şiirdir. Şiir, Sultan Ahmed'e övgüyle başlamış, padişahın Edirne'ye gidişini anlatılarak devam etmiştir. Padişahın gidişiyle Edirne can bulmuş, tekrar hayat kazanmıştır. Padişahın her cuma başka bir camiye giderek oraları ihyâ ettiği, Tunca nehrinin âdeti padişahın bulunduğu yere akarak şeref bulduğu anlatılmıştır. Sultan Ahmed'in Edirne'de 5 ay durduktan sonra Gelibolu'ya gidişi dile getirilmiştir. Gelibolu'da mevlit okutması anlatılmış, İstanbul'a dönüşü ve bununla birlikte İstanbul halkının mutlu olması dile getirilmiştir. İstanbul'da Küçükçekmece'de padişah için düzenlenen şenlikler anlatılmıştır. Şâir padişaha dua ederek kasideyi bitirmiştir.

[29-b]

KAŞİDE-İ KEMAL EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 31 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Şiirde baharın gelişiyle ağaçların ve çiçeklerin yeşermesi anlatılmış, baharın gelişiyle tabiatın canlanması Sultan Ahmed'in gelişine hazırlık olarak düşünülmüştür. Şâir, padişaha dua ederek şiiri bitirmiştir.

[32-a]

KAŞİDE-İ GÜSEYİN EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 7 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Sultan Ahmed Han, kahramanlıklarıyla ünlü tarihi şahsiyetlere benzetilerek övülmüştür.

[32-b]

ŞEHENŞÂH-I CÎHÂN HÂN AĞMED OL HÂKAN-I ĞAZÎ KÎM

Şiir, 36 beyitten oluşmuştur. Şiirin ilk mısrası eksiktir. Nazım şekli kasidedir. Sultan Ahmed Han'ın kahramanlığı, Edirne'de ava çıkması, adaletli olması, onun devrinde kimsenin yokluk çekmemesi, kâfirlerin padişaha vergi vermesi gerektiği övülerek anlatılmıştır.

[35-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MÜFTİ 'EL-ENÂM MEĞEMMED
EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 9 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Sultan Ahmed, üstün vasıflarıyla ve devrinde yaptığı ihsanlar dile getirilerek övülmüştür.

[36-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 6 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Sultan Ahmed Han'ın Edirne'de bulunduğu zamanda İstanbul'da bulunanların ayrılık acısı çektiği dile getirilmiş, hicri 1022 senesinde padişahın İstanbul'a döndüğü belirtilmiştir.

[37-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 9 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Sultan Ahmed'in Üsküdar'a gitmesi ve orada bulunanların padişahı gördükleri için sevinçli olduğu ve buna şükrettikleri anlatılmıştır.

[37-b]

**KAŞİDE-İ MÜFTİ ʿEL-ENĀM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I
SULŞĀN AĞMED HĀN**

Şiir, 6 beyitten oluşan kıt'a nazım şekliyle yazılmıştır. Şiirde Sultan Ahmed'in Kâbe'nin altın oluğunu tamir ettirmesi anlatılmıştır. Bu sebeple padişaha dualar edilmiştir.

[38-a]

**KAŞİDE-İ MÜFTİ ʿEL-ENĀM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I
SULŞĀN AĞMED HĀN**

Şiirin nazım şekli mütekerrir müseddestir. Şiirde Sultan Ahmed'in sadrazamı, aynı zamanda damadı olan Nasuh Paşa'nın yaptırdığı Nasuh Paşa Sarayını ziyaret ettiği anlatılmaktadır.

[39-b]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I
SULŞĀN AĞMED HĀN**

Şiir, 5 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Sultan Ahmed'in, Üsküdar'da şu anda Beylerbeyi Sarayı olarak bilinen yerde İstavroz Sarayını tamir ettirmesi anlatılmıştır.

[40-a]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLĀM MÜFTİ ʿEL-ENĀM MEĞEMMED
EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN**

Şiirin nazım şekli mütekerrir müseddestir. Şiirde Sultan Ahmed'in Eyüp Sultan Türbesini ziyareti anlatılmıştır.

[42-b]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN**

Şiir, 5 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Şiirde şâir, padişahın kendisini unutmayıp ihsanda bulunduğunu dua ederek anlatmıştır.

[43-a]

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 11 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Şiirde padişahın büyüklüğünü bilmek gerektiği, kapısına kul olmak gerektiği ve padişaha devamlı dua edilmesi gerektiği anlatılmıştır.

[44-a]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN**

Şiir, 9 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Padişahın şarabı yasaklamasından duyulan memnuniyet dile getirilmiş ve padişaha dua edilmiştir.

[45-a]

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 11 beyitten oluşmuştur. Nazım şekli kasidedir. Yeryüzünün hakimiyetini Allah'ın Sultan Ahmed'e verdiği, padişahın Allah'ın her emrine uyup yasakladıklarından sakındığı, beş vakit namazı vaktinde kıldığı belirtilmiştir. Şâir, Allah'ın emirlerini yerine getiren ve adalet tesis eden başka hükümdar gelmediğini bildirip Sultan Ahmed'e dua etmektedir.

[46-a]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN**

Şiir, mütekerrir müseddestir. Şâir, Sultan Ahmed'i övüp ona dua etmektedir. Sultan Ahmed devrini âleme verilen rahmet olarak düşünmüştür.

[47-b]

**ÇEŞMENÜŦ BAŞLANMASINA TÂRİHDÜR GÜFTE-İ MÜFTİ
MEĞEMMED EFENDİ**

Şiir iki beyitten oluşan kıt'a nazım şekliyle yazılmıştır. Sultan Ahmed Han'ın yaptırdığı çeşmenin tarihi Farsça beyitlerle belirtilmiştir.

BEYT-İ `ARABİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiirin nazım şekli 6 beyitten oluşan kıt'adır. Sultan Ahmed Han'ın Kâbe'ye yaptığı hizmetler övgüyle anlatılmıştır.

[48-b]

**KAŞİDE-İ MÜFTİ `EL- ENÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN**

Şiir, mütekerrir müseddes nazım şekliyle yazılmıştır. Sultan Ahmed'in Edirne'ye gitmesi anlatılmıştır. Şiirde padişaha dua edilmiş, padişahın ayrılığından duyulan üzüntü anlatılmış ve bir an bile padişahın eksikliğini göstermemesi için Allah'a dua edilmiştir. Padişahın ihsanlarının nisan bulutu gibi çok olduğu, şâirin de bu ihsanlardan mahrum olmak istemediği dile getirilmiştir.

[51-a]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN**

Şiir, 9 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde padişahın saraya girişi övgüyle anlatılmış ve Sultan Ahmed'e ömrünün uzunluğu için dua edilmiştir.

[51-b]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN**

Şiir, 15 beyitten oluşan bir kasidedir. Padişahın Ramazan ayının mübarek olması, kıldığı namazların ve tuttuğu oruçların kabul olması için dua edilmiştir.

[53-a]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN**

Şiir, 9 beyitten oluşan bir kasidedir. Bayram gününde padişahın ziyaretleri kabul etmesiyle huzurda bulunanların bayram sevincini 2 kat fazla yaşadıkları anlatılmıştır. Padişahın helva ikramı şâiri sevindirmiştir. Padişaha dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[53-b]

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERA-YI SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 11 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde padişahın bayramı kutlanıp padişaha uzun ömürlü olması, zaferler kazanması, donanmasının her zaman muzaffer olması gibi konularda dualar, düşmanlarına da beddualar edilmiştir. Padişahın helva ikramı şâiri memnun etmiştir.

[54-b]

**TÂRİH-İ PİYÂDE BERÂY-I İCRÂ-YI TUNCA DER- MAĞMİYE-İ
EDRİNE DER-SARÂY-I ÂBÂD**

Şiir, 7 beyitten oluşan bir kıt'adır. Sultan Ahmed'in hicri 1021 senesinde Edirne Sarayı'na Tunca Nehri'nden su getirmesi, su akıtması bildirilmiştir.

[55-a]

**KAŞİDE-İ MÜFTİ EL- ENÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN**

Şiir, 6 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed'in 1021 senesinde Edirne'ye varması ve orayı şerefliendirmesi anlatılmıştır.

[56-a]

KAŞİDE-İ MEĞEMMED DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, mütekerrir müsemmen nazım şekliyle yazılmıştır. Şiirde şâir, Sultan Ahmed'in kapısından ayrılmayan bir kul olmak istemektedir. Bu isteğini dile getirirken padişahın lütfunun çokluğundan ve dini motiflerden yararlanmışır.

[57-a]

KAŞİDE-İ DÂ'İ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 18 beyitten oluşan bir kasidedir. Şâir, Sultan Ahmed'in Edirne'ye gelişinden övgüyle bahsetmekte ve padişahın bayramını kutlamaktadır. Asıl bayramın, padişahın yüzünü görüp elini öpmekle ve kapısında köle olmakla olacağını bildirmiştir.

[58-b]

KAŞİDE-İ ~ARABİ DER-EVŞÂF-I ĞAZRET-İ EBİ EYYÛB-İ ENŞARİ

Şiir, 17 beyitten oluşan Arapça bir kasidedir. Şiirde Ebû Eyyube'l-Ensârî Hazretleri övülmekte, peygamberimizin onun evinde misafir olarak kaldığı dile getirilmekte, onun peygamberimizi korumak için elinden geleni yaptığı anlatılmakta ve bu sebeple de Eyyube'l-Ensârî Hazretlerine dua edilmektedir. Şiirin sonunda da Sultan Ahmed Han'a dua edilmektedir.

[59-b]

**KAŞİDE-İ MÜFTİ ʿEL-ENĀM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I
SULŞĀN AĞMED HĀN**

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, Sultan Ahmed'in yüzünü görmek istemektedir. Bu arzusunu; servilerin padişahın yüzünü görmek için sıra sıra dizildiği, padişahın çıkıp yüzünü göstermesiyle cihana aydınlık yayılacağı şeklindeki abartılı ifadeleriyle dile getirmiştir.

[60-a]

KAŞİDE-İ ĞANİ-ZĀDE EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Padişahın av merasimi anlatılmaktadır. Şâir, padişaha olan sevgisini: "En sonunda benim de gönlümü avlayıp ihsanlarından hissedar ettin." şeklinde dile getirmiştir.

[60-b]

**KAŞİDE-İ MÜFTİ MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I İTMĀM-I KAŞR-
I BÜLEND VE ÇEŞME-İ ÇAYĀT**

Şiir, 18 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde, hicri 1021 senesinde Sultan Ahmed'in yaptırdığı çeşme övülerek anlatılmıştır.

[62-a]

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 14 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han övülerek onun tahta çıkışı esnasında hazır bulunanların müşerref oldukları, padişahın nurlu yüzüyle cihanı aydınlatan bir güneş olduğu dile getirilmiştir. Padişahın devrinde nimetlerin bolluğu ve padişahın ihsanda bulunması anlatılıp dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[63-b]

**KAŞİDE-İ İMAM HÜDÂVENDİGÂR DER-MEDĞ-İ SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Şiir, 9 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiir, padişaha övgüyle başlamış, Sultan Ahmed'in Edirne'ye gidişi ve orada bir mescit yaptırdığı anlatılmıştır.

[64-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÎ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 7 beyitten oluşan bir kasidedir. Şâir padişahı överek kendisinin çok dert çektiğini, padişahı öven kişilerin çok olduğunu ama kendisi gibi biri olmadığını ve padişahın kendisine ihsanda bulunduğunu anlatmıştır.

[67-b]

HÜVALLÂHÜ'S-SÜBĞÂNÜ'L-SULŞÂNÜ'L-VEHHÂB

HÜVERRAHMÂNÜ'L-KERİMÜ'T-TEVVÂB

Şiir, 12 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın kerem sahibi ve ihsanda bulunan bir padişah olduğu anlatılmıştır.

[68-b]

.....²

Şiir, 12 beyitten oluşan bir kasidedir. Kasidede Sultan Ahmed Han övülmüş, şâirin padişaha olan sevgisi anlatılmıştır.

² Şiire başlık konulmamıştır.

[69-b]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I
SULŞĀN AĞMED HĀN**

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde padişahın ava çıkması anlatılmıştır. Padişahın bulunduğu ihsanlarla insanların gönlünü avladığı, insanların gönlünü fethettiği anlatılmıştır.

[70-b]

KAŞİDE-İ ĞAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 9 beyitten oluşan kıt'adır. Şiirde adaletli ve ihsanı bol olan Sultan Ahmed Han'ın hicri 1021 senesinde Edirne'ye gelmesi, Edirne'nin padişahın gelmesiyle mutlu olması anlatılmıştır.

[71-a]

KAŞİDE-İ ĞAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın, düşmanları ve insanlara zulüm edenleri perişan ettiği; Mısır, Halep, Şam ve Kırım hükümdarlarının padişahın kulu olduğu ve sultanın hicri 1022 yılında Edirne'den İstanbul'a döndüğü anlatılmıştır.

[71-b]

KAŞİDE-İ PERTEVİ BERA-YI SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 8 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın Edirne'ye gidişi ile Edirne şehrinin gamdan, kederden kurtulup her alanda ferah bir şehir olduğu anlatılmıştır.

[72-b]

KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 8 beyitten oluşan kıt'adır. Şiirde, hicri 1021 senesinde Sultan Ahmed Han'ın gösterişli bir şekilde Edirne'ye gelmesi ve Edirne şehrinin sevinci anlatılmıştır. Sultanın gelmesiyle Edirne'nin âdeta cennet bahçesine döndüğü anlatılmıştır.

[73-a]

KAŞİDE-İ MÜFTİ EL-ENÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 5 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'a iki cihanda da mutlu olması için, Allah'ın lütfuna mazhar olması için dua edilmektedir.

[73-b]

KAŞİDE-İ MÜFTİ EL- ENÂM MUĞAMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 6 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın Eyüp'te su sebili yaptırması anlatılmış, bu hayratının Allah katında kabul olması için dua edilmiştir.

[74-a]

KAŞİDE-İ DERBÂNİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 11 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın Edirne'ye gelişi, adaleti ile İslâm beldelerini mâmur ettiği, kış mevsimi olmasına rağmen sultanın gelişiyle Edirne'de baharın yaşandığı anlatılmıştır.

[75-a]

KAŞİDE-İ MÜFTİ EL-ENÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 14 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın hayır sahibi, ihsanlarının çokluğu anlatılmış, mübarek gecelerden olan Regâib Kandili kutlanmış ve isteklerinin kabul edilmesi için dua edilmiştir.

[76-a]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM BERÂY-I İTMÂM ÇEŞME ME'A-İ
TÂRİH**

Şiir, 11 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın yaptığı ihsanlar anlatılmış, hicri 1022 senesinde yaptırdığı çeşme âyetlerden alıntı yapılarak sultan övülmüştür.

[77-a]

**KAŞİDE-İ MÜFTİ MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Şiir, 7 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'a gecesinin ve gündüzünün mübarek olası için dua edilmektedir.

[78-a]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I
SULŞÂN AĞMED HÂN**

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın ihsanda bulunduğu anlatılmış ve şâir tarafından sultana dua edilmiştir.

[78-b]

KASİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, sultandan kendisini hacca göndermesini istemektedir. Hacca giderse sultana dua edeceğini dile getirmiştir.

[79-a]

KAŞİDE-İ KEMAL EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın adaletiyle ülkeyi mâmur ettiği, cahillere yüz vermeyip âlimlere ihsanlarda bulunduğu anlatılmıştır.

[79-b]

KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 8 beyitten oluşan kıt'adır. Şiirde hicri 1021 senesinde Sultan Ahmed Han'ın Edirne'ye gelişi abartılı bir şekilde anlatılmıştır.

[80-a]

KAŞİDE-İ MÜFTİ EL-ENÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED

Şiir, mütekerrir müseddestir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın dünyevi çıkarları düşünmeden şarap içmeyi yasaklaması, bu davranışıyla da Allah katında büyük bir sevap kazandığı anlatılmıştır.

[81-b]

KAŞİDE-İ MÜFTİ EL-ENÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, Sultan Ahmed Han'ın nurlu yüzünü gördüğü için mutludur. Buna karşın sultanın başka bir yere gideceğinden ve ondan ayrı kalacağı için oldukça mahzundur.

[82-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 7 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde, şâir kendisine ihsanda bulunduğu için sultana dua etmekte, sultanın gelmesiyle Çatalca'nın mihnetten kurtulup felaha erdiği anlatılmaktadır.

DER-KENARLARDAKİ ŞİİRLER

[3-b]

GÜFTE-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, mütekerrir murabbadır. Şiirde Sultan Ahmed Han, Allah’a bu dünyada verdiği nimetlerden dolayı şükretmekte ve asıl muradının bu dünyadaki sultanlık olmadığını, mânâ âlemine sultan olmak istediğini anlatmıştır.

[4-a]

KAŞİDE-İ MEDİNE-İ MÜNEVVERE

Şiir, 51 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde peygamberimizin kabrinin bulunduğu Medine şehri, cennet bahçesi gibi düşünülmüş, peygamberimizi bağrına basan bir mübarek şehir olarak övülmüştür.

[5-b]

KAŞİDE-İ BENDE

Şiir, terci-i bend şeklinde yazılmıştır. Şiir, Sultan Ahmed Han’a dua ile başlamıştır. Anka kuşu gibi olan sultan, tahta geçince herkesin mutlu olduğu ve sultanın adaletinin cihanı tuttuğu dile getirilmiştir. Sultanın İslâm dininin güneşi olduğu, şânının yeryüzüne yayıldığı anlatılmıştır. Her ne kadar sultanı övse de şâir, sultanın büyüklüğünü anlatamayacağını dile getirerek şiiri bitirmiştir.

[7-a]

KAŞİDE-İ ÇİFZİ

Şiir, 24 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han’ın ayağının tozuna yüz sürmek gerektiği, sultanı gören servinin boyunun daha kısa olduğu, onu gören güllerin utandığı dile getirilmiştir. Sultanın adalet nurunun yeryüzüne yayıldığı, zulüm ehlinin dağıldığı anlatılmış, dert sahiplerinin dertlerini sultana arz ettikleri ve dertlerine derman buldukları anlatılmıştır. Şâir, sultanın ömrünün uzun olması için dua ederek şiiri bitirmiştir.

[7-b]

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ

Şiir, mütekerrir müsemmen şeklinde yazılmıştır. Allah'ın bir yıl içerisinde Ramazan ve Kurban Bayramı olmak üzere iki bayram ihsan ettiği, bu bayramlarla halkın sevinçli olduğu dile getirilmiş ve şâir, sultanın nice bayramlara erişmesi için dua etmiştir. İhtiyacı olanların ihtiyaçlarının sultan tarafından karşılandığı, halkın sultanın elini eteğini öpmesi gerektiği anlatılmıştır.

[9-a]

KAŞİDE-İ ÂSÂRİ EFENDİ

Şiir, 10 beyitten oluşan kıt'adır. Şiirde, Sultan Ahmed Han'a her gününün bayram olması ve dâima muzaffer olması için dua edilmiştir.

[9-b]

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ

Şiir, 11 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın varlığından cihanın müşerref olduğu belirtilmiş ve sultana dua edilmiştir.

[10-a]

KAŞİDE-İ ESʿAD EFEENDİ

Şiir, 25 beyitten oluşan kasidedir. Şiir, sultanı övgüyle başlamış, sultanın Kâbe'ye ettiği hizmetler dile getirilmiştir. Bu hizmetlerinden dolayı sultana dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[10-b]

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ

Şiir, 13 beyitten oluşan bir kasidedir. Şâir, sultanın kendisine ihsanda bulunduğunu, İslâm'a hizmet ederek kâfirleri harap ettiğini, Edirne'ye gitmesiyle o şehre hayat verdiğini anlatmış ve sultana dua etmiştir.

[11-a]

KAŞİDE-İ ĞĀSİLİ

Şiir, mütekerrir müsemmen şeklinde yazılmıştır. Şiirde, Sultan Ahmed Han gibi bir hükümdarın yeryüzüne gelmediği, sultanın yeryüzünde Allah'ın gölgesi olduğu, kafirlerle savaşıp zafer kazanmada askerlerinin hünerli olduğu anlatılmış; şâir ne yazarsa yazsın sultanı övmekte aciz kaldığını belirtmiş ve sultanın ömrünün uzunluğu için dua etmiştir.

[12-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 15 beyitten oluşan bir kasidedir. Şâir, sultanın kendisine ihsanda bulunduğunu belirtip ona dua etmiştir.

[12-b]

KAŞİDE-İ MEDĞİ

Şiir, 33 beyitten oluşan kasidedir. Şiir, Sultan Ahmed'e övgüyle başlamış, sultanın kahramanlığı ve ihsanları anlatılmıştır. Şâir, sultanı övmekte aciz kaldığını belirtip dua ederek şiiri bitirmiştir.

[14-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHİ

Şiir, 15 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, sultanın Edirne'ye gidişi ile baharın gelmesi, Edirne'nin hayat bulması anlatılmış, Sultan Ahmed övülmüş ve dua ile şiir bitirilmiştir.

[14-b]

KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ

Şiir, 5 beyitten oluşan kıt'adır. Şâirin gönlü Sultan Ahmed Hanı görmediğinden hasta düşmüştür. Şâir, Sultan Ahmed Han'ı görüp şifa bulmak istemektedir.

[15-a]

KAŞİDE-İ DÂ'İ EFENDİ

Şiir, 63 beyitten oluşan kasidedir. Şiir, Sultan Ahmed Han'ı övgüyle başlamış, ona dua ile devam etmiştir. Sultan Ahmed Han'ın kâfirler karşısındaki üstünlüğü, Firavun'u mağlup eden Hz. Musa peygamber gibi düşünülmüştür. Padişahın ilim sahibi kişilere, “enbiya varisleridir” anlayışıyla lütuf ve ihsanda bulunduğunu anlattıktan sonra, şâir başından geçenleri anlatmıştır. Şâir, ilimle meşgul olurken arkadaşlarının da telkini ile peygamberimizin sünnetini yerine getirmek için evlenmiştir. Evlendikten sonra çocukları olmuştur. Eve eli dolu geldiği zaman şâirin eşi hürmet etmekte, çocukları onu yalnız bırakmamaktadır. Eve eli boş geldiği zaman ise hem eşi hem de çocukları şâire hürmet etmemekte ve bu durum şâiri çok üzmektedir. Bu sebeple de şâir padişahı ihsan istemektedir. 60 yaşında olan şâirin bir isteği de hacca gitmektir. Bu isteğini yerine getirmesi için padişaha durumunu arz etmiştir. Dua ederek şiiri bitirmiştir.

[17-a]

KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ

Şiir, 12 beyitten oluşan nazmdır. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın hicri 1022 senesinin zilhicce ayında İstanbul'a dönüşü anlatılmıştır. Sultanın olmadığı zamanlarda perişan ve halkın mahzun olduğu, sultanın İstanbul' a dönüşüyle mahzunluğun yerini sevinç ve mutluluğun aldığı dile getirilmiştir.

[17-b]

KAŞİDE-İ BERÂY-I SULŞÂN AÇMED HÂN

Şiir, 10 beyitten oluşmuş ve mesnevi şeklinde kafiyeleşmiştir. Şâir, sâkiden mey isteyip Sultan Ahmed Han'ın vasıflarını methetmesini istemektedir.

[18-a]

KAŞİDE-İ DİĞER

Şiir, 21 beyitten oluşmuş ve mesnevi şeklinde kafiyelenmiştir. Şâir, mecliste sâkiden mey isteyip sultanın vasıflarını anlatmasını istemektedir. Sultan Ahmed Han'ı övüp dua ederek şiiri bitirmiştir.

[18-b]

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ

Şiir, mütekerrir müsemmen şeklinde yazılmıştır. Şâir, Sultan Ahmed Han'ın Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olduğu, bir an bile Allah'ın yolundan ayrılmadığı, dâima Allah rızasını gözettiğini anlatıp dua ederek şiiri bitirmiştir.

[19-b]

KAŞİDE-İ EBŪ NEMİ BÂ-TERTİB-İ ʿARABİ

Şiir, 50 beyitten oluşan Arapça bir kasidedir. Şiirde Kur'an-ı Kerim'in indirilmesi ve yazıya geçirilmesi dile getirilip peygamberimiz övülmüştür.

[21-b]

KAŞİDE BERĀY-I SULŞĀN AĞMED ĖĀN

Şiir, 15 beyitten oluşan nazmdır.Şiir, Sultan Ahmed Han'a övgüyle başlamış, şâir halini arz ederek şiire devam etmiştir. Şâir gençliğinden beri ilimle meşgul olduğunu, artık ihtiyarlayıp zayıf düştüğünü, bu sebeple padişahı ihşan isteyip geri kalan ömrünü Allah'ı zikretmekle geçirmek istemektedir.

[22-a]

MEDĖ-İ SULŞĀN AĞMED ĖĀN

Şiir, 2 beyitten oluşan kıt'adır. Sultan Ahmed Han'ın Allah'ın gölgesi olduğu ve ihşanlarının çok olduğu anlatılmıştır.

[22-a]

KAŞİDE-İ ĞIFZİ

Şiir, 16 beyitten oluşan bir kasidedir. Kaside, Sultan Ahmed Han'a övgüyle başlamış ve sultanın yaptırdığı çeşme anlatılmıştır. Sultan, hicri 1021 senesinde gösterişli bir çeşme yaptırmış, onu anlatmakta kelimeler kifayetsiz kalmaktadır. Çeşme o kadar güzeldir ki gözler o çeşmeye bakamaz, ay ile güneşin o çeşmesi tavaf etmesine şaşılmaz.

[23-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, şiirde sultanın kendisini ihsanlara hatırlayıp mutlu ettiğini belirtmiş ve sultana dua etmiştir.

[23-a]

KAŞİDE-İ ~ABDİ EFENDİ

Şiir, 11 beyitten oluşan kıt'adır. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın gösterişli bir köşk yaptırdığı bildirilmiştir. Bu köşk öyle gösterişli ve süslü bir yapıdır ki görenler cennetten bir köşk görmüş gibi olurlar.

[23-b]

KAŞİDE-İ DÂ'İ BERÂY-I CİSR-İ ŞULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 4 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde hicri 1023 senesinde Sultan Ahmed Han'ın köprü yaptırdığı anlatılmıştır.

KAŞİDE-İ ~AZİZ EFENDİ

Şiir, 9 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın huzuru, mutluluğu ve isteklerinin kabulü için dua edilmektedir.

[24-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 9 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde şâir, padişahın kendisine ihsanda bulunduğunu anlatmış ve padişaha dua etmiştir.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde şâir, kendisine ihsanda bulunduğu için padişaha iki cihan saadeti ve ömrünün uzun olması için dua etmektedir.

[24-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde padişahın safer ayının mübarek olması için, padişahın tüm kaza ve belalardan korunması için dua edilmiştir. Safer ayı, halk arasında belâ ayı olarak da bilinir. Bu ayda sultana zarar gelmemesi istenmiştir.

KAŞİDE-İ NÂDİRİ EFENDİ

Şiir, 10 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, Sultan Ahmed Han'ın ayağının tozuna yüz sürmüş ve bundan oldukça mutlu olmuştur. Sultandan bir an bile ayrı kalmanın acısını, bülbülün gülden ayrı kalması gibi düşünmektedir. Şâir, padişaha vasıl olunca can bulmuş, onun kavuşmanın heyecanı ile hayata tutunmuştur.

[25-a]

KAŞİDE-İ DÂ'İYÂ BERÂY-I SULŞÂN AÇMED

Şiir, 23 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde padişahın ayrı kalmanın üzüntüsü, padişahın İstanbul'a dönüşü ile halkın mutluluğu, dile getirilmiştir. Padişahın ayın dolunay gibi nur saçan yüzünü görenlerin canları feda edecekleri ve sultanın, halkın ihtiyaçlarını giderdiği, dinin her gereğini yerine getirdiği belirtilerek sultana dua edilmiştir.

[26-a]

KAŞİDE-İ AFVİ

Şiir, 13 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, bayram gününün tabiatı canlandırıp tabiata neşe verdiği, Sultan Ahmed Han'ın saltanatı için bayram gününün ay, güneş ve yıldızları uyandırdığı anlatılmıştır.

KAŞİDE-İ ĞAFİŻ AĖMED PAŞA

Şiir, terci-i bend şeklinde yazılmıştır. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın kahramanlığı ve büyüklüğü, adaleti ve İran Şahını yenilgiye uğratıp ondan haraç alması anlatılmıştır.

[27-a]

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 7 beyitten oluşan bir kıt'adır. Şiirde, hicri 1023 yılında Sultan Ahmed Han'ın cennet bahçelerinden daha güzel, yeryüzünde eşi benzeri olmayan bir dinlenme yeri yaptırdığı anlatılmıştır.

KAŞİDE-İ NĀDİRİ EFENDİ

Şiir, 19 beyitten oluşan nazmdır. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın ava çıkması övgüyle anlatılmıştır. Öyle ki sultanın ava çıktığını gören ahular, kendileri sultanın ayağına gelmiştir.

[28-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, sultanın ihsanda bulunduğunu dile getirmiş, sultanın huzuru ve saadeti için dua edilmiştir.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, sultanın huzurlu ve mutlu olması, düşmanlarının kahrolması için dua edilmiştir.

[29-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan nazmdır. Şiirde, padişahın Üsküdar'a gitmesi, bununla halkın mutlu olması anlatılmış ve sultanın ömrünün uzunluğu için dua edilmiştir.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, Allah'ın gölgesi olarak düşünülen Sultan Ahmed Han'a ömrünün uzun olması, peygamberimizin yardımcısı olması ve her isteğinin gerçekleşmesi için dua edilmiştir.

[29-b]

KAŞİDE-İ ~AZİZ EFENDİ

Şiir, 8 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, cihanın ruhu olan Sultan Ahmed Han'a huzuru ve mutluluğu, devletinin devamı için dua edilmiştir.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 9 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, sultanın kendisine ihsanda bulunduğunu, harap olan gönlünün bu ihsanla huzur bulduğunu belirtmekte ve sultanın ömrünün uzunluğu için dua etmektedir.

[30-a]

KAŞİDE-İ ABDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 13 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, sultanın sağlığı, düşmanlarının kahrolması, diğer hükümdarların sultanın kapısına köle olması için dua edilmektedir.

[30-b]

KAŞİDE BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 10 beyitten oluşan kıt'adır. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın adaleti ve sultan gibi başka bir hükümdarın gelmediği anlatılmıştır.

[31-a]

NA`T-I ŞERİF

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde şâir, peygamberimizin gül yüzünü görmek istemektedir. Eğer göremezse gözyaşları sel olup akacak ve kan ağlayacaktır. Peygamberimizi görmeden, şâirin gönlü bayram yaşamış sayılmayacaktır.

DİĞER NA`T-I ŞERİF

Şiir, 9 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, peygamberimizin parmakları, kaşı, dişi, ağzı, tatlı dilli olması ve boyu övülmüştür. Şâir, peygamberimizden şefaah istemektedir.

[31-b]

KAŞİDE-İ ŞEYH ABDÜ`L-ĠĠNİ

Şiir, 5 beyitten oluşan nazmdır. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın hicri 1021 senesinde Kâbe'ye ettiği hizmetler dile getirilmiştir.

DİĞER

Şiir, 9 beyitten oluşan nazmdır. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın yıkılmak üzere olan Kâbe duvarının onarımını yaptırması ve altın oluğunu değiştirmesi anlatılmıştır.

[32-a]

DİĞER

Şiir, 2 beyitten oluşan kıt'adır. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın Kâbe'yi tamir ettirmesi anlatılmıştır.

DİĞER

Şiir, 2 mısradan oluşan nazmdır. Şiirde sultanın Kâbe'yi tamir ettirmesi anlatılmıştır.

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 7 mısradan oluşan nazmdır. Şiirde, halkın Sultan Ahmed Han'a iki bayramı görmesi için dua ettiği ve sultanın eşı benzeri olmayan bir padişah olduğu anlatılmıştır.

[32-b]

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 9 beyitten oluşan kasidedir. Şiir, peygamberimize övgüyle başlamış, peygamberimizin ayı ikiye bölmesi mucizesi dile getirilmiş, Sultan Ahmed Han'ın peygamberimizin sünnetine uyduğu ve dinin emirlerini yerine getirdiği anlatılmıştır.

[33-a]

KAŞİDE-İ ĖANİ-ZĀDE EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 12 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın melek gibi olduğu, hançerinin parıltısının cihana nur saldığı anlatılıp padişah övülmüş, dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[33-b]

KAŞİDE-İ ĖĀLETİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 18 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, Sultan Ahmed Han'ı gördüğü için şükretmektedir. Şâir, onun devrinde kimse kimsenin hakkına girmezdi diyerek sultana dua etmiştir.

[34-a]

KAŞİDE-İ BENDE BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 22 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın Edirne'den İstanbul'a gelişı anlatılmaktadır. Sultanın gelmesiyle İstanbul, cennet bahçelerine dönmüş, sultanın yüzünü gören halk gamdan ve kederden kurtulmuştur. Şâir, sultandan ayrı kalmayanın üzüntüyü ve sevinci bilemeyeceği, sultanın gittiği her yerin cennet bahçesine döndüğünü belirtmiş, sultanın İstanbul'a gelişıyle Edirne'nin üzüntü ve keder içinde kaldığını anlatmıştır. Dua ederek şiir bitirilmiştir.

[34-b]

KAŞİDE-İ NİẒÂMİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 21 beyitten oluşan bir kasidedir. Sultan Ahmed Han, Hz. Yusuf'a, Hz. Ebu Bekir'e, Hz. Osman'a ve Hz. Hamza'ya benzetilerek övülmüştür. Sultan Ahmed Han'ın muhabbetli bir bakışı karşısında ay ve güneşin tutulduğu, onun gözlerinin parıltısı karşısında güneşin siyah bir nokta olduğu, bir askerinin bile sultanın emriyle yeryüzünü fethedebileceği dile getirilmiş, dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[35-b]

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, mütekerrir müsemmdir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın Allah'ın bir lütfu olduğu, sultanın herkese ihsanda bulunduğu anlatılmıştır. Sultan davet vermektedir. Davete sadrazamlar, kazaskerler, müftüler ve diğer insanlar katılmış ve davetlilere yemekler ikram edilmiştir. Altın ve gümüş tepsilerde yeniçerilerin üstüne altınlar saçılmış, bunu seyreden herkes keyiflenmiştir. Halkın böyle ihsan sahibi bir sultan görmediği belirtilerek şiire dua ile son verilmiştir.

[36-b]

KAŞİDE-İ ʿTYDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 24 beyitten oluşan kasidedir. Şiir, Sultan Ahmed Han'ın benzerinin yeryüzüne gelmediği belirtilerek övgüyle başlamıştır. Sultan'ın Edirne'ye gelmesiyle Edirne'nin müşerref olduğu, ağaçların bile şükrettiği anlatılmıştır. Şâir, sultana dua ederek ve onu övmekte aciz kaldığını belirterek şiiri bitirmiştir. Öyle ki ağaçlar kalem, denizler mürekkep olsa yine de sultanı övmek yetersiz kalacaktır.

[37-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 27 beyitten oluşan bir kasidedir. Sultan'ın Kurban Bayramını Edirne'de geçirdiği, bu sebeple Edirne'nin çifte bayram yaşadığı anlatılmıştır. Halkın sevinçli olduğu, Tunca Nehrinin bile sultanı görmek için yatağından taşıp Edirne'ye gelmesinin şaşılacak bir olay olmadığı dile getirilmiştir. Dua edilerek kaside bitirilmiştir.

[38-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan bir kasidedir. Sultanın ihsanlarının bol olduğu dile getirilmiş ve sultana dua edilmiştir.

KAŞİDE-İ ŞÂNİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 8 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, Sultan Ahmed Han döneminin adaletli olduğu, kimsenin gönlünde gam ve kederin olmadığı anlatılmış, sultanın ömrünün uzunluğu ve mutluluğu için dua edilmiştir.

[39-a]

KAŞİDE-İ ~ABDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 11 beyitten oluşan bir kıt'adır. Şiirde sultanın kahramanlığı anlatılıp İstanbul'a dönüşü dile getirilmiştir.

[39-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 5 beyitten oluşan kıt'adır. Sultan'ın hicri 1023 senesinde İstanbul'a gelişi anlatılmıştır.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Ramazan ayının geldiği, bu ayın sultana mübarek olması dile getirilmiş, sultanın ihsanda bulunduğu anlatılarak sultana dua edilmiştir.

[40-a]

KAŞİDE DER-MEDÇ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 13 beyitten oluşan nazmdır. Padişahın bulunduğu yeri, ay ile güneşin tavaf ettiği, padişahın ihsanlarının sınırsız olduğu, cihanın sultan sayesinde emniyet içinde olduğu ve padişahın heybeti dile getirilmiş; devletin uzun ömürlü olması, düşmanlarının kahrolması, Allah'ın her dâim sultanı koruması için dua edilmiştir.

[40-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın bulunduğu yerin cennet gibi olduğu dile getirilmiş ve sultana dua edilmiştir.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 11 beyitten oluşan kasidedir. Şiir, sultanın ömrünün uzunluğu için dua ile başlamış, sultanın ihsanlarının çokluğu ve ilim ehline verdiği önem anlatılmış, dua ile şiir bitirilmiştir.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 13 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın İstanbul' dönmesi anlatılmıştır. Sultandan ayrı kalmanın üzüntüsü dile getirilmiş, sultanın ömrünün uzunluğu ve isteklerinin kabulü için dua edilmiştir.

[41-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 11 beyitten oluşan kasidedir. Şiir, sultana dua ile başlamış, sultanın ilim ehline önem vermesi, ilim ehline ihsanda bulunması anlatılmıştır. Herkesin sultanın elini eteğini öpüp huzur bulması gerektiği dile getirilip şiir dua ile sona ermiştir.

[42-a]

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın ava çıkıp kahramanlığını göstermesi, onun varlığının Allah'ın bir rahmeti olduğu, düşmanlarının bozguna uğraması anlatılmış ve sultanın mutluluğu için dua edilmiştir.

[42-b]

KAŞİDE-İ AĞMED BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 14 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, rüyasında nur yüzlü, ak sakallı bir pir görmüştür. O pir, şâire bir kaside yazmasını ve kasideyi dua ile bitirmesini söylemiştir.

Öveceği kişinin herkesin ihtiyacını gideren, İslâm dininin güneşi, Allah'ın yeryüzündeki gölgesi Sultan Ahmed Han olduğunu bildirir. Bunun üzerine şâir, sultanı övmüş ve dua ile şiiri bitirmiştir.

[43-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, mütekerrir müseddestir. Şiirde, sultanın Üsküdar'a gitmesi, bahar mevsiminde ava çıkması, gönüller avlayıp ihsanda bulunması dile getirilmiş, ömrünün uzunluğu ve mutluluğu için dua edilmiştir.

[43-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 12 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, sultanı çok görmek isteğini, bir bahaneyle onu gördüğünü, onu görünce ömrünün uzun olup cihana düzen vermesi için ona dua ettiğini anlatmıştır.

[44-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, mütekerrir müseddestir. Sultanın gelmesiyle halkın gönlünün şenlenmesi, baharın gelmesi güzel kokuların yayılması anlatılmıştır.

[44-b]

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 17 beyitten oluşan nazmdır. Şiirde mahlas yoktur. Şiirde, baharın gelmesiyle tabiatın canlandığı, Sultan Ahmed Han'ın benzerinin olmadığı anlatılmıştır.

[45-a]

KAŞİDE-İ ʿABDİ DER-MEDĞ-İ SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 8 beyitten oluşan kıt'adır. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın kudreti, ömrünün uzun olması, ilim ehline olan iltifatı ve yaptırdığı eserler anlatılmıştır.

[45-b]

KAŞİDE-İ İMÂM-I HÛDÂVENDİGÂR

Şiir, 12 beyitten oluşan kasidedir. Sultan Ahmed Han övülmüş, sultana ve askerlerine dua edilmiştir.

NAẒM-I ŞERİF SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 2 beyitten oluşan nazmdır. Şiirde sultana ve askerlerine dua edilmiştir.

[46-a]

KAŞİDE-İ İMÂM-I HÛDÂVENDİGÂR

Şiir, 7 beyitten nazmdır. Şâir, Sultan Ahmed Han döneminde yaşadığı için şükretmektedir. Sultana herkesin baş eğdiği, ülkede İslâm'a aykırı hiçbir şeyin kalmadığı belirtilip dua edilmiştir.

KAŞİDE-İ ʿALİ HÂLİFE

Şiir, 27 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın adaleti, kahramanlığı övülmüş, dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[47-a]

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ

Şiir, 12 beyitten oluşan kasidedir. Sultan Ahmed Han'ın kahramanlığı, düşmanları bozguna uğratması ve ihsanlarının çokluğu anlatılmış, dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[47-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, muhammes şeklinde yazılmıştır. Sultan Ahmed Han devrinde kimsenin haram yemediği, kimsenin kimseye zulmetmediği anlatılmış, sultanın ömrünün uzunluğu için dua edilerek şiir sona erdirilmiştir.

[48-a]

**KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BEYT-İ ŞERİFİN SAŞGINI SA'ADETLÜ
PÂDİŞÂHIMIZIN HİMMET BUYURDUKLARINA ŞÂRİHDÜR**

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde sultanın Kâbe'ye hizmetleri anlatılmıştır.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han, huzurun, sevincin ve mutluluğun kaynağı olarak tasvir edilmiştir.

[49-a]

KAŞİDE-İ 'ULVİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 16 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın fiziki özellikleri, kahramanlığı, adaleti anlatılmış, şâir yazdığı kasidenin benzeri olmadığını dile getirerek şiirini bitirmiştir.

[49-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, şiire dua ile başlamış, sultanın kendisine ihsanda bulunduğunu belirtmiş, sultanın huzuru ve mutluluğu için dua edip şiiri bitirmiştir.

[50-a]

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ

Şiir, mütekerrir müsemmedir. Şiirde, sultanın devrinde kimsenin yokluk görmediği, herkesin gönlünün hoş olduğu, herkesin bereket ve bolluk içinde olduğu anlatılmıştır. Öyle ki etlerin üstüne sinekler konmamakta, sokaktaki köpekler bile tokluktan ekmeklere bakmamaktadır. Şâir, İstanbul'un hiçbir zaman böyle bereket görmediğini belirtmiştir.

[50-b]

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ

Şiir, 9 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, Berat Kandilinin sultanın ömrüne bereket katması için dua edilmiş, sultanın kıymetli bir insan olduğu ve her sözünde bir hikmet olduğu belirtilmiş ve sultana dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[51-a]

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 9 beyitten oluşan bir kasidedir. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın saltanatı bir gül bahçesi gibi düşünülmüş, o gül bahçesine sonbahar gelmemesi için dua edilmiştir. Sultanın ihsanlarının çokluğu ve hayırseverliği anlatılmış, sultanın saltanatının ve ömrünün uzunluğu, mutluluğu için dua edilmiştir.

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 6 beyitten oluşan bir kasidedir. Sultanın adaleti, Allah'ın yeryüzündeki gölgesi olduğu, ömrünün uzun olmasıyla halka daha çok ihsanda bulunacağı ve şâire ihsanda bulunduğu dile getirilmiştir.

[51-b]

KAŞİDE-İ KEMĀL EFENDİ

Şiir, 19 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, sultanın âleme adaletle düzen verdiği, her işinin ibadet etmek olduğu, herkese ihsanda bulunduğu, fakirlere altınlar dağıttığı anlatılmıştır. Sultanın devletinin devamı için dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[52-a]

KAŞİDE-İ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 11 beyitten oluşan nazmdır. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın düşmanlar karşısındaki üstünlüğü ve kahramanlığı anlatılmıştır.

[52-b]

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın isteklerinin kabulü için dua edilmiştir.

[53-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın huzurla gezintiye çıkması, gezdiği yerlere güneş gibi nur saçması, onu görenlerinin yüzlerini sultanın ayağının tozuna sürmesi gerektiği dile getirilmiştir.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın gezintiye çıkıp tekrar sarayına dönmesi, düşmanlarını mağlup etmesi dile getirilmiştir.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın saraya gelmesiyle sefa getirmesi, çıkıp halka nur yüzünü göstermesi dile getirilmiş, sultanın mutluluğu ve huzuru için dua edilmiştir.

[53-b]

KAŞİDE-İ DER-EVŞĀF-I CĀMİ-~I ŞERİF

Şiir, 7 beyitten oluşan nazmdır. Şiirde, Sultan Ahmed Han'ın yaptırdığı câminin eşinin benzerinin olmadığı, hiçbir insanın böyle bir cami görmediği, caminin ışıklarının dünyayı aydınlattığı, câminin Mescid-i Aksa'ya benzeyen yüce bir yapı olduğu anlatılmıştır.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, sultanın kendisine ihsanda bulunduğunu, sultanın ilim ehline önem verdiğini, yüzünün nurunun cihanı aydınlattığını, her an sultanın elinin eteğinin öpülmesi gerektiğini belirtip dua etmiştir.

[54-a]

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDÇ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 9 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın ömrünün uzunluğu için dua edilmiş, sultanın dolunay gibi dışarı çıkıp huzurunda bulunanların hâle gibi etrafını sarması anlatılmış, sultanın ilim irfan ehline ihsanları dile getirilmiştir. Dua edilerek şiir bitirilmiştir.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, sultanın ihsanda bulunduğunu, kendisinin bu ihsandan memnun olduğunu, sultanın Kâbe'yi tamir ettirdiğini belirtip dua etmiştir.

[54-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, mütekerrir müseddestir. Sultanın ava çıkması, ihsanlarda bulunarak gönülleri fethetmesi anlatılmıştır.

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ DER-MEDÇ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 9 beyitten oluşan kıt'adır. Sultanın ihsanda bulunmasıyla herkesi sevindirmesi, çeşme yaptırması anlatılmış ve sultana dua edilmiştir.

[55-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ DER-MEDÇ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 9 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın saraya dönmesi, bununla birlikte sarayın şeref bulması anlatılmış ve sultana dua edilmiştir.

[56-a]

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ DER-MEDÇ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 22 beyitten oluşan kasidedir. Sultan'ın kahramanlığı, düşmanlarını perişan etmesi, Edirne'ye gitmesi, Edirne halkının sevinci ve mutluluğu, sultanın ihsanlarının

bolluğu anlatılmış, sultana dua edilmiş ve onun dört halifenin sevgilisi olduğu vurgulanmıştır.

[56-b]

KAŞİDE-İ ZİHNİ DER MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 21 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın kahramanlığı dile getirilmiş, İstanbul'a dönmesi ve ilim ehline ihsanda bulunması için dua edilmiştir.

[57-b]

KAŞİDE-İ İMÂM-I HÜDÂVENDİGÂR DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 33 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın varlığı devlet burcunun ışığı olarak düşünülmüş, sultan gibi bir hükümdarın bu zamana kadar yeryüzüne gelmediği, sultanın Edirne'ye gidişi övgüyle anlatılmıştır.

[58-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, mütekerrir müseddestir. Sultanın saraya dönmesiyle herkesin mutlu olması, onu gören gözlerin nurlanması, hasta gönüllerin şifa bulması anlatılmış, Allah'ın sultanı koruması için dua edilmiştir.

[59-b]

KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 41 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın ava çıkması, adaleti tesis etmesi, Edirne'ye gitmesi, zulmedenleri cezalandırması, Gelibolu'ya gitmesi, İstanbul'a dönmesi ve halkın sultanın dönmesiyle mutlu olması anlatılmıştır.

[61-a]

KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 16 beyitten oluşmuş ve mesnevi şeklinde kafiyeleşmiştir. Sultanın Edirne'ye gelmesiyle Edirne'nin cennet bahçelerine döndüğü, sultanın adaletiyle herkesin huzurlu olduğu, kimsenin zulüm ehlinden eziyet görmediği anlatılmıştır. Sultanın devletinin uzun ömürlü olması için dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[61-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, mütekerrir müseddestir. Şiirde baharın gelmesi, baharın yılda bir kez gelip güllerin bir kez açması dile getirilmiş, sultanın hükümdarlığıyla her zamanın bahar olduğu, güllerin her zaman açtığı anlatılmıştır. Sultanın Edirne'ye varmasıyla Edirne'nin gül bahçelerine döndüğü anlatılmış, sultana dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[62-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, mütekerrir müseddestir. Şiirde, Allah'ın gölgesi olan Sultan Ahmed Han'ın Edirne'ye gelmesi, sultanın Edirne'ye gelmesiyle halkın mutlu olması ve sevinmesi anlatılmıştır. Şâir, sultanı görmeden halkın gerçek bayram yaşayamayacaklarını belirtip sultanı görme isteğini dile getirmiştir.

[63-a]

KAŞİDE-İ MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın Beykoz ve İstavroz Sarayını gezmeye çıkması ve kahramanlığı anlatılmıştır.

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, sultanın sağlığı ve iki cihanda mutluluğu için dua edilmiştir.

[63-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 5 beyitten oluşan kasidedir. Âlemin sultanını Allah'ın koruması, sultanın huzuru ve mutluluğu için dua edilmiştir.

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 11 beyitten oluşan kasidedir. Güneşin, âlemi devretmesi gibi sultanın da cihanı dolaşıp ava çıkması, sultanın Osmanlı hanedanının övünç kaynağı olduğu, şâire ihsanda bulunduğu dile getirilip dua ile şiir bitirilmiştir.

[64-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın ava çıkması, devamlı halkını düşünmesi, sultanın adaleti anlatılmıştır.

[64-b]

KAŞİDE-İ ~AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 10 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, sultanın ihsanda bulunduğunu dile getirmiş, kendisine sunulan ihsandan memnun olmuş, sultana dua edilerek şiir bitirilmiştir.

KAŞİDE-İ ~AZİZ EFENDİ

Şiir, 8 beyitten oluşan kasidedir. Yüce makam sahibi olan Sultan Ahmed Han'ın Allah'ın gölgesi olduğu, sultanın ihsanda bulunduğu, bu ihsan karşılığında kullarının sultana dua etmesi anlatılmıştır.

[65-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 8 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın tahta geçmesiyle halkın gözlerinin sultanın nurundan kamaşması, sultanın devrindeki gelişmişlik anlatılmıştır.

[65-b]

KAŞİDE-İ ~AZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AÇMED HĀN

Şiir, 8 beyitten oluşan kasidedir. Cihan sultanı Ahmed Han'ın deryaları dolaşması, düşmanlarını mağlup etmesi anlatılmış, sultanın huzuru ve mutluluğu için dua edilmiştir.

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AÇMED HĀN

Şiir, 20 beyitten oluşan kıt'a-i kebiredir. Sultan Ahmed'in Kâbe'ye hizmet etmesi, altın oluğu yenilemesi, duvarlarını tamir ettirmesi anlatılmıştır.

[66-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L-İSLĀM MEÇEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Şâir, sultanın yüzünü gördüğü için şükretmekte, ordusunun zaferler kazanması, yeni yerler fethetmesi için dua etmektedir.

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AÇMED HĀN

Şiir, 2 beyitten oluşan kıt'adır. Hayır ve iyilik sahibi Sultan Ahmed Han'ın ordusunun zaferler kazanması için dua edilmiştir.

.....³

Şiir, 6 beyitten oluşan kıt'adır. Sultanın hicri 1022 senesinde saraya dönüşü anlatılmıştır.

[67-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ~L İSLĀM MEÇEMMED EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Sultan Ahmed Han'ın ava çıkması, kimsenin haram para yemediği, sultanın ihsanının bolluğu anlatılıp sultana dua edilmiştir.

³ Şiire başlık konulmamıştır.

[67-b]

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ

Şiir, 7 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın temiz tabiatlı, Alah'ın nurundan yaratıldığı, ona bakan gözlerin nurlandığı, şâire ihsanda bulunduğu belirtilip dua edilmiştir.

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 8 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde şâir, sultanın kendisine bahşış verdiğini, ihsanda bulunduğunu belirtmiş, sultana dua etmiştir.

[68-a]

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 23 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, peygamberimizin bu dünyaya şeref verdiği, Hz. İsa nasıl ölüleri diriltiyorsa peygamberimizin de gönülleri öyle dirilttiği, tüm nebilerin öncesi ve sonu olduğu belirtilmiş, ümmeti olduğu için de şâir şükretmiştir. Kıyamette her nebi kendi nefsiyle meşgul olurken peygamberimizin bize şefaate edeceği anlatılmış ve Sultan Ahmed Han'a dua edilmiştir.

[69-a]

KAŞİDE-İ ĞALİ ĞALİFE BĀVÜDDE-İ ĞĀŞĀ

Şiir, 18 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın İstanbul'a dönüşü anlatılmıştır. İstanbul, sultan yokken cansız bir hal almış, sultan dönünce İstanbul'a tekrar can gelmiştir. Sultana dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[69-b]

KAŞİDE-İ HÛŞÛ-İ DER-MEDĞ-İ SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, terci-i bend şeklinde yazılmıştır. Padişahın mana âleminin de sultanı olduğu belirtilmiş ve ona dua edilmiştir. Cihana böyle bir sultanın gelmediği, gözlerin onun gibi bir sultanı görmediği anlatılmıştır. Sultanın yardımcısının Cenab-ı Allah olduğu vurgulanmış ve sultana dua edilmiştir.

[70-b]

KAŞİDE-İ TYDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 19 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın ihsanının çok olduğu, bu sebeple peygamberimizin sultana yardım ettiği, Allah'ın gölgesi olan sultanın varlığı ile kış mevsimlerinin bile bahara döndüğü, sultanın pak vücudunun inciye benzediği, devamlı ümmete ihsanda bulunduğu, ilim ehline önem verdiği, aşure günlerinde hadsiz hayırlar ettiği anlatılmıştır. Sultanın özelliklerinin hiçbir şekilde övmekle anlatılamayacağı belirtilmiş ve sultana dua edilmiştir.

[71-a]

KAŞİDE-İ DER MEDH-İ SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, mütekerrir murabbadır. Şiirde bu dünyadan geçip Allah için yaşayarak mânâ âleminin sultanı olunacağı anlatılmıştır.

[72-a]

KAŞİDE-İ DER-MEDĞİ SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 23 beyitten oluşmuş ve mesnevi şeklinde kafiyeleşmiştir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın adaleti, sultanın adaletinin yeryüzünü tuttuğu, bu adalet sayesinde dağlarda aslanlar ile tilkilerin beraber gezdiği anlatılmıştır. Sultanın kılıcının parıltısı cihanı aydınlatmış, atının nalının izi gökyüzüne taç olmuştur. Dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[73-a]

KAŞİDE GÜSEYİN HĀLİFE DER-MAHREC-İ ODA-I HĀŞŞA MEDĞ-İ CEMİLİ AĞMED HĀNİ BE-TERTİBİ SÜVER-İ KUR'ĀNİ

Şiir, 52 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde, Kur'an-ı Kerim'deki sureler tertip edilerek Sultan Ahmed Han'a dua edilmiştir. *Düşmanlarına "Tebbet" okuna, "Kafirun" üstüne askerleri sel gibi aksın, ehl-i imânı "Kevser"e kandırsın* gibi sure isimleri mısralara mânâ içerecek şekilde yerleştirilerek sultana dua edilmiştir.

[74-b]

KASİDE-İ ʿAQLİ

Şiir, müsemmen şeklinde yazılmıştır. İlk bölümü 6 mısradan oluşmuştur. Sultanın İstanbul'a dönmesiyle İstanbul'a baharın gelmesi, sultanın gelişine canlı cansız her varlığın sevinmesi anlatılmış, sultana dua edilmiştir.

[75-b]

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, mütekerrir müsemmendir. Şiirde Ramazan ayına eriştiği için şâir şükretmektedir. Sultan için herkes dua etmektedir. Sultanın adaleti yeryüzünü tutmuş, sultan bir inci gibi cihanı mamur etmiş, herkes bu durumla huzur bulmuştur. Sultanın ömrünün ve saltanatının uzunluğu için dua edilerek şiir bitirilmiştir.

[76-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, 9 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın Beşiktaş'a gelip orayı şereflendirmesi anlatılmıştır.

KAŞİDE-İ ŞEYHİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Şiir, 29 beyitten oluşan kasidedir. Gökyüzündeki ay ve parlak yıldızlar sultan için yeryüzüne inmiş bir araya toplanmıştır. Şâir, sultanı tahtında görünce "kimdir?" diye soruyor. Sultan Ahmed Han'ın ihsanı bol olan, adaletli, eşi benzeri olmayan bir hükümdar olduğunu öğreniyor.

[78-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Şiir, mütekerrir müseddestir. Sultanın isteklerinin gerçekleşmesi, İstanbul'a dönmesi, sultanın huzuru ve mutluluğu için dua edilmiştir.

[79-a]

KAŞİDE-İ DÂ'İ BERA-YI SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 33 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın Edirne'ye gitmesi ve halkın bundan mutlu olması, Cenab-ı Allah'ın gölgesi olarak düşünülen sultanın özelliklerinin ne kadar övülürse övülsün tam olarak anlatılamayacağı dile getirilmiştir.

[80-a]

KAŞİDE-İ AĞMED BERĀY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 12 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın ay gibi yeryüzüne ışık saldığı, askerlerinin seyyareler gibi olduğu, Kurban Bayramı sebebiyle eline öpenlerin mutluluğa eriştiği anlatılmıştır. Sultanın yardımcısı Allah olması ve devamlı zaferler kazanması için sultana dua edilmiştir.

[80-b]

KAŞİDE-İ ĀZERİ BERĀY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 3 beyitten oluşan kasidedir. Sultanın düşmanları yenilgiye uğratması ve Edirne'yi mutlu etmesi anlatılmıştır.

[81-a]

KAŞİDE-İ ĀKLİ BERĀY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 39 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde nevrurun gelmesi, baharın gelişini anlatan ezgilerin söylenmesi, tabiatın canlanması, kurulan eğlence meclisi, sultanın adaleti anlatılmış ve sultana dua edilmiştir.

[82-a]

KAŞİDE-İ KEMAL EFENDİ BERĀY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Şiir, 9 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde sultan övülmüş ve sultanın Edirne'ye gelişi anlatılmıştır.

[82-b]

.....⁴

Şiire başlık konulmamıştır. Mahlastan şiirin Âzerî'ye ait olduğunu tespit edebiliriz. Şiir, 3 beyitten oluşan kasidedir. Şiirde Sultan Ahmed Han'ın Edirne'ye gelmesiyle Edirne'nin cennet bahçelerine döndüğü anlatılmıştır.

⁴ Şiire başlık konulmamıştır. Mahlastan şiiri Âzerî'nin yazdığı anlaşılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

METİN

2.1. METİN

[1-b]

GÜFTE-İ ÇAZRET-İ SULŞAN AĞMED HÂN

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Çün olup luşf-ı Ĥudā-yı zî'l-minen
Sāyemi şaldum Edrene üzre ben
- 2 Şāye-i baĥtumda ol taĥt-ı qadīm
Nesme-i iqbāl ile oldu besīm
- 3 İdüp ol taĥt-ı qadīm üzre qarār
Oldı baĥtumla müşerref bu diyār
- 4 Gösterüp bu memleketde rāyemi
Bu diyāra şaldı Mevlā sāyemi
- 5 ʿAdl için geldüm bu milke ben hemān
Kārumı āsān ide Rabb-i müsteʿān
- 6 Memleket āsāyişin idüp murād
Bunda itdüm ʿadl ü dāda ictihād

[2-a]

- 7 Umaram Çakdan olup baña muʿin
İde iğsān ile dā'im kām-bin
- 8 Baña ferĥunde olup bu köhne taĥt
İde Çak dā'im beni ferĥunde-baĥt

- 9 Luşf u iġsān eyleyüp her dem Ĥudā
İtmeye hergiz rızāsından cüdā
- 10 Fażl-ı Çakla dā'im olup kām-yāb
İde Mevlā baña luşf-ı bî-ġısāb
- 11 Çün dūr-i iķbālūme oldu řadeḡ
İtdi tezyın anı lūlū-i řeref
- 12 İtdiler çün sāl-i iķbālūm su'āl
Lafżan ü ma'nen diyüp tārîḡ-i sāl
- 13 Didi *Baḡtî* oldu baña Edrene
Biñ ikirmi birde cāy-ı sulşāna

.....⁵

[3-b]

Fā'ilātün / Fā'ilātün / Fā'ilün

- 1 Çamdüli'llāhi'l-Çadimü's-Settār
Ergamü'r-rāġimîn ve'l-Ġaffār
- 2 Kudretiyle 'ālemi vār eyledi
Çikmetiyle şun'ın ızhār eyledi
- 3 Var idüp bu kevni pes ābād iden
Kāf u nūndan çamuyı icād iden

⁵ Başlık yoktur

- 4 Bū'l-beşer çün na't-ı *kerremnā*⁶ didi
Zilleti ġālinde irġamnā didi
- 5 Enbiyā vü evliyā her ne ki var
Nūr-ı Ağmedden olupdur āşikār
- 6 Ol Muġammeddür bu icāda sebeb
Cān ile eyle anıñ rāhın šaleb
- 7 Çār-ı yār-ı Muššafādur ser-firāz
Ola anıñ düşmeninüñ ʿömri az
- [4-a]**
- 8 Āl-i ašġāb-ı güzineş šad selām
Ber-resül-i cümle ağbābeş tamām
- 9 Fażl-ı Çakla şimdi šāh-ı zū'l-emān
Server-i ʿālem durur Ağmed Hān

NEŚR

Pādişāh-ı ʿālem-penāh Çazretlerinüñ şecāʿat ü mehābetleri vü ʿadālet ü diyānetleri vü kūşāde-i šabʿ için seyr ü şikār vü kāh temāşā-yı āsār-ı perverdigar • Her varak-ı defterist maʿrifet-i kird-gār ġükmince būsitān-ı lāle-zār • vü kāh taġyir-i āb u hevā **[4-b]** için tebdil-i sarāy-ı ʿālī- miqdār kılp el ġāsıl ġarekāt ü sekenāt vaʿydan ü qadr ü berāt • ve her bār sermā-yı şitādān necāt ve šafā-yı gül-i ġamrā bülbül-i şeydā • ve nergis-i bīnā sūsen-i berpā • ve benefşe vü reyāġin-i misk-āsā • zamānları geldükde ʿulemā-yı kibār • ve fuşāġā-yı zū'l-iftihār • ve şuʿarā-yı zūfünün-ı ʿālī-miqdār mehmā emken envā-ı letāyif ile naqş-ı şāġayıf kılp kaşden kaşideler taġrir idüp pādişāh-ı ʿāleme ve qadr-şinas-ı efēal-i ādeme ʿubūdeyyet ʿarz**[5-a]** idüp ve baʿē bī-bedel terci-ı bendler bend kılp ve niçeleri daḥı sermāye-i ʿömr ḥarc idüp tāriḥ tāriḥler düşirmişdür ki vaşf olmaz saʿadetlü pādişāhımız daḥı meşāyih-i kibār • ve ʿulemā-yı zū'l-iftihār ve fuşāġā-yı ʿālī-miqdār ġazretlerinüñ dürr-i šāhvār gibi muqaffā vü

⁶ “And olsun, biz insanoġlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoġundan üstün kıldık.” Kurʿan-ı Kerim, 17/70

müseccaʿ manẓūmelerin teẓyîʿi evķāt itmeyüp ğarem-i muġteremlerinde muķarreb-i şehriyārî olan ʿÖmer Aġa ķullarınuñ eli ile cemʿ itdürüp maġzen-i maʿārif •ve mecmaʿı lešāif ve naʿt-ı vaşf-ı **[5-b]** hümāyūnları taġrîrinde pür-naķş-ı šaġāyıf olmaķ fermān-ı ʿālî-šanları üzre dîbāce taġrîr olmuşdur.

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Feʿülün

- 1 Meh-i burc-ı saʿadet žıll-ı Yezdān
Güzin-i hānedān-ı Āl-i ʿOsmān
- 2 Şehinşāh-ı cihān Sulşān Ağmed
Ola hem-vāre devletle müʿebbed
- 3 Cihāna sāyesi emn ü emāndır
Hemānā Mehdî-i âhir zamāndır
- 4 Çü yok mānendi cūd u maʿdiletde
Cihān şurduqça şursun salşanatda
- [6-a]
- 5 Kerem kânı şeh-i ferhunde-şālî
Cihāna irişür andan menāfi
- 6 Yine yād eyledi bu hāk-i rāhı
Muʿammer eyle anı yā İlāhî
- 7 İnāyet itdi bir semmūr-ı aʿlā
Aña elşāf ide Mevlā Teʿālā
- 8 Çarem ehlini idüp cümle dil-şād
Şanasın itdi bî-ğād Kāʿbe bünyād
- 9 Vücüdı oldı çünkim mahē-ı rağmet
Bulur ʿālem anıñ devrinde rāğat

10 Ri'āyāya 'adāletdür murādı
Anıñ çün buldı şöhret yahşısı adı

11 Şafā vü şevk ile geçsün şuhūrı
Sürür üzre mürür itsün dühūrı

[6-b]

12 İlāhî beyt-i ā'zam ğurmeti çün
Muğammed Muşşafānıñ ğayreti çün

13 Bi-ğakķ-ı Kā'be vü rükn-i mu'ażżam
Bi-ğakķı zemzem ü mizāb-ı Ekrem

14 Şehinşāh-ı zamānı it mu'ammer
Sühūletle murādāşın müyesser

15 Açılsun ğonçe-i qalbi dem-ā-dem
Ġülistān-ı murādı ola ħurrem

16 'Aziz eyler du'ā-yı pādişāhî
Kabül eyle recāsın yā İlāhî

TESDİS-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Edrene tahtını etmiş müşerref dāver-i devrān
O dār-ı naşra şalmış žıllını ol sāye-i Rağmān
[7-a] Olup ol taht baht üzre açılmış gül gibi handān
Medār-ı emn olup her yirde virüp āleme sāmān
Gelüp yine bu mülke sāye-i pervāye-i Yezdān
Yayılsun ya'ni žıll-ı Çazret-i Sulšān Ağmed Çān

- 2 Sezā-vārı serir-i āizz u devletdür şāhenşāh
Kadem başsa yarāşur her serire ol şeh-i āgāh
Ola her yirde iqbāl ü zafer ol dāvere hem-rāh
Çün oldur milket-i Osmāniyānā şimdi žılu'llāh
Gelüp yine bu mülke sāye-i pervāye-i Yezdān
Yayılsun ya'ni žıll-ı Çazret-i Sulšān Ağmed Çān

[7-b]

- 3 Edrene halkı müştāk idi ol sulšān-ı bā-ķadre
Görüp bedr-i cemāli bā-kemālin irdiler ķadre
Hilāl-i āıyde dūş oldu bakanlar ol yūzi bedre
Yiter irdi o şehre mihr-i rüyinden anıñ behre
Gelüp yine bu mülke sāye-i pervāye-i Yezdān
Yayılsun ya'ni žıll-ı Çazret-i Sulšān Ağmed Çān

- 4 O şāhenşāh-ı devrānıñ ki bedr-i ķadri ālīdūr
Cihāna fer viren nūr-ı cemāli bā-kemalīdūr
Şeref-baḥşā-yı ālem pertevi mihr-i vişālīdūr
Sitanbul ol şerefdēniçe günlerdür ki hālīdūr
Gelüp yine bu mülke sāye-i pervāye-i Yezdān
Yayılsun ya'ni žıll-ı Çazret-i Sulšān Ağmed Çān

[8-a]

- 5 Du ʿā-yı devletin idüp *Meğemmed* her seğer ezber
 Umar kim ola iğsân-ı Ĥudāya dāʿimā mažhar
 Virir çünkim žılāl-i mihr-i iqbāli cihāna fer
 El açup dergāh-i Çakka bu beyti šidk ile söyler
Gelüp yine bu mülke sāye-i pervāye-i Yezdān
Yayılsun ya ʿni žıll-ı Çazret-i Sulšān Ağmed Çān

KAŞİDE-İ MEĞEMMED EL- FENĀRİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿlün

- 1 Çazret-i Šulšān Ağmed pādišāh-ı şir-i cenk
 Kapusınıñ kulları oldı bu gün bebr ü pelenk
 Ĥalk-ı ʿālem ʿaskerin görse olur ġayrān u deng
 Ĥayme-i zerrin otāğıdur bu dehr-i heft-reng

- [8-b] *Böyle bir sulšān-ı ʿādil kıanda görmişdir felek*
Yirde gökde reşk ider gördükde insān u melek

- 2 Pādišāhıñ bendesidür şimdi sulšān-ı ʿAcem
 Kulu olaldan berü çekmez cihān içinde hiç ġam
 Kulu olurdu eger şağ olsa Ĥākān ile Cem
 Devr-i ʿadlinde sürer zevk ü şafā çekmez elem
Böyle bir sulšān-ı ʿādil kıanda görmişdir felek
Yirde gökde reşk ider gördükde insān u melek

- 3 Pādişāhıñ devletinde cümle ʿālem şād olur
İtdügi ʿadl ü ʿadālet tā kıyāmet yād olur

[9-a] Bār-gāh-ı salşanatdur her ġaribe dād olur
Şurmadın günden güne cāmiʿleri bünyād olur
Böyle bir sulşān-ı ʿādil kıanda görmişdir felek
Yirde gökde reşk ider gördükde insān u melek

- 4 Pādişāhıñ heybeti şolsun cihānda şark u ġarb
Eksik olmasun ʿadūsınuñ başından ġarb u ėarb
Kulı olsun pādişehler kıāpusında bā-edeb
Dergehinde ĥıdmet itsünler kıamusı cümle hep
Böyle bir sulşān-ı ʿādil kıanda görmişdir felek
Yirde gökde reşk ider gördükde insān u melek

[9-b]

- 5 Pādişāhıñ ʿızzetinde cümle ʿālem nūrdur
Cennet-i firdevse döndi yiryüzi hep ġūrdur
ʿıyş-ı nūş itmekdedür ĥalk-ı cihān mesrūrdur
Sıneler şoldı şafālar hemm ü ġamlar dūrdur
Böyle bir sulşān-ı ʿādil kıanda görmişdir felek
Yirde gökde reşk ider gördükde insān u melek

- 6 Pādişehler pādişehidür bizüm sulşānımız
Hazret-i şāġib-i kırān ĥān neslidir ĥāķānımız
Ėamdüliʿllāh ki yidi iķlīm ĥānıdır ĥāķānımız
Sāyesinde ġıfż kılsun ʿadliyle Allāhımız
Böyle bir sulşān-ı ʿādil kıanda görmişdir felek
Yirde gökde reşk ider gördükde insān u melek

[10-a]

- 7 Yā İlāhî eyle Ağmed Hânı dā'im ser-firāz
 ʿAdl ü dād itdüğini tā ʿarş-ı ā'lāñ üzre yāz
 Çok şikār itsün serir-i salşanatla kış u yaz
 Sen kabûl eyle duʿāmuz dime yā Rab çoğ u āz
Böyle bir sulşān-ı ʿādil kanda görmüşdir felek
Yirde gökde reşk ider gördükde insān u melek

ŞİKĀR-I EVVEL-İ PĀDİŞĀH-I ʿĀLEM-PENĀH

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

- 1 Geldi irişdi yine peyk-i seğer bād-ı şabā
 İtdi eşrāf-ı çemen-zārı şolu misk-i hıšā
 2 Görmemisiz ki cihān oldu mu'aşşar andan
 Tāze cān buldı yine mürdeler oldu iğyā

[10-b]

- 3 ʿAlemin dikdi yine şems-i cihān şağrāya
 Şağılup ḥayli nücūm oldu o dem nā-peydā
 4 Sünbülün çözdü saçın bād-ı nesim-i esğār
 Ḥābdan açdı gözini nergis-i pūşide kabā
 5 Açdı parmaklarını zenbağ ile zülfi-nigār
 Çemenüñ aldı ğısābın ne ki var tā serubā

- 6 Lāle geydi başına şimdi muraşsa' tācın
 7 Kaşdı budur ki gelüp kapuda der-bānı ola
- 7 Tuğ-ı şāhî irişüp kendüyi gösterdi o dem
 Bildiler kim irişür bağa otāğ-ı ümerā
- 8 Soñra 'izzetle gelür hāyme-i sulşān-ı cihān
 Şād olur maḳdem-i pākiyle anıñ bāy u gedā
- 9 Āsumān-pāye hümā-sāye vü gerdun-rif'at
 Ğazret-i Cem 'azamet Hüsrev ü pākize-edā

[11-a]

- 10 Şeh-i pākize-nażar ğazret-i ferġunde-siyer
 Bedr-i gerdun-nażar şāğib-i āyāt-ı Ĥudā
- 11 Melce-i mülk-i milel müstenedi dīn ü düvel
 Mażhar-ı feyz-i ezel merkez-i elşāf-ı Ĥudā
- 12 Şāh-ı şāhān-ı cihān Ğazret-i Sulşān Ağmed
 Māh-ı gerdūn-ı zamān server-i iḳlīm-güşā
- 13 Ol kerem kānı kaçan şayd u şikār eyler ise
 Heybet-i bāzî ile yire iner hāyli hümā
- 14 Edrene şehrine irişdi sa'ādetle bugün
 Sayda varsun diyü emr itdi eger bāy ü gedā
- 15 Sürdiler sürgün ile İskenderiñ vādisin
 Geldi meydāna göründi nigh-vār cümle sitā

- 16 Māh-ı zilğicceniñ on sekizi düşenbe günü
Şağdan indi yire şoldı ʿumūman sahrā

[11-b]

- 17 Yüz yigirmi yedi şavşan otuz altı tilki
On sekiz dāne-i ceyrānı sürüp geldi şabā

- 18 Karşuladı oları gördiği demde şamsun
Yitişüp kapdı birin kıldı o dem bî-serupā

- 19 Pars da fāris ile girdi o dem meydāna
Atılup aldı şikārın nitekim bād-ı hevā

- 20 Şavşanıñ zehresi çāk oldı qaldı anda
Bilmedi kim irişür kendisine tîr-i kaža

- 21 Kurduñ āvāzı yāvuz çıkmış idi vādide
Şimdi şār oldı gözine görinen cümle ova

- 22 Niçe ceyrānı dañı şayd u şikār eylediler
Rûz âhir olıcağ qalmayıcak nûr-ı ziyā

- 23 Kaçmağ ile serini qurtarımaz tilkiler
Nereye girdeyse itdiler âhir peyda

[12-a]

- 24 Kırmızı kana boyandı aramağ ile zağār
Ĥayli ter şıkdı ʿakibinden irişecek tā

- 25 Av âhir olıcak ĥulʿatı geydi erkān
Qatı coğ aldılar altun ile iğsānı seĥā

- 26 Himmet itdi olara pādişāh-ı cem ʿāzamet
 H̄ayli demden berü olmamış idi böyle ʿaşā
- 27 Fāhr-i ʿālemsin eyā kân-ı seḥā dünyada
 ̇Kuluñ olsa yaraşur H̄üsrev ile Cem-Dārā
- 28 İsterem kim bu cihān içre felek şayyādın
 Dergehiñden yaña sevķ eyleye her demde şabā
- 29 Tutasın çarḥa ura az şafaķından zencir
 Şir ü ķaplan ile bebri getüre bād-ı hevā

[12-b]

ŞİKĀR-I ŠĀNİ-İ PĀDİŞĀH-I ʿĀLEM-PENĀH

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/Feʿilün

- 1 Merğaba ey dem-i ḥoş bŷy-ı seğer bād-ı şabā
 Ki sen olduñ bu cihān içre bugün çehre-nümā
- 2 Senden irişdi cihān ḥalkına bŷy-ı dilkeş
 Revnaķın buldı senüñle bu zamān tā ser u pā
- 3 Gözini yumdı idi cümleten evrāķ-ı çemen
 Açdı ol demde gözin nergisin pūşide ķabā
- 4 Göricek anı irişdi yine ferrāş-ı cihān
 Düşdi cümle zemîn űzre bisāş-ı ḥāera

- 16 Mağdem-i şāh-ı cihāna süreler yüzlerini
Luşf u iğsān alalar hep şola arz ile semā
- 17 Geldi meydāna yine fāris ile Parslar
Ĥaşmını ide şikār itmek içün bî-ser ü pā
- 18 İki şağ eyleye kim kılmaya andan zehre
Ġayri Ġayvān göricek cümlesi hep ʿibret ala
- 19 Her ne deñlü coğ ise cümlesin alur bir bir
Böyledür tā ezeli kıā ide-i resm-i Ĥudā
- 20 Şır-i meydān-ı hünerdür görñüz kim kıurduñ
Cān u ser virmek içün eyledi ceng ü ĠavĠā
- 21 Tilkiler kııkdı görñndi yine her vādiden
Şar oldı gözine kaçmağ içün cümle ova
- [14-a]**
- 22 Bildiler kim irişür kendüsüne tāziler
Birisin şutmış iken birisin dañı ala
- 23 TütüĠi cāmesini geydi vü kaçdı şavşan
Tāzi-i ince meyān irdi vü kıapdı tenhā
- 24 Girdi meydāna kıarardı gözi ceyrānuñ da
Boynın uzatdı kim biñ cān ile kıurbānı ola
- 25 Şamsunuñ kıalması şabrı girüp aralarına
İki şağ eyledi irişdi ʿakibinden ammā

26 Bāz-ı pür-kuvvetide ĥayli külengi göricek
Çıkdı eflāke vü ħapdı nitekim kāh-rübā

27 Meh-i nev ŗanma anı ŗehpe-i bāzicesidür
Göklere çıkdı yire inmek içün bir key hü mā

28 Ĥayli ŗayd oldı o gün ŗoldı ŗikār ile cihān
Ŗadr-ı a ŗzam giyer üç ħaftānı ser-ā-ser dībā

[14-b]

29 Meric ü Arda vü Tunca üçü birikdügi yer
Ĥatı heybetlü görindi ŗanasın kim derya

30 Pādiŗāhıñ atınuñ dırnağına sürdi yüzün
Geçicek buldı ŗeref ŗoldı ŗumūman ŗahrā

31 Ĥaŗeki daĥı rikābında bile geçdi ŗuyı
Ĥıdmet-i pādiŗehi itmede ol dürr-i yek-tā

32 İsterem kim bu cihān içre felek ŗayyādın
Ola da ŗāh-ı cihān eyleye her demde ŗafā

33 Eksik olmaya ħapusından anıñ ŗayd u ŗikār
Ŗızzet ü devlet ile ŗadr-ı sa ŗadetde ħala

34 Güni günden yeg olup devleti olsun dāim
Cümle ŗālem gele maĥŗudını kapuñdan ala

[15-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Edrene çün tahtı oldı yine Sulşân Ağmediñ
Oldı hâlkı mażhar-ı luşfı o şāh-ı emcediñ
- 2 Şarşar-ı qahriyla kāfir-i bî-düş lerzân olup
Üstüvâr oldı yeñiden her hişârı serğadiñ
- 3 Pençe-i qahriyla dest-i luşfı olup kâr-sâz
Her biri virsün cezâsın dâ'imâ nîk ü bediñ
- 4 Çazret-i Çak her murâdın yüsr ile iğsân ide
Kaşdı çünkim hayrdur ol şāh-ı âlî-maқşadiñ
- 5 Şem-ı rûyın eyleyüp câmi'lerinde âşikâr
Ola envârı çerâğ-ı rüşeni her ma'bediñ
- 6 Eyleyüp dâ'im serir-i salşanatda 'adl ü dād
Dādını bula murâdı üzre 'ömr-i sermediñ

[15-b]

- 7 Serv-i gül-zârı sa'adet olup itdükçe hırâm
Tunca aқsun pâyine ol da'ver-i tûbâ қaddiñ
- 8 İdüp ol kişverde eyyâm-ı sürûr üzre mürûr
Şâli'i firûz ola her dem o baht-ı es'adiñ

- 9 Didi tārîhin *Meğemmed* idüp ol şāha duʿā
Edrene ola sürürî cāyî Sulşān Ağmediñ
(Sene 1021)

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEHEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Edrene tahtına çün ol şeh-i ʿālî-ʿalem gitdi
Yanınca hâlk-ı ʿâlem cemʿ olup hayl ü ğaşem gitdi
- 2 Rikābında olup aʿyān u erkān cümleten ğāzır
Kemāl-i ğaşmet üzre her vezir-i muġteşem gitdi
- [16-a]
- 3 Meh-i zîʿl-qaʿde içre biñ yigirmi birde devletle
Çıķup Dāvud Paşadan o sulşān-ı kerem gitdi
- 4 Öñince tuġlar perçem çözüp yüz şutdılar rāha
Kafasında yedi mehpeyker-i ejder ser-ʿalem gitdi
- 5 Muķarrer olıcaķ ol cānibe ʿazm-i hümāyūnı
Ol sulşān-ı cihāndan üç gün evvelce ğarem gitdi
- 6 ʿAceb midür hümāyūn baht olursa Edrine tahtı
Ana sulşān-ı ferruḥ maķdem-i ḥurrem ķadem gitdi
- 7 O şehriñ hâlkına müjde ki sulşān-ı kerem varup
Cihāna bezl içün yanınca dînār u direm gitdi

8 N'ola ğam yimeyüp yise nefāyis-i ĥalkı ol şehriñ
Ne ğam ol kişvere kim anda bu deñli nı'am gitdi

9 Sürür ile şolup n'ola dilinden ğamm-ı vehm gitse
O milke çünkü Sulşān Ağmed-i 'ālî-himem gitdi

[16-b]

10 Varup şāhı ğazanfer-fer konup ol kişvere 'asker
Meserretle şolup her yir cünūd-ı ğamm u vehm gitdi

11 *Meġemmed* didi tārîhın mu'ammā gibi şan'atla
Edirne tahtına bu yıl feraĝ geldi vü ğam gitdi

12 Olaldan ol şehiñ āyine-i 'ālem-nümā qalbi
Cihān içre añılmaz oldu nāmı cām-ı Cem gitdi

13 Sitem resmi n'ola maĝv olsa ismiyle o kişverden
Bisāt-ı 'adli best içün şeh-i 'ālem şiyem gitdi

14 'Adālet milkin ābād eyleyüp şol resme bünyād it
Disün 'ālem cihāndan nām-ı cevri-i sitem gitdi

15 Vücūdı 'ayn-ı nef' oldu cihāna çünkü ol şāhıñ
Zamān-ı devletinde cümle 'ālemden elem gitdi

[17-a]

16 Budur ümidimüz kim Edirne ĥalkı diye bir gün
Sa'ādetle Sitanbula şeh-i 'ālî-'ālem gitdi

KAŞİDE-İ MÜFTİ MEĞEMMED EFENDİ

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

- 1 Hümāyün bahtuñ olup pādişāhum dā'imā ĥurrem
 Ola anuñla her dem her sarāyı pür-şafā ĥurrem
 Görüp rūy-ı müniriñ olā yād u āşinā ĥurrem
 Olup her adımuñda ibtidā vü intihā ĥurrem
Qudümüñle sarāy-ı Edrene olmış şehā ĥurrem
Hemişe ola sayeñde o cāy-ı bî-bahā ĥurrem

- 2 Hümā-yı zıll-ı iqbālîñ şalup ol milkete sāye
 Şeref virdi vuşülüñ ol diyār-ı behçet-efzāya
[17-b] Gelüp ol hānedāne rāye-i lütfuñla pîrāye
 Sürüp pāy-i şeref me'nūsuña yüz anda her pāye
Qudümüñle sarāy-ı Edrene olmış şehā ĥurrem
Hemişe ola sayeñde o cāy-ı bî-bahā ĥurrem

- 3 Esās-ı kaşr-ı iqbālîñ olup her yirde müstağkem
 Zılāl-ı devletiñ olmaya hergiz üstümüzden kem
 Ğalem qaddiñ görüp ğalk-ı Edrene buldılar Ğālem
 N'ola faħr eylese şinden girü ol kişver-i a'zam
Qudümüñle sarāy-ı Edrene olmış şehā ĥurrem
Hemişe ola sayeñde o cāy-ı bî-bahā ĥurrem

4 [18-a]

Şeh-i vālā-himemsin pādişāh-ı yem-şiyemsin sen
 Żılāl-ı luşf-ı ʿālemde yapan ʿālî-ʿalemsin sen
 Gereksin cümleye kim dāfi-ı ẓulm ü sitemsin sen
 Çü sultān-ı hümayūn maḳdem-i ferruḥ ḳademsin sen
Ḳudūmiñle sarāy-ı Edrene olmuş şehā ḥurrem
Hemişe ola sayeñde o cāy-ı bi-bahā ḥurrem

5 Nʿola ḳulluḳ idenler saña şāhum kām-rān olsa
 Rikābuñda yaraşur peyk olup şeyhler divān olsa
 Varırdum ben de dāmen-būsa imkān u mekān olsa
 ʿAceb mi pāyiñe yüz sürmege Tunca revān olsa
Ḳudūmiñle sarāy-ı Edrene olmuş şehā ḥurrem
Hemişe ola sayeñde o cāy-ı bi-bahā ḥurrem

[18-b]

6 Beni ḥaşş-ı hümayūnuñla añup ey şeh-i ʿālem
 Dil-i mağzūnumı āsar-ı luşfiñ eyledi ḥurrem
 Olup dāʿim şafā-yı ḥaşır üzre görme hergiz ğam
 ʿAceb mi ḥāne-i ḳalbümde ābād eyleseñ her dem
Ḳudūmiñle sarāy-ı Edrene olmuş şehā ḥurrem
Hemişe ola sayeñde o cāy-ı bi-bahā ḥurrem

7 Meğemmed dāʿimā umup şehā elşāf-ı Mevlāyı
 Diler kim olasın her burc-ı iḳbālîñ şuğrāyı
 Saʿādetle görüp her bir sarāy-ı ʿālem-ārāyı
 Müşerref idesin yine bu dergāh-ı muʿallāyı
Ḳudūmiñle sarāy-ı Edrene olmuş şehā ḥurrem
Hemişe ola sayeñde o cāy-ı bi-bahā ḥurrem

[19-a] KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Geliboluya Sultân Ağmed-i deryâ kerem vardı
Şehinşâh-ı mu'azzam dâver-i 'âlî-himem vardı
- 2 O dâr-ı fetğ devletle teveccüh idüp ol dâver
Gidüp Âhayl ü ğaşem yanınca Âhayli muğteşem vardı
- 3 Öñince peyki olup fetğ u zafer ol server-i 'âsrîñ
Rikâb-ı kâmiyâbında niçe şâġib ğaşem vardı
- 4 Çü andan şoġdı İslâm afitâbı kişver-i Rûma
O milki görmege şâhenşeh-i encüm Âhadem vardı
- 5 Şutup ervâh-ı ehl'ullâha yüz ol cây-ı zîbada
Teveccüh idüp erbâb-ı kûlûbe muğtenem vârdı
- 6 Aşup baġr-ı sefide cûylar enhâr-ı luşfindan
Dürr-i iġsânı bezle pâdişâh-ı yem-şiyem vârdı

[19-b]

- 7 Tene'um eylesün Âhalkı o dâr-ı behcet-âşârın
Ne ġam ol milke kim yanınca envâ-ı ni'am vardı
- 8 İdüp 'âlem n'ola rif'at bulursa ol diyâr ehli
Âña sultan-ı gerdün Âhayme-i 'âlî-'âlem vârdı
- 9 O belde n'ola ger olursa reşk-i merzubûm-i Rûm
Ki âña sâik-ı hak Âhadim-i beyt ü ġarem vârdı

- 10 Hilāl-i.....⁷ vilādet çün bedid oldı
Nümāyān itdi ebrūsın o māğ-ı muğterem vārdı
- 11 İdüp taʿẓim mevlüd-i mükerrem oqıdup mevlid
O yire neşr-i ʿhayrāt itdi ol şâğib kerem vārdı
- 12 Muḳaddem Edrene tahtın müşerref eyleyüp Bahtı
Üç ay idüp qarār andan o milke bî-elem vārdı
- 13 Çü şâldı sāyesin Sultān-ı Ağmed-i ğazî
Hümā-yı baht u devlet gibi ol ʿhurrem ḳadem vardı
- [20-a]
- 14 Duā-gūy-ı *Meğemmed* mülhem olup didi tārîhin
Geliboluya Sulşān Ağmed-i derya kerem vārdı
(Sene 1022)

ḲAŞİDE-İ ʿALİ EFENDİ EL-MÜDERRİS

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

- 1 Şubğ-dem çünki şuluʿ eyledi şems-i raḥşān
Eyledi ʿarz-ı cemāl ol şeh-i nev-rüz-ı cihān
- 2 İrdi çün gūş-ı nebātata nidā-yı ğayyū
Ḳalkdılar yirlü yiründen yüz urup ḥāke hemān
- 3 Geydi her biri birer gūne libāsı ol dem
Bî-zebān eylediler cümlesi zîkr-i sübgān

⁷ Kelime silinmiş olduğundan okunamadı

- 4 Şāh-ı gül nat-ı zemîn üzre oşāğı kurdı
Geçüp oturdı o dem yirlü yirüne erkân
- 5 Şoldı her gūşesi ezhār ile bāğın fi'l-ğāl
Ser-be-ser sümbül ü sūsen ile lāle reyğān

[20-b]

- 6 Döşedi rüy-i zemîn üzre bisāt-ı çemeni
Gelür ol žıll-ı Ĥudā diyü Ĥudā-yı mennān
- 7 Dāver-i āli-himem Ĥüsrev ü Cemşid ālem
Ya'ni ol Çāzret-i Sulşān-ı cihān Ağmed Ĥān
- 8 Pāye-i rāyetidür pāye-i cāh ü iclāl
Şāye-i devletidür māye-i dîn ü imān
- 9 Ĥınk-ı gerdūna süvār olsa olur mihr ile mah
Altun üsküflü rikābında yürür peyk-i revān
- 10 Āsuman evc ü felek seyr ü cihān peymāsi
Mağrib u meşriķi bir demde ider şayy-i mekān
- 11 Māh-ı nev şanma felekde görinen şekl-i hilāl
Raḥşinuñ na'li nişānidur olan anda āyān
- 12 Meh-i nev ḥançer-i zerrini ile hem pehlū
Tığ-ı tābendesinüñ bendes i şems-i tābān

[21-a]

- 13 Āsumānda görinen şems-i dırāḥşān şanmañ
Ĥatem-i pertavidür kevne olur nūr-efşān

- 14 Zîn-i zerrîn-i şehâ ẓaâd-ı şikâr itdükçe
Şabl-bâz olmağ için mihr ile mäh itdi kırân
- 15 O şehinşâh-ı felek mertebe oldukça süvâr
Atı öñince revân olsa revâ cümle şehân
- 16 Ėarbet-i tîğ-ı cihân-giri ucından o şehiñ
Heft zemin lerzeye düşdi vü nüh eflāk-ı gerdân
- 17 Nîzesi ĥavfı ile geydi zırh mâyiler
Bîm-i şemşîri ile ditredi dir dir ʿummân
- 18 Devr-i Ağmedde zamân emn ü emân oldu diyü
Eyledi ĥalk-ı cihân içre ʿadâlet cereyân
- 19 Serverâ dâd-gerâ pâdişâha ʿadlünle
Oldı bir mertebede mütteğid ezēād elʿân
- [21-b]**
- 20 Şîr pençesi olup şâne-i mûy-ı āhu
Oldı hem-râh ġanem deşt ü çerâde gürkan
- 21 Şâh-ı iqlîm-i ʿAcem Erdel ü Efrenc elʿemân
Serfurû itmeseler emn ile bulmazlar emân
- 22 Şerm-sâr olur idi ʿadli ile yâd olduğına
ʿAdl ü inşâfını görseydi eger Nûşiverân
- 23 Ey kerem kânı seĥâ maʿdeni ey menba-ı cûd
Şeh-i ʿâdil-dil ü Dârâ şîfât ü Cem ʿunvân

24 Çüsn-i Yûsufla şehâ hulk-ı Muğammed sende
Ey ʿAlî-sîret ü vey mażhar-ı ʿilm ü ʿirfân

25 Dem-be-dem her nefesiñ mürdeler eyler igyâ
Seng-i ârâya nażar itseñ olur âb-ı revân

26 Hâk-i pâyidur anıñ sürme-i aʿyân-ı cihân
Nuşķ-ı cân-baĥşıdurur ğasteye âb-ı ğayvân

[22-a]

27 Çarem-i ğurmetidür kıble ulü'l-ʿelbâba
Dergeh-i ʿizzetidür bâ'ıs-ı luşf u iġsân

28 Eyledüm bende şahâ şî'rile ğâlüm iş'âr
Luşf idüp ʿayn-ı ʿinâyet ile eyle nigaran

29 Hâric elli ile on beş yıl olupdır şâhâ
Yaturam bî-kes olup dâhile yoĥdır imkân

30 Niçesi dâhil-i sittin olup oldu munla
Kaldum ayakda elüm al yetiş ey Hızır-ı zamân

31 ʿİlm içinde aĥarup rîş-i siyah oldu sefid
Kara yazuya nażardan bozarıpdır ʿaynan

32 Şî'r ü inşâma eger itse nażar şâh-ı cihân
İltifât-ı şeh-i ʿâlemle olurdu Selmân

33 Leb-i lâ'lüñden umar mürde dil ey ʿİsî dem
Dem-i cân-baĥşıñ ile buyur aña vir yeñi cân

[22-b]

- 34 Ğāliyā başla duġāya sözi itme taşvıl
Eyle bu naẓm-ı dürer-bārı hemān vird-i zebān
- 35 Ya İlāhî aña teveffıķı refıķ eyle müdām
Çanda Ğazm eyler ise yāri ola Ğavn-ı Rahmān
- 36 Bi-ğakķı Çazret-i Ādem bi-ğakķı nevġā-i Nuh
Bi-ğakķı Ağmed-i mürsel bi-ğakķı çār-erkān
- 37 Çamdüliġllāh ki şehenşāh-ı cihān Ağmed Ĥhān
İdicek seyr-i çemen Ğālem açılup güldi
- 38 Nām-ı şimşir-i cihāngiri o şāhenşāhıñ
Şarķdan ġarba deġin mīlk-i cihānı aldı
- 39 Ğulġül-i kūs u raġıl-i kerem-i Sultānı
Māhden māheye dek şıyt u şadāsı doldı

[23-a]

- 40 Minnet Allāh'a ki şehir-i Gelibolu elġān
Şeref-i maķdem-i Sulşān ile Ğizzet buldı
- 41 Geldi çün lafżan vü maġnen didi ĞAlî târiĥ
Biñ yigirmi ikide şāh-ı mükerrem geldi
(Sene 1022)

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Mefʿūlū/ Mefāʿilün/ Mefʿūlū/ Mefāʿilün

- 1 Sulşān-ı Sikender-der hāḡān-ı mużaffer-fer
Hān Ağmed-i dīn perver ol dāver-i žiluʿllāh
- 2 ʿAdl üzre ḡarār itdi dünyāyı şikār itdi
Tā geşt ü güzār itdi aḡvāle olā āḡāh
- 3 Her ḡanda ki ʿazm itse iḡbāl ide istiḡbāl
Devrinde anıñ dāʿim aʿdāsı ola güm-rāh
- 4 [23-b] Bu marḡad-ı ʿālīde okuşdı yine mevlüd
Geldükde saʿadetle dārā-yı felek dergāh
- 5 İştīdi ʿAziz ol dem didi aña bir aʿlā
Tārīḡ gelüp mevlüd okutdı şeh-i Cem-cāh
(Sene 1022)

KAŞİDE-İ ŞEYHÜʿL İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Hāyr-ı māḡdem merḡāba ey dāver-i devr-i zamān
Āfitāb-ı talʿatüñle oldı nūrānī cihān
- 2 Žulmet-i fürḡatde ʿālem bī-ser ü sāmān iken
Çeşme-i ʿaynüʿl-hayātı vuşlatıñ oldı ʿayān

3 Niçe demlerdi ki gözlerdiñ ğubār-ı makdemiñ
Rüşen itdi dîdemüz ol tûtiyâ-yı çeşm-i cān

4 Çıkdı istikbāliñe iķbāl ile ʿālem şehā
Pāyiñe yüz sürdiler ʿizzetle aʿyān-ı zamān

[24-a]

5 Yirde buldı gökde ararken felek mihr ü mehi
Gördi çün iki rikābı zer-nişānıñdan nişān

6 Cānı geldi yirine şehriñ kudümüñle yine
Rühısın sen ʿālemüñ āfāķa ağkāmıñ revān

7 Oldı lertzān bîd-veş diller firāķıñla seniñ
Bāġu rāġa uğradıķda berg-i rîzān-ı ĥazān

8 Çamdüliʿllāh şimdi nîsān-ı sehāb-ı luşf ile
Bāġ-ı ķalbiñ oldı her bir gūşesi bir gūlistān

9 Eyleyüp ʿazm-i diyār-ı Edreneyi şāh-ı dîn
Devlet ü iķbāl ile eglendiñ anda bir zamān

10 Virüp ol taĥt-ı ķadîme maķdemiñ tâze şeref
Oldı ābādān kudümüñle o köhne ĥānedān

11 Nʿola saʿd olursa ol şehre duĥūliñ yümn ile
Şoġrı Beytuʿllāha indiñ ey güzîn-i dāverān

[24-b]

12 Eyleyüp cāmîʿleri iġyā edā-yı farz ile
Şu gibi her cumʿada bir cāmîʿa oldıñ revān

- 13 Çanda olursañ idersin çünki bir mābed binā
Yapdıñ ol dār-ı saʿādet içre bir mescid hemān
- 14 Cūy-ı Tunca akdı pay-i kāmēt-i dil-cūyıña
Çayığñ üstinde anıñ oldı bir taht-ı revān
- 15 Şafha-i şahn-ı sarāyında o cūy-ı hoş-nümā
Bir gümüş cedvel çeküp sım-i müzāb itdi revān
- 16 Şayd-gāhında idüp seyr ü şikār ol kişverin
Çalmadı bir gūşe-i zibāsı kim ola nihān
- 17 Žāhir ʿazm-i şikārı āşikār etdiñ veli
Fi'l-ğakıka eylediñ kaşd-ı şikārı žālimān
- 18 Şūretā geşt ü güzār itdiñ egerçi ʿālemi
Dād-hāhı diñlemek kasd eylediñ andan hemān
- [25-a]**
- 19 Başmamışdı niçe demlerdi o zibā kişvere
Pāy-ı raḥş-ı āsumān nakş-ı ḥıdīvān-ı zamān
- 20 Başıcağ ol milke devletle semend-i himmetiñ
Nakş-ı naʿliñ eyledi rūy-i zemini āsuman
- 21 Oturup iclāl ü devletle beş ay ol beldede
Şeş cihetden geldi cemʿ oldı cınūd-ı bî-kerān
- 22 Soñradan şehr-i Geliboluya iqbāl eyleyüp
Eylediñ ol āşiyānı fetğ ü naşrı āsitān

- 23 Soñra devletle geleydi bağri seyrān eyleyüp
Eyledi miftāğ-ı cūduñ fetğ-i bāb-ı bađr ü kān
- 24 Fitne-i ye'cūci küfr içün odur sedd-i sedid
Oldı manžürin nice muğkemdür ol dār-ı emān
- 25 Eyleyüp evc-i bürücü sađf-ı gerdūna 'urūc
Kubbe-i çarh-ı felekden kullesi virmiş nişān
- [25-b]
- 26 Ol ğisār-ı üstüvārı seyreden ma'lūm olur
Din yolında nice hıdmet eylemiş 'Osmāniyān
- 27 Taht-ı baht üzre mekin ol sen eyā sulşān-ı dīn
Oldıgunca mažhar-ı ğufrān-ı Haq ol serv-i revān
- 28 Ol iki hısn-ı haşinüñ emr idüp ta'mirine
Eylediñ imdād-ı dīn ey dāver-i devr-i zamān
- 29 İki günde yine 'avdet eyleyüp iqbāl ile
Şāye-i elşāfın ol şehre itdiñ saye-bān
- 30 Yāzıcıođlın ziyāret eylediñ ikram ile
Āb-ı feyiz ola revānından saña dā'im revān
- 31 Çünkü eyyām-ı vilādetde zeyāret eylediñ
Mevlidi ođutduñ kabūl ide Ĥudā-yı müste'ān
- 32 Yümn içün soñra Süleymān şāh-ı ğaziye varup
Seyf-i fetğ u nuşreti kuşandıñ ey şāğib-i kır'ān

[26-a]

- 33 Eyleyüp andan ʿazîmet âsitân-ı devlete
Geldiñ İsanbula şoğrı ey muʿîn-i rāsītān
- 34 Avladıñ şāhin himmetle şehā ḥan-zādeyi
Beste-i fitrākı luşf oldu yine ol nev-civān
- 35 Pādişehler şayd-ı nağcır eylemişler şayd ile
Avladıñ şāhini sen ey şāh-bāz-ı serverān
- 36 Semt-i istiḳbāle istiʿcāl idüp iḳbāl-veş
Ḥalk-ı ālem oldılar hep rāh-ı ḥizmetde devān
- 37 Etmege kuhl-i cilā-yı çeşm-i cāna ḥāk-i rehiñ
Nergis-āsā yollara göz dikdi āʿyān-ı zamān
- 38 Çamdüliʿllāh kim gelüp ey dāver-i ʿālem yine
Rüşen oldu nūr-ı vechiñle ʿuyūn-ı dāʿiyān
- 39 ʿĀlimān-ı dīn olan dāʿiler ile cümleten
Yüz sürüp dāmānıña oldıḳ ḳārın-i ʿizz ü şān

[26-b]

- 40 Menzil-i māhı şeref oldu Küçükçekme bize
Kim görindi anda māh-ı rüy-i sulşān-ı cihān
- 41 Ol gice bulup şeref Dāvud Pāşamız veli
Ol fezāda kondı cümle leşker-i İslāmiyān
- 42 Maḳdem-i şāh-ı cihāna cümle şenlikler idüp
İtdiler peydā o gice mumlardan çadırān

- 43 Mumlarla zeyn olup ordu-yı dil-cū ser-te-ser
Yiryüzünde āşikār oldu rūsūm-ı aḥterān
- 44 Ḥayre maḳdem demek içün ey meh-i burc-ı şeref
İtdiler gūyā zemīne āsumāndan rūšinān
- 45 Çünki emrūñle şehā ol şeb çerāgān itdiler
Şanki geldi bir yire şeb çerāgān-ı zamān
- 46 Lāleler šahn-ı çemen-zār içre meşʿaller yaḳup
Oldılar ol leylerde anlar daḥı āteş-feşān
- [27-a]
- 47 Göklere irüp o gice şevḳden šıyt u šadā
Naʿra-i šūb u tüfekden güm güm ötdi āsumān
- 48 Kalʿa-i žulmet-nümā-yi fūrḳati fetḡ itmege
Ol gice çalışdılar gūyā cemʿi-i ins ü cān
- 49 Şām-ı vaşl-encām-ı hicri defʿ idüp sulšān-ı šubh
Çın seğerden arz-ı dīdār itdi šāh-ı hāverān
- 50 Dizilüp šaflar alaylar bağlanup tertīb ile
Cemʿ olup ḥayl-i beşer gösterdi maḡşerden nişān
- 51 Šonānup elvān-ı bayraḳla sipāh-ı šāh-ı dīn
Šahn-ı šaḡrā içre gūyā lāle-zār oldu ʿayān
- 52 Sürḥ u zerd ü āl idüp dāmānını pervāz ider
Oldı pervāzesi anıñ šanki šāvus-ı cinān

- 53 Sebze-zār itdi tezyîn gūne gūne lāleler
Virdi rengārenk bayraqlarla ordudan nişan

[27-b]

- 54 Şahn-ı şahrāya yeşil maḥmil yapup ferrāş-ı şubġ
Etdi pāy endāz-ı esb-i dāver gît-i sitān

- 55 Bağladı şafları dıraḥtān-ı çemen şaf şaf şurup
Sāye şalar deyu bāğa ol qadd-i serv-i revān

- 56 Maqdem-i sulşān-ı devrāna nişār olsun diyu
Dökdi vārın rāh-ı gül-zāra nihāl-i ergavan

- 57 Şaḫınup tiġ-ı zümüröd-fāmı süsenlerine
Aldılar debbūsar dūşa mişāl-i çāvuşān

- 58 Altun üsküf başda destinde zümürüdden ʿaşa
Oldı zerrin saña derbān ey şeh-i sāmî mekân

- 59 Açdı zanbaḫ ak sancaqlar livā-yı şubġ-veş
Rāyet-i fetġ āyetiñ şevkıyle ey şāh-ı zamān

- 60 Şuġ-ı şāhi qad çeküp açıldı şaġn-ı bāġda
Şanki çözdü perçemi tuġuñ şabā olup vezān

[28-a]

- 61 Mā-ġaşal bu vech ile ziynet bulup şahn-ı zemîn
Maqдемиñ şevkıyle şonāndı şehā ehl-i zamān

- 62 Yüz şutup ʿālem sarāy-ı devlete iqbāl ile
Baḫtılar kim gün gibi şoġa şehensāh-ı cihān

63 Şāh-ı şāhān-ı zamān ḥākān-ı İskender-nişān
Ya'ni kim Sulşān Ağmet Ḥān gerdūn-āsītān

64 Ola hem-vāre sipihr-i devlete mihr-i münir
Āfitāb-ı şal'atinde ola nūrānī cihān

65 Ḥalq iderken matla-ı bāb-ı hümāyūna nażar
Āfitāb-ı ālem-ārā gibi toğdı nā-gehān

66 Nūr-baḥş olup cemāl-i bā-kemālī āleme
Virdi pışanışi tāb-ı mihr-i enverden nişān

[28-b]

67 Yayılup nūr-ı sürūr āfāka oldı rüyinden yine
Žulmet-i endūhu miğnet oldı şeb gibi nihān

68 Aqlar geymiş ser-ā-pā māh-rüyı berķ urup
Nurdan bir cism-i pāke dönmiş ol mihr-i cihān

69 Ol elif ķad ķün selāma egdi başın luş ile
Karşusunda lāma döndi ķāmet-i İslāmiyān

70 Ḥāk-i pāyinde gidüp erkān-ı a'yān cümleten
Geldi vakti žuhurda virdi sarāya ızz ü şān

71 Mihr irdikde mağall-i istivāya gün gibi
Müstevi oldı serinde şehinşāh-ı zamān

72 Yol a'yānı rikābıyla müşerref eyleyüp
Bu kemine bendesinde itdi luş-ı hem-ınān

- 73 Gūş-ı hūşum sözleri dürrine olmuşken şâdef
Arz-ı İslām eyledi bir kâfir anda nâ-gehân

[29-a]

- 74 Mağzarında dîn-i İslāmı aña telķin idüp
Şûl-ı ʿömr ü devleti içün duʿâ itdüm hemân

- 75 Ol şehinşâh-ı cihân içün uğur şutduķ anı
Dāʿimā devrinde arta zümre-i ʿimāniyân

- 76 Çün der-i dâr-ı sürûra geldi ʿızz ü şân ile
Etdi fermân-ı duʿâ ol dāver-i şâfi-cebân

- 77 Şûl-ı ʿömr-i devlet içün eyledik anda duʿâ
Umâruz ola ķarın-i daʿvet-i kerrubiyân

- 78 Şıdk-ı niyyet şâğibidür çünki ol sulşân-ı dîn
Müstecâb ide duʿâmuz Hâlik-ı kevn ü mekân

- 79 Mażhar-ı iğsânıñ olmuşdur *Meğemmed* serverâ
Nʿola olsa midġatüñle dāʿimā ratbüʿl-lisân

- 80 Çün ider şırın edâlarla hemişe vaşfuñı
Dāʿimā olur zebân-ı hâmesi ʿazbüʿl-beyân

[29-b]

- 81 Şekkeri şükrüñ neyistânında şekkerhâ olur
Hâmesi şüşî-şîfât olsa nʿola şırın-zebân

- 82 Zer gibi hâlis ʿayâr oldur hulûs-ı ķalb ile
Ėıll u Ėışdan şâf u pāk olur olunsa imtiġân

- 83 Dā'imā āb-ı ğayāt-ı zindigāni nūş idüp
Devlet ü iķbālîñ artup ola ömriñ cāvidān

KAŞİDE-İ KEMAL EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞĀN AĞMED HĀN

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fe'ülün

- 1 Bi-ġamdi'llāh ki irdi luşf-ı Mevlā
Sürür ile pür oldı yine dünyā
- 2 Nevîd-i maķdemi Sulşān Ağmed
Semiyy-i şāġib-i esrār-ı esrā
- [30-a]
- 3 Ğayāt-ı tāze virdi kâinata
Müzeyyen oldı her cānib ser-ā-pā
- 4 İricek ġuş-i sulşān-ı bahāra
O peyġām-ı latîf-i behçet-efzā
- 5 Hem-ān-dem çıķdı istikbāl-i şāha
Yanınca ŗ asker-i ezhār-ı ğazā
- 6 Şurup şāf şāf çemende serv-i āzād
Alaylar bağladı eşcār-ı şaġrā
- 7 Dırahtıñ cümlesi hep dikme cāme
Geyüp oldı müzeyyen cümle eşyā
- 8 Şabā çāvuşı ol yollarda yeldi
Segābı daŗvet idüp itdi saķķā

- 9 Şuladı āb-ı nîsân ile rāhın
Ġubārı def̃ olup oldu mücellā

[30-b]

- 10 O dem kim şālî~ oldu hem-çü ħurşîd
O sulşân-ı cihân ol şāh-ı vālā

- 11 Zer ü simîni şeftālû vü bādām
Şaçup pâyine şāhıñ itdi ihdā

- 12 Çemende bağladı naqqāş-ı kudret
Niçe ezhārdan bir şarg-ı ġarrā

- 13 Döşetdi pâyine şāh-ı cihānıñ
İdüp dîbâyı gūnā-gūn peydā

- 14 Terennüm itdi bülbul şāh-ı gülde
İdüp ol pādîşāhıñ medġin inşa

- 15 Çınar el açdı ol demde du~āya
Ki dā~im ide ~ömrin Çaq Te~āla

- 16 Sa~adetle duĥûl idince şehre
Sürûr ile pür oldu cümle ercā

[31-a]

- 17 Ġîşār içre bedenler buldı cānın
Çayāt-ı tâze geldi ĥalka mahzā

- 18 Yirine geldi cānı kâinātıñ
Olnca cālis-i taĥt-ı mu~allā

19 *Kemālî* mürde iken geldi müjde
Bulup kuvvet o demde oldu gūyā

20 Duʿā ile aña fikr itdi tārîh
Derûnuna anıñ Çaq itdi ilkā

21 Lisânına hem-ân-dem oldu cārî
Çudûmüñ ħayr ola tārîh-i zîbā

22 İlāhî ħayr idüp şāhıñ kudûmın
Serîr-i salşanatda eyle ibķā

[31-b]

23 Hemîşe āsitān-ı devletine
Yüzün sürsün ķul olsun cümle aʿdā

24 Recām oldur eyā şāh-ı ʿaşā-baĥş
Bu yiri idesin lüşfuñla iġyā

25 Çeküpdür rüzgārıñ niçe cevrin
Ki raġm itdi aña aʿlā vü ednā

26 Görüp aġvālin itdi girye bārān
Derûnından acıdı aña deryā

27 ʿAlemdür gerçi ʿilm ü maʿrifetde
Bilinmezlik anuñ ķadr-i ġayfā

28 Hedef oldu sihām-ı ķahr-ı dehre
Sana arz idemez aġvālin emma

- 29 Çerāğ-ı hās idindiñ çünki anı
Uyandır şem-ı bahtın itme işfā

[32-a]

- 30 Yine sendedür ey şeh aña dermān
Şabibi sensin anuñ kıl müdāvā

- 31 Vücūduñdur baña devlet cihānda
Cenābuñdur cihān halkına meʿvā

- 32 Süleyman milki ile Nūğ ʿömrin
Müyesser ide şāhım Çak Teʿālā

KAŞİDE-İ ĞÜSEYİN EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞĀN AĞMED HĀN

Mefāʿilün / Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Bi-ğamdiʿllāh irişdi kâināta faẓl-ı Rabbānî
Müşahhar kıldı berr ü bağrı devrānıñ Süleymānı

- 2 Mîsâli neyyir-i āẓ zam ki pertev şaldı eflāke
Ziyā bahş oldu heft-iqlime tâb-ı tığ-ı sulşanı

[32-b]

- 3 Zeh-i sulşân-ı ʿādil şāh-ı ʿālî-cāh-ı deryā-dil
Ser-efrāz-ı emāsil kār-sāz-ı milk-i imkânî

- 4 Hūdāvend-i zamāne şeh-suvār-ı ʿarşa-i şevket
Şehenşāh-ı yegāne merd-i meydān-ı cihān-bānî

- 5 Şeh-i maʿmûre-i dünyā meh-i gerdün-i istiʿlā
Dilir-i arşa-i heycā žahîr-i dîn-i yezdānî

- 6 Ĥudāvend-i felek rif'āt şehinšāh-ı melek-ĥaslet
Cihāndār-ı 'Alī-heybet güzīn-i āl-i 'Osmānī
- 7 Sikender qādr u Dārā der qubād evreng-i Cem efser
Ferīdūn cāh u Kisrī fer-i mu'izzi milk-i ġāqānī

ŞEHENŞĀH-I CİHĀN ĤĀN AĞMED OL ĤĀKAN-I ĖAZİ KİM

Mefā'ilün / Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 ⁸
Ėadā-yı kūsī lerzān eyledi eyvān-ı keyvānı
- [33-a]
- 2 O sulšān-ı 'āzimü'ş-şān-ı iqlīm-i sa'ādet kim
Sipihrüñ çeşmine kühl-i cilādur gerd-i yekrānı
- 3 Cemāl-i bī-nažiri mažhār-ı envār-ı quddūsi
Žamīr-i dilpeziri maḥzen-i esrār-ı pinhānı
- 4 Felek bāzū-yi qādrinde muraşša' bir siperdür kim
Cevāhirdür nücūmı kubbe-i zer mihr-i raḥşānı
- 5 Celālinden 'ibāretdür cemālinden kināyetdür
Ėadāb-ı āteş-i dūzaḥ ne'imi bāğ-ı rīevānī
- 6 Qarār itmezdi hergiz 'arşa-i milk-i vücūd içre
Şokınsa āfitābuñ şopına bir kerre çevgānı

⁸ İlk mısra eksik yazılmış.

7 Olurdı hâlkâ-i girdâbı sâķ-ı ʿarşâ bir hâl hâl
Şabâ-yı himmetinden cûşâ gelse baĝr-i iĝsânı

8 Bi-hamdillâh mücellâ eyledi âyine-veş milkin
Silüp jeng-i ʿadûyı mişķâl-i şemşîr-i bürrânı

[33-b]

9 Perişân eylemez devrinde şimdi kimseyi kimse
Meger bād-ı şabâ gülşende evrāk-ı dırahtânı

10 Alur bir desti şarkı biri garbı anı vâhidde
Ne Rüstemdür ki dünyâyı şutar bir demde destânı

11 Eger meşriķda tîĝ-ı intikâm urşa kızılbaşâ
İder her tâcını deryâ-yı hûnuñ şâh-ı mercânı

12 Ve ger maĝribde pertev şalsa şem-ı tîĝ berrākı
Yanar pervâne-veş pervâz iden ruhbân-ı şeyşânı

13 Hüdâvendâ sen ol sulşân-ı âlî-şân-ı âdilsin
Ki rahş-ı ʿadlûñ eyler arşâ-i ʿâlemde cevlanı

14 Çuseyn ol bî-nevâ vü ʿabd-i nâçiz ü gedâdur kim
Olurdı ķurb-ı şehle bir zamân maĝsûd-ı ikrânı

15 İdüp taht-ı şerîfûñ hîdmetin cân ile gönülden
Göze şaldırmaz idi hiç ol eyvân-ı keyvânı

[34-a]

16 Umardı hîdmet ile ķurb-ı şâha yol bula âhîr
Göre aķrânı gibi ol dahı luşf ile iĝsânı

- 17 Velikin sü-i tali' çün müsâ'id olmadı
Bisâş-ı hıdmetünden dūr olup gördi perişānı
- 18 Ümîdi lîk yine şāh-ı âlî-cāh deryā-dîl
Ferāmuş itdüre bir luşfıla âlām-ı devrānı
- 19 Hemîşe tā ki cevlan eyleyüp şehenşāh-ı hāver
Cihānı şu'le-i şimşir ile kıldukça nūrānı
- 20 Şalup tîğ-ı cihādı ser-firāz ol gün gibi dā'im
Pür etsün pertev-i 'adlūñ bu nüh pirūze eyvānı
- 21 Celisūñ devlet ü 'ızzet enisūñ furşat ü nuşret
Mu'inūñ rüh-ı peygamber qarınūñ 'avn-i sübgānı
- [34-b]
- 22 Yine tahtına 'azm etdi o sulşān-ı melek-simā
Kudūm ile müşerrefdir bugün a'lā ile ednā
- 23 Velî hayli zamān idi gönül kalmışdı dem-beste
Gelüp qalbümüzi açdı bizüm yine ol gül-i ra'nā
- 24 Sa'ādetle şecā'atle Edrenede şikār etdi
Çıxup geşt ü güzār etdi ki milkini ser-tā-pā
- 25 Çakıkatde vücūd-ı pāki anıñ cān-ı 'ālemdir
Ki kıldı deşt ü geştinden niçe biñ mürdeler iğyā
- 26 Bu 'ālem bir zamān idi ki kalmışdı žulām içre
Ki şimdi žulmı ref' itdi şogup şems-i cihān-ārā

27 Şehāda Hâtem-i Şāyi saña ğāşā ola mānend
Fakır mi qaldı devriñde ki ānı itmediñ ıġnā

28 ʿAdāletde ʿadıl olmaz saña Nūşin-i Revān şimdi
Ki kılmışdı zamānında ʿaceb nām-ı düruġ peydā

[35-a]

29 Degil mi şāh-ı sidre o şehzāde civan-bahtlar
Hudā ʿömrin ziyād itsün baġışlasın saña Mevlā

30 Hūdā virdi şehā ʿadliñ irişdi rub-ı mesküne
Daħı virmedi bir şāhā saña virdigüni Mevlā

31 ʿAceb mi hāk-i dergāhına yüz sürse kamu şāhān
Ki oldur yiryüzinde žıll-i Yezdān şimdi bî-hemtā

32 Şehā tiġiñ ʿadūnuñ ırķını kaş eyleyelden
Cihānda kırd ile kıyun gezer bî-bāk ü bî-pervā

33 Hemişe hān u hān-zāde şeh-i şāhān bile şāhā
Yüzün sirüyü gelsünler kıpuñdur maķşad-ı aķşā

34 Hūsūşa çār-yāriñ düşmeni şāh-ı pelid niçün
Mübārek maķdemiñe eylemez yüzini ferş-āsā

35 Hārācın getürüp sürsün yüzün dergāhıña küffār
Getürmezse ne Peç kıālur ne Yānık ne Kızilelmā

[35-b]

36 Pes imdi kışşa-i dürūd-ı rāz itme şuhūdı sen
Duʿā-i devleti şāhiñ diliñden düşmesün aślā

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MÜFTİ 'EL-ENÂM MEĞEMMED EFENDİ
BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN**

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Geyüp şāhā hemîşe hıl'at-i iğsān-ı Rabbānî
Serir-i salşanatda ol nigāh-bānı müsülmānî
 - 2 Yazılsun mıdhat-i şāfiñ okınsun naẓm-ı evşāfiñ
Görülsün dā'im a'tāfiñ irüp eltāf-ı Yezdānî
 - 3 İçüp āb-ı ğayātı çeşme-sārı feyz-i Mevlādan
Cihānı fetğ ü teshîr eyle ol İskender-i sâni
 - 4 N'ola serzebz ü ĥurrem olsa 'ālem-i devr luşfuñda
Şaçarsın ravza-i ümmide çün nisān-ı iğsānı
 - 5 Qarın luşf-ı istiğsānıñ oldı çünki eş'arum
Yiter baña bu devlet ey serir-ārā-yı sulşānî
- [36-a]**
- 6 İrişse her mağall ü her mekāna n'ola iğsānıñ
Kef-i cūdıñ ider şermende her dem bağr ile kānı
 - 7 Ĥudā dūr itmeyüp bu ĥānedāndan sāyeñi hergiz
Vücūdıñla müşerref ola dā'im taht-ı 'Osmānî
 - 8 *Meğemmed* çün olur ekser kemāl-i luşfiña maẓhar
Şenāñı eyleyüp ezber ider dilden du'ā-ĥānî

- 9 İlahî tâ ki Âdemden nişân ola bu ʿâlemde
İrişsün ol şehenşâh-ı cihâna feyz-ı Sübhânî

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Çamdüli'llâh kim şolup esbâb-ı şādî her dîle
Vâsıl oldı hâlk şāhenşāh-ı ʿālî-menzile

[36-b]

- 2 Miğnet-i fūrkatle geçdi çün zamân-ı erbaʿîn
Çekdi ʿâlem ârzu-yı vaşl ile niçe çile
- 3 Şükir ğakğa kârî âşân oldı ehl-i ʿâlemiñ
Devr-i şûr ile düşmişlerdi ğayet müşkile
- 4 Êad hezārân şükr geldi ol şāhenşāh-ı güzîn
İtme şimden ōñra ey dil derd-i hicrāndan gile
- 5 Māye-i emn ü emān olup o şāhıñ sāyesi
Çanda ikbāl itse çün emn ol yere vārır bile
- 6 Didi târihîñ *Meğemmed* mülhem olup ğaybdan
Geldi Sulşân Ağmed İstanbula yine emn ile
- (Sene 1022)

[37-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün

- 1 Sa'îd olsun güzârîñ Üsküdâra
Sa'âdet karşu gelsün ol diyâra
 - 2 Beşâretler o dâr-ı pür-sürûra
Ki şâhenşâh-ı devrân aña vara
 - 3 Niçe demlerdi hâlkı ol diyârîñ
Cemâliñ görmege bulmazdı çâre
 - 4 Bedîd oldı ziyâ-yı nûr-ı vechiñ
N'ola şükr etseler perverd-gâre
 - 5 Kudûmüñle olup ser-sebz ü hurrem
Şafâ geldi dırahtân-ı bahâre
 - 6 El açdı şükr içün dergâh-ı Çakka
Du'â etdürdiler sanki çenârâ
- [37-b]
- 7 Selâma şurdi şaflar bağlayup servi
Şeh-i derya dil-i sâhib vaqara
 - 8 İder dâ'im du'â-yı fetğ u nuşret
Meğemmed ol şeh-i 'âlem medâra
 - 9 İlâhî salşanatda üstüvâr et
Virüp 'ömr-i dırâz ol bahtiyâra

**KAŞİDE-İ MÜFTİ 'EL-ENĀM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN
AĞMED HĀN**

Fā'īlātün / Fā'īlātün / Fā'īlātün / Fā'īlün

- 1 Şıdk ile mizāb-ı Beyt'ullāhı tecdid eyledi
 Zıll-ı Çak 'ālem zihî 'ızz ü sa'ādet didiler
- 2 İğtiyāc olmağla saḳfın 'ımāret eyledi
 Ĥāne-i ḳalbin Ĥudā itsün 'ımāret didiler
- 3 [38-a] Nāv-dān-ı cāvūdānı faẓl-ı Çakla dā'ima
 Aka Sulşān Ağmede 'ayn-ı 'ınāyet didiler
- 4 Reşğa-i nîsān-ı faẓl-ı Çakḳ ile ser-sebz olup
 Bāğ-ı 'ömr ü devleti bulsun şarāvet didiler
- 5 Milket-i Rūm üstüne aḳdı çü mizāb-ı 'atıḳ
 Tāze nuşret bulmağa geldi beşāret didiler
- 6 Ĥalk-ı 'ālem pāyine aḳup aña tāriḥ için
 Aka Sulşān Ağmede mizāb-ı rağmet didiler

**KAŞİDE-İ MÜFTİ 'EL-ENĀM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN
AĞMED HĀN**

Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün/ Mefā'īlün

- 1 Cemāli gösterüp āfāḳa mihr-i 'ālem-ārāyı
 Cihān etdi temāşā sāye-i Mevlā Te'ālāyı
- [38-b] Münevver eylesün aḳşār-ı dehri pertev-i rāyı
 Şolāşup çın seğerr ferr u zaferle deşt ü şağrāyı
 Müşerref eyledi ol burc-ı iḳbālîñ şuğrayı
 Sa'ādetle sarāy-ı dilkeş-i Dāvud Pāşāyı

- 2 Niçe günler şafâlarla güzâr-ı Üsküdâr etdi
 İnâyet resmin anda niçe demler âşikâr etdi
 Niçe hâşırları şâhin himmetle şikâr etdi
 Gelüp şimdi bu cây-ı râğat efzâde qarâr etdi
Müşerref eyledi ol burc-ı iqbâliñ şuğrayı
Sa'âdetle sarây-ı dilkeş-i Dāvud Pâşâyı

[39-a]

- 3 Ziyâret idüp evvel kıdve-i enşar-ı ihtiyârı
 Medâr-ı yümn idindi ol mezâr-ı behcet-âsârı
 Meded-kârı ola rûğ-ı Ebî Eyyüb-i Enşârı
 Olup şu gibi andan devlet ü iqbâl ile cârı
Müşerref eyledi ol burc-ı iqbâliñ şuğrayı
Sa'âdetle sarây-ı dilkeş-i Dāvud Pâşâyı
- 4 Mu'ammer olup ol şâh-ı cihân hayr ola âmâli
 Ne yaña kim ola âzim-i hümâyûn ola iqbâli
 Serir-i salşanatda hoş geçüp mesrûr ola bâli
 Şeref-bağ-ı cihân olup kudûm-i meymenet fâli
Müşerref eyledi ol burc-ı iqbâliñ şuğrayı
Sa'âdetle sarây-ı dilkeş-i Dāvud Pâşâyı

[39-b]

- 5 Meserretle pür olsun kaşr-ı ol dergâh-ı âlânıñ
 Güşâd olsun der-i iqbâli ol kaşr-ı mu'allânın
 Meğemmed Çakdan ister ebedân olmasını anıñ
 N'ola ol hânedân manžurı olsa âyn-ı mennânıñ
Müşerref eyledi ol burc-ı iqbâliñ şuğrayı
Sa'âdetle sarây-ı dilkeş-i Dāvud Pâşâyı

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Fâ'ilâtün/ Fa'îlâtün/ F'îlâtün/ Fa'îlün

- 1 Makdemiñ kân-ı şafâ eyledi İstavrûzı
Oldı ol cāy-ı şeref-bahşa meserret rûzı
- 2 Ola hürşid gibi şa'şā endāz-ı felek
'Alem-i kaşr-ı mu'allāyı cihān-efrûzı
- [40-a]
- 3 Yazıla şafğa-i firûze-i şâkında anıñ
Âyet-i fetğ u zaferle haber-i firûzı
- 4 Şarz-ı nevle o sarâyı yine ta'mir itdi
Fikr-i mi'mâr-ı dil-i pâk-i rumuz âmûzı
- 5 Ey *Meğemmed* umarız Hazret-i Sulşân Ağmed
Ola hem-vâre cihānıñ şeh-i ferruh-rûzı

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MÜFTİ 'EL-ENÂM MEĞEMMED EFENDİ
BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN**

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Yine âyin-i eslâf-ı kirâmı eyleyüp cārı
Müşerref eyledi bu hânedânı sāye-i Bārı
Mübārek eyleyüp Mevlā bu dār-ı behcet-āsārı
Ola yümn-i kudūmi ol şehiñ tersāneye sārı
- [40-b] *Civār-ı ravza-i pâki Ebî Eyyüb-i Ensārı*
Şenledi oldı Sulşân Ağmediñ manžur-ı enžārı

2 Bu menzil bir mağall-i hūbı bî-manendi hurremdir
 Maḳām-ı Ğazret-i Sulṣān Süleymān Hān-ı ekremdir
 Naẓardan dūrdur bu dār-ı hoş-manẓar niçe demdir
 Saʿādet aña kim şimdi maḳarr-ı şāh-ı ʿālemdir
Civār-ı ravza-i pāki Ebî Eyyūb-i Ensārî
Şenledi oldu Sulṣān Ağmediñ manẓur-ı enẓārı

3 Yine maʿmūr olup kāşānesi Sulṣān Süleymānıñ
 Açıldı maşbah-ı şāhānesi ol kân-ı iğsānıñ
[41-a] Bişüp niʿmetleri dütsün ocağı dāʿimā ānıñ
 Hemişe cā-nişini ol saʿādetle o sulṣānıñ
Civār-ı ravza-i pāki Ebî Eyyūb-i Ensārî
Şenledi oldu Sulṣān Ağmediñ manẓur-ı enẓārı

4 Umarız kim olup ömriñ uzun Sulṣān Süleymāndan
 Ola āsārıñ artık ol şeh-i pūr-cūd ü ihsāndan
 Cüdā olmaya sāyeñ pādişāhım ehl-i imāndan
 Hemişe ehl-i ʿālem kām ala žıll-ı Rahmāndan
Civār-ı ravza-i pāki Ebî Eyyūb-i Ensārî
Şenledi oldu Sulṣān Ağmediñ manẓur-ı enẓārı

[41-b]

5 Şenledip dāʿimā her hānedānı ebedān eyle
 Serir-i ʿizzet ü iḳbāle her dārı mekân eyle
 O ğazretten hemişe feyẓ alup izhārı şān eyle
 Cihāna sāye-i elşāfı dāʿim saye-bān eyle
Civār-ı ravza-i pāki Ebî Eyyūb-i Ensārî
Şenledi oldu Sulṣān Ağmediñ manẓur-ı enẓārı

- 6 Civārın arzū idüp diyār-ı â hayr-ı enşārıñ
 Yaqın olduñ ol sulşāna ola rūġ-ı meded-kārıñ
 Yayılusun āfitāb-āsā hemişe dehre envārıñ
 Cemālîñ şemsi olsun mihr-i nūr-efzāsı her dārıñ
Civār-ı ravza-i pāki Ebi Eyyūb-i Ensārî
Şenledi oldu Sulşān Ağmediñ manžur-ı enžārı

[42-a]

- 7 Açup per-şāh-bāzı himmetiñ uçup şehāmetle
 Gelüp kondı bu eski āşiyāna çün saʿadetle
 Nʼola dārüʼş-şanāʼa olsa manžürıñ ʼināyetle
 Pür eyle ol ocaġı geştıyān pür-mehābetle
Civār-ı ravza-i pāki Ebi Eyyūb-i Ensārî
Şenledi oldu Sulşān Ağmediñ manžur-ı enžārı
- 8 O şāhenşāh-ı devrān anda devletle â hırām etsün
 Selām içün dizilsün servler şaf şaf kıyām itsün
 Çenar el qaldurup dāʼim duʼāya ihtimām etsün
 Hemişe Çak o şāhenşāh-ı devri şād-kām etsün
Civār-ı ravza-i pāki Ebi Eyyūb-i Ensārî
Şenledi oldu Sulşān Ağmediñ manžur-ı enžārı

[42-b]

- 9 Şafālarla çıkup seyr ü güzār eyle fezālarda
 Gelüp ol hazrete qarşu duʼā eyle oralarda
 Cihānda vār olup devletle ol her dem şafālarda
 Mehemmed dāʼim ańsun seni şāhum duʼālarda
Civār-ı ravza-i pāki Ebi Eyyūb-i Ensārî
Şenledi oldu Sulşān Ağmediñ manžur-ı enžārı

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Çazret-i Çak dâver-i devrân-ı şîrîn-kâm ide
Sâyesin ʿâlemlere sermâye-i ârâm ide
- 2 Şerbet iğsân eyleyüp yâd eylemiş bu bendesin
Şerbet-i luşf ile Mevlâ ol şehi ikrâm ide
- [43-a]
- 3 Celb-i kalb itmektedir ol dâveri devr-i zamân
Umarım Mevlâ kulûb-i nâsı aña râm ide
- 4 İtdi çün kâşâne-i Sulşân Süleymâna hûrâm
Çaz idüp anda şafâ-yı kalb ile râm ide
- 5 Şâlî'ın mes'ud idüp Mevlâ *Meğemmed* ol şehûn
Giçesin qadr ü berât u gündüzün bayrâm ide

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Pâdişâhum zîkr-i hayrîñ kimdür ezber kılmayan
Kâfir olsun her nefes saña du'âlar kılmayan
- 2 Çâşıl itmez gülşen-i kalbinde ma'nî güllerin
Eşigiñde kendüsin hâke berâber kılmayan

[43-b]

- 3 Sükker-i elšâfîna lâıyık değıldür Ğüsrevâ
Kand-ı evşâfîñ zebânında mükerrer kılmayan
- 4 Ĥâb-ı ğafletle geçer ˆömri açılmaz gözleri
Gice gice işigüñ şaşını pister kılmayan
- 5 Tâ ölünce râh-ı zilletde qalup feryâd ider
Gâh geh iğsânıña kendini mażhar kılmayan
- 6 Tığ-ı qahrîñ yolına başın veriser ˆâkıbet
Şahlardan atıñ izi tozın efser kılmayan
- 7 Żulmet-i şirk içre qâlup tâ-ebed mekhûr olur
Nûr-ı tevğid ile qalbini münevver kılmayan
- 8 Hiç libâs-ı şöhreti geymekden olur mı ĥalâş
İçini şâfi ˆabâ şaşın ser-â-ser kılmayan
- 9 Desti irişmezdür maqşûdına mağrûm olur
Bağr-i ˆaşq içre serin pâpâyını ser kılmayan

[44-a]

- 10 Dâr-ı ˆukbâda Ĥudâ ğaqqı kudûret görmeye
Dünyede bir kimsenüñ gönlin mükedder kılmayan
- 11 Lâyık olmaz vaşf-i pâküñ kıлмаğa ey žıll-ı Çaq
Bûlbûli-veş şûşî-i şabˆın sühanver kılmayan

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 İdüp Sulşân Ağmed Hâna iğsân Çazret-i Bârî
Ebî Eyyüb-i Enşâriyi ide dâ'imā yârı
- 2 Sevüp dilden o sulşânı ider ta'ẓim çün anı
Olup iğsân-ı sübgânî kıla rûhın mededkârı
- 3 Livâsı sâyesinde ğaşr ide Çak ol şeh-i dîni
Resûl-i müctebânîñ çünki olmışdur âlemdârı
- [44-b]**
- 4 O sulşân sâyesinde vâsıl oldık ẓıll-ı Rağmâna
Umâırız âhiretde sâye-i sulşân.....⁹
- 5 Yiterken bu sa'âdet kim yüzün gördük şâfalarla
Beni hıl'atle teşrîf itdi Çak olsun nigâh-dârı
- 6 Hemîşe bende-gâne hıl'at iğsân eyle devletle
Serîr-i salşanatda resm-i iğsânı idüp cârı
- 7 Hüdâ göstermesün sensiz zamânı kullara hergiz
Selâmet hıl'atinden zât-ı pāküñ olmaya ârî
- 8 Bi-ğamdi'llâh âdâletle cihândan hâmrı ref' itdi
Müyesser eyledi Mevlâ saña bu hâyır-ı âşârı

⁹ Silinmiş olduğu için okunamadı

- 9 Du'āñ eyler *Meğemmed* bu makām-ı behcet-efzāda
Diler Çakdan ola yāriñ Ebì Eyyüb-ı Enşārì

[45-a]

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Dā'imā seyr-i şikār itseñ n'ola ey şāh-ı dîn
Luşf-ı ğağğ ile şikâr-gāhuñ olupdur bu zemîn
- 2 Şab-ı pāküñ istedügi yirde kıl zevk u şafā
Ser-be-ser milkiñdür Çak saña viridi yiryüzin
- 3 Eyle 'ışret her murād idindüğüñ yirde hemān
Çünkü 'ālem ser-be-ser hükmiñdedür ey meh-cebîn
- 4 Žıll-ı Çaksın sen ne kim tab-ı şerifüñ dilese
Ĥalk ider maksüdiñi fi'l-hāl Rabbü'l-'ālemîn
- 5 Niçesi her istedügiñ virmesün Allāh kim
Hep şutarsın buyruğın dünyāda ey şāh-ı güzîn
- 6 Emrinüñ hergiz ĥilāfın işlemezsın ĥavf idüp
Bu işi bāy ü gedā bilmişdürür 'ılme'l-yağın

[45-b]

- 7 Şarğ u ğarbı ser-be-ser 'ādilluğın şutmışdurur
Hem kılursın her namazı vağti irdükte hemîn
- 8 Dünyede bir pādişāh kim 'ādil ü 'ābid ola
Tañ mı mağsüdın Ĥudā virse recā itdügiğın

- 9 ʿAdl ü dād itmekde hem Çakça ʿibādet kılmada
Kevne mişliñ gelmedüğine nʿola kılsam yemîn
- 10 Çün şutarsın emrini cān ü gönülden her nefes
Her umūruñda nʿiçün olmaya Çak saña muʿîn
- 11 Şāpuña yüzyıl ʿömür ister Hūdādan *Bülbüli*
Umaram kim istedügin vire Rabbeʿl-ʿālemin

[46-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜʿL İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN
AĞMED HĀN

Fāʿilātün/ Faʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Şāye-i Çakdur çü Sulşān Ağmed-i ʿālî-mekān
Sāye-bānı luşf-ı Çakda dāʿim olsun kāmūrān
Rağmet oldı ʿāleme çünkim o sulşān-ı zamān
Sāyesinde āb-ı rağmet nāzil olup her zamān
Ebr-i elşāf-ı İlāhî añā olup saye-bān
Şaçılup bārān-ı rağmet dāʿima olsun revān
- 2 Taht-ı bād-āverd ile āb üzre seyrān eylesün
Şalʿat-ı ferhundesı enşār-ı ğayrān eylesün
Gāh seyr-i bağr idüp gāh seyr-i bārān eylesün
Üsti şu altında şu ol şāh-ı cevlan eylesün

[46-b] *Ebr-i elşāf-ı İlāhî añā olup saye-bān*

Şaçılup bārān-ı rağmet dāʿima olsun revān

3 Kudret-i Çakķı temāşā itsün ol sulşān-ı dīn
 Gāh açup mihri ider gāhī kemīn içre mekīn
 Gāh ider bārān-ı iğsānıyla iğyā-yı zemīn
 Berr ü bağrı eylemiş ol dādreĥ-i zirnigīn
 Ebr-i elşāf-ı Īlāhī añā olup saye-bān
 Şačilup bārān-ı rağmet dā'ima olsun revān

4 Üstine dönsün o şāh-ı 'ālemüñ dā'im semā
 [47-a] Reşğa-i fazlı Ĥudā irsün nüzül itdükçe mā
 Şāğsār-ı devleti her dem bulup neşv ü nemā
 Mesned-ārā-yı serir-i devlet olup dā'imā
 Ebr-i elşāf-ı Īlāhī añā olup saye-bān
 Şačilup bārān-ı rağmet dā'ima olsun revān

5 Cism-i 'ālemde Meğemmed dā'im ol şeh rūh olā
 Açilup göñli hemişe sinesi meşrūğ olā
 Çün bugün ebvāb-ı rağmet 'āleme meftūh olā
 Bu du'āmuz müstecāb-ı dergāh-ı subbuh olā
 Ebr-i elşāf-ı Īlāhī añā olup saye-bān
 Şačilup bārān-ı rağmet dā'ima olsun revān

[47-b]

**ÇEŞMENÜŦ BAŞLANMASINA TĀRİĤDÜR GÜFTE-İ MÜFTİ
 MEĞEMMED EFENDİ**

1 Ĥayrāt-ı Sulşān-ı cihān bī-runter ez-hadd ü 'ādest
 İn çeşmerā tārīĥ-i sāl ez Ĥazret-i Sulşān Ağmedes

 2 Nüşed heme āb-ı ġayāt an şāhı Īskender-şifāt
 Çün şāhibü'l-ĥayrātrā 'ömr-i medīdest

BEYT-İ ʿARABİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

- 1 Hażret-i Sulşân-ı Ağmed Rabbuhū
Fî serîrî'l-ʿadli ebķā sūdede
- 2 Semiʿal eşrāfe fi'l-beytiʿş-şerîf
Feseʿā yağfidu fî en seddede
- 3 Binşāķın şāifin min ğavlihi
Ve mine'l-keysî kesāhū ʿascede
- 4 [48-a] Binneşāķaynı ğadā munteşîķān
Ĥādîmen li'l-beyti Rabbi esʿade
- 5 Zānehū fî ʿāmi ʿişrine ve elfe
Ķultü fi't-tārîhî beyten ʿaddede
- 6 Zāne Beytallāhi Sulşân Ağmed
Binişāķa yehicin mā Ağmede
(Sene 1020)

[48-b]

KAŞİDE-İ MÜFTİ ʿEL- ENĀM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Edrene tahtına ʿazm eylemişsin ey şeh-i kāmîl
Ĥudā āsān idüp rāhiñ mübārek ola her menzil
Şafā-yı ķalb ile varup saʿādetlerle ol vāşîl
Yine dāmāniñe yüz sürmek ola yüsr ile ğāşîl
Olurdı reşġa-i nîsān-ı iġsānıñ bize nāzil
Ferāmuş eyleme bu bendeñi ey şāh-ı derya-dil

[49-a]

- 2 Neye kim ʿazm iderseñ ʿizz ü devlet hem-ʿinān olsun
 Yoluñda fetğ u nuşret peyk olup dāʿim devān olsun
 Konağıñda žılāl-ı luşf-ı Mevlā saye-bān olsun
 Zamānıñ dāʿim sermāye-i emn ü emān olsun
Olurđı reşğā-i nīsān-ı iğsānıñ bize nāzil
Ferāmuş eyleme bu bendeñi ey şāh-ı derya-dil

- 3 Neye ki şalınursa şāh-bāzı devlet ü cāhıñ
 Hü mā-yı himmet āçup bāl-i iķbāl ola hem-rāhıñ
 Olasın her mağalde dāʿimā mağfūzı Allāhuñ
 Saʿādetle gelince sağ olursaķ gözleriz rāhıñ
Çıķarma hātiruñdan yine ey sulşān-ı deryā-dil
Ferāmuş eyleme bu bendeñi ey şāh-ı derya-dil

[49-b]

- 4 Çü sen ey sāye-i Çak māye-i luşf-ı İlāhısın
 Mekān-ı mekremetsin taht ü bahtüñ pādişāhısın
 Sezā-vārı serir-i kişver-i ʿālem-penāhısın
 Kemāl-i rāfet ü şefkatle çün halkıñ penāhısın
Olurđı reşğā-i nīsān-ı iğsānıñ bize nāzil
Ferāmuş eyleme bu bendeñi ey şāh-ı derya-dil
- 5 Žılāl-i luşfıñ olup başumızda sāye-i devlet
 Alurduk dāʿima ol sāyeden sermāye-i devlet
 Umarız saye-baħş ola yine ol rāye-i devlet
 Bula yüz sāyesinde dāʿim anıñ vāye-i devlet
Olurđı reşğā-i nīsān-ı iğsānıñ bize nāzil
Ferāmuş eyleme bu bendeñi ey şāh-ı derya-dil

[50-a]

- 6 Gidersin pâdişāhum gerçi sen iqbāl ü devletle
 alur bunda alanlar miĝnet-i eyyām-ı furatle
 afālarla yūri var yine gel envā-ı izzetle
 Cemāl-i bā-kemālīñ göstere Mevlā saadetle
Olurđı rea-i nīsān-ı iĝsānuñ bize nāzil
Ferāmu eyleme bu bendeñi ey āh-ı derya-dil

- 7 Vücūduñ sāyesi olmaya hergiz üstümüzden kim
 udā eksikligiñ göstermeye dāilere bir dem
 Göñül menūs idi lufuñla āheneh-i ālem
 Saadetle giderseñ ĝāl-i rāzım nie olur bilmem
Olurđı rea-i nīsān-ı iĝsānuñ bize nāzil
Ferāmu eyleme bu bendeñi ey āh-ı derya-dil

[50-b]

- 8 Vücūduñ bāıs-i ārām-ı kalb-i ehl-i ālemdür
 Göñüller aydı āh-bāzım saa kār müsellemdür
 Cemālīñ nūrını görmekle menūsem nie demdür
 Umaram yine görmek azret-i a Rabb-i Ekremdür
Olurđı rea-i nīsān-ı iĝsānuñ bize nāzil
Ferāmu eyleme bu bendeñi ey āh-ı derya-dil
- 9 Muĝammed lutf-ı ihsanuñla olup dāima urrem
 Añardıñ ol fairi dem-be-dem ey dāver-i ālem
 Olurđı sine-i mecrūa lufıñ māyesi merhem
 Umarız göstere yine cemālīñ bize ol erĝem
Olurđı rea-i nīsān-ı iĝsānuñ bize nāzil
Ferāmu eyleme bu bendeñi ey āh-ı derya-dil

[51-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün

- 1 Şeh-i ferruğ rûh-ı ferhunde rāye
Güzār itmiş sa'ādetle sarāye
- 2 Şu'ā-ı şal'at-ı mihr cemāli
Ziyā-bahşā ola hūrşid-i vāye
- 3 Olup dā'im muşaffā tab-ı pāki
Döne āyine-i 'ālem-nümāye
- 4 Hemîşe 'āleme ol žill-ı Rağmān
Serir-i salşanatda sala sāye
- 5 İrüp avāre-i luşfi cihāne
İde eşraf u eknāfi ğimāye
- 6 Hemîşe mehce-i kaşr-ı bülendi
'Uluvv-i qadr ile irsün semāye

[51-b]

- 7 Olup eyyām-ı 'ömr ü cāhı efzun
Ola iqbāli bî-ğaddü nihāye
- 8 Hümāyün olup ol şāha otāğa
Ola revnağ fezā per-i hümāye

- 9 Diler ol şāhenşehe ʿömr-i cāvid
Meġemmed iştigāl idüp duʿāya

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN
AĞMED HĀN

Feʿilātün/ Mefāʿilün/ Feʿilün

- 1 Ey şehenşāh-ı dîn penāh-ı Ĥudā
Ramażanıñ mübārek ide Ĥudā

- 2 Dāʿim olup serir-i devletde
Şāh-ı şahānı ʿālem ol ebedā

[52-a]

- 3 Ebr-i der-bārı keff-i destüñden
Ravza-i ıalbe ire āb-ı nedā

- 4 Pür olup dergāhuñ meserret ile
Ėam u enduh o derden ola cüda

- 5 Kapuña dāʿima gelüp eyülik
Olına redd ü şard anda redā

- 6 İrmeyüp bād-ı serd dāmeniñe
Bende-gānuñ ola yoluña fedā

- 7 İre nām u şerifüñ āfāıa
Ola tā kim cihāna şıyt u şadā

- 8 İrüşüp dā'imā terāvige
Ol tesābiğ ile qarın-i Ĥudā
- 9 Çak şıyām u kıyāmuñ ide kabul
Tā ki qāmet gelüp ol yine nidā

[52-b]

- 10 Dā'imā ol mu'ammer-i 'ālem
Ĥalka cūduñdan ire nef 'u cūdā
- 11 Dostlar şād olup sürūruñla
Düş ola qahr-ı dehre cümle 'adā
- 12 Düşmen-i dīn olup cūdā serden
Dest-i qahrıñdan ire aña cidā
- 13 Ĥān-ı iğsānıñ olup āmāde
Çisse-dār ola anda bāy ü gedā
- 14 Nām-ı nāmıñı yazalar evvel
Keteb olunduğda defter-i şu'adā
- 15 Bu *Mehemmed* duāñ ider ammā
İdemez şükriñi qalemle edā

[53-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Sipîhr-i salşanatda yine bir kevkeb bedîd oldu
Meserret iki kıt olup bugün 'ıyd üzre 'ıyd oldu
- 2 Öpüldü dâmeni sulşân-ı devrânıñ sa'âdetle
Olap rûz-ı mübârek 'ıydımız 'ıyde sa'id oldu
- 3 Şehenşâh-ı cihâna çün sürur-ı hâşır el virdi
Bütün dünyâya bu kıtlu haber tâze nevîd oldu
- 4 Sürûr-ı 'ıyd ile mesrûr iken hâlk-ı cihân cümle
Şafâ-yı şâh-ı 'âlem anlara 'ıyd-ı cedîd oldu
- 5 Sedîd olsun binâ-yı devletiñ ey dâver-i 'âlem
Ki devriñde esâs-ı mekremet sedd-i sedîd oldu
- 6 Medîd olup zamân-ı devletiñ ola evlâdıñı ced gör
Ki dest-i luşf u ihsânıñ der-i cüdâ kelîd oldu

[53-b]

- 7 Bize ol dâveri a'lâ 'ınâyet eyleyüp ğalvâ
Mezâkı eyledi aĝlâ 'aşâsı ber-mezîd oldu
- 8 Kem olmasun cihânda sâyesi ol şâh-ı devrânıñ
Ki zıll-ı sâye-i pür-mâye-i Rabb-i mecîd oldu

- 9 *Meğemmed* dergāh-ı Çakdan bekā-yı devletiñ ister
 Hülûs üzre duʿada dāʿiyān içre ferîd oldı

KAŞİDE-İ ESʿAD EFENDİ BERA-YI SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 İlâhî ʿömrini sulşân-ı devrānuñ medîd eyle
 İrişdir niçe ʿıyda ʿıydını dāʿim saʿîd eyle
- 2 Sürûrın zâhir ü bâşın müeāʿaf eyleyüp anıñ
 Zamân-ı devletinde dāʿimā ʿıyd üzre ʿıyd eyle
- [54-a]
- 3 Virüp günden güne ol şâha gûnâ-gûn saʿâdetler
 Libâs-ı ʿızzet ü iqbâlini her yıl cedîd eyle
- 4 Sipîhr-i salşanatda âfitâb-âsâ idüp hürrem
 Hemîşe kevkeb-i baht-ı hümayûnın bedîd eyle
- 5 Müsahhar idüp İskender-şîfât âfâkı ser-tâ-ser
 Anuñ tığın fiten yeʿcücına sedd-i sedîd eyle
- 6 İdüp menşûr Sulşân Ağmed-i naşr-ı karibüñle
 Keder esbâbı her neyse cenâbından baʿîd eyle
- 7 İlâhî gonçe-i ümmîdin idüp gül gibi handân
 Aña düşmenlik iden her kim ise nâ-ümid eyle
- 8 İdüp kâfirlerüñ bağır ile bedre yüzlerin kara
 Mużaffer idüp İslâm ehlinüñ rûyin sefid eyle

- 9 Şonanmasın mużaffer eyleyüp her bir adırgasın
Diyār-ı düşmeni fetğ itmek için bir kilid eyle

[54-b]

- 10 Yine dā'isini ġalvā ile ġulvü'l- meżāk etmiş
Ağız dādıyla Yā Rabbi 'ızz ü iqbālin meżid eyle
- 11 Ferāmuş itmeyüp yād eylemiş *Es'ād* du'āsın
İlāhî sāyesin ol dāver-i devriñ medid eyle

TĀRİH-İ PİYĀDE BERĀY-I İCRĀ-YI TUNCA DER- MAĞMİYE-İ EDRİNE DER-SARĀY-I ĀBĀD

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Çamdüli'llāh Çazret-i Sulşān Ağmed Hān kim
Tāc-dārān-ı cihānuñ tāj-dārı eylediñ
- 2 Şehriyārā arzuñ oldu Edrene şehrine
Şehriyārisin ezelden şehre yārı eylediñ
- 3 Bir ġazanfer-fer veziri āşaf-ı ā'zam idüp
Kārın a'dānuñ hemişe āh u zāri eylediñ
- 4 [55-a]Şadr-ı ā'zām olduğundan hāvf idüp şāh-ı 'acem
İşi muēaşşar oldu şulğın ızşırārı eylediñ
- 5 Ey semiyi-i şāh-ı kevneyn āşafuñ şiddik-veş
Bende vü dāmād idindüñ yārı ġārı eylediñ
- 6 Tuncayı kesdüñ aşıtduñ bāğına münsed idüp
Sedd-i İskender misāli şah-vāri eylediñ
- 7 Çün mülāzımdur *Piyāde* bende tārîhin didi
Berr ü bağre emriñ olup ābı cāri eylediñ

(Sene 1021)

**KAŞİDE-İ MÜFTİ EL- ENÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Vardı çün Sulşân Ağmed Hân Edrene tahtına
Virdi ikbâl ü şeref Bahti o şehriñ tahtına

[55-b]

- 2 Bir semend-i ala yüz celâl ile oldı süvâr
Kim felek gülgünü reşk eyler mücevher rahşına
- 3 Tır-i dil-düzı deler dâ'im siper âyinesin
Dest-i himmet uramaz kimse kemân-ı sahtına
- 4 Gelmeye bir kâhçe küh olsa düşmen qarşuda
Şağ u şaş olmaz muķābil himmet-i yek lahtına
- 5 Çün sürür-ı nev şolup ol tahta ğam oldı cüdā
Eyledi ʿālem duʿā hem tahtına hem bahtına
- 6 Söyleyüp sanʿatla tārîhin *Meğemmed* didi kim
Ğam gidüp efrâh-ı nev geldi Edrene tahtına

(Sene 1021)

KAŞİDE-İ MEĞEMMED DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Mef'ûlû/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

[56-a]

- 1 Şāhā cihānda luşfiña yok ğadd ile kenār
Vardur ħapuñda bencileyin ħullaruñ hezār
Ben ol ħulam ki dūnyede yok baña i'tibār
Cān u gönülden 'akl idemez zerrece ħarār
Oldı dilümde vird-i du'āñ ser ile cihān
Luşf eyleseñ bu bendeñe ey şāh-ı kām-kār
Göñlüm diler ki ħul ola ħapuñda mutta'sıl
Redditme luşfi ānı şāhum ħabul ħıl

- 2 Unutma bunda ħullaruñ ey şeh-i Ĥudā ğaħķı
İrgür murāda her birini enbiyā ğaħķı
Sulşān-ı enbiyā olan ol Muşşafa ğaħķı
Miġnet şebinde olınan āh u du'ā ğaħķı

[56-b] Ġacılarıñ ol itdüġi zevk u şafā ğaħķı

Ġāzilerüñ de itdüġi a'lā ġazā ğaħķı
Göñlüm diler ki ħul ola ħapuñda mutta'sıl
Redditme luşfi ānı şāhum ħabul ħıl

- 3 Bir şem-'i küştedür dil-i Meġemmedî meded
Uyar çerāġuñ olsun anı ġamdan it rehā
Budur recāsı dem-be-dem şāh-ı hoş likā
Sa'ıyle bula Kā'be-i kūyuñda çok şafā
'Ādet durur ki şehler ider ħullara 'aşā
Ol 'ādet olsa n'ola ħuluñda Ĥusrevā
Göñlüm diler ki ħul ola ħapuñda mutta'sıl
Redditme luşfi ānı şāhum ħabul ħıl

[57-a]

KAŞİDE-İ DÂ'İ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Fe'ûlün

- 1 Hudâ itsün mübârek 'ıydı her dem
 Şafâ ile pür olsun cümle 'âlem
- 2 Felekde görinen şanmañ şafağdur
 Kızıl aşlas geyüp şād oldı ol hem
- 3 Yeñi geyüp şalınmağ olımağ 'ıyd
 Belî 'ıyd oldur ola şāha hem-dem
- 4 Çağlîkāt 'ıyd odur ey nūr-ı 'aynum
 Şehe nāzır ola ādem dem-ā-dem
- 5 İşide sözini göre yüzini
 Cemāli eşref ile ola ĥurrem
- 6 Naşib olmaz bu devlet degme şāhşa
 Meger kim şāh ide kendüye mağrem

[57-b]

- 7 Devâ ide vişâli yâresine
 Ola derdine em zaħmına merhem
- 8 Daĥı dir bu sözi eşrāf u a'yân
 Bu 'ıyd ile mübârek destin öpsem

- 9 Olupdur nāmı Ağmed Hân o şahıñ
Odur cümle şehenşāh içre ekrem
- 10 Olımaz şahlar anıñ veziri
Nażır olmaz aña hem Hüsrev ü Cem
- 11 Edirne şehrini itdi müşerref
Muʿazzez ide Allāh anı her dem
- 12 Qudümünde şafā buldı kamu hālk
İrişdi Kāʿbe-i maqşuduna hem
- [58-a]
- 13 İderdi cānların yolına qurbān
Hālil-āsā qabūlin bilse ʿālem
- 14 Duʿā kıl Dāʿiya maqşud oldur
İde Çak ʿizz ü devletle mükerrem
- 15 Mübārek ola Yā Rab ʿıydı ezğā
Müşerref hāşırına irmesün ğam
- 16 Hemişe ay yüzi olsun münevver
ʿAdūnuñ ʿaynı olsun dem-be-dem nem
- 17 Cihān şurdukça şursun devletle
İki ʿālemde Çak itsün müfehham
- 18 Giçesi Qadr olsun gündizi ʿıyd
Ola iğsānı ile hālk hoş-dem

[58-b]

KAŞİDE-İ ʿARABİ DER-EVŞÂF-I ʒAZRET-İ EBİ EYYŪB-İ ENŞARİ

- 1 Ekrim Ebā Eyyūb ʿabdeke hālidā
Yā Rabbi fī cennāti hūldike hālidā
- 2 Hüve şāhibün linebiyyine ve muşāğıbün
Kem min ġadişin ʿanhü yervi müsnedā
- 3 Hüve min benī ahvāl-i ʿAbdilmuşşalib
Linebiyyinā men kāne cedden zācedā
- 4 Allāhü şerrefe ʒadrehū feenāha fī
Meʿvāhu rāğileʿr-resulīʿl-muḳtedā
- 5 Āvā linnebiyyi Muşşafā mütebevvia
Liddāri veʿl imāni fī hedyiʿl- Ĥudā
- 6 Hüve kāne min ġayśüʿl-izāfetü sābiḳā
Min saʿādetin naşruʿn-nebiyyi Muğammedā

[59-a]

- 7 Naʿım el izāfetü veʿz-zıyāfetü ġabbezā
Ėayfün kerimüʿl-hulḳı feyyāzun nedā
- 8 Feeḳāme biʿl-berekāti sebʿate eşhürin
Fī dārihi ġatte etemmeʿl-mescidā
- 9 Biʿl-leyli kāne yeşufu ġavle cenābihi
Ḡıfżan lehū liselāġıhi müteḳallidā

- 10 Fedeʿā lehü fâhrüʿl-verā feliʿeklihi
Çayyen ve meyten şine min keydiʿl ʿidā
- 11 Şehideʿl-meşāhide cāhidan ev mücāhiden
Vemükābiden bihurū bihi mākā bedā
- 12 Hatte etā bişalābetin ve mehābetin
Fî âhiri ğazāveti hezeʿl-meşhedā
- 13 Qad mâte mebsūnen ğariben ğāziyā
Feġadā şehiden aqbel en yüsteşhedā
- [59-b]**
- 14 Rabbi irēa ʿanhü ve arēihi fî erēihi
Vebʿaşhü lilcirāni yeşfeʿu qāʿidā
- 15 Venşuribe esʿSulşān Aġmed dāʿimā
Vecʿale menşūra livvāʿi müʿebbedā
- 16 Hüve ġāmilü lilvāʿi eşref ü mürsel
Yā Rabbe taġte livāʿihi ebʿaş esʿadā
- 17 Şümmeʿs-selātü ʿaleʿn-nebiyyi ve ālihi
Ve cemiʿi esġābı şalāten sermedā

**KAŞİDE-İ MÜFTİ 'EL-ENĀM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN
AĞMED HĀN**

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

- 1 Olur çün kūh u şaġrā ārız u mendî ol ruhsāruñ
Şeref-baĥş olursa n'ola gāhî deşt ü kūh-sāruñ

[60-a]

- 2 Dizilmiş servleri yir yir kıaddiñ tūbāsını gözler
Sa'ādetle çıķup göster şehā neẓẓāre dîdāruñ

- 3 Olur ĥalkuñ gözi rūşen gönüller cümle olsun şen
Cemāliñ āfitābından yayılsun dehre envārîñ

- 4 Şikār-ı iġsānuñ ile dil murġını şikār itdüñ
Olursa n'ola göñlüm beste-i fitrāk per-kārîñ

- 5 *Meğemmed* dā'imā eyler du'ā-yı devletiñ ezber
Der-i Çakdan recā eyler ki şuta dehr-i āsārîñ

KAŞİDE-İ ĖANİ-ZĀDE EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

- 1 Süleymān-veş şabā-yı raġş ile 'azm-i şikār itdüñ
Cihānîñ vahş u şayrın ēarb ile fermān güzār itdüñ

[60-b]

- 2 İder maġşerde vaġşîleri iġāta enva-'ı insānı
Ĥılāfın gösterüp ġaşr-i diger-gün āşikār itdüñ

- 3 Fezā pür-lerze yüziñden felek serkeşte bâzıñdır
Zemîn ü āsumānı vağş u şayr üstine şār itdün
- 4 Şikār-ı güştenün ĥūnı ser-ā-ser şutdı hāmunı
Sürüp žulm ehlini qalb-i reʿāyāyı şikār itdün
- 5 Şikār iğsān idince *Nādir*ñun şayd idüp qalbin
Kerem kıldun nüvāl-i himmetünden ġıśşe-dār itdün

**KAŞİDE-İ MÜFTİ MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I İTMĀM-I KAŞR-I
BÜLEND VE ÇEŞME-İ ĞAYĀT**

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Yine Sulşān Ağmed-i ferħunde-fāl
Yapdı bir kaşr-ı bülendi bî-misāl

[61-a]

- 2 İtdürüp şāhāne anıñ şuffesın
Oldı burc-ı bāmı gerdün ittişāl
- 3 Qurılup bir taĥt-ı zerrin raht ile
Oldı cāy-ı serveri nîk u ĥışāl
- 4 Şalup ol taĥta hümā-yı baĥt-ı žıll
Aça iqbāl üzre anda perr ü bāl
- 5 Sāyesinde cümle ʿālem ĥoş geçüp
Sāğ ola şāhenşeh-i ʿālî-žılāl

6 Girmeyüp hergiz ğubār-ı gam añā
 ̇Konmaya bir źerrece gerd-i melāl

7 Berr ü baĝre eyleyüp andan nažar
 Luşf ile ol dāver-i derya-nevāl

8 İdüp ol kāşānede dāʿim huzur
 Ola anda ʿadl ile pīr-i kemāl

[61-b]

9 Evc-i devletde olup dāʿim münir
 Gelmeye ol mihr-i iķbāle zevāl

10 Mehce-i ʿalām ālī-rütbesi
 Evc-i iķbāle ola ĥurrem hilāl

11 Yümn ile girüp yemīninden cenūb
 Yüsr ile irsün yesārından şimāl

12 Berķ urup rüyinde mihr-i ʿāşīfet
 Ola dāʿim mažhar-ı nur-ı cemāl

13 Yapılup bu çeşme ol ĥoş-şuffede
 Lülesinde aķıdur āb-ı zülāl

14 Ol Sikenderdür içüp āb-ı ĝayāt
 Sāye şala añā niçe māh u sāl

15 Biticek ol çeşme tārīĥ istenüp
 İrdü çün fermān-ı ĥatmüʿl-imtişāl

[62-a]

- 16 Ĥatm-i tārîhin *Meğemmed* diledi
Kim ola şarz-ı duʿāda ġasb-i ġāl
- 17 Didi hātîf aña bu beyti tamām
Eyledükde sāl-i itmāmin suʿāl
- 18 Oldı bu çeşme çü Sulşān Ağmediñ
Dāʿimā andan aķa māi zülāl
(1021)

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED ĤĀN

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Sipîhr-i devlet ü iķbāl ü bahtuñ mäh-ı tābānı
Saʿādet burcınuñ ĥurşid-i ʿālem tāb-ı raĥşānı
- 2 Ĥudāvendā Feridün-fer cenāb-ı Ĥüsrev u şaf-der
Dārā ġulām u Cem ġaşem-i İskender-i sānı

[62-b]

- 3 Cenāb-ı Hazret-i Ĥān Ağmed-i ʿādil felek rifʿat
Meh-i burc-ı leşāfet mażhar-ı elşāf-ı sübgānı
- 4 Şuluʿ itdi saʿādet maşlaʿından āfitāb-āsā
Cemāli pertevinden kâinatı itdi nūrānı
- 5 Dizildi ķulları yer yer selāmā şurdılar şaf şaf
Ķuruldı devlet ü iķbāl ile taĥt-ı Süleymānı

- 6 Kemāl-i şevket ü izzetle çıkdı taht-ı baht üzre
Müşerref oldılar bir bir gelüp erkân-ı divânî
- 7 Hezāran ğamd ü minnet bār-gāhı Hazret-i Çakka
Murād üzre nasib oldı yine pābus-ı sulşânî
- 8 Selāşin-i cihān fermān revā-yı ğukmine tābi
Müsellemdir şeh-i devrāna āyin-i cihān-bānî
- 9 Şutup keşkül ider deryūze bābın māhı her şeb
Güneş simin ʿasāsiyla derinde oldı der-bānî
- [63-a]**
- 10 Olupdur devr-i luşfında cihān müsteġarr-i niʿmet
Çekildi süfre-i cūdı yayıldı hān-ı iġsānı
- 11 Bize ğalvalar iġsān eyleyüp ğulūl mezāk itdüñ
Selāşin-i cihān içre şehā sensin kerem kânı
- 12 Duʿā-yı devleti vird-i zebān-ı hālkı ʿālemdir
Ĥulūs-ı kalb ile oldı ʿAziz ammā senā-hānı
- 13 Münevver eylesün nūr-ı rūhı āfāk-ı gerdūnı
Cihānuñ māhı ʿıyd olduğça bir şemʿı şebistānı
- 14 Cihān şurduğça şursun her günü ʿıyd-ı saʿid olsun
Cenāb-ı Hazreti Çakdan göre luşf-ı firāvānı

**KAŞİDE-İ İMAM HÜDÂVENDİGÂR DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED
HÂN**

[63-b]

Müstefîlün/ Müstefîlün/ Müstefîlün/ Müstefîlün

- 1 Sulşân Ağmed Hân kim oldur cihâna pâdişâh
Rûy-i zemîne kıldı Çak anı şeh-i bâ-intibâh
- 2 Çün eyledi ilhâm ile ʿazm-i diyâr-ı Edrene
Bâ-ızzet ü bâ-iğtişâm bâ-ferru bâ-iclâl ü câh
- 3 Çalındı kûs-i şevketi açıldı sancâğ u ʿâlem
Şaflar düzüldi şâğ u şol oldu ʿadu çün berg-i kâh
- 4 Ol pâ-y-i tahta geldi çün itdi sarâyına nüzûl
Şol kaşra girdi anda kim irmiş zimâhı tâ-be-mâh
- 5 Gördi ʿalâmâtı tamam kim kılmış anda şâhlar
Ecdâd-ı ʿâlî-türbesi ol gâziyân-ı Cem sipah
- 6 Didi o şah-ı bâ-kerem ben hem ʿalâmet ederem
Lîkin ola ʿukbâ içün kim ola bana zad-ı râh
- 7 Kıldı binâ bu mescidi iğyâ idüp şâʿatle
Bulsun ğayât-ı nev-be-nev ol şâh-ı ğaşmet dest-gâh

[64-a]

- 8 Geldi temâşâ eyledi bir merd-i şâğib-maʿrifet
Didi kimiñdür bu eser kim olısar aña penâh

- 9 *Sāʿfī* hem-ān-dem bir cevāb inṣā idüp luṣf ile ḥoṣ
Tārīḥ ile didi aña Ḥān Aḡmed.....¹⁰
(Sene 1021)

KAŞİDE-İ ŞEYHİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Deyr-i dünyā içre şāhum senden aʿlā kimse yok
Ey şehüm cins-i beşerde benden ednā kimse yok
- 2 Gülşen-i şāh içre kad çekmiş nihāl-i tāze çok
Saña irer ey şehā bir serv ü bāla kimse yok
- 3 Bāl ü per yāḡup benim gibi duʿālar şemʿine
Yanmağa pervāneden bî-bāk u pervā kimse yok
- [64-b]**
- 4 Deyn-i ḡam çekmekle oldum bu yalancı dünyāda
Bir sehāvet gösterir derdā dirigā kimse yok
- 5 Gerçi kim dāʿilerün var şad hezār ey şāhum
Şeyḥi gibi gülşen-i kūyuñda gūyā kimse yok
- 6 Ḥaṣ virüp luṣf u aşālar ile iḡsān eylediñ
Senden aʿdel senden eşref senden eşhā kimse yok
- 7 Bu ḡaḡiri faḡiri ʿadl ile dil-şād idüp
Senden āzam senden ekrem senden aʿtā kimse yok

¹⁰ Metin silik olduğu için okunamadı.

NEŚR

OL SERVER-İ KĀİNAT VE MEFĦAR-I MEVCŪDAT ŠALLALLĦHŪ
~ALEYHİ VESSELLEM

[65-a]

İle yevmi'l-~araşatı Ğazretlerinin hicret-i sa'adet-i siyâdetlerinin biñ on şokuz senesinde diyâr-ı ğarb u şarka niyyet-i nehb ü ğâret ve ğarka• serdâr-ı ~âlî-mikdâr olan destûr-ı mükerrerem müşîr-i efham vezir-i âzam Ğazi Murâd Pâşa eskene-hu'llâhu tebâreke ve te'âlâ hayşü fi'l-cenneti mâ yeşâ• Ğazretleri mergum olduklarında ol muğibbü'l-~ulemâ• ve muhlisu's-suleğâ• muinü'l-ğurebâ zahîrî'ê-êuafâ a'deli'l- ~ümerâ •ve mefhari'l-vüzerâ dâmâd-ı şah

[65-b]

ŞEHENŞĦH-I ES-SULŞĦN İBNİ'S-SULŞĦN GŪZİDE-İ ĀLİ ~OŚMAN

Es-Sulşân Ağmed Ħân Ğākân-ı Ğazret-i şehir-i yâr-ı devrân Naşuğ Pâşâ-yı nâm-dâr• zü'l- ~ızzet iktidâr âşaf-ı şadr-nişin ü kâm-kâr •Hazretleri devlet ü sa'adet ile vezir-i mezbûruñ yirine serdâr-ı ~âlî-mikdâr olup ol devlet-i ızz u sa'adet mühr-i Süleymânî• ve naşş-ı nigîn-i dîn-i mübîn• ğısn-ı ğasın-i kavâ'id-ı Osmânî• ber-vech-i ilğârı sür'atle vardukda kızılbaş evbâş •[66-a]

ēalâlet ma'âş •a'nî şâh-ı gümrâh-ı ĥuffâş-ı kallâş-ı kulmâş-ı seng dil ve qalbi karaşaş muqaddemâ olan işâ'atinüñ ĥılâfî rikâb-ı hümayûn-ı sa'adet-i maqrûn-ı ~ızzet nümûn •arş-ı i'lâm olındıkda ol şems-i •nûr-ı dîn-i devlet• mihr ü mâh-ı sipihr-i ızz u salşanat bâr-gâh-ı ĥurşid külâh encüm-sipâh-ı Cem câh pâdişâh-ı rûy-i zemin•âlem-penâh-ı sa'adet dest-gâh• es-sulşân-ı İbn-i Sulşân Ağmed Ħân ~âdil-şâh-ı zill-ı ~arş-ı nûr-ı ilâh• ğazretleri [66-b] ~inşâallâhu'l- ~azizü'l-müste'an• evvel bahâr-ı ĥüceste âsârda• ~asker-i İslâm-ı• mużaffer encâm •birle bizżât kendüm varuram ol bî-dîn •bî-mezheb• bî-sim ü zeheb •fâ'cir u fâşık •ve bû leheb• vaqtine hâzır olsun bundan böyle yedi yıla degin sefer-i hümayûnum vârdur diyü fermân-ı şâhî şâdır olduĝda imtisâlen li'l-emri'l-~âlî•ittifâk-ı ~umerâ vü vüzerâ o mevâli birle ber-vechi ~acele •tirân-ı ceb ĥâne-veş• rub'-ı meskûn-ı şâdî• [67-a] ve mağzûne• yaraklar ve oklar •kimi yeñiçeri kimi şolaqlar murğ-ı şuyûr-âsâ •ve'ş-şubğ-ı ve'l-mesâ •şayrân u perrân olup• memâlik-i mahrûsemde cümle sâkinun olan kullarum pirleri ve dedelerimiz vâsîşî ihvânlarımız• ve sığârları oğullarımız cümleten gereksimeyen töhmetin rûz-ı nev-rûz-ı bihrûz-ı sulşânide yât ü yarakları cebe vü cevşen ü silâğları ile hâzır u âmâd olup yevm-i mezbûrede tuğ u hümayûnum öñinde bulunsunlar• diyü fermân-ı âvâzesinde[67-b] el insân u ~ubedü'l- iğsânî• bu fakîrü'l-ğakîr ĥâlîş u muhlîş kulları mażhar-ı ~ınâyet-i ri'âyet-i şâhî bâ-ĥaşşî hümayûn-ı

saʿadet-i maḳrūn-ı • şehenşāh-ı eş-şeyḥu Ḡusāmeddīn ibnūʿs-Şeyḥ Necmeddīn
ibn-i eş-şeyḥ Bedreddīn ibn-i eş-şeyḥ Şemseddīn eş-şeyḥu fizzāviyet-i ḳutbūʿl-
āfāk nūr-i çeşm-i neẓr çerāk • el-merḡum u maḡfuruʿllāhu eş-şeyḥ İbrahim şehir-
i yārı Kāzerūnī el-mulaḳḳabūʿş-Şeyḥ Ebī İsgāk raḡmetullāhi ʿaleyh melikīʿl-
ḥallāk ilā yevm-i liʿl-ḳāi veʿl- mīsāk fī maḡrūse-i Edrene šānehā Allāhu Teʿālā
ʿaniʿl-fiteni veʿl-beliyyede dāʿileri ol demde veridāt-ı İlahiyyeden bu duʿānāme
tesvīd olunmuş idi hālā beyaz olup rikāb-ı hümāyūna irsāl olındı inşaallāhü
Teʿālā işāl olına.

HÜVALLĀHÜʿS-SÜBĠĀNÜʿL-SULŞĀNÜʿL-VEHHĀB

HÜVEʿR-RAHMĀNÜʿL-KERİMÜʿT-TEVVĀB

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Ey şeh-i milk-i maʿārif vey meh-i burc-ı kerem
Matla-ı subḡ-ı saʿadet āfitāb-ı rüz-ı hem
- 2 Ey yüzüñ ḥurşid-i envār eşref-i cümle ümem
Mehcebiniñde yazılmış āyet-i *nūn veʿl-ḳalem*¹¹

[68-a]

- 3 Ey şeh-i herd ü ser-ā-ser defter-i ehl-i šafā
Ehl-i diller kūyıña tañ mı dise bāḡ-ı irem
- 4 Ey şeh-i milk-i kemāli faẓl-ı irfān-ı yaḳın
Naḡl-i bustān-ı feşāḡat destiñ olmuşdur ḳalem
- 5 Ey şeh-i mülk-i maʿārif Furs güy-i rūmiyān
Nuşḳa ḳādir mi olur yanıñda Selmān-ı ʿAcem

¹¹“ Nūn; Kalem ve onunla yazılanlara and olsun ki” Kurʿan-ı Kerim, 68/1

- 6 Ey şeh-i milki ma'ārif vey meh-i heft āsumān
Nūr-ı rūyiñle cihān ħalkını kıldıñ muğtenem
- 7 Ey şeh-i milk-i ma'ārif vey meh-i burc-ı cemāl
Lām kılduñ ħaddini māh-ı neviñ ey zū'l-kerem
- 8 Ey şeh-i milk-i ma'ārif vey meh-i burc-ı kerem
Mesnediñ burc-ı şerefde dā'im ola muğterem
- 9 Ey şeh-i milk-i ma'ārif vey meh-i burc-ı kerem
Matla-ı ħayn-ı ħmāyet gerd-i sem saña ne ħam
- [68-b]**
- 10 Ey şeh-i milk-i ma'ārif vey meh-i burc-ı kerem
Matlā-ı subġ-ı ħitā maġbūl-i dergāh-ı kerem
- 11 Ey şeh-i milk-i ma'ārif vey meh-i burc-ı kerem
Mātla-ı subġ-ı sa'ādet tācı farġ-ı muğteşem
- 12 Ey şeh-i milk-i ma'ārif vey meh-i burc-ı kerem
Mātla-ı subġ-ı sa'ādet āfitāb-ı rūzıyem

.....¹²

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Pādişāh-ı şāh-ı himmet tām milk-i kām-ı nihān
Nāsır u rāyāt te'vil ü laşif ü fāyıkān

¹² Şiire başlık konulmamıştır.

- 2 Zümre-i ahyār rāğıb buse-i iğsānıña
Her biri yazar rūh-ı ḥaşş-ı şabî'atden nişān
- 3 Āfet-i tebden nihālūñ görmeye hergiz zevāl
Leblerūñ kākülleriñle hem-demümdür rāyegān

[69-a]

- 4 Cāmi-ı ıayn-ı ināyetsin neden nāmuñ gelüp
Bulmaya her kimsenūñ göñlinde her dem merdümān
- 5 Merdüm-i merdān nedim-i melce-i āyānsın
Nāsibuñ kām-ı murādāt tevbe-i evmāc-ı cān
- 6 Mihr-i rüşendür rūhuñ gün gibi yaqar rāğıbı
Yok kabāğat tābiş-i şem-ı ayānuñda hemān
- 7 Her kim okursa ey Şeyḥi iş bu naẓm-ı dil-keşi
Fikr-i bikriyle odur devr içre ğassān-ı zamān
- 8 At sürüp meydāna girdi bir şeh-i şirîn-mizāc
Türk mi yâhud Firengi bilmem ol başlarda tād
- 9 Beydağ-ı ḥāl-i rūhuñ arz itdi geldi ilerü
Cevher-i ferzi dili almak diler benden ḥarāc

[69-b]

- 10 Fil cevrin bend idüpdür ferzini meyli mihrine
Meyli mihr itme saña cevri yiter gel gözüñ aç
- 11 Rūhların açmaza şaldı İlāhî diler beni
Mat ider açmaza girme ey göñül luşf eyle kaç

- 12 Seni saşıranc u muğabbetde şaķın key māt ider
Şeyh-zāde şöyle kim bulmaz aña Leclāc ʿilāc

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN
AĞMED HĀN**

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Yine şāh-ı cihān ʿazm itdi geşt-i deşt ü kuh-sāra
Saʿādet karşı gelsün ol şeh-i sencide ešvāra
- 2 Teveccüh eyleyüp şayda gönüller bend ider kayda
Olur beste nice hāşırlar ol fitrāk-ı zer-kāre
- [70-a]**
- 3 Şikārı şanma kār itdi keremler āşikār itdi
Niçe diller şikār itdi ki olmuşlardı āvāre
- 4 Çarāmiler aña şāh-bāz-ı himmetle şikār olsun
İrüp kār eylesün peykān-ı tiri her sitem-kāre
- 5 Zamān-ı devleti çünkim emāne tev-emān oldu
Nʿola ğaddare-i qahrı emān virmezse ğaddare
- 6 Muʿammer eyleyüp Mevlā o şāhenşāh-ı devrānı
Melāz etsün hemişe dergāhın ahrār u ebrāre
- 7 Duʿā-yı devletin idüp *Meğemmed* ol şeh-i dînüñ
Niçe demdür ki katmışdur anı evrād-ı esġāre

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Müfteʿilün/ Müfteʿilün/ Fāʿilün

[70-b]

- 1 Çazret-i Hân Ağmed ʿadil ki odur
Efēāl-i şāhān-ı güzīn-i selef
- 2 Edreneye ʿazm-i hümāyūn idüp
Güzīn ü elem oldu o dem ber-şaraf
- 3 Rāst rev-i tiri kaçan bāl açā
Düşmen-i dīn sīnesin eyler hedef
- 4 Çak bu ki ol şāh-ı Süleymān nigīn
Heybet ile žālim elin itdi kef
- 5 Şanma ki dūr bağr utanup der döker
Cūd u seḥā için eger açsa kef
- 6 Devlet-i Osmāne virüp revnaķı
Oldı selāşīne o ḥayruʿl-ḥalef
- 7 Şevķ u sürūr ile döşendi bugün
Pāy-ı semendine ser-ā-ser tuğaf
- 8 [71-a] Şadr-ı saʿādetle anı var idüp
Eylesün Allāh ʿādūsın telef
- 9 Hātīf-ı ğaybī didi tāriḥni
Şayd-gehi Edrene buldı şeref

(Sene 1021)

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Çamdüliʿllāh Çazret-i Sulşān Ağmed kim
Düşmen-i dīni semend-i ʿadli pā-māl eyledi

2 İşsılâ-ı ğâli ʿâlem çün idüp geşt ü güzār
ʿAdl ü dād ü luşf ile dünyâyı hoş-ğāl eyledi

3 Tır-i qahrı murğ-ı cānı düşmeni kıldı şikār
Tığ-ı dil-düzı ʿadunuñ qaddini dāl eyledi

[71-b]

4 Püte-i qahr u siyāset içre zulm erbābını
Āteş-i şemşir ʿâlem-süz ile qāl eyledi

5 Hākim u Mısr u Haleb Şām u Kırım hānı anıñ
Qullarıdur ğükm içün eşrāfa irsāl eyledi

6 Halk-ı İstanbul bu sālı cedidüñ yümnine
Maqdem-i sulşān-ı ʿālî-şān ile fāl eyledi

7 ʿAzm-i İstanbul kıldukda didüm tārîhini
Yine İstanbula Sulşān Ağmed iqbāl eyledi

(Sene 1022)

KAŞİDE-İ PERTEVİ BERA-YI SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefʿülü/ Fāʿilātü/ Mefāʿilü/ Fāʿilün

1 Açdı göñül gözini çemen-zār-ı Edrene
Gösterdi rüy-i rāğatı dîdār-ı Edrene

[72-a]

2 Mirʿāt-ı qalbi sildi ğubārı melâlden
Virdi ferağ cilāsını āsār-ı Edrene

3 Āmāc-ı qasduñ olalı iqbāle kıbledür
Liʿllāh ne rāic olmada bāzār-ı Edrene

- 4 Nüzžāreler dikildi yolıñda fütādeler
Nesrin döşetdi pāyiñe gül-zār-ı Edrene
- 5 Rāyiñden itdi ĥalk-ı cihān saña inķıyād
Ĥulkiñdan oldı nüzhet ešvār-ı Edrene
- 6 Meylüñ mükerrem itdi vü ger neh ĥıref degil
Zerrin olursa da deru divār-ı Edrene
- 7 Ta'mir iderse n'ola yıķık göñlümi şehā
Žātuñ ki oldı luř ile mi'mār-ı Edrene
- 8 Naẓm it ķabul silkine naẓmıñki *Pertevisi*
Bir simša çekdi çok dürr-i şehvār-ı Edrene

[72-b]

KAŞİDE-İ ĞANİ-ZĀDE EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED ĤĀN

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Ĥüsrev ü'ādil mu'ızzü'd-devle Ĥān AĞmed o kim
Şaldı ferr-i ĥaşmeti şāk-ı sipihre şanşana
- 2 Ol şehenşeh kim mişāl-i Rüstem itseydi hücüm
İtdürürdi serfürü bir earb ile Rüyin-Tene
- 3 Ol şehinşāh kim hadıs-i devletinde şübhe yok
Vardı zirā Ėazret-i 'Osmāna çıkdı 'an'āne
- 4 Edrene şaydına āhenk itdi hengām-ı şitā
Çünkü ecdādına oldur 'ādeti müstağsene
- 5 Tuğ-ı şāhı çıkdı bayraķdan açıldı tāze gül
Revnaķ-ı faşl-ı baharı geldi vaķt-i Behmene

- 6 Mîhr-i şābān ũanma kim anuñ ālāyın seyr iün
Adı ıudsiler revāk-ı āsumāndan revzene
- 7 [73-a] Edrene ũehrini ma' mūr itdi yūmn-i mademi
Lāyık oldur ki ide teũrife himmet her sene
- 8 Nādirī ol vaz-ı makbūliñ didi tārihini
Cennet-ābād oldu Sulſān Amed ile Edrene
(Sene 1021)

KAŖİDE-İ MÜFTİ EL-ENĀM MEEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŖĀN
AMED HĀN

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fe'ulün

- 1 Elā ey fahr-i ũağb u ĥayr-i enſār
Resul-i müctebāya ey 'alem-dār
- 2 Olup vāŖıl hemiſe feyż-i Bārī
Rızā-yı ağdan irsün saña envār
- 3 Olup Sulſān Amed Hāna yāver
İki 'ālemde ol aña meded-kār
- [73-b]
- 4 Livāñ altında mağſūr olmağ ister
Ŗefi' ol aña ey muhtār-ı ahyār
- 5 Gedā-yı āsitānuñdur Meğemmed
Recāsın ıl abul ey fahr-i enſār

**KAŞİDE-İ MÜFTİ EL- ENÂM MUĞAMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Hemîşe ey şehenşâh-ı cihân hayru'l-cemîl olsun
Hidâyet râh-ber tevfik-ı Çak dâ'im delîl olsun
- 2 Reh-i Çakda Ebî Eyyûb için 'âlî-sebîl itdün
Naşîbüñ cennet içre Kevser ü hem selsebîl olsun
- 3 Hemîşe nûş idüp âb-ı ğayât ol dâver-i 'âlem
Bu âb-ı şâf cây-ı muşaffâda sebîl olsun
- [74-a]**
- 4 Şehenşâh-ı cihân Sulşân Ağmed Hân devletle
Umarız yüz yigirmi yıl şeh-i sâhib-cezîl olsun
- 5 Olup mağfuż dergâh-ı İlâhî ol şeh-i 'âlem
Hemîşe ey *Meğemmed* mażhar-ı luşfî celîl olsun
- 6 İdüp âyretîni 'âlemde cârî Hazret-i Bârî
'Adâletle serîr-i salşanatda bî-'âdil olsun

KAŞİDE-İ DERBÂNİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Çazret-i Sulşân Ağmed Hân şâh-ı kâm-kâr
İtdi teşrîf Edrene tahtın şeh-i 'âlî-vaķâr

- 2 Eyleye Mevlā müebbed ehl-i İslām üstine
 Hâlk-ı ʿālem pādişāh-ı dinle eyler iftîhār

[74-b]

- 3 Mihr ü māh-āsā münevver itdi ʿadli ʿālemi
 Çaşre dek kıla esās-ı devletin Çak üstüvār
- 4 Devletinde muttaşıl olmağda āsūde cihān
 Milket-i İslām olupdur ʿadl ü dād ile ʿamār
- 5 Ber-çarār ola serir-i salşanatda pādişāh
 Yā İllāhî müddet-i ʿömrin füzun it sad hezār
- 6 Bārekaʿllāh hoş lāşif oldı havālar muʿtedil
 Eyledi faşl-ı şitāyı mağdemi sanki bahār
- 7 Seyr ü şayda çıkdüğında Hüsrev-i ʿālem-penāh
 Uğırî hayr olana yire eyleye ʿazm-i şikār
- 8 Geldi şāhenşāh ile erkān-ı devlet cümlesi
 Encüm-āsā şāğ u solında ʿasākır-i bî-şümār
- 9 Bende-i ğalka begüşıdur şelāşın-i zamān
 Āsitānı gibi yoğdur mesned-i ʿizzet-medār
- [75-a]
- 10 Bağr-ı cūdî hās u ʿāme münteşir olmağdadur
 Eyler iğsān-ı temevvüc nitekim mevc-i bigār
- 11 Kıl duʿā *Derbānî* olsun pādişāh-ı ʿālemiñ
 Dest-giri Çak Teʿāla vü muʿîn Çār-ı Yār

**KAŞİDE-İ MÜFTİ EL-ENÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Mef'ûlû/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlû/ Fâ'ilâtün

- 1 Ömrün uzun ide Çak ey pâdişâh-ı kâmil
Olduñ kelâm-ı pâk-i âhyâr ol-beşerle âmil
- 2 Dâ'im o âhyâr olsun saña meded-kâr
Güş eyleyüp gadîsin olduñ o kula kâ'il
- 3 Ol mefğar-ı kirâma ol seyyid-i enâma
İrsün Cenâb-ı Çakdan her dem şalât u şâmil
- [75-b]
- 4 Menkûla mâil olduñ ma'kûle kâ'il olduñ
Güş eylemekde Çakı yokdur saña mu'âdil
- 5 Pîr-i kemâl idüp Çak ola sefid rüşüñ
Ol yüz yigirmi sâle ifeal-i âkla vâsıl
- 6 Ey şâh-ı bedr kadr u ey mâh-ı mihr-i menzil
Meh gibi ol hemîşe zînet dihi menâzil
- 7 Ey server-i zamâne ey dâver-i yegâne
Sür şöyle salşanat kim sürmiş degil evâyil
- 8 Dâ'im güzîn-i enşâr ola saña meded-kâr
Ol server-i âlem-dâr âhyâr-ı livâyî gâmil

9 Ey şâgib-i meğâşın ey kân-i luşf-ı kâmin
Zātuñ müzeyyen itmişdür ağsen-i âşâyil

10 Alup tatluca bûyuñ asgâbı gördi rûyuñ
Olduñ mehi o kûyuñ olduğda aña nâzil

[76-a]

11 Her yirde pâdişâh olup ğimâ-yı Çakda
Taʼviz luşf-ı Mevlâ olsun saña ğamâyil

12 Geldi şeb-i reğâyib itdün duʼânı râtib
Mevlâ-yı züʼl-mevâhib ide kabûle kâbil

13 Ol şeb idüp ziyaret kılduğ duʼâ-yı devlet
Maqbûl olup o ğacêt maqsuduñ ola ğâşıl

14 Ey şâh-ı luşf-ı pîşe emn üzre ol hemîşe
Luşfuñ görüp *Meğemmed* olsun merâma nâʼil

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM BERÂY-I İTMÂM ÇEŞME MEʼA-İ TÂRİH

Fâʼilâtün/ Fâʼilâtün/ Fâʼilâtün/Fâʼilün

1 Çazret-i Sulşân Ağmed Hân şehenşâh-ı güzîn
Padişâh-ı meşriğ u mağrib şeh-i dünyâ vü dîn

[76-b]

2 Şâye-i Çak mâye-i pervâye-i emn ü emân
Dâver-i şâgib-kırân ü yâver-i nuşret-ğarin

- 3 Ĥanedān-ı Āl-i ʿOsmān içre on dördinci şah
Bedr-i mäh-ı çārda mihr-i sipihr-i çārümîn
- 4 Eyledi bu iki ʿālî-çeşmeyi bunda binā
Kaşd idüp bu rāhda merēāt-i Rabbeʿl-ʿālemin
- 5 Nüş idenler rüy-ı deryāda bu şîrîn ābdan
Oldılar ʿazb-i *fürāt*¹³ āyetinden ġîşe-bîn
- 6 Çeşmesi azb-i *fürāt* ü bağridür *milğ-i ücāc*¹⁴
Kudret-i Mevlāya besdür bu iki şāhid hemîn
- 7 Çünkü kındırdı nice aşşānı āb-ı luşf ile
Ola mağşerde ʿaşaş-nāk olmadan ol şeh-i emîn
- 8 Dünyede āb-ı ġayāt-ı cāvūdānı nüş idüp
Āhiretde āb-ı kevserle içe *māi maʿin*¹⁵
- [77-a]
- 9 Aşlı çün ʿayn-ı maʿin oldu bu ālî-çeşmeniñ
Çaşr olunca āb-ı nābın içe anıñ vāridîn
- 10 Fıkr idüp çün vaşf-ı tārîhin o zîba çeşmenüñ
Diledüm bir bî-bedel yek-pāre tārîh-i güzîn

¹³“Orada sabit yüce dağlar yaratmadık mı, size tatlı bir su içirmedik mi?” Kur’ân-ı Kerîm, 77/27

¹⁴“O, birinin suyu lezzetli ve tatlı, diğërininki tuzlu ve acı olan iki denizi salıverip aralarına da görünmez bir perde ve karışmalarını önleyici bir engel koyandır.” Kur’ân-ı Kerîm, 25/53

¹⁵De ki: “Hak, Rabbinizdendir. Artık dileyen iman etsin, dileyen inkâr etsin.” Biz zalimlere öyle bir ateş hazırladık ki, onun alevden duvarları kendilerini çepeçevre kuşatmıştır. (Susuzluktan) feryat edip yardım dilediklerinde, maden eriyiğı gibi, yüzleri yakıp kavuran bir su ile kendilerine yardım edilir. O ne kötü bir içecektir! Cehennem ne korkunç bir yaslanacak yerdir.)

- 11 Didi bu mısra-ı hâtifden *Meğemmed* gūş idüp
 Çeşmesinde ağıdı Sulşān Ağmediñ mā'i ma'ın
 (Sene 1022)

KAŞİDE-İ MÜFTİ MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Mef'ūlū/ Fā'ilātūn/ Mef'ūlū/ Fā'ilātūn

- 1 Ey dāver-i mużżaffer mäh-ı şafer mübārek
 Ey şāh-ı nîk-ahter fetğ u zafer mübārek
- 2 Her kıanda itseñ iqbāl hem-rāhuñ ola iclāl
 Devletle ola derğāl ol müstaķır mübārek
- [77-b]
- 3 Varup nesim-i devlet virsün şehā beşaret
 Essün ol āsitāna bād-ı seher mübārek
- 4 Bu semte 'azm-i rāh it sāyeñ bize penāh et
 Mevlā olup mu'inüñ olsun sefer mübārek
- 5 Çün lā-şofer buyurdı ĥayrū'l-beşer ĥayrda
 Virüp beşāret oldu ol ĥoş-ĥaber mübārek
- 6 Her şāmı şām-ı firūz her rüzı rüz-ı nev-rüz
 Olsun o şāh-ı devre şām u seğeri mübārek
- 7 Her dem şehā *Meğemmed* idüp du'ā-yı devlet
 Umar ki yüz yıl ola saña şafer mübarek

[78-a]

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/Fā'ilün

- 1 Dāver-i ʿālem yine bu bendesin yād eyledi
Hâne-i ʿalbi yapup luşf ile ābād eyledi
- 2 Yine ğalvā gönderüp bu bende-i nā-çizine
Kāmını şırın idüp elşafa mu'tād eyledi
- 3 Ağzı dadın dā'ima şırın ide Rabbü'l-ʿibād
Şekkeri luşfı mükerrer itdi mün'ād eyledi
- 4 Dürlü dürlü iltifāt idüp bu ʿabd-ı hālise
Güne güne luşf ile mesrūr u dil-şād eyledi
- 5 Hâtırın yapsun Hūdā lutf ile Sulşân Ağmediñ
Hâşrum kâşānesin bir demde bünyād eyledi
- 6 İlme hıdmet eyleyen dā'ilere iğsân idüp
Şıyt u luşfın yayup āfāka eyvād eyledi
- 7 Çak Te'āla ber-murād itsün o şāh-ı ʿālemi
Ber-murād idüp *Meğemmed* bendesin yād eyledi

[78-b]

KASİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN**Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün**

- 1 Ben kuluñ Ka'beye gönder bu yıl ey Zıll-ı Hūdā
Kılayım ʾömrüñ uzunlığı için anda du'ā
- 2 Gerçi kim Ĥayr-ı du'āñ itmededür hep guccāc
Lîk ol Ĥıdmete maĥşûs ola bendeñ şāhā
- 3 Kālb-i Ĥālisle sürüp Ka'be eşigine yüzüm
Eyleyem ʾömrüñ uzunlığını cān ile recā
- 4 Zıll-ı Yezdāna du'ā eyledüğüm den ġayri
Pirlikte varayım eyleyeyim borcum edā
- 5 *Bülbülü* bende sühûlet ile ġac itmek için
Eyle yol Ĥarçlıcağın luşf ile vāfirce ʾatā

[79-a]

KAŞİDE-İ KEMAL EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN**Fā'îlâtün/ Fā'îlâtün/ Fā'îlâtün/ Fā'îlün**

- 1 Ey şehinşāh-ı cihān vey sāye-i emn ü emān
Āb-ı şer'u ʾadli dünyā içre icrā eyledüñ
- 2 Cāhile yüz vermeyüp fāzıllara iġsān idüp
ʾĀlem içinde livā-i ʾilmi i'lä eyledüñ

- 3 Bu fakîr-i bî-kesi bir gûşede mehcûr iken
Manşib iğsân eyleyüp luşfuñla ıgnâ eyledüñ
- 4 Eyleyüp âb-ı zülâlden âşşuñ icrâ hâmeden
Bende-i dil-teşneñi anuñla irvâ eyledüñ
- 5 İtmiş iken kahr-ı dehr anı zebûn u pâ-mal
Kadrini ref eyleyüp envâ-ı işâ eyledüñ
- 6 İlmi içinde ömrüñ ifnâ itdüm akrânum gidüp
Kalmış idüm ferd ü tenhâ şimdi iğyâ eyledüñ
- 7 [79-b] Çak bilür mahşuñ dâiyem şehâ ben zâtuña
Ol hülûşuñ sırrıdur kim anı ibdâ eyledüñ
- 8 Kudretüñ yok ol şehe lâyıķ *Kemâlî* tuğfeye
Bu duânâme yiter kim anı ihda eyledüñ

**KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED
ĖÂN**

Mef'ûlû/ Fâ'ilâtün/ Mef'ûlû/ Fâ'ilâtün

- 1 Fermân revâ-yı kişver sâğib kırân-ı şaf-der
Ėâķân-ı dâd-güster Ėân AĞmed ol şehinşâh
- 2 Ecdâdınuñ şarıkın iğyâya kıldı himmet
Şehr-i Edrene seyrin maķşûd idindi nâ-gâh
- 3 Raķşı idince cünbüş Ėurşide düşdi lerze
Gerd-i süminden oldu âlûde peyker-i mâh
- 4 [80-a] Žâhirde şâh-ı âlem seyr ü şikâre çıķdı
Mañide ol seferden maĖv oldu Ėasm-ı gümrâh

- 5 Dünyâyı ŗutdı ŗ asker bayraqlar oldu güller
 Ĥurrem bahara döndi guyā ki vaqt-i dimāh
 6 Kavs-ı kuzah degil kim bir çöbi düşdi ĥāke
 Olmuşdı aña gerdün vaqt-i seferde ĥar-gāh
 7 Her ķanda ŗursa olsun hem-ġāli sırrı Ağmed
 Her ķanda gitse olsun hem-rāhı ŗavn-ı Allāh
 8 Hātif ĥıŗāb idince ol ŗaha oldu tārīh
 Ola sefer mübarek ey pādiŗāh-ı Cem-cāh
 (Sene 1021)

**ĶAŖİDE-İ MÜFTİ EL-ENĀM MEĞEMMED EFENDİ BERĀY-I SULŖĀN
 AĞMED**

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

[80-b]

- 1 Yine SulŖān Ağmed dāir-i ĥayra fetĖ-i bāb itdi
 Açup ŗā'āt ķuflin sedd-i ebvāb-ı ŗķāb itdi
 Mey ü meyĥāneyi ref itdi ŗadl ü iġtisāb itdi
 Ŗutup fermānını ĥamr içmeden ĥalk ictināb itdi
Ŗarābı ķaldırup SulŖān Ağmed Ĥān ŗevāb itdi
Kesüp ĥalkı ŗarāb içmekden ecrin bî-ġisāb etdi
 2 Müyesser itdi Çak bu ĥayrı ol sulŖān-ı devrāna
 Ĥudā ĥayr-ı ĥalef itdi anı SulŖān Süleymāna
 Umārız yüz yigirmi sāl ola ŗeh ehl-i imānā
 İdüp cān u göñülден imtisāl emr-i RaĖmāna
Ŗarābı ķaldırup SulŖān Ağmed Ĥān ŗevāb itdi
Kesüp ĥalkı ŗarāb içmekden ecrin bî-ġisāb etdi

[81-a]

- 3 ʿUsātı men ʿ içün ol şāh-ı ʿālem cürm ü ʿiśyāndan
 Emîn-i ḥamrı ref ʿ itdi geçüp māl-i firāvāndan
 Giderdi ʿadl ile bu münkeri büldān-ı imāndan
 Umārız kim Ḥudā rāzı ola ol şāh-ı devrāndan
Şarābı kaldırup Sulṣān Ağmed Ḥān şevāb itdi
Kesüp ḥalkı şarāb içmekden ecrin bî-ğisāb etdi

- 4 Bedel virdi o māl içün bu ḥayrı itmege bākî
 Muʿammer eyleye Çak umāram ol şāh-ı āfākı
 Ḥalās idüp günahdan ḥalkı irzā itdi ḥallākı
 Kōmadı şeğne-i ʿadli cihānda mest-i tiryākı
Şarābı kaldırup Sulṣān Ağmed Ḥān şevāb itdi
Kesüp ḥalkı şarāb içmekden ecrin bî-ğisāb etdi

[81-b]

- 5 Hemişe def-ı münker eyleyüp ref-ı hevā etsün
 Şabīb-i ʿadli bīmārān-ı ʿiśyāna devā etsün
 Meğemmed gūş idüp āvāze-i ʿadli senā itsün
 Şutup yüz bār-gāhı Çazret-i Çakça duʿā etsün
Şarābı kaldırup Sulṣān Ağmed Ḥān şevāb itdi
Kesüp ḥalkı şarāb içmekden ecrin bî-ğisāb etdi

KAŞİDE-İ MÜFTİ EL-ENÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Şikār-ı iğsān idüp şāhum kerāmet āşikār etdün
 Cemālün görmeyüp mahzūn idim qalbüm şikār etdün

- 2 Meded-kār olmayup šāli-ı cemālîñ görmedim lâmi
Ziyâret eyleyüp çün ğazreti bundan güzâr etdüñ

[82-a]

- 3 Elâ ey kanı inşâfuñ baña çoğ oldı a ı tâfuñ
Niçe ı ad idem elşâfuñ ki luşf-ı bî-şümâr etdüñ
- 4 Güzâr itdükçe âfâkı Ĥudâ olsun seni vâkı
Sa ı âdetlerle ol bâkı ki iğsânı şı ı ar itdüñ
- 5 Gider deyü şeh-i ı âlem gözümden şurmaz aķar nem
Meğemmed bendeñi bilmem niçün zâr u nizâr itdüñ

**KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ BERÂY-I SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Fâ ı ilâtün/ Fâ ı ilâtün/ Fâ ı ilâtün/Fâ ı ilün

- 1 Ğazret-i Ğaķ pādişahı dâ ı imâ şād eylesün
Bendesin yād etdi Mevlâ ol şehi yād eylesün
- 2 Şalınup âfâķa her dem şāh-bāz-ı himmeti
Dilleri şayd eyleyüp ĥâtırlar ābād eylesün

[82-b]

- 3 Kanda olursa şabā-veş ola dâ ı im şağ esen
Luşf-ı Mevlâ ol şehe her yirde is ı ad eylesün
- 4 Dâ ı imâ olup esās-ı taht u bahtı cenneti üstüvār
ı Adl ü iğsân ķaşrını her yirde bünyād eylesün

- 5 Yümn-i āsār-ı kudūmi her yiri ma'mūr idüp
Salşanat dādın virüp her gūşede dād eylesün
- 6 Hāk-i pāyi ile Çatalca oldu çün cāy-ı sürür
Çomayup miğnet ğubārın anda ber-bād eylesün
- 7 Yüz yigirmi sāl olup tağt-ı sa'ādette muķım
Bu *Meğemmed* ĥayr-ĥāhın luşfa mu'tād eylesün

DER-KENARLARDAKİ ŞİİRLER

[3-b]

GÜFTE-İ SULŞĀN AĞMED ĤĀN

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fe'ülün

- 1 Baña žāhirde itdüñ bunca iğsān
Müyesser eylediñ milk-i Süleymān
Olup pür-nur-ı şevķuñle dil ü cān
Beni kıl 'ālem-i ma'nide sulşān
- 2 Ricāl ü māle yoķdur i'timādum
Degildür taĥt ü baĥta istinādum
Rızā-yı pāküñ olmuşdur murādum
Beni kıl 'ālem-i ma'nide sulşān
- 3 Baña luşfıñla ķılmışsın tecellī
Bu tāt u taĥt ile itmişsin tesellī
Ĥudāya eyleyüp iğsānı küllī
Beni kıl 'ālem-i ma'nide sulşān

- 4 Bi-ğakķı āb-ı rūy-i fāhr-i ʿālem
 Çabīb-i āʿzam-ı Raġmān-ı Ekrem
 Bister-i terk-i İbrāhim Edhem
 Beni kıl ʿālem-i maʿnide sulşān

- 5 Kapuñda *Aġmedi* maķbul ķul it
 Günāhım ʿafv idüp ʿözüüm ķabul it
 Yoluñda ʿāķıbet ehl-i vuşul it
 Beni kıl ʿālem-i maʿnide sulşān

(Sene 1020)

[4-a]

KAŞİDE-İ MEDİNE-İ MÜNEVVERE

Mefʿūlü/ Fāʿilātü/ Mefāʿilü/ Fāʿilün

- 1 Hāk-i Medine mażhar-ı ʿizzet cinān gibi
 Kān-ı şafā mekānı mükerrem cenān gibi
- 2 Cāy-ı münir ü mehbiş-ı Cibril-i muġterem
 ʿĀli-cenāb-ı multeşim-i ķudsiyān gibi
- 3 Çıssı degil ġakıķatı idrāke şıġmadı
 Bir emr āşikāre leşāfetde cān gibi
- 4 Bülbülleri hezār hezār āh u nālede
 Her bāġ u rāġ u baġçesi gülistān gibi
- 5 Bir buķʿadur ki heşt-behişt aña reşk ider
 Riēvān ki ravzasın gözedir baġ-bān gibi

- 6 Firdevs ferşi ferrini hâtır nişân idüp
Hüsn-i cemâli ʿaks-i zemîn ü zamân gibi
- 7 Râğat-resân hâste-i bi-çâre kân-ı ʿaşq
Çâlet-fezây u feyzi müdâmî revân gibi
- 8 Cāna şeref maḳāmı müşerref mevācehe
Manżûr u manżır nażar-ı muḳbilân gibi
- 9 ʿÂlemde her murād u meāle irmedin
Bulmaz vesîle böyle mekin ü mekân gibi
- 10 Beyt-i münevverinde mezâr-ı Muḡammedî
Bir beyzâ-i muḳaddes ḳuddûs-i âşîyan gibi
- 11 Çaçḳâ ki bâl-i himmeti mesbûḳ olmadı
Evveldür ol netice-i âhîr zamân gibi
- 12 Fehm eyle ḳurbı ḳabr-i hümâdan nedür meʿâl
Hep ittîğād-ı sırrı hümâyı beyân gibi
- 13 Yaḳılsa ol ḳanādîl-i erkânı gücre hep
Burc-ı şerefde her birisi aḥterân gibi
- [4-b]**
- 14 Şubbâ ki hücesine girüp ʿaşḳın itdi fâş
Tezyîn-i şerḡa eyledi naḳḳâşîyân gibi
- 15 Şol ḳubbesi ki evc-i felek ḳâb-ı ḳadrine
Nisbet ḡazîz-i hâke hemân âsumân gibi

- 16 Yā ol ʿālem ki ʿālemüñ ol ḥānumānudur
Ehl-i zūnūba rāyet-i emn ü emān gibi
- 17 Ebvāb-ı hucre kim ʿaded çār-ı yārdur
Erkân-ı dîne her birisi bir nişān gibi
- 18 Yā ravza kim riyāzı cināne vesīledür
Maʿnāda ğüsni-i pertev envārı cān gibi
- 19 Minber ki Ḥusrevāne bir altun ʿālem çeker
Ağkām-ı emr-i dîne revāc ü revān gibi
- 20 Miğrāb ḥod nişāne-i iqbāl-i Musşafā
Meşhud-ı ḥalk u muğterem-i müğrimān gibi
- 21 Altun keşide ḥaşlarıyla ʿarz-ı hüsn idüp
Zerşāk-ı ebruvān-ı ʿarūs-ı zamān gibi
- 22 Birbiri ki üsşüvār-ı ğarem eylemiş kıyām
Taʿzīm-i şānı ğazret ider merdimān gibi
- 23 Meşgul her birisi şalāt ü selām ile
Ḥāmuş gerçi sürʿāt virdi nihān gibi
- 24 Naḥl-i ğarem ki ʿarz-ı kıyām u ğırām ider
Sulşān ḥayli naḥlistān-ı cihān gibi
- 25 Çakķā şafā bulur ruşbından mezāk-ı cān
Mahz-ı hayāt-ı ruğ durur cisme cān gibi

- 26 Bāb-ı selāmı ʿarzı şālāt ü selām için
Dergāh-ı mağfiret ü ʿafv-ı ins ü cān gibi
- 27 Yanında bāb-ı rağmete merğum olur giren
Cürm ü cerime zimmet-i zımn u zamān gibi
- [5-a]
- 28 İşʿār-ı cebr hāşır ider bāb-ı Cebreil
Def-ı kürüba nisbet-i kerrübiyān gibi
- 29 Bāb-ı nisā melāz u meʿāb-ı mülāşifet
Merd ol ol āsitānede olma zenān gibi
- 30 Her biri menāre bir ʿalemi şer-ı dīn-i ğağ
Şıdğ ile istikāmete remz-i zebān gibi
- 31 Cāy-i bakī-ı buğʿa-ı cennet feżāyı nur
Zav u ziyāde bāşın rühāniyān gibi
- 32 Ol cāmi-ı kelāmı Ĥudā şîhr-i Muşşafā
Lerzān idi ki ĥafv u ğayādan ĥazān gibi
- 33 Tācāyı müntehā-yı bākī mekān idüp
Şadr-ı şafāda cılve-kār amma şehān gibi
- 34 İçdi revān-ı şerbeti şehd-i şehādeti
Cānı cenāb-ı yāre çeküp armağān gibi
- 35 Ol maʿdeni fütüvvet ü ol şāh-ı eşhiyā
Yaʿni ʿAliyy-i nām-vār ol pehlivān gibi

- 36 Kırdı geçürdi cümle gürûh-ı havârici
Ehl-i ʾinâda şarʾar-ı qahrı kırân gibi
- 37 Çakḳâ ki ehl-i Kûfeye kâfi degil midür
Yaʾni ʾuṣâta mağfireti müsteʾân gibi
- 38 Yatur şehidi tığ-ı qazâdur mehâbeti
Bâḳi henüz gözde gönülde ʾayân gibi
- 39 ʾAbbâsı ʾammı server-i sulṣân-ı enbiyâ
Bir qubbe-i ʾâlâda o şâḡib-qırân gibi
- 40 Devvâr-ı bezmi sâḳi-i kevserden içdi cām
Varmış o hâbe hufte şeh-i kāmurân gibi
- 41 Qurbında hânedân-ı nübüvvet şehân-ı dîn
Her biri bir nihâl-i gül-i ergavân gibi
- [5-b]**
- 42 Dâr-ı niʾam ü cennet-i meʾvâ ekâbiri
Zevḳ-i cinânı itmede şehzade-gân gibi
- 43 Çamza vü server-i şühedâ-i neberd-i dîn
Pür-hevl ü havfi merḳadı şîr-i jiyân gibi
- 44 Çakḳuñ qabûli hâlkı cihânıñ fütûğıdur
Žâhir durur kerâmeti şâḡib-dilân gibi
- 45 Kim ki olursa mažhar-ı luşfi bulur merâm
Bir qahr iderse qırıla biñ qahramân gibi

- 46 Her derde çāre her ġama tīmār isteyen
Yüz sürsün āsitānına bî-çāregān gibi
- 47 Bir kaşreyem maġāl kim vaşf u beyān idem
Pāyānı yok medāyığınüñ baġr u kân gibi
- 48 Çekmiş özün kenāre ¹⁶ uzlete
Şānı kabā nişāne-i pîr zamān gibi
- 49 Dergāh-ı Çakça şoġrı şarîk küşādedür
Hem-vāre rūşinā-yı reh keh-keşān gibi
- 50 Hālî degil cenābına yüz sürmeden revān
Her kûşede iderler aña zāyirān gibi
- 51 Vaşfında didi fihi ricāl-i Hūdā anuñ
Ehl-i fenāya olmaya böyle mekân gibi

KAŞİDE-İ BENDE

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Hāk-i pāy-i devletiñde çāker olsun mihr-i māh
El şutup karşıñda şursuñ izzetiñ bî-iştibāh
Kulle-i şākı sipihre ire tāt-ı hıl'atüñ
Şālî'uñ burcı ola evc-i leşāfetde sitāh
Cāme-i şîġġat irişse cismiñe Çakdan senüñ
Her ne yire 'azm iderseñ açıla ferhunde-rāh

¹⁶ Kelime bozuk yazıldığı için okunamamıştır.

[6-a] Êadr-ı rifˆat üzre cânā bulasın rûşen-maķam
 Êu gibi pâyiñe aķsun reˆs-i dūşmen penc-gāh
 Rehber ola saña Ğızr-ı dehre olan dide-bān
 Dest-gir olsun şehā ķanda iseñ pūşt-i penāh
Şān-ı ˆadli ŗutdı dehri ŗimdi Sulşān Aĝmediñ
Ŝāye-i luşfında gitdi aradan żulm-i tebāh

2 Nām-ı ˆadlūñ ŗutdı dehri doldı cümle kâināt
 Nite şāmuñ başını kesdi güneş virdi ĝayat
 Kılmış idi nār-ı żulmet ĥam sipihriñ ķaddini
 Tā gelince gün gibi zātuñ vücūda oldu rāst
 Gelmemişdür rüy-i dehre sen şeh-i ˆanķā-şifāt
 Görmemişdür gözler ˆömrüm böyle rifˆatlü dārat
 Ĥalk-ı ˆālem didiler kim görmedük böyle vücūd
 Ğamdüliˆllāh gerdişinde bulmuşuz bunuñ necāt
 Yazmaĝa cânā şifātuñ vaşfını ŗutdum ķalem
 Vaşf-ı ˆadlūñ irişince kara ķan ķusdı devāt
Şān-ı ˆadli ŗutdı dehri ŗimdi Sulşān Aĝmediñ
Ŝāye-i luşfında gitdi aradan żulm-i tebāh

3 Bende-i fermāniñ olsun emriñe kevn-i mekān
 Nice tābiˆ oldu mihri ibn-i Dāvuda cihān
 Ŗāye-i luşf-ı Ĥudā olsañ nˆola ey mehliķaˆ
 Saña rāciˆ ŗimdi cümle gerdiş-i devr-i zamān
 Mîsr-ı dîne çün çeraĝ olduñ bugün ey nūr-ı Ğaķ
 Saña mürşid olsa tañ mı Aĝmed-i fāhr-i revān
 Ğayret idüp ceys-i dîne eylediñ emr-i sefer
 Ğayret itse ĝaķ durur kim çār-ı yār anda ˆayān
 Yediler yardımcıñ olsun daĝı kırķlar rehberüñ
 Ŗandalı su salşanatda pehlevāniñ ķahramān

[6-b] *Şān-ı ʿadli şutdı dehri şimdi Sulşān Ağmediñ*
Şāye-i luşfında gitdi aradan žulm-ı tebāh

4 Hem livā-i ʿadlūñ ola rüz-i mağşer ser-firāz
 Hem şefiʿuñ Ağmed ola çekmeyesin iğtirāz
 Mesnedūñ ʿadn ola şāhum cāy-gāhuñ ger zamān
 Hem güvāh-i ʿadliñ ola ol şirāş üzre Çicāz
 İrmeye gül yüzüne zerre kadar cānā siyāh
 Daḥi rāyā eclì içün çekmeyesin hiç peyāz
 Sürh-serden dāduñ dād eylesün perverdigār
 Daḥi serdārña kuvvet eylesün ol bî-niyāz
 Saña šābiʿ ola cümle isteriz kâf üzre kâf
 Dest-i ʿadliñ üzre hergiz gelmeye dest-i dirāz
Şān-ı ʿadli şutdı dehri şimdi Sulşān Ağmediñ
Şāye-i luşfında gitdi aradan žulm-ı tebāh

5 Cem ʿi-i ḥālîş saña bende ey meh-i šāgib-cemāl
 Çamdüliʿllāh devletiñde irdi baña bu kemāl
 Şad hezārān minnet olsun ol kerime dāʿimā
 Gösteripdür bize böyle pādişāh-ı ḥoş ʿadil
 Vaşf olunmaz bu kemāl vech-i ʿanķā nidelim
 Şālîʿine rifʿat irmiş encümin şutmış ricāl
 Gün gibi dehri müzeyyen kıldı ʿadliñ ey melik
 Pertevi dām olsun anıñ görmesün hergiz zevāl
 Luşfa rāciʿ pādişāhum bendenüñ vaşfı nedür
 Bu ʿadālet içre kalmaķ baña lāyık mı melāl
Şān-ı ʿadli şutdı dehri şimdi Sulşān Ağmediñ
Şāye-i luşfında gitdi aradan žulm-ı tebāh

KAŞİDE-İ GİFZİ

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

[7-a]

- 1 Ey penāh-ı dîn-i Ağmed sāye-i perverdigār
Vey Süleyman-sašvet ü Dārā-ğaşem Cem-iḳtidār
- 2 Ayaguñ tozı sa'adet efseridür vārise
Kim gelür yüz sürmek için pāyiñe her tāt-dār
- 3 Çarḥ-ı āzamdur işigüñ tal'atüñ bir āfitāb
Saña ḳul olmağa eyler her şehenşāh iftîḥār
- 4 Burc-ı rif'at olmaz idi māt u mihrin meskeni
Sürmeseler dergāh-i ālāña yüz leyl ü nehār
- 5 Südde-i devlet-meābuñ Ka'be-i 'ulyā imiş
Kim gelür šavf itmek için ḥalk-ı 'ālem bî-şümār
- 6 Yazmadı naḳḳāş-ı ḳudret naḳş-ı ğüsñüñ gibi naḳş
Görmedi zātüñ gibi gevher bu çeşm-i rüzgār
- 7 Pest olur ḳaddüñ ḳatında ḳāmeti serv-i çenar
Ĝülşen içre görse rūyuñ ğül olurdı şerm-sār
- 8 Bir sipihr-i salšanat şāh-ı cihānsın kim bugün
Nūr-ı 'adliñle žulām-ı küfri kılduñ tārümār
- 9 Šāye-veş dā'im rikābuñda revādur olmağa
Behmen ü Efrāsiyāb u Rüstem ü İsfendiyār

- 10 Saña kim baş egmedi ğāli anuñ oldı tebāh
Saña her kim bende oldı aña ızzet oldı yār
- 11 Cārî oldı āb gibi ıāleme hükmüñ seniñ
Emriñe rām olmayan hiç qaldı mı dār u diyār
- 12 Tığ-ı hışmuñ qorqusından hāb görmez düşmenüñ
Zāhm-ı tıruñdan ider her birisi feryād ü zār
- 13 Quş olup uça hevāya düşmenüñ ger Hüsrevā
Şāh-bāz-ı qahrıñ eyler ıāqıbet anı şikār
- 14 Devr-i ıadliñde qamu hālx-ı cihān āsūde dil
Buldı eyyāmıñda ıālem taze cān ey şehriyar
- [7-b]
- 15 Āsumāna dūd-ı āhı çıqmadı hiç kimsenüñ
Gözyaşını dökmedi bir kes meger ebr-i bahār
- 16 Şālîumda var nüñhüset söyledüm bir kāmile
Çāresi anıñ nedür söyle kim oldum dil-figār
- 17 Didi kim her müşkilüñ ğal itmek isterseñ eger
Dergeh-i Hān Ağmede durma yüzüñ sür sāye-vār
- 18 ıArz-ı hācāt eyle kim onda durur fetġ u fütüġ
Qıble-i ehl-i münācat oldurur ey hāk-sār
- 19 Çün müsemmayā muşābıq oldı ismi ol şehüñ
Hāşırî āzürdegî mesrūr iderse vechi vār

- 20 Çünki Beyt'ullāh yapmağa durur kārūñ şehā
Ĥāne-i vîrānumı yap imdi eyle üstüvār
- 21 Şad hezārān 'acziyle *Hıfẓi* kuluñ yüz sürüp
Gevher-i naẓmın ayāguñ tozına kıldı nişār
- 22 Gün gibi 'ālî olurdu ẓadri ol üftādeniñ
Şemme-i luşfuñ irerse aña ger ey şehir-i yār
- 23 Var ümidüm heftî iqlîmi şutasın ser-te-ser
Umaram yārî kıla her demde saña kird-gār
- 24 Āfitāb-ı 'ömrüñe Çaç hiç zevāl irgürmesün
Nitekim bu çarh-ı gerdān devr ide leyl ü nehār

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 Hezārān şükr ü ğamd olsun dil ü cān ile Mevlāya
Ki bir yılda virür zînet iki 'ıydıyla dünyāya
O zînetden gelür şafvet derün-ı pîr ü bernāya
Keder gider şafā baḥş olunur a'lāya ednāya
O günlerde şalınmaḳ kār olur her ẓadd-i bālāya
Çıkar ḥalk-ı cihān her cānibe seyr ü temāşāya
- [8-a] *Ĥudā 'ömrüñ zîyāde ide ey şāh-ı hümmā-sāye*
İresiñ niçe yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı ezġāya

- 2 Bi-ğamdi'llāh işidüp medğıñı a'ladan ednādan
 Du'a-yı ħayrıñı gūş ideriz hep pır u bernādan
 Cihān şākirdurur sen pādişāh-ı 'ālem-ārādan
 Dirıǵ itmezsin iğsānuñ ki hiç şuğra vü kübrādan
 Gehi қаsırında kām al ki şafā kıl seyr-i deryādan
 Budur dā'im temennā kıldıǵum dergāh-ı Mevlādan
Ĥudā 'ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümmā-sāye
İresiñ niçe yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı ezğāya
- 3 Şeb-i rūza yenilen ħān-ı bî-pāyanlar ğaqqı
 Hem ol şeb süfrelerde doğranılan nānlar ğaqqı
 Cihān pür-ni'met iken aç olan giryānlar ğaqqı
 Sümāş-ı zillet içre cigeri büryānlar ğaqqı
 Bu yıl Çaq beytine da'vet olan mihmānlar ğaqqı
 Şutulan şavm ile şol zebğ olan kırbānlar ğaqqı
Ĥudā 'ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümmā-sāye
İresiñ niçe yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı ezğāya
- 4 Şapuña rüz-ı rūze irdügince ey şeh-i şāhān
 Sarāyında bulur şavm u şalāt erkānı çok 'unvān
 Yā irse 'ıyd-ı ezğā kapuña devr iderek devrān
 Şuyar zebğ itdügüñ kırbāndan bāy u gedā ol ān
 Kapuñda aç olan şoysun geyinsün dā'imā 'uryān
 Bi-ğaqqı şāyimü'd-dehr ü bi ğaqqı zābiğü'l-kırbān
Ĥudā 'ömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümmā-sāye
İresiñ niçe yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı ezğāya

5 Mu'înüñdür iki 'âlemde çünkim şâhib-i mi'rac
 N'ola olsa selâşin-i cihân dergâhıña muhtâc
 [8-b] Şapuñ Mekke Medîne şâğibi hâk-i deriñ ser-tâc
 Olupdur pertev-i 'adliñle Ka'be yolları minhâc
 Şavâf içün ire her bir şarafdan Ka'beye efvâc
 Du'âñ itdükçe Ka'be kaçâısı âmin diye guccâc
Ĥudâ 'ömrüñ ziyâde ide ey şâh-ı hümmâ-sâye
İresiñ niçe yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı ezğâya

5 Serir-i ma'diletde sensin ol sulşân-ı ferruh-fâl
 Selâtin-i cihân içre bulunmaz zâtıña emsâl
 İder luşfuñ eli Mekke Medîne ehlini hoş-ğâl
 Reh-i zilletde anlar gaşre deñlü olmaya pâ-mâl
 Ki ya'ni her sene in'âm u iğsânıñ ola irsâl
 Dañı gönderesin Mekke Medîne kisvesin her sâl
Ĥudâ 'ömrüñ ziyâde ide ey şâh-ı hümmâ-sâye
İresiñ niçe yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı ezğâya

6 Du'amız budur kim dünyede sen zıll-ı Ĥallâkı
 Serir-i salşanatda Çazret-i Çak eyleye bâkı
 Şeref buldukça 'ıydeynle çarhuñ kaçsı nüh şâkı
 Şuna şığgat eli peymâne bezmiñde olup sâki
 Selâşin-i pây-i tahtıñ öpmesinüñ ola müştâkı
 Sarâyıñda şadâ-yı kûs u şablıñ şutsun âfâkı
Ĥudâ 'ömrüñ ziyâde ide ey şâh-ı hümmâ-sâye
İresiñ niçe yüz biñ 'ıyd-ı şavma 'ıyd-ı ezğâya

- 7 Şehā ʿıyd olduğınca pāyuñı gılmānuñ öpsünler
 Qurulsun taht ü bahtüñ pāye-i eyvānuñ öpsünler
 Serirüñ ayağını zümre-i erkānuñ öpsünler
 İşigiñi idenler hıdmet divānuñ öpsünler
 O gün āşaflaruñ dāmānını sen hānuñ öpsünler
 Muğāşşal yollarınca kıllaruñ dāmānuñ öpsünler

[9-a] *Ĥudā ʿömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümmā-sāye*
İresiñ niçe yüz biñ ʿıyd-ı şavma ʿıyd-ı ezğāya

- 8 Dem-ā-dem dustān-ı luşfıñ ile ber-murād eyle
 Elif kıaddini dal it düşmenüñ şāhā bir ād eyle
 ʿAşāñı ʿıyd-ı şavm u ʿıyd-ı ezğāda ziyād eyle
 Kıamu kıllarıñı dāmānuñ öpdürmekde şād eyle
 Serir-i salşanatda ğaşre deñlü ĥalkā dād eyle
 Sevindir *Bülbülü* bî-çāreñi geh gāh yād eyle
Ĥudā ʿömrüñ ziyāde ide ey şāh-ı hümmā-sāye
İresiñ niçe yüz biñ ʿıyd-ı şavma ʿıyd-ı ezğāya

KAŞİDE-İ ĀSĀRİ EFENDİ

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

- 1 Dilerem Ğazret-i Sulşān-ı ʿaẓımuʿş-şānuñ
 Her günin ʿıyd-ı saʿid eyleye dāʿim Mevlā
- 2 Ğurmetine dilerem *āyet-i nūr*¹⁷-ı ʿıyduñ
 Kāʿbe-veş kıalb-i şerifi şola envār-ı şāfā

¹⁷ “Allah, göklerin ve yerin nurudur. O’nun nurunun temsili şudur: Duvarı bir hücre; içinde bir kandil, kandil de bir cam fânûs içinde. Fânûs sanki inci gibi parlayan bir yıldız. Mübarek bir ağaçtan, ne doğuya, ne de batıya ait olan zeytin ağacından tutuşturulur. Bu ağacın yağı, ateş dokunmasa bile neredeyse aydınlatacak (kadar berrak)tır. Nur üstüne nur. Allah, dilediği kimseyi nuruna iletir. Allah, insanlar için misaller verir. Allah, her şeyi hakkıyla bilendir.” Kur’ân-ı Kerîm, 24/35

- 3 Çekilüp mǎʿide-i niʿmeti Çakdan dāʿim
Evvel ü āhirini Hazret-i Çak ʿıyd kıla
- 4 Çakdan itdi bu münācātı Ĥalil İbrahim
Dilerem pādişeh-i ʿāleme maqbūl ola
- 5 Çacılar Kāʿbe-i ʿulyāda deyince lebbeyk
İdelüm biz de şeh-i ʿālem içün ĥayrī dua
- 6 Düşmenüñ zehresini tıǵı anuñ çāk itdi
Heybet ü şadmeti qahrı ile ditrer aʿdā
- 7 Zülfiķār oldu o şāhuñ kılıcı zāt-ı ʿAlī
Bindügi atı şecāʿatle ola Döldül aña
- 8 Şurduǵı yirden umaram ki kerāmetle bu gün
Tıǵ-ı burrānı ile fetǵ ola cümle dünya
- 9 [9-b]Çalmaǵa düşmeninüñ gerdenini Çazret-i Çak
Virmiş Āsārī-i dāʿine şehā seyf-i duʿā
- 10 ʿTydlar içre o Sulşān-ı cihān biñ yaşasun
Çazret-i Nūǵ gibi ide muʿammer Mevlā

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Cihāna gün gibi pertev salup ey žıll-ı Yezdānī
Saʿadet evcinüñ ol dāʿimā ĥurşid-i raĥşanı
- 2 Meh-i tābān gibi iclāl ile seyr-i menāzil kııl
Ruhüñ şevķinden it kāşāne-i Tokātı nūrānī
- 3 Seǵāb-ı feyz-ı fazlıñ reşğasından ey şeh-i ʿālem
Şarāvet buldı ser-tā-ser cihānuñ bāǵı bostānı

- 4 Gülüp güller gibi gülşende dā'im şād u ḥandān ol
Temāşā eyle gül-zārı ḥurāmānı ḥurāmānı
- 5 İlāhî gül-bün-i devletde taze goncalar bitsün
Hemîşe gülşen-i bahtuñ açılsun verd-i ḥandānı
- 6 Meşām-ı ḥalkı ta'sîr itdi bûy-ı ḥalkı dil-cûyuñ
Vezān oldı bi-ğamdi'llāh nesim-i luşf-ı sübhānı
- 7 Binüp geşti-i iqbāle temāşā-yı kenār eyle
Neheñ-āsā şolaşsun kayıgun deryā-yı 'ummānı
- 8 Dem-i cūdıñda deryānıñ vücdı kıtredir gūyā
Senüñ keff-i kerimüñdür sehā bağr-i kerem kânı
- 9 Der-i devlet me'ābuñ mültecā-yı ḥalk-ı 'ālemdir
Müşerrefdür vücdıñla şehā taht-ı Süleymānı
- 10 Serir-i devletüñ müstağkem ü kıadrüñ bülend olsun
Ḥudā pâyende itsün taht ü baht-ı Āl-i Osmānı
- 11 Yiter āvāre kıaldı gūşe-i hicrānda bî-çāre
Kuluñ 'Abdü'l-azîze pâdişāhum eyle iğsānı

[10-a]

KAŞİDE-İ ES'AD EFEENDİ

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Çazret-i Çak dāver-i İslāmı itsün şād-kām
Kā'im itsün ḥayme-i bahtın ilā yevmi'l-kıyām

- 2 Şāh-ı şāhān-ı cihān İskender-i şāğib-ķırān
Māye-i emn ü emān ĥāķān-ı gerdūn-iğtişām
- 3 Şāh-ı meh şāl'at ũşarid fışnat ü nāhid bezm
Müşterî rāy āfitāb envār u behrām intiķām
- 4 Ğazret-i Sulşān Ağmed Ĥān-ı ũālî- menzilet
Ğaķ serîr-i salşanatda itsün anı müstedām
- 5 Şer-ı pāk-i Ağmed-i Muĥtārı icrā itmege
Cān u dilden muttaşıl itmekdedir iķdām-ı tām
- 6 Nām-ı nāmîsin cihānda ĥayr ile yād itdürüp
Nik-nām itsün dü ũālemde anı Rabbe'l-enām
- 7 Bir felek-rütbet melek-sîret melikdür kim ider
Ğüsn-i ĥulkıyla niķe aĝrār u ebrār-ı ğulām
- 8 Ĥıdmetiyle fāĥr iderken cümle şāhān-ı cihān
Māye-i fāĥridür anuñ ĥıdmet-i Beytül-Ğarām
- 9 Ğüş idüp beyt-i şerîfiñ meyle işrāf etdüğün
Ĥıdmete bel bağlayup itdi be-ĝāyet ihtimām
- 10 İki yerden himmet ü ĝayret ķuşāĝın bend idüp
Virdi Beyt'ullāhıñ erkānına iĝķām-ı tamām
- 11 Kā'betu'llāha ķuşatdı iki zî-ķıymet kemer
ũUrve-i vüskāyı şavn-ı Ğaķķa idüp i'tisām

12 Birin anuñ ser-be-ser zerrin birin simin idüp
Eyledi rāh-ı Ĥudāda šarf emvāl-i ʿızām

13 Ĥoş yaraşır Kāʿbenüñ šāķına bu iki nıšāķ
Yiridür şems ü ķamer gökden inüp virse selām

[10-b]

14 Aķıdup mizāb-ı keffenden yine bārān-ı cūd
Destin itdi nāvidān-ı ebri dürr-i insicām

15 Çulle-i mizāb-ı rağmet nuķre-i ĥām olmağın
Ol şehi šāhib-nażar gördi bu ġālī vaż-ı ĥām

16 Pes zer-i nābā anı ġarķ itmegi evlā görüp
İşin altun itdi ol šāhenşeh-i ʿālī-maķām

17 İtmedi bu ĥıdmeti bu āna dek bir pādişāh
Gerçi geldi ʿāleme bunca selāşin-i ʿızām

18 Basş olundı bir seğer bir meclis-i ferĥunde-fer
İğtişām ile ķuruldı ĥayme-i zerrine bām

19 Šālīʿı iķbāl ile idüp güneş gibi şuluʿ
Šalʿat-i pāk ile pür-nūr oldı çeşm-i ĥās u ʿām

20 Dāmen-i pākizesine yüz sürüp eşrāf-ı nās
Her birine eyledi ġālince ol şeh iğtirām

21 Eyleyüp teşrīf ĥulʿatle ser-ā-ser her birin
Bende-ğānı ĥāşına itdi yine inʿām-ı ʿām

- 23 Pādişāhum dā`i-i maḥşûşuñ olan *Es`aduñ*
Hep recā-yı şül-i `ömrüñdür du`ası subġ u şām
- 24 Ya İlāhî muġkem it bünyān-ı `ömrü devletin
Çünkü Beyt`ullāhuñ iġkāmını eyler iltizām
- 25 Dā`imā ġuccāc ide emn ü şafā-yı ḳalble
Sāyesinde `umre vü sa`y ü şavāf u istilām

ḲAŞİDE-İ `AZİZ EFENDİ

Fā`ilātün/ Fā`ilātün/ Fā`ilātün/ Fā`ilün

- 1 Şāh-ı `ālem bende-i efkendesin yād eyledi
Sürgün avından şikār iġsān idüp şād eyledi
- 2 Çamdüli`llāh kim yine mi`mār-ı cūd u himmeti
Yapdı kalbüm ḥānesin luşf ile ābād eyledi
- [11-a]
- 3 Ḳalb-i mü`min beyt-i Raġmāndur didi faḥr-i cihān
Ol ḥalilüm ġüyyā bir Ka`be bünyād eyledi
- 4 `Adle meylin bildi vaġşiler gelüp dergāhına
Dest-i cevri ḥasmdan her biri feryād eyledi
- 5 Cevr ü žulm erbābını zencir-i ḳahra bend idüp
Ḳayd-ı ġamdan zümre-i mažlümü āzād eyledi

- 6 Ėarb-ı gürzinden iner a r-ı zemine küh-ı āf
Kūha ŗanmañ kim bu kārı gürz-i ferhād eyledi
- 7 Tünd-bād-ı ahrını tarık idüp dīn-i ayreti
ırmen-i erbābı küfr ü ŗirki ber-bād eyledi
- 8 Mademinden buldı revna pāy-i tat-ı Edirne
htiyār u ittibā-  ŗarz-ı ecdād eyledi
- 10 ālībī bī-rūa dönmiŗken gelüp virdi ayat
Bu diyār-ı cān-fezāyı cennet ābād eyledi
- 11 Ola her kiŗver müsahhar emrine ŗehler muti 
Çün medārı kār ü bārın adl ile dād eyledi
- 12 Dā imā luŗfın umar sulŗān-ı devrānıñ Aziz
Ol arīb üftādeyi çün luŗfa mu tad eyledi
- 13 aldurup dest-i niyāzı bār-āh-ı izzete
Dāver-i devriñ du āsın ayr-ı evrād eyledi

KAŞİDE-İ GÂŞİLİ

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Ey sa'adet tahtınuñ şāh-ı hümāyūn maḳdemi
 Vey selāşın-i zü'l-ḳadrüñ e'azzü ekremi
 Gerçi kim gördi nice Efrāsiyāb u Rüstemi
 Görmedi çeşm-i felek sen deñlü şāh-ı a'żāmı
 Hüsrev ü mülkü 'Acem bir çākerüñdür a'cemi
 Saña şundi Süleymān nebñnüñ ḥātemi

[11-b] *Cān ile dilden du'āmuz bu durur leyl ü nehār*
Çaḳ Te'āla bir günüñ biñ eylesün ey şehr-i yār

- 2 Devlet ile Ḥān-ı Ağmed ibn-i sulşānsın bugün
 Cā-nişın-i Çazret-i Sulşān Süleymansın bugün
 Sāye şalmıñ 'āleme bir žıll-ı Yezdānsın bugün
 Ta'ne-i selcū ḳıyān u āli-sāmānsın bugün
 İftihār-ı dū dumānı u nesl-i 'Osmānsın bugün
 Ya'ni sulşān-ı ibn-i sulşān-ı ibn-i sulşānsın bugün
Cān ile dilden du'āmuz bu durur leyl ü nehār
Çaḳ Te'āla bir günüñ biñ eylesün ey şehr-i yār

- 3 Żülfikār-āsā çeküp tığ-ı zafer Çaydar gibi
 Ḳal'asın yıḳ başına düşmenlerüñ Ḥayber gibi
 Nice yerden ḳuşanup ḡayret ḳuşaḡın er gibi
 Perteviñ sal 'āleme mihr-i ziyā-güster gibi
 Żerreden artıḳ ḳuluñ var Hüsrev-i ḥāver gibi
 Çıḳ yedi iḳlimi seyrān eyle İskender gibi
Cān ile dilden du'āmuz bu durur leyl ü nehār
Çaḳ Te'āla bir günüñ biñ eylesün ey şehr-i yār

4 Şehriyār-ı rubı̃ meskūn pādişāh-ı baġr u ber
 Zîr-i fermān-ı hümāyūnuñdadur hep ĥuşk u ter
 Kaç başı var saña karşı şura şāh-ı sūrĥ-ser
 Aña birkaç beglerüñ ile Murād Pāşā yiter
 ʿAzm-i meydān eyleseñ iriş süvār ey pür-hüner
 Virmez illā katl-i aʿdādan virür tîrüñ ĥaber
Cān ile dilden duʿāmuz bu durur leyl ü nehār
Çağ Teʿāla bir günüñ biñ eylesün ey şehr-i yār

5 Çün teveccüh şimdi ol kaşr-ı felek-fersāyedür
 Kasr-ı kadrüñ nerdübānından felek bir pāyedür
 [12-a] Şāye-i kaşruñla ĥurşid-i felek hem-sāyedür
 Salşanat bir şıfl aña bānū-yı ʿadlün dāyedür
 Nev ʿārus-ı mülke zabşuñ ziver ü pîrāyedür
 Hāce-i cāna ayaġuñ şoprāġı sermāyedür
Cān ile dilden duʿāmuz bu durur leyl ü nehār
Çağ Teʿāla bir günüñ biñ eylesün ey şehr-i yār

6 Çamdüliʿllāh pādişāhım bî-nihāyet leşkerüñ
 Başka başka pādişahlardur kemîne kullaruñ
 Adı var ancak hemān Dārā ile İskenderüñ
 Kanda ʿazm itseñ şehā Gıızr-ı hidāyet rehberüñ
 Āfitāb-ı ʿālem-ārādur murassaʿ efserüñ
 Çāşılı medġüñde ʿacizdur meābî bî-çākerün
Cān ile dilden duʿāmuz bu durur leyl ü nehār
Çağ Teʿāla bir günüñ biñ eylesün ey şehr-i yār

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/Fâ'ilün

- 1 Çak Te'âlâ dâver-i devrânı âhandân eylesün
Dâ'iyâna dâ'imâ hıl'atler iğsân eylesün
 - 2 Var olup devlet serîri üzre ol sulşân-ı dîn
Her zamân terfih-i ğâl-i ehl-i imân eylesün
 - 3 Eylesün her dem sarâyı pür-sürûr içre ğuzur
Baht ile teşrifi taht-ı Âl-i 'Osmân eylesün
 - 4 Ol şehün nâzûk mu'ammâlar dinilsün nâmına
Tab-ı ğall-i müşkilât-ı ehl-i 'irfân eylesün
 - 5 Bu du'âcısın yine iğsân ile yâd eylemiş
Çak o şâhenşâha iğsânın firāvân eylesün
 - 6 Viridi yine çeşmüme âşş-ı hümayûn ile nûr
Ol âşî Çak rûşinâ-yı 'ayn-ı a'yân eylesün
- [12-b]
- 7 Hıl'at-i semmûrî fâhîrle müşerref eyledi
Çulle-i rievân ile cennetde cevlân eylesün
 - 8 Ol mu'ammânuñ buyurmuş yazıla dîbâcesi
Nâmını her nâmede vaşşâf-ı 'unvân eylesün
 - 9 Her ne âhidmet kim o sulşân-ı cihân fermân ide
Bende-ğânı imtisâl-i emr ü fermân eylesün

- 10 Yazılır dā'im tevārîh emrũn üzre serverā
Himmetũnle Çaç anuñ itmāmın āsān eylesün
- 11 Geh yazup târihi itdüm geh nesim-i tercüme
Her birin luşfuñ nesimi bir gülistān eylesün
- 12 Yüz çevirmem ĥidmetũnden kâdir olduçça şeha
Vār ise taķşir afvın şāh-ı devrān eylesün
- 13 Bu sarāy-ı nev mübārek olup ol şāhenşehe
Baĥt ile ol taĥt-ı devlet üzre seyrān eylesün
- 14 Taĥtı baĥt üzre mu'ammer olup ol sulşān-ı dīn
Tab-ı mi'mārı anuñ ta'mir-i vīran eylesün
- 15 Kandı vaşfuñla Meġemmed şüş-i gūyā olup
'Ālemi şirīn söz ile şekkeristān eylesün

KAŞİDE-İ MEDĞİ

Mef'ulü/ Fā'ilātü/ Mefā'ilü/ Fa'ilün

- 1 Bādā hezār ġamd ĥudāvend āsumān
K'oldur kādīm-i kâdir u ĥallāķ-ı ins ü cān
- 2 Ĥalk-ı cihāna ĥālik u rezzāķ odur ki anuñ
Māhlūķa luşfı bī-ġadd ü iġsānı bī-girān
- 3 Şükr ü sipas cūd u 'atā kıldı 'āleme
Geldi kādīmi taĥtına sulşān-ı kāmurān

- 4 Sulşān Ağmed ol kim anıñ hāk-i ʿizzeti
Aʿyān-ı devletüñ gözine kuhl-i İsfahan
- [13-a]
- 5 Bî-rûğ-ı cisme dönmiş iken taht-ı şehr-i yār
Esdî nesîmî rûğ-fezâ buldı tâze cân
- 6 Çeşm-i ʿâlîyle nûr u ziyâ virdi gün gibi
Gîtî-fürûz Hüsrev ü ferman-dih-i zaman
- 7 Kaşr-ı cedîde şöyle şafâ virdi rûyi kim
Reşk itse ol şafâya nʿola ravza-i cinân
- 8 Görse bu ʿizz ü şevketi Kistrâ-yı dâd-ger
Der-bân olurdu saña eyâ şah-ı dil-sitân
- 9 Dillerde kaldı kıssâ-i Cemşîd-i rûzigâr
Añılmaz oldu nâm u nişân-ı Keyâniyân
- 10 Görseydi şevketiñi irüp devr-i ʿadliñe
Cânın nişâr iderdi sana Erdavân revân
- 11 Şut kûh-i âhen oldu ten-i hâşmı nâ-bekâr
Bir berg-i kemter olmaya gönderse ger-sinân
- 12 Dāmân-ı Zâl-i çarhı görenler şanur şafağ
Renk aldı tâb-ı tîğını gördükde âsumân
- 13 Žâlimleri şu resme kırar gibi tîğ-ı kahr ile
Teb düşdi çarh-ı žâlimüñ aʿzâsına hemân

- 14 Cevlān deminde ġāşılı şāvus-ı himmetüñ
Oldı ferāz-ı merġale-i sidre-āşiyān
- 15 Tā ki derūn-ı mihre düşüp kahrıñ ateşi
Odlāre yandı āteş-i tıġuñla keh-keşān
- 16 Her dem ũyūn-ı baht u saʿadet küşādedür
Çācet degil ħapuñda nigāh-bān u pās-bān
- 18 Gül-gūn ħabā ile ħad ũ rüyuñ gören didi
Güller bitürdi ħudreti gör naħl-i ergavān
- 19 Ačup niyām-ı deşne ağız ħışm u ħahr ile
Aʿdā-yı dīne ħançeri sertiz olur zebān
- [13-b]
- 20 Şokundıġınca ħaşma açar zaħm-ı bî-şümār
Peykān-ı tır ü nizeñ içre ħana ħana ħan
- 21 Ursañ aʿdūya gürzini ħord ola şaġıla
Serden sepîd maġz u vücūdından üstüħan
- 22 Tıġuñ ħazā vü tır ü kemānuñ ħader yiter
Her kim ki zāt-ı pāküñi ger ħılsa imtiġān
- 23 Firdevsiye ki virdi Ĥudā nazma iktidār
Ĥılmış cihāna Rüstem-i destān-ı dāsītān
- 24 Bir kez göreydi şevketüñ ey şāh-ı bî-nażır
Böyle didi zātına bî-şek ü bî-gümān

- 25 Rüstem-neberd ü Zāl-i hüner Keyķubād-dād
Ĥüsrev-Ĥısāl ü Sām-dil ü Ķahramān-ķırān
- 26 Yaķar yıķar vüçüduñı naʿrañ ʿādularuñ
Şarşar olur o naʿrā vü yā ejder-demān
- 27 Rūz-ı veġāde görse gözüñ bulmaya rehā
Ķahruñ elinden ister idi Ķahramān emān
- 28 Cān ŝüşisi ki görmeye mirʿāt-ı rüyıñı
Dil-beste Ĥaste şöyle ķālur lāl olur zebān
- 29 Tıġuñ çü Ĥun-ı düşmeni içdükde dil didi
Saña bu demde ŝerbet-i merk ola nūŝ-ı cān
- 30 Eksildüġince düşmenüñ ʿömrüñ senüñ mezid
Zevķ u surūr-ı ʿışret-i ŝeh ķala cāvidān
- 31 Gün ŝuʿle ŝalduġınca senüñ farķuña ŝehā
Dāmān-ı ʿavn-ı Ķazret-i Ķaķ ola saye-bān
- 32 *Medġi* çü vaşf-ı ķaŝrıña hiç ķādir olmadı
Ammā bilür ķuŝūrını ol pır ü nā-tüvān
- 33 Dilden duʿaya baŝlayalum kim ʿatā kıla
Her bir nihāl-i tāze ki Ķaķ ʿömr-i cāvidān

[14-a]

- 34 Artsun şafā vü zevk ile eyyām-ı devletüñ
Sen pîr-i ber-kemāl olasın devletüñ cüvân
- 35 Aşsuñ nesim-i subğ-ı seğer gonca güllerüñ
Gülzâr-ı ızz ü rifatüñe irmesün hâzân
- 36 Kaşr-ı vücûduñ olmaya hergiz hâlel-pezir
Amin deye duamuza îhvân-ı gâzirân
- 37 Her gün güneşki şaşaadan zer-nisâr ider
Her şeb sarây-ı kadriñe şem ola ahterân
- 38 Her rûzuñ emr-i Çak ile nev-rûz u ıyd ola
Giceñ Berat u Qadr ide dârende-i cihân

KAŞİDE-İ ŞEYHÎ

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Çamdüli'llâh ki şeh-i milk-i şiyem nîk-hûşâl
Hüsrev-i Cem azâmet dâver-i Dârâ ifeâl
- 2 Hûşsa-i Edrene kıldı bahâr-ı kademüñ
Hem çü gül-zârı cinân-ı zîver ile mālâ māl
- 3 Şuydı sen şâh-ı güzîñüñ eşer-i maqdemini
Çarşu çıkdı açılup başda şüküfeyle nihâl

- 4 Çak budur mürde iken cümle nebât etfâli
İrişüp feyz-i Ĥudâvendî ʿamîmü'l-ifzâl
- 5 Eseri terbiyet-i şâh ile cümle şurdu
Ehl-i mahşer gibi ber-pâpür olup dest ü cibâl
- 6 Ğarażı bād-ı rebîʿuñ bu kadar iğyâdan
Şayd-gāhe çıkasın şayd idesin niçe ğazâl
- 7 Sensin ol pâdişeh-i şayd-figen ʿâlemde
Ki revâ beste-i fitrāk ola sâmu şalşâl
- 8 Her şaraf pâdişehüm murğ-ı maʿârif şayd it
Vaqt olur lâzım ola saña o şâh-bâz mişâl
- [14-b]
- 9 Çamdüli'llâh seni Çak mażhar-ı ifeâl itdi
Fazladur her ne kadar kûşış ola fażl u kemâl
- 10 Qalbüñi pâdişehüm maşla-ı mihr-i ʿilm it
Gün gibi tâ ki ziyâ-güstere nûr-ı âmâl
- 11 Mağzen-i dilde gerek vüdd-i Vedûduñ dâ'im
Tâ ki her gizlü işüñ bulmaya naķş u ihmâl
- 12 Germ kıl mihr-i Ĥudâyı ufuk-ı dilde şehâ
Tâ ki nevbâ ve bahâruñ açıla ğonçe-mişâl
- 13 Şeyhîyâ eyle duʿâsın o şeh-i muhteremüñ
Saña vâcibdür aña vird ü duʿâ ber-her hâl

- 14 Nite ser-sebz ola ezhār ile bu bāğ-ı sürūr
Nite zeyn eyleye gül-zārı cihānı müteʿāl
- 15 Ola ol sāye-i Çakkuñ bize žıll-ı memdūd
Nite med ola cihān içre nehār ile leyāl

KAŞİDE-İ KEMĀL EFENDİ

Fāʾilātün/ Fāʾilātün/ Fāʾilātün/ Fāʾilün

- 1 Māniʿ oldı hāk-i pāy-i şāha rū-māl itmege
Dād elinden šālîʿı nāşāduñ ey şāh-ı cihān
- 2 Žaʿf u hümmā gerçi maniʿ oldı lîkin fûrkatüñ
Şöyle virdi žaʿf kim oldum zebün u nātüvān
- 3 Şerbet-i luşfuñla iğyā eyle bu dil-ĥasteyi
Ey şabîb-i cān u dil tā kim bulam ben tāze cān
- 4 Pîr-i ʿaciz bir faķîrem dāʿima kārūm duʿā
Yoluña cānum fedā olsun eyā šāhib-ķıran
- 5 Çak Teʿālā devletüñ dāʿim ide ʿömrüñ mezîd
Çaşr olunca taĥt üzre olasın kāmurān

KAŞİDE-İ DĀʿİ EFENDİ

Mefāʾilün/ Mefāʾilün/ Feʿülün

[15-a]

- 1 Eyā Sultān-ı Ağmed Ĥān-ı devrān
Bugün sensin cihānda žıll-ı Yezdān
- 2 Oturaldan ʿadālet taĥtı üzre
Çaçup Çaf şağına žulm oldı pinhān

- 3 Kemāl-i luşf ile žıll-ı Ĥudāsın
Ki sensin ābrū-yı Āl-i Ośman
- 4 Mehābet kūh-sārınuñ hizebri
Şecāʿat bîşe-zārı içre qaplān
- 5 ʿAcāyib qurd uğurlı pādîşāsın
Saña imdād ide her yerde Sübhān
- 6 Ola *Seyf*¹⁸ āyeti destüñde şimşir
Daĥı *Fetĥ*¹⁹ āyeti her yerde qalkān
- 7 Ne cānı var şura qarşıñda aʿdā
Olupdur ʿaskerüñ baġr-i firāvān
- 8 Seri bî-devlet-i küffāruñ olsun
Semend-i rifʿātüñ pāyında ġalşān
- 9 Ne dem cenk eyleseñ sürĥ-serānıñ
Dem-ā-dem başı ola ĥāke yeksān
- 10 Neberd içre ʿadū-yı bed-nihādıñ
Urursın cānlarına tır ü peykān
- 11 ʿAdū Firʿavnına Mūsā gibi hem
Olur destüñde nizeñ hemçü şuʿbān

¹⁸ “Seyf Âyeti”, Tevbe Sûresi 5. Ayet için kullanılan bir tanımladır. Âyetin mânâsı şu şekildedir: Haram aylar çıkınca müşrikleri bulduğunuz yerde öldürün; onları yakalayın, onları hapsedin ve onları her gözetleme yerinde oturup bekleyin. Eğer tevbe eder, namazı dosdoğru kılar, zekâtı da verirlerse artık yollarını serbest bırakın. Allah yarlıgayan, esirgeyendir.) Kur’an-ı Kerim, 9/5

¹⁹ “Şüphesiz biz sana apaçık bir fetih verdik.” Kur’an-ı Kerim, 48/1

12 Kemāl-i luşfuñuñ şermendesî ĥalk
Duʿaciñdur ĥuṣûṣâ ehl-i ʿirfân

13 Bilürsin ehl-i ʿilmüñ qadrini hem
İdersin her birine niçe iğsân

14 Olar hep enbiyâ vârisleridür
Çadişinde didi mağbûb-ı Rağmân

[15-b]

15 Birine anlaruñ iğsân idersen
Murādâtıñ vire luşf ıssı Sübgân

16 Olardan birisi de pâdişehüm
Duʿaciñdur qadimî ehl-i ʿirfân

17 Şarîk-ı ʿılme çalışdum niçe yıl
Degildüm maʿrifetden ĥâlî bir ân

18 Ne deñlü zağmet ise ser-güzeştüm
Kerem qıl diñle luşf it eyle izʿân

19 Tecerrüd ʿâleminde ben gezerken
Beni komadılar gücremde yârân

20 Dediler kim nedensin böyle mağzûn
Cihân ĥalkı ola hep şâd u ĥandân

21 Nedür bu çekdigüñ âlâm u miğnet
Nedür bu eyledügüñ zâr u giryân

22 İṣāʿat eyle gel ṣer-ı Resūle
Münāsib ġālīne bul bir müsülmān

23 Saña tezvîc idelüm var huzūra it
Duʿā-yı pâdişāh it şükr-i Yezdān

24 Beni everdiler ol demde fiʿl-ġāl
Şevāba girdiler anlar kemā-kān

25 Çeküp bunca cefāsın rûzigārīn
Belāya uğradım bî-ġadd ü pāyān

26 İṣit devletli hünkārūm kerem kııl
Bu Dāʿiye neler kııldı bu devrān

27 Egerçi girdiler onlar şevāba
Faķır oldum velî ġayet peşimān

28 Bu emrūn mûcibatın bilmez idüm
Ki aṣṣı itmezmiş soñ peşimān

[16-a]

29 Boğazıma çü şuz şorvası geçdi
Huzūrum uçdı vü ġālüm perişān

30 Bir iken iki olduķ dört beş atlı
Üşerler dört yanuma cümle şıbyān

31 Kimisi iç edik vü başmak ister
Kimisi gömlek vü kuşağ u kaftan

- 32 Çehāz ister üçü geldi yitişdi
Beni öldürdi ta'n-ı ümmi şibyān
- 33 Ne getürdüñ baba dir karşı gelür
Kimi destüm şutar kimisi dāmān
- 34 Anaları ki destüm şolu görse
Babañuzı koñ otursun dir ol ān
- 35 Ve ger boş olsa elde dest-mālüm
Ġazab virür hemān ol demde şeyşān
- 36 Öte şur başdıñ oğlanıñ ayāğın
Gözün yoqmı nedür hālīñ a ġayrān
- 37 Baña neyzen baķışın baķışırlar
Yanuma gelmez aślā avrat oğlan
- 38 Şu deñlü ġālib oldu faķr u fāķa
Ne gömlek var ne ĥod üstümde ķaftān
- 39 Benüm derdime dermān kılmaz illā
Meger Sulşān Ağmed Ĥān-ı devrān
- 40 Eşigidür cihān dārü'ş-şifāsı
Kapusında bulunur derde dermān
- 41 Baña bir luşķ kıl kim pādişāhum
Daĥı görmemiş ola anı insān

- 43 Cihān sulşānları apuńda bendeń
Eń ednā bir uluńdur Mıŗra sulşān

[16-b]

- 44 Bu devlet kim sańa virmüşdür Allāh
Düşinde görmez anı degme insān

- 45 Dańı günden güne olsun ziyāde
Gelüp geçdikçe evāt ile azmān

- 46 Ĥudā bir pādiŗāha itmemiŗdür
Sańa eylediđi envā-ı iđsān

- 47 Revādur urtula farıń elinden
Zamān-ı devletińde bu giriŗān

- 48 Ki altmıŗ yaŗına vardı bu Dāı
Sezādur pādiŗāhum eyle iđsān

- 49 Muđaŗŗal Kāıbedir şimdi murādam
Revān olsam ańa üftān ü Ĥizān

- 50 Getürdüm Kāıbenüń resmin řapuńa
Resülüń ravzasıyla naıli burhān

- 51 Beni gönder bularuń ĥurmetiıçün
Varup ĥaccu řavāf idem kemā-kān

- 52 Selāŗinüń ki sen bir ĥātemisin
Elińde ĥātemiń mühr-i Süleymān

- 53 Beni ırgür murāda pādişāhum
Du ʿāña kāim olam anda her ān
- 54 Ebed hiç öldüğüme ğam yemezdüm
Murādımı müyesser itse Mennān
- 55 Bu Dāʿi kılına eylerse iġsān
Du ʿālar ideler erbāb-ı ʿirfān
- 56 İlāhî pādişāhıñ ʿömrini sen
Müebbed kıl âlelden virme noġsān
- 57 O Beytʿullāha olan hürmet için
Ki yapırdı Hālile anı Raġmān
- [17-a]
- 58 Saʿādetle günü günden yeg olsun
Aña göñli murādın vire Yezdān
- 59 Serir-i salşanatda kāim olsun
Ola düşmenleri hāk ile yeksan
- 60 Atı yükrük kılıcı keskin olsun
Ola taht-ı ʿadāletde kemā-kān
- 61 Eger iġsān iderse pādişāhum
Buluram tāze cān üzre yine cān
- 62 Kılıcıñ fetġa gibi üstün olsun
ʿAdūñı kesr ide her yerde Deyyān

- 63 Niçe yüz biñ kadar ğaccıñ sévābın
Saña da luşf ide Feyyāz u Sübhān

KAŞİDE-İ KEMÂL EFENDİ

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Ğayr-i mağdem ey şeh-i 'ālî vü sulşān-ı cihān
Eyledüñ cümle kulübı mağdemüñle şādumān
- 2 Niçe günler şehir-i İstanbula şālî' olmadı
Pertev-i rüy-i münirüñ hem çü şems-i āsumān
- 3 Farğ olunmaz olmuş idi fürqatıñden rüz u şeb
Teng ü tārık olmuş idi ħalka dünyā bir zamān
- 4 Cümle eflākı geçüp āh u figānı ālemüñ
Āsitān-ı şāha irişdi meger kim nā-gehān
- 5 Mülhem olup kalb-i şeh 'azm-i hümāyün eyledi
Pāy-i tahtın ide tā kim reşk-i gül-zār-ı cinān
- 6 Vāşıl olup güş-ı hūşa bu nevid-i ħoş-sadā
Nūr ile şoldı cihān 'ıyd oldı o günde hemān
- 7 Mürde diller müjde-i şāh ile buldılar ğayāt
Muntażırdur cümle istikbāline pîr ü cüvān
- 8 [17-b]Mağdemüñle sāl-i nev oldı mübārek 'āleme
Vechi var dinse aña sāl-i sa'ādet iktirān
- 9 Geldügi demde cihānuñ geldi cānı yirine
Buldı sūr üzre bedenler her birisi tāze cān
- 10 Çaç Te'ālā üstümüzde sāyesin dā'im ide
Devr-i 'adlinde bula ħalk-ı cihān emn ü emān
- 11 Biñ yigirmi ikinüñ zilğiccesinde 'azmini
Güş idicek ol şehiñ buldum ğayāt-ı cāvüdān

- 12 Padişāhuñ maḳdemin eyle mübārek ʿāleme
 Didi dil itdi duʿā zımnında tāriḥin beyan
 (Sene 1022)

ḲAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Feʿilātün/ Mefāʿilün/ Feʿilün

- 1 Sāḳi-i māh rūy-i sîm endām
 Pür ḥumāram getür şarāb ile cām
- 2 Bāde sun sâġar-ı zeberced ile
 Mest ḳıl laʿl-i yāri gūlḥad ile
- 3 Muşribā sâz eyle berbeş u ʿud
 Bir şadā ḳıl çün naġme-i Dāvud
- 4 Söyle evşâf-ı şāh-ı bâ-keremi
 Vaşf ḳıl pâdişāh-ı cem ġaşemi
- 5 Ol şehi kim şahān-ı mülk-i cihān
 Āsitānında bende-i ferman
- 6 Nāmı zātı gibi olup kāmîl
 Oldı Sulşān Aġmed-i ʿādîl
- 7 Salşanat şânına gelüp muşlak
 Aña maḥşuşdur ḥilāfet-i Çak

- 8 Yā İlāhî vüçüd-ı pür-cüdın
 ıfż idüp vir murād-ı maķşüdın

[18-a]

- 9 Taĥt-ı ızzetde ber-ķarār eyle
 ıAdl ü dād ile pāyidār eyle
- 10 Eyleyüp ıaskerin ebed manşur
 Eyle a ıdā-yı devletin maķhūr

KAŞİDE-İ DİGER

Fe ılātün/ Mefā ılün/ Fe ılün

- 1 Sāķi-i māh rūy-ı ĥoş harekāt
 adeġi pür idüp vir āb-ı ġayāt
- 2 Cām-ı mey şun idince meclis-i ĥās
 Ğuşşadan bir dem eyle bizi ĥalās
- 3 Cām-ı billūr bî-ġaş u şeffāf
 Dil-i pākî ider kederden şāf
- 4 Muşrib-i mah rūy-i na ıme serā
 Ele al çeng ü sen de eyle nevā
- 5 Bezm-i şāh-ı cihāna yol bulıcak
 Maġrem-i ĥası pādişāh olıcak
- 6 Söyle ĥoş kışşa-i cemāli görüp
 Eydivir ġālî pür-melālî deyüp

- 7 Ol ne meclisdürür diseñ ey cānā
Diñle vaşfın ki qalmaya pinhān
- 8 Meclis-i devlet ü saʿadettür
Meclis-i ʿızz ü fer-şevketdür
- 9 Meclis-i pâdişāh-ı āʿzamdur
Meclis-i şāh-ı ferd-i ekremdür
- 10 Meclis-i taht ü tāt-ı sulşānı
Meclis-i bârigāh-i ʿOsmānı
- 11 Meclis-i bahşış ü ʿaşıyyetdür
Meclis-i devlet ü hılāfetdür
- 12 Meclis-i şāh-ı Ağmedi ʿādil
Kim odur zāt-ı Çakka şāye vü zıll
- [18-b]**
- 13 Oldur ol pâdişāh-ı heft-iqlim
Ki_ider heybeti kulūbi dünim
- 14 Gerçi kim ser-firāz bir şehdür
Salşanat āsumānına mehdür
- 15 Şāhı şāhānı cümle ʿālemdür
Eşref-i nevʿu cinsi ādemdür
- 16 Hālvetine veli ʿibādet idüp
HālİKİ ʿālemine tāt idüp

- 17 Meskenet eyleyüp ėirā˘at ider
Rabb-i erbāba istikānet ider
- 18 Oldur ümmidi kim bu heybet ile
İtdügi zārì vü ėirā˘at ile
- 19 Rif˘at ü ħadri şol maħāma vara
Ki zemìn ü zemāna ħükmi ire
- 20 Düşmen-i devleti şikeste ola
Ĥançer-i ħahrı ile küşte ola
- 21 ˘Askeri ħālib ü mużaffer ola
Düşmeni dā˘ima muħaħħar ola

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ

Mefā˘ilün/ Mefā˘ilün/ Mefā˘ilün/ Mefā˘ilün

- 1 N˘ola dirsem Ĥudānuñ luşf u iġsānına lāyıħsın
Ki zirā pâdişāhum ħün gibi her sözde şādıħsın
˘Adālet eylemekde server-i şāhān-ı sābıħsın
Görünmez ħāb-ı ħaflet çeşmiñe her dem uyanıħsın
˘Aşā ħılmaħda dünyāya selāşın içre fāyıħsın
Dil ü cān ile hem dā˘im muti-˘ı emr-i rāzıħsın
Saña maħlûkdan irmez zarar sen žill-ı Ĥālıħsın
Ĥudādur ħāfižuñ her yerde sulşān-ı ħalāyıħsın

[19-a]

2 Olupdur gün gibi çün çarh-ı ʿadl üzre cebinüñ mäh
 Nʿola olsa sipihr-i salşanat şemsi yüzüñ ey şāh
 Duʿā-yı ḥayr-ı vird-i zebān itmüşdürür efvāh
 Ne yaña ʿazm iderseñ ʿavn-ı Hādī šāpuña hem-rāh
 Yoluñda ḥāyin olanlaruñ idüp ʿömrini kütāh
 Seni saqlar belālardan kazālardan müdām Allāh
Saña maḥlūḳdan ırmez zarar sen žill-ı Ḥāl-ıksın
Ḥudādur ġāfižuñ her yerde sulşān-ı ḥalāy-ıksın

3 Reh-i Ḥaḳdan bir ayak şaşra başmazsın şehā bir an
 Deliliñdür şerʿat yolu içre dāʿimā Kurʿān
 Kelāmuʿllāhda ne oldı ise ḳullara fermān
 Ḳabūliñdür şutarsun cümlesini ez-dil ü ez-cān
 Şoludur ḥaşyetuʿllāh ile ḳalbüñ žāhir ü pinhān
 Çü ḳorḳarsın Ḥudādan dāima ey sāye-i Yezdān
Saña maḥlūḳdan ırmez zarar sen žill-ı Ḥāl-ıksın
Ḥudādur ġāfižuñ her yerde sulşān-ı ḥalāy-ıksın

4 Olur tab-ı şerifüñ dāʿimā ʿadl itmege meyyāl
 Degüldür emr-i Mevlāya muḥālif itdügüñ efʿāl
 Muvāfiḳdur rızā-yı Çakḳa cümle ḳılduğuñ aʿmāl
 Anuñçün rāh-ı miğnetde olur düşmenlerüñ pā-māl
 Yoluñda egri olanuñ ider Çakḳ menzilin çengāl
 Atıñ izine kec baḳanlaruñ gözi çıkar fiʿl-ğāl
Saña maḥlūḳdan ırmez zarar sen žill-ı Ḥāl-ıksın
Ḥudādur ġāfižuñ her yerde sulşān-ı ḥalāy-ıksın

- 5 Huzûrında kim itse bî-edeblik kılmaya âhenk
 Bi-emri'llâh olur başına âlem ol ğabîsüñ tenk
 Kırılır bir ayağı yollaruñ üstünde qalır lenk
 Görenler ğâlini bāy u gedādan hep olurlar denk
[19-b] Muġaâşal bildüğüm budur benim ey şâġib-i evreng
 Kesilür başı her kim sen şehüñ yoluna atar seng
Saňa maḥlûḳdan ırmez zarar sen žill-ı Ĥâlîḳsın
Ĥudādur ġāfižuñ her yerde sulşān-ı ḥalāyıḳsın
- 6 Ĥudā kim her ḳulınuñ istedügi yerde ġāzırdur
 Anı her yerde ġāzır bilmeyen bî-şübhe kāfirdür
 Cihānda nūr-ı vaġdāniyyeti gün gibi žāhirdür
 Murādın vırmege her ḳulına bir demde ḳādirdür
 Velikin žıkr ü ġamdin itmede ḳulları ḳāşırdur
 Dem-ā-dem sen şehe āyn-ı ānāyet ile nāzırdur
Saňa maḥlûḳdan ırmez zarar sen žill-ı Ĥâlîḳsın
Ĥudādur ġāfižuñ her yerde sulşān-ı ḥalāyıḳsın
- 7 Derün-ı pākiñ içre çünki var Allāhdan korḥu
 Ĥudānuñ emrini şutmaḳ anuñçün saňa olmuş ḥū
 Ḡaḳḳun korḥusı ile ġāşıl idüp ḳuvvet-i bāzū
 Eliñ altına alduñ bu cihānuñ şehlerin ḳāmu
 İder her şeb duāñı *Bülbülü* uyumayup uyḥu
 Degülsin Ḡaḳ Teālādan şehā çün bir nefes ayru
Saňa maḥlûḳdan ırmez zarar sen žill-ı Ĥâlîḳsın
Ĥudādur ġāfižuñ her yerde sulşān-ı ḥalāyıḳsın

KAŞİDE-İ EBŪ NEMİ BÂ-TERTİB-İ ʿARABİ

- 1 Elğamdüliʿllāhî bükraten ve ašîlā
Ve feēāyileʿt-Tevrāte veʿl-İncilā
- 2 Ve kitābün ünzile liʿn-nebiyyi mušaddiқан
Ve Muğammeden ve eḥîhi Cebrāʿile
- 3 Kuddām-ı mašlūbî ileyke vesîleten
Fîhim ilā Rabbiʿl-ʿibādi sebîle
- [20-a]
- 4 Veʿl-fātiğatü leke fiʿl-ğāşimi қaryetühā
Ve bi sırrıhā leke ebūğî dāḥile
- 5 ʿAn mā temeğğānāhü ve ferraқа şemlühü
Çamline küllihimā ʿaleyhi şeқîle
- 6 Deynün ve ʿayyile mā meʿā leқuvveten
Veddeyn men ʿādeʿz-zamān-ı vebîle
- 7 Biddîni mektübān ʿaleyye ğafiżaten
Kütibeʿl-қusnāti meʿaccelen teʿcîle
- 8 Veʿl-ehil fiʿl-қāşî meden yercünenî
Vehel eddeyunü tükeşsiraʿ teḥmilen
- 9 Vāzetiniʿl-ğaribe hu muқalli muʿsiran
Ġalli bişadrî mā şefit ğalilen

- 10 Min ġayri Sulšān Aġmed ƣasd vāfed
Beşerān fe hel leke fiẓ-zamāne mişlen
- 11 Enteñ-nidā baġreñ-nidā vereşeñ-nidā
Enteř rızā minnesli Ġsmāñilen
- 12 Enteľ-leżi remetiľ-ľulā vādergetihā
Ve bihıfżihā mütebettilen tebtilen
- 13 Ya ĥayr min beseşeľ- veşāti bi-hükmihi
Ve ʿalel mülüki mufeēēlü teēilen
- 14 Melek sedid errāy mülhemmin el- Ĥudā
Fi maġmeżātiľ-müşkilāti delilen
- 15 Yā mālīkūn melikeľ-mülüki mineľ-verā
Heyhāte min leke fiẓ-zamāni meşilen
- 16 Leke naşlabüř-Raġmān naşr dāñimūn
Yā Rabbi cīb becāhü Cebrāñilen
- 17 Ve becāh Mūsa sümme ʿİsā Aġmeden
Eġıfzı becāh mineť-taĥzet Ĥalilen
- [20-b]**
- 18 Ve bi cāhi ismike veñ-nebiyyi Muġammeden
İcʿal lehū ʿömreľ-ġayāti şāvilen
- 19 Ve bi cāhü men nedā fecebet duʿāi
Ve bi cāh Rıēvāne ve Mīkāñilen

- 20 Ve bi cāhi min arrebet lik münāciyan
Ve bi cāhi rābi‘uhüm ve İsrāfilen
- 21 Ve bi cāhi ĥayrül‘-mürseline Muğammeden
Vemme‘l- kitābi ‘azimetü‘t-tenzilen
- 22 Ve‘l-beytü ve‘l-ğaremü‘l-ğarāmi ve zemzemün
Ve‘š-šūru ve‘r-Rağmān bi‘t-tavilen
- 23 Ve bi müstecābi du‘al maāmı ve bi‘š-šafā
Ve‘l-mervete ve bi ġacri İsmā‘ilen
- 24 Ve bi külli mevzu‘ın teerrafā İsmühü
Ve‘l-‘enbiyā‘i ve‘l-‘evleyā‘i vesilen
- 25 Tuğfız bi ġaziri emāne ġıfzıke Ağmeden
‘An erri mā yüdrā ‘aleyke Dahılen
- 26 Ve rafea‘ ‘anhu nezele‘l-belāe mine‘s-semāi
Ve kefā bi Rabbi‘l-‘ālemine vekilen
- 27 Ve es‘elüke enā bil vāhide‘š-šamedü‘l-lezı
‘Ālin ‘ani‘t-tebıhi ve‘t-temsilen
- 28 Es elüke min ĥazenāti cūdıke ni‘meten
Min Ağmeden ve‘aşā el-mülüki cezilen
- 29 Ve bi cāh mā fihā seeltüke ni‘meten
Mā dāme fazlıke li‘l-ıbādı sebilen

- 30 Vallāhü mā yenķuŝuke mā aŝaytenì
İllā kemā neķaŝ el-furātü ŝamilen
- 31 Šümmeŝ-ŝalātü űalennebiyyi Muĝammeden
Velĝamdüliűllāhi bükraten ve eŝilen

[21-a]

- 32 Šebnāke ercūűl-ĝinā yā eyyüheűl-ĝakemi
Venārcüke recāűr-ravzıddiyem
- 33 Ercū fezāűil melikin lā miŝle lehū
Biűs-salŝanati veűn-nidā veűl-cüdì veűl-keremì
- 34 Hüveűl-ĥalifetü fi hezāűz-zamānı űale
Ĥalaka lā ilāhe yüdebbiru mā yeŝā ĝakemi
- 35 Sulŝān-ı āűzam Sulŝān-ı vaűdelehüm
Ĝükmihì emānün lā cevır ü velā žulemi
- 36 Dāruh mā űennestün biűl-ĝükm-i ŝānihā
Men ĥāfethü sebűuhā mā yeűkülüűl-ĝanemi
- 37 Velehüűl-mülüki meĝāēiűn leŝāatihi
Yemŝüne ĝabven űaleűl-ekfāfi veűl-ķadım
- 38 Tesűālü meliki mülükiűl-arēi ĝani kemāl
Mevlā mülükiűl-űArabi veűr-Rūmi veűl-Acem
- 39 Mülk yecūdu bīmā temlikü yedeyhi velem
Yesvā ķıŝāŝa ēafrın ŝāha min ķadım

40 Ēudduʿr-rudā biʿn-nidā veʿn-necl ġāreye
Veteʿiddu cūduh lem yuġṣā lehū niʿām

41 ʿIndehū ve yāmā ʿašā ve ġanet fezāʿilehū
Ve mā veyā mā li maʿmūrırı dā hedim

42 Vülide mineʿl cūdı kim ʿumrete şevāyiʿa
ʿĀliʿs-sāne velev lā cūduhū in hedemi

43 Mülk izā zaġıket berraḡa şavārı mehū
Ebkār kābeʿl- ʿadā ēahıkeʿs-seyüfü dem

43 Ve izā bikin lehū aqlām-ı ʿalā varaḡın
Ēahıke ennidā fi kefüfehū veʿn-nidā keremi

[21-b]

44 Fe rafeaʿ livāyi šenāüʿl-ġamdi mehdiye
Lā ġamden ʿanke bābüʿl-ʿuşri nehatimi

45 Sulşān Ağmedā nārcüvāmin fezāiliküm
Teġum ve enteʿl-mişli türsüʿn-niʿami

46 Fe ename ʿaleyye edāmallāhū niʿmeteküm
Medeme yüʿeyyid Rabbüʿl-beyti veʿl-ġaremi

47 Veslim vedüm veebḡi fi ḡayri vedā meleke
Elʿizzü veʿn-naşrü veʿt-tevfıḡı veʿn-niʿami

48 Ve dāme leke ḡāimen ġaēēan vesāʿadüke
Vemen yeʿādike ʿuzzì züʿl-venhedemi

- 49 Sümmē's-şalavāte 'ale'l-muğtari seyyi dinā
Muğammeden nūr hu ağşā ġande'si'ž-žulemi
- 50 Şallū 'aleyhe şalātullāhi dā'imeten
'Aleyhi'uddet mā yecrì bihi'l-ķalemü

KAŞİDE BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Fazl-ı bismi'llāh olsun nuşķumuzda ibtidā
Hem selām ol Ğazrete k'oldur Ağmed Muşşafa
- 2 Ahmedu'llāhe 'alā ma'dileti's-sulşāni
Anki mizi bed eger cān-ı cihāneş hābı
- 3 Gevher-i kân-ı kerem naķd-i ġayāt-ı 'ālem
Ruğdur cismi cihān milketine ġükmi revān
- 4 Ğāfız-ı dîni ķavî ġāmi-i şer-'ı nebevî
Şāyi-'ı emr-i Ĥudā şābi-'ı naşî Ķur'ān
- 5 Ĥüsrev-i Cem-'āzamet dāver-i Ğāķan-saşvet
Belki eñ kem ķulı Cem 'abd-i ġaķiri hāķān
- 6 Ğazret-i Sulşān-ı Ağmed bin Muğammed bin Murad
Yüz sürer pāy-i semendine mülük-i devrān
- 7 [22-a]Bādehū ey žill-ı Yezdān Ğazret-i şāh-ı cihān
Sümm-i espün tozına göz sürmeden budurur recā
- 8 Yoķ vüçüdum hem degil ġaddüm velî küstah-vār
Ğālūmi 'arza icāzet isterin bu hāķ-pā
- 9 Sînn-i ömrümdür şemānın şāc şaķal aķ u siyah
Sîne Yāsin-Ĥān göñül bir şıfl-ı ġāfil pür-hevā
- 10 Oķumaķ yazmaķla geķti bunca 'ömrü niķe sāl
Ğayri kār ü kesb ü manşıb bilmezin bilür Ĥudā

- 11 Şimdi pîr oldum kuvāya zaʿf geldi cümleten
Gitdi elden kudret ü çeşmümdeki nûr-ı ziyā
- 12 Çul geyer kum yer kayırmazdum bu afkâr kendümi
Olmasa kayd-ı ʿayāl ü ehl-i başumda belā
- 13 Künc-i ʿuzletde tekāʿud eylesem bi-kayd olup
Kārum ancak olsa zîkr-i Çak çenābuña duʿā
- 14 Pādişāh u baġr u ber raġm idüp eyleyse nażar
Sözlerüm dürr ü güher şuraġum ola kimyā
- 15 Çakķā kurbı devleti ömri mezîd ola mezîd
Ger ġazarda ger seferde ʿavn-ı Çak hem-rāh aña

MEDĠ-İ SULŞĀN AĠMED HĀN

Mefʿūlü/ Mefāʿilün/ Mefʿūlü/ Feʿūlün

- 1 Ced be ced ʿālî-neseb zıll-ı İlāh
Ġazret-i Sulşān Aġmed Hān-ı Rūm
- 2 ʿĀdet-i pîrān duʿā ile niyāz
Luşf u iġsān pādişahlarda rüsum

KAŞİDE-İ ĠIFZİ

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Ġazret-i Hān Aġmed ol hākān-ı āzam kāmurān
Yapdı bir kaşr-ı şafā-baġş ol şeh-i ʿālî-mekān

[22-b]

- 2 Zib ü zînetle şu deñlü anı tezyîn eyledi
Dîdeler şaķat getürmez bakmaġa aña bir ān

- 3 Bir mu'azzam k ubbed r ol  a r-ı  ali kim dil 
K nbedi  ar -ı felekden  a  budur virdi ni  n
- 4 Anı   inde a an ol selseb l-i dilg   
 b-ı kev erd r kim olmu dur behi t  re rev n
- 5  ki c nibde olan ol iki l le k yiya
Her biri bir ejdeh dur kim durur a mı  de  n
- 6   srev  ol  b  kim e r f  ta tı  k lmı 
Ejdeh dur v rise ol k n  bekler b -kem l
- 7  o  yara dı anı   inde olan mescid  eh 
Bir mu'abbed k  ed r kim g rmedi mi lin cih n
- 8   yle p r-n r itdi ol ka r  ini  a    bu kim
Beyt-i ma'mur oldu n zil anda  ankim n -geh n
- 10 C n u dilden k lma    n  a   a pes n z u niy z
C n gibi ol ka r  inde eyledi  anı nih n
- 11  avf iderse ta m dur ol ka r  d im mihr   m h
 anda vardur   a be zer bir ziya-ba    asit n
- 12 Ni e va f idem anı  ev  fını kim   kini
 e mine s rme  ekerdi bulsa ger  ur-ı cin n
- 13 S yledi itm mına t ri   eha H f i kulu 
Didi   a  a r-ı ra n  b -bedel  ali-mek n

(Sene 1021)

- 14 Vaḳtidür kim el açup idem duʿā-yı devletiñ
Çün seniñ devriñde buldı bu cihān emn ü emān
- 15 Tığ-ı ğaybiyle kesilsün başları aʿdālaruñ
Ġāfižuñ olsun şehā her dem Ĥudā-yı müsteʿān
- 16 Devletiñ pāyende ʿömrün Hüsrevā olsun mezid
Nitekim bākì dura dāʿim bu kaşr-ı āsumān

[23-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLĀM MEĠEMMED EFENDİ

Mefʿūlü/ Fāʿilātü/ Mefāʿilü/ Fāʿilün

- 1 Yād eyleyüp şikâr ile sulşān-ı çāre-sāz
Bu bende kemînesini itdi ser-firāz
- 2 Şehnāz-ı luşfa evc-i ʿaşādan nevā idüp
Ola hevā-yı mekremete şāh-bāz nāz
- 3 Sen murğ-ı dil alursun o şayd-ı şuyūr ider
Luşfuñla niçe eyleye pervāz şāh-bāz
- 4 Taht-ı saʿādet üzre mekîn ol şafā ile
Bābuñ hemîşe bāz ola ʿömrüñ olup dırāz
- 5 Şām u seġer duʿāñı *Meġemmed* edā idüp
Dergāh-ı Ġaḳḳa cān ü gönülden ider niyaz

KAŞİDE-İ ʿABDİ EFENDİ

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Çazret-i Sulşān Ağmed Ĥān-ı ʿālî-menzilet
Yapdı bir kaşr-ı müferriğ irmesün aña ĥalel
- 2 Şöyle bir kaç virdi kim bu kaçra üstād-ı zamān
İremez şāk-ı bülendine meger şül-i emel
- 3 Çalka-i der mäh-ı nev saķfına encüm kevkebe
Āsitānı ĥākine yüz sürse ĥurşide mağal
- 4 Ser-firāz oldı felekden anda her bir nağl-i ter
Reşk-i kaçdi serv-i dil-cū virdi şübaya kesel
- 5 Himmet-i tab-ı bülendi şehden oldı ol maķām
Zib ü zinetde misāli cennet olmuş mā-ğāşal
- 6 Budur kim görmemişdür ĥalk-ı ʿālem böyle cāy
Vazʿ idelden ʿālemün bünyādın üstād-ı ezel
- 7 Luşf idermiş vālidüm Bāķiye ey şāh-ı cihān
Çazret-i Sulşān Süleyman Ĥāna virdükde ģazel
- 8 Ben kuluñ pā-māl-i cevri sebķ-i aķrān olmasun
Pāyeme bir pāye luşf olsa virürdü devlet el
- 9 Nitekim bünyād-ı ʿālem eyleye hergiz karar
Devletüñ pāyende kılsun Çazret-i ²⁰
- 10 [23-b] ʿAbdî-i dāʿî didi târihini tağsîn idüp
Cāy-ı bî-mānend ü kaşrı bî-ķuşûrı bî-bedel

²⁰ Metin boş bırakılmış, eksik yazılmıştır.

KAŞİDE-İ DÂİ BERÂY-I CİSR-İ ŞULŞÂN AĞMED HÂN

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Pâdişâhım cisriñ oldı ʿāleme cāy-ı mürūr
Dâ'imâ hayrâta mâil eyleye Çayy u Ğafur
- 2 Beñzer ol cizr-i ʿazîme kim bu dünyâ fi'l-meşel
Bir qurılmış köbridür kim her gelen eyler ʿubūr
- 3 Eylediñ bu cisri'llâhı Çak bu kim âli-bina
Râst kılsun kâmetüñ dünyâda Allâhü'l-ğurur
- 4 Yapduğında Hân Ağmed *Dâi* tārîhin didi
Cümle ʿālem eyleye pā-cizr-i sulşāndan ʿubur
(Sene 1023)

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün

- 1 Cihānda görme ğam ey şāh-ı ʿālem
Muraduñca döne bu çarh-ı āzam
- 2 Sürür üzre mürür itsün zamānıñ
Mübārek hāşıra hiç gelmesün ğam
- 3 Esüp bād-ı şabā bāğ-ı ümide
Açılsun ğonca-i kalbiñ dem-ā-dem

- 4 N'ola düşdiyse bir verd-i muşarrā
Ola nahl-i vücūduñ sebz ü ħurrem
- 5 Çü sensin şāye-i luşf-ı İlāhî
Cihāndan žıll-ı ʿadliñ olmasun kem
- 6 Serir-i salşanat üzre vücūduñ
Ola dāʿim medār-ı nažm-ı ʿālem
- 7 Ĥudā olsun muʿin ü dest-girüñ
Nigāh-bānıñ Ğabîb-i Rabb-i Ekrem
- 8 O sulşānıñ ola rûğı meded-kār
ʿAleyhiʿllāhü šalli sümme sellem
- [24-a]
- 9 ʿAzîzüñ dāʿimā budur duʿāsı
Binā-yı ʿizz u devlet ola muğkem

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

- 1 Eyledi bendesine yine şehenşāh-ı cihān
Ĥırқа-i šāhire-i fāhire suyn iğsān
- 2 Āb-ı Kevser vire Ğağ aña bedel ol şāha
Şol zamān kim ola mağşerde ĥalāyık-ı ʿaşşān
- 3 Ağzı şuyın aqıdur nehr-i Fırāt ü Niliñ
Beñzemez kaşresine çeşme-i āb-ı ğayvān

- 4 Şişesi çarh-ı müdevver gibi âyine-misâl
Reşğasında dökilür âb-ı zülâl-i nîsân
- 5 Şâgib-i hırkadan irsün şeh-i devrâna meded
Eylesün reşğa-i luşfı anı dâ'im reyyân
- 6 Nûş idüp âb-ı ğayât ol şeh-i ferhunde-şîfât
Yüz yigirmi yıl ola pâdişâh-ı devîr-i zamân
- 7 Devlet ü câh ile var kıanda varırsañ
Âb-ı bârân-ı ni'am dergâhına ola revân
- 8 Şulâdı râhını bârân ile ferrâş-ı şabâ
N'ola şahrâyı şafâ ile iderseñ seyrân
- 9 Şûl-i iqbâliñ için şîdķ ile eyler da'avât
Yüz urup derki Mevlâya *Meğemmed* her ân

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Şabâhuñ ħayr ola hoş geldüñ ey Sulşân-ı derya-dil
Ne yaña 'azm iderseñ devlet ü iqbâl ola vâşıl
- 2 Dıraht-ı baht ü iqbâliñ hemîşe mîve-dâr olsun
Ola eşcâr-ı âmâlünde esmârı münâ ğâşıl
- 3 Açılsun dâ'imâ ezhâr-ı cûduñ nev-bahar olsun
Şabâ anlârdan olsun şîb-i 'adli 'âleme nâķıl

[24-b]

- 4 Hemîşe hurrem u ser-sebz olup bustân-ı iclâlûñ
O bostâna ola enhâr-ı elşâf-ı Hûdâ sâ'il
- 5 Umarız dergâh-i Çakdan ki yaşuñ ızz ü devletle
Serir-i salşanatda yüz yigirmi sâl ola kâmil
- 6 Livâsı sâyesinde ğazretûñ mağşûr ide Mevlâ
Livâ-yı şer'ini Sulşân Ağmed oldı çün ğâmil
- 7 Esüp dâ'im şemâl-i luşf-ı Çak meşmûl-i elşâfı ol
Meğemmed bendeñe âsâr-ı luşfuñ çün olur şâmil

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

- 1 Hûdâ mübârek ide pâdişâhuma şaferi
Geçüp sa'âdet ile olmaya anıñ zararı
- 2 Nesim-i ızz ü sa'âdet mehebb-i devletden
Ese beşâret ile bârigâhıña seğeri
- 3 Şemim-i luşf ile hoş-bû olup nesim-i şabâ
Ne dem eserse ire kûyıña şehâ eşeri
- 4 Cemâl-i dâver-i devrânı görmege dil ever
Aceb mi bekleseler bendeler bu reh-güzârı

- 5 İdüp du'ânı *Meğemmed* şafâ-yı kalb ile der
 Ĥudâ mübârek ide pâdişâhuma şaferi

KAŞİDE-İ NÂDİRİ EFENDİ

Mefâ'ilün/ Fe'ilâtün/ Mefâ'ilün/ Fe'ilün

- 1 Bi-ğamdi'llâh meded kıldı baña iğsânı yezdânuñ
 Ki yüz sürdüm kefi pâyine Sulşân-ı cihân-bânıñ
- 2 Açıldı çeşm-i cân bî-nûr iken beyti'l-ğazen içre
 Meger Ya'kub-i ser-gerdânyam ol mâh-ı Ken'ânun
- 3 Neden lâzım dil-i nâlânı kûyinden cüdâ kılmak
 Münâsib mi ayırmak bûlbûl-i zârın gülsitânuñ
- 4 'Aceb mi şimdi gönlüm Ĥidmetinde olsa pervâne
 Ki çekdi žulmet-i hicrânın ol şem-i fûrûzânuñ
- 5 Muğâşşal *Nâdirî* bir kâlib-i bî-cân iken şimdi
 [25-a] Mesîğ-âsâ dem-i cân-bahşı iğyâ eyledi anuñ
- 6 Eger ol pâdişâha ism ü resmin bilmek isterseñ
 Şu serverdür ki olmuş kâr-sâzı dîn ü dünyânuñ
- 7 O şehenşâh ki oldur žıll-ı pâkî Ğazret-i Ğakkuñ
 O şehenşâh ki oldur iftiĥâr-ı Āl-i 'Osmânuñ
- 8 Hüdâvendi 'adâlet-pişe Sulşân Ağmed Ğâzî
 Ki na'l-i sümme-i esbî tâcidur şahân-ı devrânuñ

- 9 Ĥudā mihr-i cemālin nūr-baĥş-ı kâināt itsün
Cihānı rüşen itdükçe cemāli mihr-i raĥşānun
- 10 Zemini pāy-i taĥtı itsün āsūde tezelzülden
Livā-i fetġi olsun miġveri gerdün-ı gerdānuñ

KAŞİDE-İ DÂ'İYÂ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED

Fā'ilâtün/ Fā'ilâtün/ Fā'ilün

- 1 Merġaba ey 'ıyd-ı ferĥunde-liĥa'
Maĥdemüñden cān u dil buldı şafā'
- 2 Gördiler çünkim mübārek yüzüñi
Şalınursa dost dost ile sezā
- 3 'Ālemi devr itseler şolab-veş
Yār ile kimse dimez çün ü çerā
- 4 İntizār ile cihān olmışdı zār
Kim ne vaĥt el vire būs-ı dil-rubā
- 5 Dest-i būsı yāre olmasañ sebeb
Bu ĥadar 'ızzet olur mıydı saña
- 6 Beñzediñ şol yār-i hercāyiye lik
Ĥalkı şonatmak aña 'ādet ola
- 7 Didiler çün 'ıyd-ı ezġā nāmuña
İtseler cānlar saña ĥurbān n'ola

8 Oldı ҡurbān ün Hālilüñ sünneti
Vācib oldı sünneti itmek edā

9 ʿİyd odur kim göreler yāruñ yüzin
Rūğ-ı mecrūğa irişe tā şifā

[25-b]

10 Kāʿbe-i kūyında terk-i cān iden
Merve ğaḳḳıʿ ün bulur her dem şafā

11 azret-i Sulṣān Aġmed kim anuñ
Āsitānına iderler cān fedā

12 Dīn-i Aġmed şıdḳ-ı Bū Bekr andadur
Hem daḥı ʿadl-i ʿÖmer ʿOsmān-ġayā

13 Cūd ile oldı ʿālī-ṣān-ı ʿAlī
Bū anife mezheb ü Yūsuf-liḳāʿ

14 Ayuñ on dördi gibi itdi žuhūr
Oldı ondördünci şāh-ı pür-ziya

15 Bendesi olmağa ʿālem cān virür
ʿĀleme sulṣān olur ol kūyiyā

16 Gice gündüz olur aña adr ü ʿİyd
Cān u dil ol derde bulur hem devā

17 Hıdmet-i ġilmānı oldı ün naşib
Saña yetmez mi bu devlet *Dāʿiyā*

- 18 Rûz u şeb hem niʿmetidür yidügün
Eyle pes bu niʿmete ğamd ü şenā
- 19 Yüze gelürsen de yok şey-i ğaķır
Yüz yire ķo eyle ol şāha duʿā
- 20 Gerçi kim dünyāda eşyā çokdurur
Cümleden evlā duʿādur serverā
- 21 Oldı zîrā kim duʿā redd-i ķazā
Pes duʿā aslı ʿibādetdür şehā
- 22 Ğaķ murādātın vire şāhıñ tamām
Niçe ʿıyda irgüre zātın Ğudā
- 23 Hem mübārek ide ʿıyd-ı eşrefi
Eyleye dāʿim Ğudā yüz biñ ʿaşā

KAŞİDE-İ AFVİ

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

[26-a]

- 1 Burc-ı rifʿatden şulūʿ itdi meh-i envar-ı ʿıyd
ʿĀleme ʿarz eyledi luşf eyleyüp didār-ı ʿıyd
- 2 Kıldı āfāķı muʿaşşar nesme-i ʿanber-şemim
İtdi enfās-ı şabāyı ʿāleme isār ʿıyd
- 3 Vaķtidür bāzār-ı dehr içre açarsa kār-gāh
Micmer-i luşf ile oldı gūyiyā ʿaşşār ʿıyd

- 4 Gūş kıldum bir seġer hātif dilā kıldı nidā
Kim diler dergāh-ı şāha sürmege ruġsār ʿıyd
- 5 Kāʿbe-i maḵşūddur dergāhı ol şāhuñ meger
Aña yüz sürmek içün geldi yine tekrār ʿıyd
- 6 Żıll-ı Yezdān Ğazret-i Sulşān Ağmed Ĥān kim
Āsitān-ı devletine yüz sürer her bārı ʿıyd
- 7 Şāh-bāz-ı evc-i devlet āfitāb-ı burc-ı luşf
Pertev-i nūrından alur dāʿima envār ʿıyd
- 8 Ellerin açmış duʿāya her şecer ġüccāc-vār
Cān u dilden eyledi āminine ġüftār ʿıyd
- 9 Virmek içün devleti şemʿine ol şāhuñ ziyā
Mıhr ü māh ile nücūmı eyledi bîdār ʿıyd
- 10 Salşanat taḥtında her dem şād-kām olsun diyü
Eyledi ḵurbān cānın ol şehe nā-çār ʿıyd
- 11 Bulmasa nām-ı şerif ile eger bir dem şeref
Şutmaz idi şādlıktan ʿālemi hem-vār ʿıyd
- 12 ʿıyd-ġāhı şevketini ʿAfvîyā vaşf eylediñ
Aç elüñ şimdi duʿāya eylesün işʿār ʿıyd
- 13 Kevkeb-i baḥtın Ĥudāyā eyle luşfuñla münir
Devleti eyyāmına arz eylesün dîdār ʿıyd

KAŞİDE-İ ĞAFİŻ AĞMED PAŞA

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Pādişāhum źātuña lāyıkdur ancak taht u tāt
Dergāh-i a'laña şehir arz iderler iğtiyāt
Gördi kim sāyeñden özge cāy rağat kalmadı
İlçisin şalup 'Acem şahı bulupdur ibtihāt

[26-b] Āsitānuñda kuluñdur Ĥüsrevā Ĥān-ı Kırım
Pādişāhān-ı cihān gönderse saña n'ola bāt
'Aşker-i bî-ğaddüñe hergiz muķābil olıma
Şāha dimişler gibi serdār öñinden şurma kaç
Çağ budur ĥavf u ĥaşardan 'ālem içre kurtılur
Ĝüsn-i ĥulkuñla şahā her kim iderse imtizāt
Gördi yokdur derdi bî-dermānına hergiz 'ilāt
Virdi Sulşān Ağmede şah-ı 'Acem āhîr ĥarāt

- 2 Mihr-i 'adlünle cihān pür-nürdür
Ĥāk-i pāyüñ çeşmine her kimki çekmez kördür
Ĝayri şehir pāyesinde sen Süleymān ĝaşmetün
Ĥidmetinde her birisi dāne-keş bir mürdur
Milk-i Āzerbaycānın niçe kez itdün ĥarāb
'Ār itmezmi 'aceb bilseñ n'icün mağrurdur
Elde şamşāmı uzundur Āl-i Osmānuñ bilür
Çaddini bilmez degüldür neylesün mecburdur
Kapuña irsal idelden bu ĥarāt-ı bācını
Cāmeye şığmaz vücūdı ol kadar mesrurdur
Gördi yokdur derdi bî-dermānına hergiz 'ilāt
Virdi Sulşān Ağmede şah-ı 'acem āhîr ĥarāt

- 3 Ĥavf-ı ŧimŧirũnle ŧāhuñ bağrı baŧı yāredũr
 İki gũn bir yirde oturmaz ŧaceb āvāredũr
 Nādim olup itdũđi birķaķ gũn ol serkeŧlige
 Cāmesi dũgũnmeden egninde pāre pāredũr
 Nār-ı ķahruñdan erir Rũyinten olsa ŧāķıbet
 ŧutalum peklikden anıñ ķalbi seng-i ĥāredũr

[27-a] Bir zamān ile alur ġaddār olandan intiķām
 Pādiŧāhuñ tiġ-ı ser-tizi ŧaceb ġaddāredũr
 Zāĥmınuñ ġördi cihān iķre ŧılācın bulmadı
 Sā'il olmuŧdur ķapuñda ŧimdi bir bi-ķāredũr
 ġördi yoķdur derdi bi-dermānına herġiz ŧılāc
 Virđi Sulŧān Aġmede ŧāh-ı ŧacem āĥir harāc

- 4 ŧĀlem iķre kendũye bi-cāy-ı rāhat ķalmadı
 Ĥehresi ġamdan bozuldı ġitdi ġālet ķalmadı
 Yanına ķalur ŧanurđı itdũđi ĥıffetleri
 Her ne deñlü vār ise itdi ŧeķāvet ķalmadı
 Ĥoŧ tedārik eyledi ŧulġ u ŧalāġa ŧutdı yũz
 Milki iķre ġördi kim ĥiķ istirāġat ķalmadı
 ġör muĥālif olmaġın ber-ġeŧte oldı devleti
 Dost dũŧmen yũzine baķmaġa ŧũret ķalmadı
 Ĥaķdı serdāruñ öñinden oldı rũsvā-yı cihān
 Kevkebinde ġāŧılı ġitdi saħādet ķalmadı
 ġördi yoķdur derdi bi-dermānına herġiz ŧılāc
 Virđi Sulŧān Aġmede ŧāh-ı ŧacem āĥir harāc

- 5 Vehme düşmüşdür teğāfūl itdügünden bir zamān
 Teng olur başına bildi tācı gibi bu cihān
 Bî- ʿaded ʿaşkerle serdāruñ görüp Tebrizde
 Kaçdı etti kendüyi kömür deresinden nihān
 Zaḥm-ı ḥorde bir şikāruñdur şikāristanda ol
 ʿĀqibet biñ ḥavf ile virür senüñ yoluñda cān
 Kendüñi şimdi mülāzım kullarıñdan ʿad ider
 Bir kuluñ olmak diler Ḥān-ı Kırım gibi hemān
 Çāfız aña rağm iderse şāh-ı ʿālem vaqtidür
 Gice gündüz vird-i zikrin dilde itmiş el-emān
Gördi yokdur derdi bî-dermānına hergiz ʿilāc
Viridi Sulṣān Ağmede şāh-ı ʿacem āḥir harāc

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED ḤĀN

Müfteʿilün /Fāʿilün/ Müfteʿilün/ Fāʿilün

- 1 Dāver-i gerdün maḳar pādişāh-ı bağr ü ber
 Mihr-i münir-i cihān žıllı žalil-i Ḥudāyı
 2 Ol kim olurdı şebih ḳaṣr-ı zer endūdına
 Künbed-i çārum eger olsa idi ʿarş sāy
 3 İtmek için rūz u şeb anda ḥavāş ile seyr
 Ḥāsköyüñ bağçesin eyledi ḥalvet-sarāy
 4 ʿĀlemi devr ideli çeşm-i felek görmemiş
 Böyle müferriğ mağal böyle şafā-baḥş cāy
 5 Ḥābda ger fiʿl-meşel görse idi revnağın
 Bir daḥı bāğ-ı irem olmaz idi ḥod-nümā
 6 Resm-i bināası ğarib manžarası dil-ferib
 Āb u hevāsı laşif meddi başar dil-güşā

- 7 Niçe sühan âferin şalib-i târih iken
Söyledi bir ehl-i tabʿ қа̇sr-ı saʿâdet-fezâ
(Sene 1023)

ҚАШІДЕ-І NÂDİRİ EFENDİ

Mefâʿilün/ Feʿilâtün/ Mefâʿilün/ Feʿilün

- 1 Zihî şikâr-ı hümâyûn Hüsrev-i İslâm
Ki gûş idüp anı görende reşk ider Behrâm
2 Zemîni eyledi lerzende yüzi şir-efgen
Sipihri eyledi sergeşte bâzî hun-âşâm
3 O şâha virdi Hüdâ şevket-i Süleymânı
ʿAceb mi itse vügüş u şuyûr-ı emrine râm
4 Ne rûz-ı ğaşr idi kim cemʿ olup benî âdem
İġâta itdi vügüşî hılâf-ı rûz-ı kıyâm
5 Şaçıldı dâne-i erzen gibi şerâr-ı tüfenk
Şuyura dâire-i ʿaşker oldı ğalқа-i dâm
6 Segirdi yiryüzinüñ çeşmi ditredi müjesi
Çü tır-i hurda ğazâl oldı muzşarib endâm
7 [27-b] Şalındı ğulgule-i şabl-bâz ile şâh-bâz
Ūrûz-ı saʿd aña olmışdı var ise bayrâm
8 ʿAceb mi kebk-i deriye açılса қutlu қapu
Ki düşdi bâzı şehüñ pâyine idince hırâm
9 Perî-şîfât per ü bâl açdı merd-i terkeş-bend
ʿAceb peridür o kim kârı kürki itdi tamâm
10 Atıldı geldi velî oldı cismi şad pâre
Ġubâr-ı ʿaskeri çünkim pelenk şandı ğumâm
11 Kelâmı laқlaқадur deyü bâz diñlemedi
Ne deñlü aña yolındısa laқlâқ-ı nâ-kâm

- 12 Külüngü yaqdı havāda külin şavurdı göge
Tüfenkden meh-i nev gibi çarḥa çıqdı zırām
- 13 Su üzre baş ki şurāhî-veş oldu gerden-keş
Qoyıldı aña çakır itdi pür-mey-i gülfām
- 14 Meger aña elif-i rumġi itdiler idḥāl
Qıyāma geldügi dem ḥırsuñ oldu qāmet-i lām
- 15 Öñince qaçdı müdārāt içün següñ ḥarguş
Uzun qulaqdan işitmişdi neydüğini tamām
- 16 Bırakdı.....²¹ içün şanki kürkini rübāh
Şu dem ki postını yüzdi yüzi ḥun-āşām
- 17 O qutb-ı ʿāleme cān atdı geldi āhular
Muġaşşalı bu ki yoqdur kerāmetinde kelām
- 18 Zihî şehenşeh-i ʿādil ḥıdiv-i deryā-dil
Çayāt-baḥş-ı efāzıl şeh-i sitāre gulām
- 19 Cenāb-ı dāver-i devr-i zamāne Ağmed Ḥān
Ki nūr-ı şalʿatıdur āfitāb-ı hüsn-i niżām

[28-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Şalup luşf-ı eli evc-i semā-yı himmete şāhin
Bize ol dāver-i dîn yine iġsān itdi bıldırcın
- 2 Hü mā-yı himmeti pervāz idüp evc-i ʿināyetde
Ola luşf u kerem ol şāh-bāz-ı devlete āyin

²¹ Kelime üzerinde mürekkep olduğu için okunamamıştır.

- 3 Nesim irgürsin ešrāfa şemim-i müşk-i elšāfın
O bûy-ı ʿanberinden ğisse alsun Çin ile Maçın
- 4 Hemişe taht-ı baht üstinde şirin-kām olup ol şeh
Mezāk-ı cānı itsün şeker-i iğsān ile şirîn
- 5 Şoğa burc-ı saʿadetden İlāhî kevkeb-i bahtı
Görine tā felekde mihr ü māh vü ahter ü pervîn
- 6 Emîn olup zemîn-i devrinde ʿālem pür-emān olsun
Serir-i salşanat üstinde bulsun dāʿimā temkîn
- 7 Duʿā-yı devletin eyler *Meğemmed* cān ile dilden
Qabul-i Çak içün aña disün rûġuʿl-emin āmin

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEÇEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün

- 1 Cihān bağında tā kim açılāgöl
Gül-i hāndān gibi dā'im açıl gül
- 2 Olup hurrem gülistān-ı vücūduñ
Derūn-ı düşmenān yānup ola kül
- 3 İdüp gūyende lik vaşfuñla dā'im
Öte gül-zār-ı ikbālūñde bülbul
- 4 Gülp rūy-i ümîdüñ gülşen içre
Sen ol ey şāh-ı ʿālem şād u şengül

- 5 *Meğemmed* dā'im eyler bu du'āyı
 Ki bahtuñ gülşeninde açıla gül

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Fe'ülün

[29-a]

- 1 Olup şems-i sa'adet āşikāre
 Şafā geldi diyār-ı Üskidāre
 2 Hemîşe şāye-i izzet-medāruñ
 Şeref baḥş ide dār u diyāre
 3 Sa'adeddür şehā ḳurb-ı civārıñ
 Bi-ğamdi'llāh ki irdüñ ol civāre
 4 Hemîşe sāyeñ olsun üstümüzde
 İrişsün ḥalk o žıll-ı pāyidāre
 5 Yetişsün yüz yigirmi sāle ömrün
 Şeref-baḥş ol serir-i i'tibāre
 6 Zamānıñda olup 'ālî-ğazālar
 Cezālar vir 'adū-yı ḥākisāre
 7 Umarız fetğ u nuşret saña Çakdan
 Yüz urub bārigāh-ı Kirdigāre

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 Düşen ğonca o nahl-i gül-bün-i luşfa fedā olsun
 Cihān bāğında bāḳi ol gül-i bağ şafā olsun

- 2 Vücūdın azret-i a ıfż idüp ol dāver-i devriñ
Serir-i salşanatda dā'imā žıll-ı Ĥudā olsun
- 3 Görünsün şafa-i mir'āt-ı albinde şafā resmi
Cilā-baĥşā olup āyine-i 'ālem-nümā olsun
- 4 Ĥudā eksikligin göstermesün ol şāh-ı devrānuñ
Bekā bulup cihānda devleti bî-müntehā olsun
- 5 Şafā vü Merve aķı'çün o şāhenşeh-i derya-dil
Hemişe hādimi beyt-i arām-ı pür-şafā olsun
- 6 abibu'llāh olup her kār ĥayrında meded-kārı
Mu'ın-i dînî rûğ-ı çār-ı yāri bā-şafā olsun
- [29-b]
- 7 Du'ā-yı devletin eyler *Meğemmed* şıdķ ile dā'im
abül-i bārigāh-i Ĥāl-ı 'arz u semā olsun

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ

Mefā'ilün/Mefā'ilün/Fe'ülün

- 1 Cihānuñ rûğısın ey şāh-ı 'ālem
Dil-i pākizeñe hiç gelmesün am
- 2 N'ola bir berg-i gül düşdise ĥāke
Gülistān-ı vücūduñ ola ĥurrem
- 3 Saçılsun reşa-i luşf-ı İlāhî
Açılsun gonce-i luşfuñ dem-ā-dem

- 4 Nihāl-i bahtı dā'im ola sābit
O nahliñ berg ü bārı olmasun kem
- 5 Gice gündüz şafā vu 'ışret olsun
Enis-i bezmi hās u yāri hem dem
- 6 Kelid-i fetğ u nuşret ola şāhum
Yed-i te'yidiñe dā'im müsellem
- 7 Mu'ammer eyle yā Rāb pādişāhı
Bi-ğakķı Ka'be vü rükn-i mu'azzam
- 8 Azizüñ böyledir dā'im du'āsı
Bina-yı kaşr-ı devlet ola muğkem

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEÇEMMED EFENDİ

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Dāver-i devrān beni iğsān ile yād eyledi
Umaram şād ola dā'im kalbümi şād eyledi
- 2 Āşikār itdi şikār iğsān idüp elşafını
Luşfı şāh-bāzın göñül murğına şayyād eyledi
- 3 Hāne-i dil-hār hār-ı güzñ ile vürān iken
Himmeti mi'mār-ı luşfı yaptı ābād eyledi
- 4 Eyleyüp bu dā'i-i hāşa 'ināyetle nażar
İltifāşı bendesin mağsūd-ı ğussād eyledi

[30-a]

- 5 Servi āzād ola gül-zār-ı cihāna ķāmeti
Bendesin bend-i elemnden ķünkü āzād eyledi
- 6 Dā'imā olsun serir-ārāyı taht-ı salşanat
Kim esāsı hāne-i iġsānı bünyād eyledi
- 7 Dād-hāhe dā'ima ol pādişāh olsun penāh
Kim murādın 'adl ü iġsān maķşādın dād eyledi
- 8 Rūġ-ı pāki fāhr-i ālemden meded irsün aña
Ķün mu'in olup bu dīne şer'i imdad eyledi
- 9 Ķazret-i Ķaķdan olup ol dāvere ömr-i medid
Bu *Meġemmed* yüz sürüp dergāha feryād eyledi

ĶAŞİDE-İ ABDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 Vücūd-ı pāki sulşānı dem-ā-dem ber-ķarar olsun
Şeh-i Ağmed Sikender-fer cihāna şehir-i yār olsun
- 2 Zemīnle zamān ķāim olunca iş bu 'ālemde
Serir-i salşanatda hemişe kām-kār olsun
- 3 Cenāb-ı kibriyānuñ hem olup manżurı Hān Ağmed
Süleymān-ı zamān olup cihānda pāyidār olsun

- 4 İrübēn ʿavn-ı Rabbānī dilerem şāh-ı devrāna
Cihānuñ şehleri anıñ öñinde ĥākisār olsun
- 5 Kılup fetğ u žafer deştin ʿālemleri şehüñ gül-gün
Açılup milket-i ʿOsmān dem-ā-dem nev-bahār olsun
- 6 Ğabāb-āsā döne başı ʿadūnuñ seyl ĥūn içre
Dem-ā-dem seyf-i tizinden vilāyet müşkibār olsun
- 7 Bed-endişān esir olup dem-ā-dem bağr ile berde
Huzur-ı şehriyāride eli bağılu fikār olsun
- 8 Kāra seyfi cihān-ğiri ʿadū-yı bed fiʿālī hem
Rezm ide çeşm-i aʿdānuñ dilerem pür-şerār olsun
- 9 Ser-ā-ser rub-ı meskūnı getirüp fetğ u teshîre
[30-b] ʿAdūnun illerin tārāc şehe her dem şikār olsun
- 10 Cenāh-ı ʿadl ü iğsānı şalup ĥoş rubiʿ meskūne
Şehuñ žıll-ı žalilinde kamu ĥalk saye-dār olsun
- 11 Suvār olup şeh-i ʿālem saʿādet rahşına dāʿim
Hidāyet kisvetin dāʿim dilerem cāme-dār olsun
- 12 Niçe ʿıyd u ferağ-bahşa ire sığğatle Ĥān Ağmed
Şebi qādr u demi saʿd u yaşı anuñ hezār olsun
- 13 Ĥulūs ile duʿā ider bu ʿAbdī kemterin şāfi
Şehenşāh-ı cihān Ağmed ʿadilden lāne-dār olsun

KAŞİDE BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fe'īlātün/ Fe'īlātün/ Fe'īlātün/ Fe'īlün

- 1 Sidre-i salşanat ü kıble-i eşrāf ü kirām
Merkezi ma'dilet ü Kā'be-i ġarrā-i celāl
- 2 Bezmine gelse hacıl ola gide şāh-ı kubād
Rezmine gelse müşāf idemeye Rüstem-i zāl
- 3 Şīb-i ahlāk-ı hevāsıyla cihān oldu cinān
Cāri ağkāmı şuyı nite ki cennetde zülāl
- 4 Şāye-i adlün ile halk-ı cihān āsude
Māye-i bezlün ile ehl-i zamāne hoş-ġāl
- 5 Şalalı 'adlün eli mirvaġa-i imkânı
Hān-ı emn üzre te'addi mekesi açmadı bāl
- 6 Şit-i 'adlünle şeref bulalı şaġrā-yı cihān
Hem-dem olup şālınur şir ü jiyān ile ġazāl
- 7 Kānı bir sencileyin salşanat atına süvār
Şeh-i ferhunde cemāl ü melik ü ferruġ u fāl
- 8 Gelmedi gelmiyeser döneli dolāb-ı felek
Salşanat bāġına kaddün gibi bir tāze nihāl
- 9 Gevher-i derc-i siyādet melik ü milk-i kerem
Ahter-i burc-ı sa'ādet şeh-i ferhunde-hısāl
- 10 [31-a] Cān-ı maksūd u cihān Ģazret-i Sulşān Ağmed
Zātını eşref-i halk itdi Hudā-yı müte'āl

NA'T-I ŞERİF

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 Eger görmezsem ey maġbüb-ı Ģaġ ruhsār-ı gül-ġunuñ
Dükenmez mācerāsı ġaşr olinca çeşm-i pür-hūnuñ

- 2 Firākuñla alursam vādi-i ayretde ser-gerdān
İki gözden nümü-dārı aar Seyūn ve Ceyūnuñ
- 3 Görüp her servi adiñ yādına an alasun dide
Eger görmek naib olmazsa nahl-i addi mevzūnuñ
- 4 Olur lülü-yi lālā gibi her bir atresi eşkūñ
Temāā eylemezsem ıdını ol dürr-i meknūnuñ
- 5 Bulunmaz bir mekes perince rāat ıll-ı maşerde
Hümā-ve sāye almazsa eger zülf-i hümāyūnuñ
- 6 Eger kim āfitāb-ı rūyuñ olmazsa ziyā-baā
iyā virmez baa mihr-i müniri ar-ı gerdūnuñ
- 7 Hilāl-i ebrūvānıñ urresin görmezse em-i cān
Mehemmed bu muarrer ıydı olmaz alb-i mazūnuñ

DİGER NAT-I ERİF

Mefālün/ Mefālün/ Mefālün/ Mefālün

- 1 Hümā-yı evc-i rifātdür ser-i zülf-i hümāyūnuñ
Peri āh-bāz-ı himmetdür iki isū-yı eb-ūnuñ
- 2 Binān-ı *ve-alem* ²²bārmālaruñ resmin beyān eyler
auñ sırrın müfessir ibtidāsi *sūre-i Nūnuñ*

²² Nūn; Kalem ve onunla yazılanlara and olsun ki” Kur’an-ı Kerim, 68/1

- 3 Dişüñ şol lülü-yi lālā-yı ʿummān maʿārifdür
Ki qādr ü kıymeti yok aña nisbet dürr-i meknūnuñ
- 4 Dehānuñ noқта-i mevhūmı ğalli mübhemāt eyler
Zebānuñ fetğ ider gencinesin her sırr-ı mağzūnuñ
- 5 İder bülbülleri dem-beste murğān-ı ser-i kūyuñ
Kızardur gülleri gülşende reng-i rüy-ı gül-gūnuñ
- [31-b]
- 6 Qomadı ʿarşda şübāya rağbet ferşde serve
Gülistān-ı risālet nāhli olan qadd-i mevzūnuñ
- 7 Şeb-i esrāda pāy-endāzı dirsен şāh-ı miʿrācuñ
Qumāş-ı aşlası bu çarh-ı nilū-reng-i gerdūnuñ
- 8 *Meğemmed* Yā Resūllāh diler elşāf-ı kapuñdan
Nʿola mesrūr iderseñ qalbini ol ʿabd-i mağzūnuñ
- 9 Hümā gibi salup mağşerde zülfüñ başına sāye
Aña fermān iğsān eylesün ħaşş-ı hümāyūnuñ

QAŞİDE-İ ŞEYH ABDÜ'L-ĞANİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Kerāmet menbaʿı žıll-ı Ĥudā ol şāğib-i idrāk
Kazup mermerde sikke Mekkeʿi termim idüp bi-pāk

- 2 Cedid oldu zer-i mizāb-ı raġmet devr-i ʿadlinde
Müşallā kıldı minber kubbelerini itmeyüp imsāk
3 O şehenşāh-ı bahr ü ber çün itdi Kāʿbeʿi şaʿzīm
Anı dāʿim ide Ğağ döndüğince kubbeye-e flāk
4 Hemişe böyle Ĥayrāt eylemekden olmasın Ĥālī
Olup dil-şād ağbābı ve aʿdāsı ola ġam-nāk
5 Kuşādup sım ü zerle hātif-i kudsi didi tārīh
Dem-i ʿadlinle Sulşān Ağmediñ Kāʿbe kuşandı pāk
(Sene 1021)

DİĞER

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Ĥulūş-ı kalb ile termim çün itdi Sulşān Ağmed Ĥān
İdüp taʿmir Beytʿullāh niçeye itdi hem iġsān
2 Cidār-ı Kāʿbe bel virdi anuñ devrinde el virdi
Miyāne itdi kuşağın ki Ĥarçandı niçe hemyān
3 Bu resmi itdi şāhāne kuşatdı padişāhāne
Ki mağfur ola bahāne eśer oldu niçe devrān
4 Virüp tezhīb ile revnağ bu kıbledür daĥı elyağ
Ki sım ü zer ile el-ğag ʿaceb şān virdi ol sulşān
5 [32-a]Çü mizab oldu altundan revāndur raġmet altından
Bu rifʿat buldı zātından yüceldi oldu ʿālī-şān
6 Ĥudādan luşf olup buña niçeler bu ġünü aña
Ki ġağdur dest-ġir aña ʿaceb luşf itdi ol Raġmān
7 Çün itmām itdi termimin ki tekmiñ itdi taʿzimin
Yerinde itdi tekrimin ki cürmin ʿafv ide Ğufrān
8 Bu devlet kimseye olmaz çün dünyā kimseye qalmaz
Hevā-yı nefse aldanmaz o ġayret ıssı Ağmed Ĥān

- 9 Yigirmi birle elfinde niçe ĥayr itdi ħurbında
Du ėālar oldı ġaġķında ħabul it Rabbenā Sübgān

DİGER

Mefā'ılün/ Fe'ülün/ Mefā'ılün/ Fe'ülün

- 1 Şevķun u ėıķķun fi'l-ĥalāyık-ı evcebā
Termim u Beyt'ullāh ėużżıme mecduhū

- 2 Febi şevķihim şedde ve ileyhi verrahū
Ve bi ėaşķı's-sulşān Ağmed şeddehū
(Sene 1021)

DİGER

Mefā'ılün/ Fe'ülün/ Mefā'ılün/ Fe'ülün

- 1 İlā şeyyid li'l-Ka'beti bünyā nühā
Hellā şüyyide li'l-Ka'beti bünyā nühā
(Sene 1021)

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED ĤĀN

Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün/ Mefā'ılün

- 1 Du ėālar eyler cihān ĥalķı o sulşān-ı ibn-i sulşāna
Ĥudā irgüre niçe ħadr u ėıyd ile ramazāna
2 Şehenşāh-ı zamān şâġib-kerem Ĥān Ahmed-i ėādil
Felek mişlin getürmez pâdişāhuñ iş bu devrāna
3 Fūrüzān ola tā yevmi'l-ķıyāme devleti şem'i
Revādur zāt-ı pâki Ģaġdan iġsan-ı firāvāna
4 Kerem cūd u mürüvvet münġaşır şān-ı şerifine
Olupdur iltifātı ile ma'mūr ħalb-i virāne

- 5[32-b]Küşāde Bāreka'llāh her cihetle tali' u bahtı
 Mükemmel cümle 'āyin-i selāşin şarz-ı şahāne
 6 Olur cūd ile şāh-ı dīn niçe düşmişlere dest-gır
 Mu'ın ola hemişe Çak Te'ālā dest-gırāne
 7 Devām-ı devleti ed'ıyyesin der-bānı tezkār it
 Bugün de Çazret-i Hünkār bahāne ister iğsāne

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Mef'ūlü/ Fā'ilātü/ Mefā'ilü/ Fā'ilün

- 1 Ey server-i ser-āmed ü ser hāyli enbiyā
 Ey şeh-suvār-ı 'arsa-i ifzāl ü işşifā
 2 Ey serv-i ser-firāz-ı gülistān-ı irtizā
 Vey gül-bün-i risālet vey verd-i ictibā
 3 Kavseyn-i kurba kıldı işāret gavācibiñ
 Engüşt-i mu'ciziñ kameri eyledi dü-tā
 4 Fāhr-i rusuldur laķābıñ ey Resūl-i Çak
 Nāmıñ Muğammed Ağmed ü Mağmud u Musşafā
 5 Cāru-keşi cenābıñ eyā Ka'be-i emel
 Merve ğakķı kapuñda bulur sa'ile şafā
 6 Ol şah ki hıdmet-i ğarameyni itdi şıdķ ile
 Buldı tapuñda 'ızzet-i sermed behre serā

7 İcrā-yı emr-i şerʿiñ ider sünnetiñ şutup
İmzā-yı seyf-i ʿadliñe itmişdür iktidā

8 Bezl it o şāhā nuşretüñi cündi ğağķıla
Yā şāġiben nübüvveti yā rāfiʿal-livā

9 Şāfi-i dil-şikeste hem ķıl şefāʿati
Yā hātimeʿr-risāleti yā şāfiaʿl-verā

[33-a]

KAŞİDE-İ ĞANİ-ZĀDE EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Mefāʿilün/ Feʿilātün/ Mefāʿilün/ Feʿilün

1 O pādişāh-ı melāyik sipāhı ğāzı kim
Hümā-yı himmetinüñ şaydıdur mülük-ı ʿızām

2 Ziyā-yı ħançeri rūy-ı zemine nūr-ı şalāh
Ėubār-ı ʿaskeri zāl-i sipihre ʿısr-ı meşām

3 Süm-i semendi güle baĥşı serverān-ı cihān
Ėam-ı kemendi gelū-gır-i serkeşān-ı cihān

4 Kefen begerden olup şahlar gelür derine
O Kāʿbe niyyetine her biri giyer iĖrām

5 Kevākib-i zer ile keh-keşān olur rāhı
Gedālara saçup altunı eylese inʿām

6 Mişāli kelle-i sükker olurdı şad-pāre
Yeseydi ēarbet-i gürz-i girānını ehrām

- 7 Teninde pulıdur ol ğalka ğalka cevherler
 ˘Aceb mi baĝr-i kefinde neheng olursa ğussām
- 8 Şihāb ũanma ki ũemşiri düşdi destinden
 Görüp mehābetini gökde ditredi behrām
- 9 Du˘āya başlasañ ey *Nādirî* münāsibdür
 Elem virür ũaķın ol tab-˘ı pāke şul-i kelam
- 10 Hemişe tā ki uçup şāh-bāz-ı zerrin-bāl
 Ola şikārı mülemma˘ ğurāb-ı źulmet-i Şām
- 11 Cenāb-ı şāh-ı cihān serfirāz-ı ˘ālem olup
 Şikār-ı kemteri olsun ˘adū-yı bed-fercām
- 12 Vücūdı dā˘im olup taht-gāh-ı ˘izzet de
 Zamān-ı devletine hergiz olmasın encām

KAŞİDE-İ ĞĀLETİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Mefā˘ilün/ Mefā˘ilün/ Mefā˘ilün/ Mefā˘ilün

[33-b]

- 1 Benem kim yüz sürüp dāmān-ı sulşān-ı cihān-bāna
 Bu iķbāl ile reşküm ķalmadı milk-i Süleymāna
- 2 Şu mūram ben ki himmet ĥırmeninden ĥūşe-ķın oldum
 Ğomazken düşmeni bed-ĥāh andan almaĝa dāne
- 3 Şu murĝam ben ki çekdüm gül-bün-i maķşūdı āĝuşa
 ˘Adū tahmin iderken sìnemi ĥār-ı muĝaylana

- 4 Każā-yı taht-gāh-ı Hüsrev-i devrānı añdukça
Çıkardı dūd-ı şem'î ğasretüm eyvān-ı keyvāna
- 5 Cenāb-ı Ğazret-i Hān Ağmed ol pākize gevher kim
Değişmez kimse ednā seng-i rāhın cevher-i cāna
- 6 Ne hākāndur bu kim her rīze seng-i kūy-ı iqbālī
Deger bāc u hārāc-ı milk-i Çin atılsa yabāna
- 7 Ne devlet-mendi ʿālemdür ki gerd-i rahş-ı iġsānı
Mücerreb tūtiyādur dide-i necm-i dirahşāna
- 8 Anıñ devrinde kimse kimsenün başına kaşd itmez
Meger kaşd ide bezm ehli ser-i şem'î şebistāna
- 9 Felek kana şeriñ olmaz anıñ eyyām-ı ʿadlinde
Olupdur münġaşır hun-rizlik müjgān-ı hūbāna
- 10 Eger deryūze-i nūr itmese zerrin rıkābından
Şeref virmezdi hūrşid-i saʿadet burc-ı imkāna
- 11 Ele zerrin ʿasā alsa şuʿā-ı mihr-i rahşāndan
Anıñ der-bānlığın şāyeste görmez kimse keyvānı
- 12 Dem-i ʿİsā-yı luşfı kaldurur hāk-i mezelletden
Bakup endūh ile bî-cān olan erbāb-ı ʿirfāna
- 13 Girersin devlet-i şāh-ı cihānda Ğāletî bir gün
Derün-ı günbed-i vālā-yı gerdun sāy-ı divāna

- 14 Benem kim tiğ-ı şab'um niçe yerde imtiğān itdüm
 'Aceb mi okusam aqrānumı her gāh meydānda
- 15 [34-a] Ne mümkindür bulunmak bir nažir-i gevher-i zātum
 Girerse pençe-i hūrşid bin kez kise-i kāna
- 16 Açıldı verd-i āmāliñ revādur şimdiden soñra
 Kılursan bāğ-ı medğinde nevālar 'andelib ana
- 17 Alup Hızr-ı nebi-veş behre dā'im 'ömr-i sermedden
 Sikender gibi dünyā milk ola ol şāh-ı devrāna
- 18 Miśāl-i pençe-i hūrşid-i enver dest-i ifzāli
 Hemişe feyz-i nūr-ı himmet itsün zır-i destāna

KAŞİDE-İ BENDE BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Yine hoş geldüñ eyā Hüsrev ü ferhunde-ķadem
 Maķdemüñ kıldı şitā şüresini bāğ-ı irem
- 2 Halka dîdāruñ ile oldı şafā-baḥş bahār
 Naḥl-i destüñden iren nüzhet-i ezhār-ı direm
- 3 Katre-i ebr degil fark-ı felek sāyeñe çarḥ
 Şaçdı ḥayli dūr-i nāsüfteyi ğaķķu'l-maķdem
- 4 Ceyş-i ğam şındı hem-ān-dem ki binüp raḥş üzre
 Gördi dil tal'atuñi kūhda mānend-i 'alem

- 5 İreli ĥayli visālũñ göreli iķbālũñ
Gitdi cānlardan elem almadı dillerde seam
- 6 Oldı her bı-baara ĥāk-i rehũñ kül-i cilā
Buldı bir nie dil-efkār-ı firākuñ merhem
- 7 Mest-i řahbā-yı am iken nie asret-zedeler
Gördiler yüzũñi şimden girũ ālemde ne am
- 8 Cām-ı vasluñla mey-i hicrũñi nũř eylemeyen
Ne bilür neydüğini dünyede sũr u mātem
- 9 Hele ben böyle kıyās eylerin ey ayret-i ũr
Olmaya gülşen-i rũyuñ gibi cennet ĥurrem
- [34-b]**
- 10 Edrene aldı ĥazın oldı Sitanbul dil-řād
Böyledür āl-i cihān kimine em kimine sem
- 11 Çār fal oldı berāber arem-i adlũñde
Hi kes itmedi feryād meger zır ile yem
- 12 Yiridür ayret-i bez-i şarab u řevuñ ile
am-ı şıyt-ı keremũñden ki şutupdur ālem
- 13 şıya hengāme-i mestān ile cāmın Cemıd
Döre dıbāce-i isan ile nāmın ĥātem
- 14 Zāl-i dünya viremez pene-i āmālũñe tāb
Pıl-i gerdũn kılamaz pāye-i iķbālũñi ĥam

- 15 İdemez pençe-i rûbeh heves-i pençe-i şîr
Çekemez kabza-i ğallâc kemân-ı Rüstem
- 16 Pertevi cur'a-keşi sāğar-ı iğsānuñ iken
Men kimem bezmiñe midğatiñe muğrım olam
- 17 Müje-i didemi çārū-keş iderdüm yolıña
Dāmen-i dergāhıña destüm irişmez ne kılam
- 18 Tā ğam u şādî-i eyyām ile kil-k-i kısmet
Ura kâşāne-i tağdırde her isme rağam
- 19 Dostuñ her dem ide seyr-i vilāyet-i vücūd
Düşmenüñ dā'im ola gümreh-i şağrāyı 'adem
- 20 Teşne-i qahrıña her āb lu'āb-ı ef'ı
Sāķi-i luşfuña her zehr zülāl-i zemzem
- 21 Luşf-ı Çak şām u seğer tāpuña hem-rāh olsun
Bende-i muğlısıñem yāricın Allāh olsun
- 22 Qanda kim 'azm idesin furşat ile nuşret ile
Hızr u İlyās nebî rehber ü hem-rāh olsun

KAŞİDE-İ NİZÂMİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fe'ilātün/ Mefā'ilün/ Fe'ilün

- 1 Ol vecāhatde Yūsuf u sâni
Şāğib ğaşmet-i Süleymāni

[35-a]

- 2 Pādişāh-ı ʿaẓīm-i ʿālī-şān
Menbeuʿl-cūdı maʿdeniʿl-iğsān
- 3 Mustafā ḥulḳ u Ağmedî meşreb
Rûz u şeb manẓarı ʿināyet-i Çaç
- 4 Şāğib-i şidḳ-ı Çazret-i Şiddiḳ
Faẓl-ı tevḫik-ı Hakdur ana refiḳ
- 5 Mazhar-ı ʿadlî ekber-i ʿömri
Meḥhari devri âḥir-i ḳamerî
- 6 Şāğib-i cūd u himmet ʿOsmān
Çaydar-ı dehr ü Çamza-i devrān
- 7 İtse bir dem mehābet ile nazar
Şutılur gökyüzinde şems ü ḳamer
- 8 Dide-i mihr ile iderse nigāh
Reşḳ-i ḥurşid ola ḥāk-i siyāh
- 9 Görse anuñ seḥāsını Ḥātem
Der-i cūdında ʿabd olur ḥādim
- 10 Bir ḳulına işāret itse eger
Ġarb ile şarḳı fetḡ ide yek-ser
- 11 Naẓm-ı ḥūbı ki dürr ü gevherdür
Luşf ile reşki āb-ı Kevserdür

- 12 Naẓmınuñ bendesi *Niẓām*idür
Nûş iden curʿasını Cāmîdür
- 13 Şiʿrin işitse medğ idüp anı
Ĥüsrev olırdı ıulı ıurbānı
- 14 Ĥayr-ı maıdemle ĥākipā el-ān
Geldi ol pādişāh-ı ʿālî-şān
- 15 Çak müyesser idüp istikbāl
Dilā duʿāya eyle istiʿcāl
- [35-b]
- 16 Yā İlāhî o pādişāh-ı kerim
Menbaʿı luşfı vüçüd u ĥulk ʿaẓim
- 17 Tā kıyāmet cihāna şāh olsun
Millet-i Ağmede penāh olsun
- 18 Bir günin biñ idüp Ĥudā-yı kerim
Ber-mezîd ola faẓl-ı Rabb-i Rağim
- 19 Çazret-i Çak idüp ʿaşāyî cezîl
Vire şehzade-gāna ʿömr ü şavîl
- 20 ʿAql u dîn ü şalāğ ile her bār
Her biri ber murād u ber-ĥordār
- 21 ʿÖmr ü devlet mezîd ü faẓl u ziyād
Biʿn-nebiyyi ve ālihiʿl-emcād

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

1 Oldı Sulşān Ağmedüñ Allāh Te'ālā yāveri
Kim bugün itdirdi icrā sünnet-i peygamberi
Olmağ için rüz-ı mağşerde su'ālinden beri
Bir kılına necm-i devlet itdi bir nîk aħterî
Şarf idüp bu yolda niçe giyse sîm ile zerî
Şoyladı bāy ü gedāyı bezl idüp nî metleri
Salşanat bağrinde ġāşıl olınan bir gevheri
Şıldı ol şeh āşafınuñ gevher-i tāt-ı seri

2 İtdi da'vet şoylamağa kulların ol pādişā
Geldiler şadr-ı vizāretde olanlar evvelā
Müftî ile kâeî'askerlerde geldi bā-şafā
Ĥidmet-i divān idenlerden kāmı bāy u gedā
Yollı yolınca gelüp her biri şutdı anda cā
Şondı nî met öñlerine yimege oldı şalā

[36-a] *Salşanat bağrinde ġāşıl olınan bir gevheri*
Şıldı ol şeh āşafınuñ gevher-i tāt-ı seri

3 Pādişāhuñ devletinde yidiler çün nî meti
Nî metüñ üstine içdiler mümessek şerbeti
Devşirildi süfreler oldı du'ā-yı devleti
Anda da'vet kıldıuğ kullara idüp ızzeti
Her birisine o şeh geydirdi fāħir ĥıl'ati
Çağ şapusına mübārek ide bu cem'ıyyeti
Salşanat bağrinde ġāşıl olınan bir gevheri
Şıldı ol şah āşafınuñ gevher-i tāt-ı seri

4 Geldi ol gün hem nişān ĥoş şevket ile şān ile
 Çad bilinmezdi cevāhir kısmına izʿān ile
 Bî-ʿaded idi gelen altun ĥod ĥamyān ile
 Şaşınup dîba vü zîba akmışa ʿunvān ile
 Şopşolı oldu sarāy esbābı bî-pāyān ile
 Hep nişān ile gelen bāy oldılar iğsān ile
Salşanat bağrinda ġāsıl olınan bir gevheri
Qıldı ol şeh āşafınun gevher-i tāt-ı seri

5 Burc-ı devletten şeref mihri çü toğdı bir şabāğ
 ʿĀlemüñ ĥalkına virdi ġussa vü ġamdan felāğ
 Şādlık tebşirin itdi dehre kūs-i irtiyāğ
 ʿAğdı mehre ol gün içinde olundu iftitāğ
 Bir hümayı itdiler bir şāh-bāza hem-cenāh
 Müfti-i İslām okuyup ĥuşbesin qıldı nigāh
Salşanat bağrinda ġāsıl olınan bir gevheri
Qıldı ol şeh āşafınuñ gevher-i tāt-ı seri

6 Devlet ile çıqdı qaşr-ı rifʿate ol şehir-i yār
 Yeñiçeri kulların cemʿ itdi anda bî-şūmār

[36-b] Sım ü zer tebsilerle sım ü zer itdi nişār
 Aqçe vü altun içün olup o dem bî-ihtiyār
 Biribirin qıldılar yağma içinde ĥākisār
 Seyr idüp itdi şafā anda o şāh-ı tādār
Salşanat bağrinda ġāsıl olınan bir gevheri
Qıldı ol şeh āşafınuñ gevher-i tāt-ı seri

- 7 *Bülbülü* eyle du`ā ol pādişāha dem-be-dem
 Kim ide sözün mübārek ol İlāhî zü`n-ni`ām
 Görmedi ĥalk-ı cihān bir böyle sur muğterem
 Ni`met ile oldılar bāy u gedā hep muğtenem
 Görmedük yokdur bu cem`iyyetde ol şehden kerem
 İdemem ğaḳḳı edā biñ yıl eger vaşf eylesem
Salşanat bağrinde ğāşıl olınan bir gevheri
Ḳıldı ol şeh āşafınuñ gevher-i tāt-ı seri

ḲAŞİDE-İ `İYDİ BERĀY-I SULŞĀN AḠMED HĀN

Fā`ilātün/ Fā`ilātün/ Fā`ilātün/ Fā`ilün

- 1 Ey mürüvvet ma`deni ey menba-`ı kân-ı `atā
 Düşmeniñ tağte`ş-şerāda ser-nigün itsün Ĥudā
- 2 Ĥān Aḡmedsin cihāna gelmedi mişliñ senüñ
 Ne sehāda ne `aşāda ne keremde bir fetā
- 3 Ey Sikender ma`dilet şāḡib ḳırān-ı rüzgār
²³
- 4 Ĥoş şeref virdi ḳudūmüñ şehir ü āfāḳa tamām
 Şol kadar kim Ka`beye virdi Resül-i Kibriyā
- 5 Sen şehüñ luşfı ḳudūminüñ beşāret şükirāne
 Cümle eşcār serfürü idüp ḳılurlar çok şenā

²³ Beyitin 2. mısrası yazılmamıştır.

6 Rûz u şeb devlet sa'âdet şâli' olsun kapuña
Düşmenüñ her 'uzvı olsun menzil-i derd ü belâ

7 Bir cihândâr-ı zamânsın žıll-ı 'adliñde senüñ
Her kişi âsûde ve râğat olur dâ'im şehâ

[37-a]

8 Tâ ebed olsun nişâr-ı rûzigârı devletüñ
Hâşmet ü iclâl ü kıadrüñ bulmaya aślâ fenâ

9 Nev-bahâr-ı devletüñe ırmeye bād-ı hâzân
Heşt be hişt gibi ola arz-ı zemîñüñ cân-fezâ

10 Bu serir-i salşanatda şād u hândân olasın
Düşmenüñ dâ'im ola renc ü 'anaya mübtelâ

11 Çarh-veş olsun müşeyyed kıaşr-ı iclâlüñ şehâ
Fetğ ü nuşret dañı 'izzet kıla saña mergabâ

12 Bezm-i iğsānuñ ola *cennāt ü 'adnin hālidin*²⁴
Ravza-i Firdevs ola şahn-ı sarāyuñ dâ'imâ

13 Tâ ezelden ğükmüñe fermân olupdur ins ü cân
Tünd ü serkeş olan ne kıahr-ı kemendiñ ejdehâ

14 Āb-ı luşfuñdan şehâ bağ-ı irem oldu cihân
Bezm-i iğsānıñda buldı her kişi neşv ü nemâ

²⁴ “Rableri katında onların mükâfatı, içlerinden ırmaklar akan, içlerinde ebedî kalacakları Adn cennetleridir. Allah onlardan razı olmuştur, onlar da Allah’tan razı olmuşlardır. İşte bu mükâfat Rablerine derin saygı duyanlara mahsustur.” Kur’ân-ı Kerîm, 98/8

- 15 Dāmen-i iclālîne her kim teşebbüt eyledi
 ʿĀkibet mesʿud olup mahmūd olur her iş añā
- 16 Biñ yigirmi ikide oldı kudümün Edrene
 Şād u ğurrem eyledün ĥalk-ı cihānı Ĥüsrevā
- 17 Bir güzel şayd u şikār olmışdurur devriñde kim
 Reşk iderdi görse anı Ĥüsrev ü şāh-ı Kubā
- 18 Kāşıram evşāfuñı zıkr itmede şāhum benüm
 Defter-i eflāke çünkim anı naķş itdi sühā
- 19 Gerçi kim naẓm eylemiş erbāb-ı dil evşāfuñı
 Lık biñden birini yazmış degüller serverā
- 20 Berg-i eşcār olsa kāğız olsa deryālar midād
 Medġiñi yazmaġa kādır olmazıdı bir fetā
- 21 Dār-ı dünya durduġınca pādişāhum dāʿim ol
 Tıg-ı kahrıñdan senün bulmaya düşmen hiç rehā
- [37-b]
- 22 Żāt-ı pākiñ sevmeyenler dü-cihānda dilerem
 Kār ü kesbin Çaç Teʿālā eylesün derd ü belā
- 23 Kullarıñda pādişāhum bir kemine bendeñem
 Pişem olmuşdur saña itmek duʿā şubġ u mesā
- 24 Çaç muʿin olsun dir iseñ saña her dem *ʿİydîyā*
 Żıkr ü fikriñ pādişāha eylemek olsun duʿā

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Semâ-yı devletüñ ol mihr-i rahşân ü şuğarâyı
Edirne kişverinde etdi yine ıyd-ı ezğâyı
- 2 Qurıldı taht-ı zerrin ol kadimî hânedân içre
Müzeyyen eyledi bayrâm o dergâh-i mu'allâyı
- 3 Gelüp tertib ile asker alaylar dizdiler yer yer
Çıkup sulşân-ı ferruğ-feröpildi dâmen-i pâyi
- 4 Sümâş-ı ni'meti âlî çekildi âsitânında
Kef-i iğsânı besş etdi cihâna bunca ni'meti
- 5 Görüp mâh-i rûhın şehr-i Edirne yine ıyd itdi
İki kat etdi biriyle o belde ıyd-ı ezğâyı
- 6 Edirne halkınuñ n'ola olursa gözleri rûşen
Ararken mâh-ı ıydı buldılar ol şems-i ulyâyı
- 7 Mübârek bād için cûlar akup ol sūy-ı dil-cūyā
O şāh-ı bağr ü berre gösterirler anda deryâyı
- 8 Ğubār-ı rāhına müştāk idi Şunca n'ola şaşup
Ayağı tozına yüz sürmek için başşa şağrâyı
- 9 Nihāl-i qaddi çün serv-i revāndur şāh-ı devrānıñ
N'ola meyl eyleyüp pâyine sular şutsa dünyâyı

- 10 Cemālin görmege muʿtād idi çün bunda deryālar
Varup güyā ki onda tutdılar deşt-i pehnāy

[38-a]

- 11 Nʿola köprileri ğarķ-āb iderlerse o deryālar
Kılıc mähilerinüñ kaʿrı deryā oldu çün cāy
- 12 Görüp cūy üzre keştisiyle geştin reşk idüp űaĝrā
Çeker güyā ki űaĝn-ı sîneye her cūydan māyi
- 13 Nʿola meyyāl olup Tunca aķarsa pāyine her dem
Temāűa etmedi ķaddüñ gibi bir serv ü bālāy
- 14 űoñup űular döűetdi űanki pāy-endāz içün dünya
Zemine berf ü yaħdan yine bir aķ tellü dibāy
- 15 Degildür berf gördükde ķudūmiñ ol űeh-i devriñ
Felek űankim niűār eyler aña lülü-yi lālāy
- 16 Dıraħtiñ çünkü jengārı otāĝın ķaldurup ʿālem
Pür oldu leűkeri sermāy ile bu çetr-i sermāy
- 17 űuluʿ etdi cemāli mihri āfāķ-ı saʿādetden
Eritdi berf-i sermā içre peydā etdi germāy
- 18 Yanup kānūn-ı űevķ-i āteűi kānūn-ı evvelde
űuyurmaz ʿāleme germiyyeti serdi-i sermāy
- 19 Firāķ-ı āteűi űol deñlü teʿűir eyledi ħalkā
İűındı ħalk sermāye űitā içre bulup māy

- 20 Yanup furkatle nār-ı dil olur peyveste eflāke
N'ola dūd-ı kebūdum eylerse anıñ çarh-ı mìnāyı
- 21 Öperdiñ dāmenin 'ıyd-ı sa'id irdikce 'ızzetle
Görirdiñ āfitāb-āsā cemāl-i 'ālem-ārāyı
- 22 Ba'id olduk o 'ızzetden yine bu 'ıyd-ı eżğāda
Sürüp yüz öpmediñ ol dāmen-i pāki muşaffāyı
- 23 Umarız yine dīdārın cemāl-i behcet-āsārın
Sürüp hāk-i recāya rüy-i ümmīd ü temennāyı
- 24 O şāhenşah-ı derya-dil ola dā'im şeh-i 'ādil
Şafā bahş ola tā her yıl gelüp dünyāya 'ıyd ayı
- 25 [38-b] İrüp hem-vāre bayrāma şeh olsun ehl-i İslām
Yetişsün kutlı eyyāma görüp iğsān-ı Mevlāyı
- 26 İdüp rüşen cemāl-i nūrı dā'im çeşm-i ümmīdi
Ziyā efzā-yı 'ālem ola her dem pertev-i rāyı
- 27 Olup gavvāş-ı bağrı midğat ol sulşān-ı devrāna
Deler elmāsı fikriyle *Meğemmed* dürr-i ma'nāyı

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 Yine āb-ı zülāl-i hırka-i pāk eyleyüp i'tā
Dil-i pejmürdeyi ey şāh-ı 'ālem eylediñ iğyā

2 Çün iğsan itdiñ ol āb-ı ğavāyı bendeñe şāhum
Vire māi ğayātı cāvūdān-ı Ğazret-i Mevlā

3 Ola dā'im mu'iniñ şāġibi ol ħırka-i pākiñ
İrüp māi selām oldukça ħāk-i pāk-i ruġ-efzā

4 İrişdükçe o āb-ı pāk-i şāfiñ reşġa-i feyzi
Dil-i 'atşān-ı ħalkı eyle āb-ı luşf ile irvā

5 İdersin çünki icrā māi luşfı dā'ima şāhum
İleyke min hayāe'l-fazlı ecrā Rabbenā ecrā

6 Akıtsa ağzı şuyın n'ola lutfūñ āb-ı ħayvāniñ
Dehāniñda idersin dā'imā şır ü şeker icrā

7 Du'ā-yı devletiñ idüp *Meġemmed* cān ile dilden
Umar ğağdan ki şadr-ı salşanatda eyleye ibķā

KAŞİDE-İ ŞĀNİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilātün/ Fe'ilün

1 Māh 'ıyd oldu yine çünki şafağda rüşen
Hele bu günlere irdük didiler anı gören

2 Fuķarā vü zü'afā cümlesi bayrām itsün
Devr-i 'adlinle ne ġam şimdi bize miġnetten

3 Mesned-i şer-'i nebî Ğazret-i Sulşān AĞmed
Yem-i luşfında anıñ kıatre degil bağr-i Yemen

- 6 Yüz urup dergāhına şāhuñ didi
Dergāhuñda bende-i kemter benem
- 7 Luşf-ı şāh-ı lā-cerem cūş eyleyüp
Çekdi zellātına ol demde qalem
- 8 Şarğ olunsa yā vü nūn tārīh olur
Bildi ʿaczin māt olup şāh-ı ʿAcem
- 9 [39-b] Yine şayd u şikār idüp cihānı
Cenāb-ı Ğazret-i şāh-ı mūkerrem
- 10 Gelüp tahtını teşrīf itdi şimdi
Mübārek eyleye ol Ğayy ü erğam
- 11 Hümāyūn maqdemūñ tārīhin ʿAbdī
Didüm ʿizzetle geldi şāh-ı ʿālem
(Sene 1013)

KAŞİDE-İ ŞEYHİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Ğazret-i Hān Ağmed-i Dārā ğaşem
Çamdüliʿllāh geldi şıĝğatle bugün
- 2 Gül gibi taht-ı zümürrüd gūnını
Yine teşrīf itdi devletle bugün
- 3 Dide-i hālk aydın olsun gün gibi
ʿArz-ı didār itdi şevketle bugün
- 4 Bîşe-zārı Edreneyi geşt idüp
Şir-veş geldi şecāʿatle bugün
- 5 Çamd idüp Şeyhî didi tārīhini
Pādişāhum geldüñ ʿizzetle bugün
(Sene 1023)

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Sa'âdet gelüp dâ'im terāvîğ u şıyām āyı
Mübārek ola Sulşān Ağmede bu iğtirām āyı
- 2 Ola kâim esās-ı taht ü bahtı ol şeh-i devriñ
Şafā virdükçe āfāka tesābiğ u sıyām āyı
- 3 Bu dâ'isin yine ikrām ile yād itmiş ol dāver
Kerāmetlerle gelsün dâ'imā aña kirām āyı
- 4 İrişsün her merāmı ĥayra rām olsun aña 'ālem
Dil-ārām ola ehl-i dīne tā kim bu merām āyı
- 5 [40-a] Selāmetle serir-i salşanatda var olup dâ'im
Müsellem ola devlet aña geldükce selām āyı
- 6 Du'ā-yı devletin eyler *Meğemmed* ihtimām üzre
Bu māh oldı 'ıbādet itmede çün ihtimām āyı
- 7 N'ola dergāh-ı Çakdan ol şeh-i devrāna luşf umsağ
Bi-ğamdi'llāh ki geldi ümmet-i ĥayru'l-'enām āyı

KAŞİDE DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

- 1 Sûretâ cebhesini hâk-i deriñde her ân
Şaf ider küyuñı dâ'im meh ü mihr-i rahşân
- 2 Mažhar-ı luşf-ı Hüdâ pâdişâhi bi-hemtâ
Buldı eyyâm-ı şerîfüñde cihân emn ü emân
- 3 Heybetüñ görse Sikender ile Dârâ Rüstem
Durmaya hamleñe karşı senüñ ey şâh-ı cihân
- 4 Ğâşiye-dâruñ öñiñce saña olmağ lâyıķ
Cem-i Cemşid-i Feridun ile ğâķan-ı cihân
- 5 Kimyâ-yı nažaruñ gevher ider her ğaceri
Tañ midur her dil-i nâşadı iderseñ hândân
- 6 Hâtem-i Şay ki sehâvetle cihânda meşhur
Keremüñ hânını görse dilenürdi bil-nân
- 7 Sensin ol hân-ı mu'azżam o şehensâh-ı cihân
Cân virür pâyiñe yüz sürse mülük-i devrân
- 8 Gün gibi şu'le şala pertev-i 'adlün şâhum
Ğaşre dek ğükm-i şerîfüñ ola 'âlemde devân
- 9 Dâ'imâ huşbe-i 'adlün oķuna 'âlemde
Câmi' içre nitekim okuya kurrâlar Qur'an
- 10 Kâfdan Kâfa ola ğükm-i şerîfüñ cârî
Umarız tu'me-i şimşiruñ ola sürh-serân
- 11[40-b]Ğarem-i hâşşañı ğıfż eyleye Bârî her dem
Nitekim beyt-i Hüdâda dura şâf şâf erkân
- 12 Düşmenüñ hür u ğaķır olmağ için pâdişehüm
El açup gökde melekler diye âmin her an
- 13 Buldı cün midğat-i zâtuñla kelâmum pâyân
Olsa şañ mı baña luşf u keremüñ pâyendân

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün

- 1 Sa'âdetle şehenşâh-ı cihâna
Mübârek ola bu cây-ı şahâne
- 2 Gelüp hem-vâre devletle sarâya
Gire ızzetle ol ʿâlî-mekâna
- 3 Süre yüz bende-gân-ı bârigâhı
Hemîşe ol muʿallâ âsitâna
- 4 Çerâğ idüp ʿibâdı ol şeh-i dîn
İde luşf u ʿinâyet dâ'iyâna
- 5 Niçe kûl olmaya ʿâlem o şâha
Kim ister luşf u iğsâna bahâne
- 6 Budur Yâ Rab duʿâmuz kim o dâver
Ola mażhar ğayât-ı câvidâna
- 7 *Meğemmed* dileyüp Çakdan beķâsın
El açar bârigah-i müsteʿâna

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Serîr-i salşanatda serverâ ʿömrüñ medîd olsun
Şafâlar sür hemîşe her günüñ ʿıyd-ı saʿîd olsun
- 2 Sürüp dāmānıña yüz cümlesi erkân ü aʿyânun
Der-i iğsānıña aġrār olan dilden ʿabîd olsun
- 3 İdersiñ bende-i maḥşûsuñı çün luşf ile mesrûr
Recām oldur Ĥudādan dergehiñden ġam baʿîd olsun
[41-a]
- 4 Şafā virdi naḳıbe iltifātıñ cümle sādāta
Umarız rûġ-ı ġazretten ki ʿömrüñ ber-mezîd olsun
- 5 İdersin çünki sādāt-ı kirāmı dāʿimā ikrām
Saña iğsān u elşafı Ĥudānıñ bî-ʿadîd olsun
- 6 Baġarsın ehl-i ʿılme luşf ile çün ey şeh-i ʿālem
Hemîşe bārigāh-ı Ġazret-i Ġaġdan nevid olsun
- 7 ʿAzîz olsun sevenler zāt-ı pāküñ cān ile dilden
Hemîşe ħapıña bed-ḥah olanlar nā-bedîd olsun
- 8 Öpülsün niçe māh u sāl dāmānıñ saʿādetle
Niçe ferḥunde evḳāt irsün ve eyyām-ı ʿıyd olsun
- 9 Beni çün ġulv ile yād eyleyüp şîrîn-zebān itdüñ
Zebānıñ ġulv iden ġalvā-yı temcîd mecîd olsun

- 10 İrişün yüz yigirmi sâle Yâ Rab mäh-ı iqbâliñ
Libās-ı devletiñ her ıyd irişdikce cedid olsun
- 11 Duâ-yı devletiñ eyler Meğemmed cân ile dilden
Duâsı ol kuluñ maqbül-i dergāh-ı ğamid olsun

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Şeh-i ălem gelür diyü baķarken gözlerüm yola
Göçüp gitdi o ĥāķan-ı cihān nā-geh Sitanbūla
- 2 Ne menzil kim ola nāzil aña bād-ı murād essün
Ne yaña ăzm iderse şeh-i ălem ŗağ u esen ola
- 3 Saădet oldı İstavroza rüzı niçe günlerde
Niçe yıllar ķudüm ile yine ol devleti bula
- 4 Civār ile niçe eyyām idi meñnūs idi ĥāşır
Ferağ bulırdı dil baķduķķa göz ol ķaşr-ı maqbūle
- 5 Niçe demlerdi çeşm-i ter görürdi dürden cismin
Dökerse ŗimdi gözyaşı yirine ķanlar nōla
- [41-b]**
- 6 Hemişe sāye-i luşfı cihānda ber-ķarār olsun
Ĥudā göstermesün eksikligin bir ķula
- 7 Gül-i āl-i cemāli ŗolmasun gül-zār-ı ălemde
Aķılsun dāim ol gül tā ki güller aķılup ŗola

- 8 Çıkup cāmi'lere her dem niyāz itsün şeh-i ekrem
Selāmın almağa ʿālem dizilsün şâğ ile šola
- 9 Kāmu erkān olup ġāzır olup dîdārına nāžır
Šura yollı yolınca kullaruñ her biri bir kula
- 10 Bitüp ol cāmi-ı enver niyāz itsün şeh-i bā-fer
Duʿā itdükce dāʿiler içi āmin ile šola
- 11 Yayılson cümle ešrāfa šadā-yı ʿadli ser-tā-ser
İrüşsün šıyt-ı iqbāli cihānda arzıla šūla
- 12 *Meğemmed* šıdķ ile eyler duʿā-i devletin ezber
İāhi eyle daʿvātın icabetlerle meşmūla
- 13 Beķā-yı ʿömr ü iqbāli için eyler münācātı
Ola Yā Rabbi ġācātı der-i luşfıñda maķbūle

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Feʿülün

- 1 Vücūdıñ ġıfż ide Bārî Teʿālā
Cemālîñ ola dāʿim ʿālem-ārā
- 2 Ėuġā-yı devlete mihr-i münîr ol
Gele tā ʿıyd u fişr-ı ʿıyd-ı ezġā
- 3 Virüp zînet hemîşe taht-ı ʿıyda
Yüz ursun pāyiñe aʿlā vü ednā

4 Öpüp dāmānıñı a'ŷān ü eşrāf
Bula her birisi ƣadr-i mu'allā

5 İdüp ğaddümden artıƣ luşf u iġsān
Beni elšāf ile eylersin iġyā

[42-a]

6 İdersin 'ilm ü dīn-i şer'ı şa'żīm
Seni ta'żīm ide Mevlā-yı a'lā

7 Bi-ġamdi'llāh cemāl-i bā-kemālūñ
Görüp bulduƣ şafā-yı 'izzet-efzā

8 Mükerrer eyleyüp envā-'ı luşfı
Buyurmuşsin bize iġsān-ı ġalvā

9 İrüp ġalvā-yı elšāf-ı İlāhı
Dehānuñ şatlu itsün Ƣaƣ Te'ālā

10 Serir-i salşanatda eyle dā'im
Şavāf-ı Ka'be-i 'ulyāyı icrā

11 Ĥulūs üzre du'āñ eyler *Meġemmed*
Beġā-yı devletiñ idüp temennā

ƘAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1 Şafā-yı hāşır ile dāver-i devrān şikār itsün
Sürürin dā'imā menzil-be-menzil āşikār itsün

- 2 Gehî geşt ü güzār itsün cihānı āfitāb-āsā
Gehî kutb-ı felek gibi serîrinde qarār itsün
- 3 Vücūd-ı pāki Sulšān Ağmediñ dünyāya rağmetdir
Serîr-i maʿdiletde Ğazret-i Ğağ anı vār itsün
- 4 Medār-ı iftîhārı şimdi oldur Āl-i ʿOsmānıñ
Anıñ zātıyla taht ü baht ü devlet iftîhār itsün
- 5 Süvār olup emirāne şikār itdükce şirāne
ʿAdū-yı rūsiyāhı rûbeh- āsā hākisār itsün
- 6 Şikār için koyup Toğāta hep düşmenleri bir bir
Dem-ā-dem her birisin şuʿme-i tiğ demār itsün
- 7 Gice gündüz duʿāsı *Esʿādıñ* ihlâs ile bu kim
Cihān şurdukça Sulšān Ağmedi kām-kār itsün

[42-b]

KAŞİDE-İ AĞMED BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Ğamdüliʿllāh kim bize gerdün yine itdi vefā
Mürde iken girü iğyā oldu bu ʿālem dilā
- 2 Vāğıʿamda didi bu şeb baña bir nūrānî pîr
Kim yüzi nūrından olmuş idi ʿālem pür-ziyā
- 3 Bir kaşide yine naẓm eyle hezārān cehd ile
İbtidāsı medğ ola vü āhiri ola duʿā

- 4 Mağzen-i esrārı ğikmetdür senüñ tab'ıñ bu dem
Aç zebān-ı kufli gevherler niśār it cā-be-cā
- 5 Āsitān-ı şahā andan soñra yüz sür sāye-vār
Kim ol ışıkde bulur ızz ü sa'ādet her gedā
- 6 Āfitāb-ı dīn ü devlet ğāfıż-ı dīn-i mübīn
A'nı kim Hān Ağmed ol şah-ı cihān žıll-ı Hūdā
- 7 Çün bu pendi gūş itdüm sem-ı cān ile hemān
Okıdum bu maşla'ı kim medğ idem şeh-i dilā
- 8 Ey çerāğ-ı dīn-i Ağmed pādişāh-ı nik-rā
Vey Süleyman saşvet ü Dārā haşem kişver-güşā
- 9 Hāk-i pāyiñ tutiyāsın çeşmine sürme çeken
Çeşmi nā-bināsı olur anıñ ol dem rüşenā
- 10 Gün gibi žāhir durur ağvāl-i ālem ğazrete
Žātuña dirsem revā āyine-i ālem-nümā
- 11 Kadre irer ol kişi kim yüzüñi bir dem göre
İyd olur rüzı saña hıdmet iden subğ u mesā
- 12 Söz dırāzıñ itme Ağmed aç du'āya elleriñ
İyd irdi vaқtidür kim idesin şahā du'ā
- 13 Şayd ide kebk-i murādıñ şah-bāz-ı devletiñ
Nitekim şağn-ı semāda bāl açub uçar hümā

- 14 Bezm-i bahtıñ kerem ide Çak ғazreti tā ғaşre dek
Esmesün bir dem çerāğ-ı ʿömrine bād-ı fenā

[43-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Ĥudāvend-i cihān sulšān-ı devri kām-kār itsün
Serir-i salşanatda dāʿimā devletle vār itsün
Bahār olduqça ol şeh geş-i deşt ü küh-sār itsün
Şikār eyyāmı geldükce güzār-ı Üsküdār itsün
Şehenşāh-ı cihān hem-vāre şevketle şikār itsün
Göñüller şayd idüp şāh-bāz-ı luşfın āşikār itsün
- 2 Cihān tā reşğā-i iğsān-ı Çakla nev-bahār ola
Cihān-ı devlet-i Sulşān-ı ʿālem sebze-zār ola
Gelüp tā kim bahār eyyāmı seyri küh-sār ola
İrüp tā vaqti geşt-i deştü hengām-ı şikār ola
Şehenşāh-ı cihān hem-vāre şevketle şikār itsün
Göñüller şayd idüp şāh-bāz-ı luşfın āşikār itsün
- 3 Esüp bād-ı şabā güller gülüp gülşen şeneldikçe
Göñüller meyl-i küh-sār eyleyüp seyre yöneldikçe
Fezā-yı sağn-ı sağrā içre yıllar peyki yeldikçe
Bahār olup şafālarla şikār eyyāmı geldikçe
Şehenşāh-ı cihān hem-vāre şevketle şikār itsün
Göñüller şayd idüp şāh-bāz-ı luşfın āşikār itsün

- 4 Esüp bād-ı bahārı tā šafā baḥş ide şimşāde
 Olup ser-sebz-i ḥurrem salına her serv-i āzāde
 Ola dünyāda tā zevķ u šafā esbāb-ı āmāde
 Geze naḥçirler tā kim fezā-yı deşt ü şağrāda
Şehenşāh-ı cihān hem-vāre şevketle şikār itsün
Göñüller şayd idüp şāh-bāz-ı luşfın āşikār itsün
- 5 Meğemmed ol şeh-i ʿālem hemişe kām-kār ola
 Diraḥt-ı baḥt ü ʿömrü devleti pür-berg ü bār ola
 Şikār iğsānı ol şāh-bāz-ı ʿızz ü nāzegār ola
 Fezā-yı dilde tā naḥçir-veş diller şikār ola
Şehenşāh-ı cihān hem-vāre şevketle şikār itsün
Göñüller şayd idüp şāh-bāz-ı luşfın āşikār itsün

[43-b]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Feʿülün

- 1 Müşerref oldı yine bende-ḥāne
 Güzār itdi öñinden ol yegāne
- 2 Şehenşāh-ı cihān Sulşān Ağmed
 Ola vāşıl ğayāt-ı cāvidāne
- 3 Dilerdüm görmek ol şāh-ı cihānı
 Bi-ğamdiʿllāh ki oldı hoş bahāne
- 4 Gözüm pür-nūr u göñlüm oldı mesrūr
 Nigāh itdükde ol şāh-ı cihāne

- 5 Cemāl-i dil-keşi ferhunde fālin
Görüp itdüm duʿā-yı muhlişāne
- 6 Didüm vir Yā İlāhî ʿömr-i cāvid
Bu şāhenşāh-ı şāğib ʿızz ü şāne
- 7 Hemîşe eyleyüp ʿālemde cılve
Şeref baĥş eylesün kevn ü mekāne
- 8 Başup dāʿim zemîne pāy-i esbî
Şāfā virsün meh-i naʿlî zamāne
- 9 Qarın olsun Ĥudā yā ʿızz ü devlet
Hemîşe ol şeh-i şāğib kırāne
- 10 Bu şeh-rāhı iderlerdi müşerref
Şehen şāhān-ı cennet āşiyāne
- 11 Şalup sāye şeref virdi yeñiden
Bu rāha şāh-ı gerdün āsitāne
- 12 İder dāʿim duʿā-yı ʿızz ü devlet
Meġemmed dāveri ʿālî-mekāne

[44-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Şogup mihr-i sa'adet yine âfâka ziyâ geldi
Gözi hâlkun olup rûşen cihâna rûşinâ geldi
Vezân olup nesim-i şubğ u dem bād-ı şabâ geldi
Çayâtı taze virdi 'âleme ol cân-fezâ geldi
Şafâ geldiñ bu eşrâfa kudümüñle şafâ geldi
Gül-i ümmid açıldı nefğa-i bûy-i vefâ geldi
- 2 Şeh-i devrân yine hem-sâyemüz oldı bi-ğamdi'llâh
O zıll-ı Çak ile 'âlem şeref buldı bi-ğamdi'llâh
Ezân ile yine âzânımız şoldı bi-ğamdi'llâh
Çarib olmışduğ ol şâh-ı cihân geldi bi-ğamdi'llâh
Şafâ geldiñ bu eşrâfa kudümüñle şafâ geldi
Gül-i ümmid açıldı nefğa-i bûy-i vefâ geldi
- 3 Şeb u rûz eyleseñ dergâh-i Çakça n'ola temcidi
Müyesser oldı gûş itmek yine âvâz-ı temcidi
Mu'ammer ide Çak ol dâver-i pür-naâr u te'yidi
Ezân ile pür itdi gûş-ı hûş ehl-i tevğidi
Şafâ geldiñ bu eşrâfa kudümüñle şafâ geldi
Gül-i ümmid açıldı nefğa-i bûy-i vefâ geldi

- 4 İrişdikçe gice gündüz ezân âvâz-ı âzâna
 Du'ânı eyleriz Mevlâ bilür ey şâh-ı ferzâne
 Şeref virsün vücûdîñ dâ'imâ bu kân-ı imkâne
 Penâh ol pâdişâhum her zamanda ehl-i imâna
Şafâ geldiñ bu eşrâfa kudümüñle şafâ geldi
Gül-i ümmîd açıldı nefğâ-i bûy-i vefâ geldi
- 5 Kem olmaya bu devletden şehâ sermâye-i luşfîñ
 Müzeyyen ide dâ'im âlemi pîrâye-i luşfîñ
 Meğemmed bendeñe hem-vâre irüp vâye-i luşfîñ
 Umarız olmaya dūr üstümüzden sâye-i luşfîñ
Şafâ geldiñ bu eşrâfa kudümüñle şafâ geldi
Gül-i ümmîd açıldı nefğâ-i bûy-i vefâ geldi

[44-b]

KAŞİDE-İ BERÂY-I SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Yed-i kudret yine gösterdi i'câz-ı Mesîğâyı
 Cüvân itdi ğayât-ı nev virüp bu köhne dünyâyı
- 2 Müzeyyen eyleyüp zerrîn kadeğlerle çemen-zârı
 Döşetdi şağn-ı dünyâyâ yeşil altunlı dîbâyı
- 3 Açup ıibret gözin nergîs baķar ğayretle gül-zâre
 Bilür andan kemâl-i kudreti Bârî Te'âlâyı
- 4 Görüp murğ-ı seğer âsâr-ı sun-ı Ğazret-i Ğaķķı
 Çıķardı göklere âvâze-i tesbîğ-i esmâyı
- 5 Cihâna gösterir elvân-ı bâğîñ pertev-i 'aksi
 Mişâl-i şîşe-i âlem-nümâ bu çarh-ı mînâyı
- 6 Nesîm-i feyz-i Ğaķ irdi semâ'a girdi bâğ içre
 Geyüp başa külâhın aķ lâle oldu Mevlâyı

- 7 Müzeyyen oldı taze dağlarla sineler gūyā
Açıldı lāle-i ğamrā donatdı ŝaĝn-ı ŝaĝrāyı
- 8 Elinde nāyler gūyā ki ezhār oldı Mevlāyı
Olup dem-sāzı bülbül zıkr ider her laĝza Mevlāyı
- 9 Çemende sāza āĝāz eyleyüp āvāzeler kırmıŝ
İder bülbül gül-i gül-zāre kırŝu meclis-ārāyı
- 10 Muʿattar itdi sünbüller meŝām-ı cān-ı uŝŝākı
Güzeller cözdi ŝankim ŝurre-i zülf-i muŝarrāyı
- 11 Gülüp açıldı naḥl-i gül yeŝiller allar geydi
Görüp bāĝ içre ḥandān ol nihāl-i serv-i bālāyı
- 12 Temāŝā oldı ʿālem ḥublar gül-geŝte ʿazm itdi
Eger seyre çıkarsa ŝāh-ı ʿālem gör temāŝāyı
- 13[45-a]Şeh-i kıŝver-güŝā Sulŝān Aĝmed Ḥān-ı Ğāzi kim
Kopardı şarşar-ı kıhrı kızıl elmada eyvānı
- 14 Felek arayı arayı kırının bulmaz ārāda
Ziyā-yı ʿālem-ārādan ziyāde pertev-i rāyı
- 15 Nümüne gösterir ednā gedāsı kıaşr-ı kıayŝerden
Temāŝā itdürür kemter kıulı dārāt-ı Dārāyı
- 16 Hilāl-i nev görindükçe felekde pāyidār olsun
Görünsün dāʿimā ol burc-ı iķbālīñ ŝuĝrāyı
- 17 Gelüp gitdükce mah ü sāl ü nev-rūzı bu dünyānıñ
Ḥudāya eyle pāyende bu dergāh-ı muʿallāyı

KAŞİDE-İ ʿABDİ DER-MEDĜ-İ SULŞÂN AĞMED ḤÂN

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Feʿülün

- 1 Şeh-i ʿālem-penāh ü heft-kıŝver
O Sulŝān Aĝmed ü ol kıadr-i aʿlā

- 2 Cihānı ʿadl ile kıldı münevver
 Kıla ʿömrin ziyāde Çak Teʿālā
- 3 Zamān-ı ʿadl içinde çok eśerler
 Delüpdür tır-i āhenler mücellā
- 4 Niçe āsār-ı kudret itdi tedbır
 Niçe āsār-ı ʿibret kıldı peydā
- 5 Kılur hem ehl-i ʿılme iltifātı
 Görüp ceddinden anı itdi icrā
- 6 Çü žālim olana virmez vücūdı
 Kıla rifʿatle tahtın yüce Mevlā
- 7 İlāhî eyle ol şāhı müeyyed
 Budur senden murādı halk-ı dünyā
- 8 Görüp āsārın ʿAbdî pādişāhuñ
 Didi tārîhîni āsār-ı raʿnā
 (Sene 1023)

[45-b]

KAŞİDE-İ İMÂM-I HÜDÂVENDİGÂR

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Gördi ʿazm itmiş şitā faşlında şehir serverin
 Berf sanmañ şaçdı pāyine felek sım ü zerin
- 2 Tahtını teşrife meyl itdi çün ol şāh-ı cihān
 Hāzin-i devrān nişāritse nʿola gevherlerin
- 3 Gayfdur şaşa kadem başmak semend-i şeh deyü
 Penbeler gallāc-veş gerdün zemînüñ bisterin

- 4 Nūr-ı hūrşîd-i cemālin gördi şerm itdi sipihr
Perde-i ebr içre pinhān itdi şems-i enverin
- 5 Budur ümmîdi Hūdādan cümle-i huddāminuñ
Yolda izde ğıfż ide zāt-ı saʿādet mażharın
- 6 Konmasun gerd-i cefā mirʿāt-ı şab-ı şāfına
Şıķmasun seng-i elem pāy-i semend-i hātırın
- 7 Yā Rāb ol Dārā-yı Cem ķadri hāşalardan şāķın
Kim duʿā ile añup mesrūr itmiş ķulların
- 8 Silk-i nażm içre dizüp lafż-ı kehribārın dimiş
Yā İlāhî sen hāşādan şaķla İslām leşkerin
- 9 Bilmek isterseñ kelāmuñ rütbe-i aʿlāsını
Diñle sem-ı cān ile nażm-ı belāġat-güsterin
- 10 Bu iki beyt-i şerîfin derc ü tazmîn eyledüm
Artıra tā dürr-i lafżı silk-i nażmum ziverin
- 11 Ol imām-ı dehr ü tesbîġ-i kelāmum bî-revāc
Nʿola idersem imāma dürr-i kıymet āverin
- 12 Ol şeh-i milk-i sühān bu maşla-ı zibāda gör
Nażma cān virmiş niçe derc eylemiş söz dürlerin

NAẒM-I ŞERİF SULŞÂN AĞMED HÂN

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Şöyle sür'atle sürer kim bād berfüñ 'askerin
Şanki aç başlu müsülmân başdı kâfir leşkerin
- 2 [46-a] Ağmedî şayf u şitâda senden ister ey Hūdā
Bağr ü berde sen âşâdan âşakla İslām 'askerin

KAŞİDE-İ İMÂM-I HÜDÂVENDİGÂR

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Çamdüli'llâh böyle bir şâh-ı sühân-ver kulıyuz
Devlet ü 'izzet anıñ kim yaşlana âk-ı derin
- 2 Bir cihân-dâr-ı zamândur kim işâ'at eyleyüp
Sürh-serler şâhı egdi âsitânına serin
- 3 Komadı milkinde aslâ ehl-i bid'atden nişân
Levs-i erbâbı şakâdan pāk kıldı kişverin
- 4 Devlet ü iqbâl ü bahtıdur ki nuşret buldı hep
Her şaraf ger şâm u şark u ğarba şaldı 'askerin
- 5 Kâfiye teng ü semend-i fikri lenk itdi şitâ
N'ola âtm itseñ du'â-yı şâh ile söz defterin
- 6 İsteriz dâ'im Hūdā ağbâbını menşûr ide
Yile vire berf-veş a' dâsınuñ âkisterin
- 7 İde cârî rub-ı meskûn içre Çak ağkâmını
Zır ğükminde kıla ma'mûre-i bağr ü berin

KAŞİDE-İ ʿALİ HÂLİFE

Mefʿûlû/ Fāʿilâtü/ Mefāʿilü/ Fāʿilün

- 1 Çün hâkde şalîʿa-i şâm oldı âşikâr
Çarh itdi kisvetin yine ʿabbâsiyân-ı şîʿâr
- 2 İtdüm kenâr-ı şahn-ı semâda muʿâyene
Şekl-i hilâli hem-seri çevgân-ı şehriyâr
- 3 Bildüm bu kadre irmedi illâ anuñla kim
Kaşd itdi hâki būsına pîr-i hāmîde-var
- 4 Didüm aña nedür işüñ altun iden didi
İksîr-i gerdidür ki dādâr-ı bürd-bâr
- [46-b]
- 5 Hân Ağmedi zamâne ki ferr-i ʿadâleti
Şaldı cihâna debdebe-i kûsi iştiḥâr
- 6 Ol kuşb-ı maʿdilet ki sipihr ü sitāreye
Hem-vāre girdi merkez-i gükmindedür medâr
- 7 Bir baġr-i mekremetdür o kim feyz-i luşf ile
Oldı ġarik-i kaşre-i iġsânı rûzigâr
- 8 Bulmazdı bir eġad cihet-i Kaʿbe-i necât
Dergâh-ı şavbin eylemese ʿaql-ı ihtiyâr
- 9 İklim-i heft milk-i celâlinde bir rübâş
Gerdün-i heft ordu-yı kaḍrinde bir kaşar

- 10 Terkîb-i ʿadl ü ğılm u ğayādan siriştedür
Ecza-yı zâtı belki kamu ğaşmet ü vaķār
- 11 Bilmezdi ĥalk kâf ile nūndan ĥaber henüz
Yezdān rūsūm-ı devletiñ itmişdi āşikār
- 12 Encüm degil seĝer demi gökden gelüp düşen
Deryā-yı Nil ider şapuña dūrlerin niśār
- 13 Anı ki ferr-i terbiyetiñ eyleye ʿaziz
Ecrām-ı āsumān idemez saşvet ile ĥār
- 14 Ğit-i sehāña nisbet olur ĥāk-i bi-mehek
Ĥurşid rāyeñe göre bir naķd-i kem ʿayān
- 15 Yaniñca bir piyāde olur şeh-suvār-ı çarĥ
Olsañ semendi berk-miśāl üzre ger süvār
- 16 Çün kūh buldı ķāfı vaķāruñla nisbeti
Saķf-ı sipihre sürse nʿola fark-ı iftiĥār
- 17 Gerd-i zamîr-i pākiñ olanı ʿaceb midür
Derĝāl gerdiş-i felek eylerse ĥākisār
- 18 Teshîr-i milke rehber-i tiĝiñ ne yol çeker
İķbāliñ özleyü baķayor ĥalkı her diyar
- [47-a]
- 19 Kaşr-ı Ĥavernaķ olsa eger ĥayliñe şisabl
Behrām olurdu pādişāhum onlara beşār

- 20 Hey'etde na'î-i esbüñe beñzer hilâl-i 'ıyd
Anuñçün āsumān anı idindi guş-vār
- 21 Cūduñ bahārı şöyle zer-efşānlık itdi kim
Bezm-i ĥazānda sebzeye zer şaçdı berg ü bār
- 22 Dest-i nihāli pūr zer-i surĥ eyledi ĥazān
Gördi ki el götürdi du'āñ ile şāhvār
- 23 Şab'um terennüm itse medğūñle tañ mı kim
Her beyti gūş-i cāna virür neş'e-i bahār
- 24 Eyle du'ā-yı devletin ey *Pertevî* gülā
Nažmuñ şāhifesi o sevād ile müşk-bār
- 25 Baĥtî bahār-ı 'ömr-i 'adūsın ĥazān idüp
Dest-i zamāna 'ıydına olsun güher-nişār
- 26 Devrān-ı devleti ki nižām-ı cihān budur
Olsun hemişe nažm-ı sūĥan gibi pāyidār
- 27 Milki ne'im-ı ĥuld-şifāt bî-zevāl ola
Eyyām-ı 'ömr-i felek gibi bî-şümār

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Dāver-i ferĥunde-mağdem pādişāh-ı kām-kār
Şāh-ı 'ālî-menķibet Ĥān Ağmed-i gerdün-vağar

2 ʿIzz ü ğaşmetle süvār oldı semend-i devlete
Küh u deşti eyledi ĥurşid-veş geşt ü güzār

3 Dāʿiyān-ı devlete yine şikār iġsān idüp
Şāh-bāz-ı himmeti itdi göñül murġın şikār

4 Çekmesün ğam gül gibi gülsün açılson ĥāşır
Salşanat bāġında olsun naĥl-i kıadd-i mive-dār

[47-b]

5 İşigüñ tozına şehler nʿola rū-māl itseler
Büse-ġāh-ı ĥalkdur çün ol der-i devlet-medār

6 Her kaçan kim şādır olsa ġükm ü fermānıñ şehā
Pādişahlar rām olup olur müsahhar her diyār

7 Her ne yaña ʿazm iderseñ devlet ü iqbāl ile
ʿAskeriñ menşūr ola aʿdā-yı devlet ĥākisār

8 Tañ mı ĥün-ı düşmeni cūlar gibi itse revān
Çıkdıġı demde ġılāfından o tiġ-i āb-dār

9 Bir Süleymān kadardur kim mūr-veş pā-māl ider
Düşmen üzre gönderürse ʿasker encüm-şümār

10 Ehl-i İslāma beşāretle ĥaber geldi yine
Çamdüliʿllāh kim Kıazākı eylemişler tār-mār

11 Şidk ile budur temennāsı ʿAzizüñ dāʿimā
Şāh-ı ʿālem salşanat tahtında olsun ber-karār

- 12 Her ŧebi Œadr ü Berat ü her günü nev-rüz olup
Œālî'ı ferhunde olsun Œömr ü devlet ŧad-hezār

ŒAŒİDE-İ ŒEYHÜ'L-İSLÂM MEŒEMMED EFENDİ

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Pādiŧāhum ŧolaŧup gün gibi çarhuñ küresin
Rüŧen et pertev-i Œadlühle felek küngüresin
Dest-i iŒbāle alup bāzî himem pefteresin
Œayda çık pādiŧāhum avla ğarāmî deresin
Yimesün kimse zamānında ğarāmî beresin

- 2 Œāh-bāzum açup iŒbāl ile yine per ü bāl
Murĝ-ı dil avlamaĝa eyle hemiŧe iŒbāl
Œayd idüp düşmeni her yirde ŧikāruñ yüri al
Var ğarāmilere ŒuŒŕāb-ı iŒābı yine ŧal
Tā ki elden ŧoyalar cevri ü cefānıñ tūrasın

[48-a]

- 3 Tā felekde görine Œizzetle her meh-i nev
Ēurre-i rüyuñ ile ola münevver her av
Himmetüñ raĥŧı idüp deŧ-i keremde tek u dev
Mihr-i luŧfiñ ŧala āfāŕa hemiŧe pertev
Tā güneŧ ŧaŧŧa'dār ide felek küngüresin
- 4 Çaçdan ol pādiŧāhum maŕhar ü teŒyid ü rıza
İde ŕāēi-i ŕazā ğuccet-i Œadliñ imzā
Œal'atüñ nūrı ile ŧola hemiŧe bu fezā
Himmetiñ destine kuy eyleye cevĝān-ı ŕazā
Döndüre vefŕ u murād üzre bu çarhuñ küresin

- 5 Luşf-ı Çakdan saña hem-vāre kerāmet umaram
 Çanda olursañ ola yār-ı selāmet umaram
 Zır-i rānında olup rahş-ı şehāmet umaram
 Kuluña rām ola şāh-bāz-ı saʿādet umaram
 Dest-i luşfında göre tā ki kerem pefteresin
- 6 Çetr-i ikbālīñ ola bāğ-ı cihānda kām
 Ola sāyeñde cihān mehd-i şafāda nām
 Görinüp māh-ı şıyām ol niçe yıllar sām
 Çeşmüñi rüşen ide Çazret-i Mevlā dāʿim
 Tā felek göstere yüz rüy-ı saʿādet göresin
- 7 ʿArz idüp şām u seğer dergeh-i Mevlāya recā
 Dilerem ʿömr-i şavıl ide şehenşāha ʿašā
 Tā gelüp şayf u şitā ola vezān bād-ı sabā
 Bu *Meğemmed* saña bülbül gibi itdükçe duʿā
 Tāze gül gibi gülüp ʿizzet ü devlet süresin

**KAŞİDE-İ ESʿAD EFENDİ BEYT-İ ŞERİFİÑ SAŞÇINI SAʿADETLÜ
 PÂDİŞÂHIMIZIÑ HİMMET BUYURDUKLARINA ŞÂRİHDÜR**

Fāʿilātün / Fāʿilātün/ Fāʿilün

[48-b]

- 1 Ağmedüʿr-Rağmāna fī bediʿl-edā
 Fāze men esnā ʿaleyhi vehtedā
- 2 Veşilātün vāşilātün min şalāt
 Ĥaşşahaʿllāhu resūleʿl-emcedā
- 3 Şümme ʿammeʿl-āle veşşagbeʿl-ʿulā āl
 ʿAkifinerrāki ʿinessücedā

- 4 Ğultü emmā baʿdü fāl mevlāʿl-hümām
El-müsem mā el-yevm Sulṣān Ağmedā
- 5 Ğādīmen liʿl-beyti fi mes ʿāššafā
Rabbühū aʿšāhu ʿumran sermedā
- 6 Ramma sešğaʿl-beyti taʿžimen lehū
Lā ihtiyācın müfrişın fihi bedā
- 7 Rammehū biʿl-yümni fi ʿāmin ʿažīm
Ve hüve tārīhun lehū ḳad ʿaddedā
- 8 Ğultü fiʿt-tārīh tefzīlen lehū
Baʿde icmālin cemīlin fiʿl-edā
- 9 Saşğı Beytiʿllāhi Sulṣān Ağmed
Mecdehū Mevlāhū ḳavva ceddedā
(Sene 1020)

ḲAŞİDE-İ ŞEYHÜʿL-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Bi-ğamdiʿllāh yine naḥl-i saʿādet bir semer verdi
Dıraḥt-ı baḥtı şāhenşāh-ı devrān taze ber verdi
- 2 Açıldı gülşen-i baḥtında Sulṣān Ağmediñ bir gül
Vücūd-ı gül-büni bir gonçe-i rengin-ter verdi
- 3 Nesīm-i subğ-dem bāğa beşāretle ḳadem başdı
Meserretle gelüp peyk-i seğer tāze ḥaber verdi
- 4 Duʿā eylerdi muḥliş bendeler ol şāh-ı devrāna
Duʿā-yı subğ-gāhı ehl-i dil āhir eşer verdi

[49-a]

- 5 Sevinsün ol şeh-i ʿālem hemîşe şād-mān olsun
 ʔulūb-i ḥalka çün anıñ sürürü müjdeler verdi
- 6 Münevver olsa ʿālem sāyesinde nʿola ol şāhıñ
 Ki rāy-ı nūr-ı bahşı pertev-i şems ü ʔamer verdi
- 7 *Meğemmed* ʔulıñ ey server duʿā-yı devletiñ eyler
 O muḥlis bendeniñ ekser budur şām u sağrā verdi

ʔAŞİDE-İ ʿULVİ DER-MEDĞ-İ SULŞĀN AĞMED ḤĀN

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Ne ḥoş demdür ne ʔutlu gün ne zibā vaḫt ü sāʿatdür
 Ola meclisde sāz ü söz-i dilber bāde-i ağmer
- 2 Lebi şirîn şaḫı leylî özi Yūsuf yüzi ğadrā
 ʿAceb zibā ʿaceb raʿnā ʿaceb ğarrā ʿaceb ḥoş-ter
- 3 Ḥükümetle şecāʿatle vecāhetle ʿadāletle
 O Nüşirevān ferruğ-ruğ ğazanfer-fer Sikender-der
- 4 Ḥān Ağmed kim olupdur ğüsn ü ḥulḫ u ʿadl ü cūd ile
 Esed-heybet ʿAlî-siret ʔasen-şūret melek-manżar
- 5 Şadāḫatle mehābetle feşāġatle şecāʿatle
 Şehā sensin Ebu Bekr ü ʿÖmer ʿOsman u hem Ḥaydar

- 6 Olupdur derd-i mendiñ müstemendiñ bendeñ efkendeni
Niçe Dārā niçe hākan niçe Hüsrev niçe Sencer
- 7 Bu eyvān u bu divān u bu ʿıyş u nūşuñu görse
Olur Efrāsiyāb u Qayşer u Cemşid u Cem çāker
- 8 Sümāş u muşrib u sākì vü şemʿ olmağa bezmiñde
Gelür her şeb şehāb u keh-keşān-ı zühre meh-enver
- 9 Olur rezm eyledükçe gūkm ü zabş ü naşrı ʿadliñ çün
Felek cevşen-zırh encüm siper şems ü qamer miğfer
- 10 Saña hālk-ı nevā qavm-i ʿArab hāyli ʿAcem hem Rūm
Kimi hākan kimi sulşān kimi şāh u kimi qayşer
- [49-b]
- 11 Qarınüñdür rehınüñdür žahırüñdür esirüñdür
Qamu fetğ ü žafer birle kamu begler kamu ʿasker
- 12 Nʿola luşf u sehā vücūd-ı iğsāniñ recā kılsam
Göñül zilletde cān hāste beden ʿuryān u cān bî-fer
- 13 Şehā ʿadl ile dāduñ medği vaşf itmekde ʿUlvidür
Kemāl ehli vü kân-ı fażl-ı hoş şab-ı suhan-perver
- 14 Bu deñlü kudret ü nażm u bu deñlü luşf u şabʿile
Ya Cāmîdür ya Qāfiż ya žahír u envere beñzer
- 15 Duʿā ile senā ile belāğatle feşāğatle
Qasidem bî-nażır u bî-şebih u bî-misāl ü ter

- 16 Ĥudā-yı zŭ'l-celāli zŭ'l-kemāl ũ ġayyi qādirden
Mŭyesser ola saña taĥt ũ baĥt ũ efser ũ gevher

ḲASİDE-İ ŖEYĤŬ'L-İSLĀM MEĞEMMED EFENDİ

Fā'ilātŭn/ Fā'ilātŭn/ Fā'ilātŭn/ Fā'ilŭn

- 1 Ėazret-i Ėaĥ pādiŖāh-ı ălemleri var eylesŭn
SalŖanat taĥtında dā'im luŖfın iŖĥār eylesŭn
- 2 LuŖf ile dā'im ġoñŭller alup ol dāver ele
Ŗerbet-i iġsān ile her derde timār eylesŭn
- 3 Yine Ŗirŭn-kām idŭp bu bende-i nā-ĥizini
Ŗerbet iġsān itdi Ėaĥ luŖfın aña yār eylesŭn
- 4 Dā'imā Ŗirŭn-deĥān olup o Ŗāh-ı kāmurān
Böyle Ŗirŭn-kārlık ile Ŗatlu āŖāre eylesŭn
- 5 Ėaĥ vŭcŭdın merkezi devrān-ı iġsān eyleyŭp
Cŭdı anda devr ider pergārı pŭr-kār eylesŭn
- 6 Ėār-yār-ı bā-Ŗafāyı ĥŭn sever dilden o Ŗāh
Himmetin her server aña ĥar-divār eylesŭn
- 7 Ėŭn mŭkerrer eyler iġsānı o sulŖān-ı zamān
Ŗekkeri Ŗŭkri Meğemmed dāĥi tekrār eylesŭn

[50-a]

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ

Fā'ilātün / Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Ālemüñ hâlkı n'ola şükr itseler şubğ u mesā
 Devletüñde oldı zîrā pür-ni'ām dünyā şehā
 Hoş yeyüp içüp şafā itmekde herkes dā'imā
 Şoylanup 'ahdiñde ehl-i faqr olupdur hoş-nevā
 Aç olanlar şok olup sen şāhā eylerler du'ā
 Emr-i Çakķ ile yağub gökden biter yerden ğidā
Çamdüli'llāh devr-i 'adliñde eyā žıll-ı Ħudā
Ni'met-i Mevlā ile bāy ü gedā buldı ğinā
- 2 Kimse bakmaz çarşularda bişen ni'metlere
 Teşne-diller kândılar bāzārda şerbetlere
 Bāl ile yağ saklanup hem çıkmıyor kıymetlere
 İrse herkes bu ğanilikde n'ola rāğatlere
 Vaktidür bāy ü gedā 'azm eyleye şoğbetlere
 Hiç şatılmaz siñek üşmiş o zibā vü etlere
Çamdüli'llāh devr-i 'adliñde eyā žıll-ı Ħudā
Ni'met-i Mevlā ile bāy ü gedā buldı ğinā
- 3 Çarsularda o dürlü dürlü ni'metler ki var
 İki aķçalık yimek yir ise bir kişi şoyar
 Bir kese bir aķçalık etmek yeter leyl ü nehār
 Etmege toklıkdan itler itmez oldu i'tibār
 Açlıkdan hem kimesne itmez oldı āh u zār
 Un cuvallarıyla kappanda yığılmış bi-şümār
Çamdüli'llāh devr-i 'adliñde eyā žıll-ı Ħudā
Ni'met-i Mevlā ile bāy ü gedā buldı ğinā

- 4 Dürlü me'külât ile bâzârlar hep şöpşölü
 Görmedi kimse bu ucuzlıkda hiç İstanbul
 Niçe İstanbul ğanılık şutdı şâğ ile şölü
 Ni'mete müstağrağ olmışdur kamu kiçi ulı
- [50-b] Devletiñde Tañrınıñ aç qalmayor hiçbir qulı
 Hep nefâyis yir faqır olup geyenler at çulı
Çamdüli'llâh devr-i 'adliñde eyâ žıll-ı Ħudâ
Ni'met-i Mevlâ ile bây ü gedâ buldı ğınâ

- 5 Devletiñde eyleyüp in'âm-ı ile bi-nažır
 Dürlü ni'metlerle kıldı aç olan qulları seyir
Bülbülü bendeñ gibi şoydı qâmu bây u faqır
 Dehre şoldı bâl ü yağ ü süd ü yoğurd u penir
 Yiryüzin şutdı pirinc ü mercimek gendüm şa'ır
 Şoylanup dâ'im du'ân eyler şağır ile kebır
Çamdüli'llâh devr-i 'adliñde eyâ žıll-ı Ħudâ
Ni'met-i Mevlâ ile bây ü gedâ buldı ğınâ

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ

Mef'ülü/ Fâ'ilâtü/ Mefâ'ilü/ Fâ'ilün

- 1 Virdükçe devre qadr ü şeref leyle-i Berât
 Bünyân-ı 'ömrine gele ol dâveriñ şebât
- 2 Divân-ı Çaqda nâmina Sulşân Ağmediñ
 Şül-i bekâ vü devlet ile yazıla berât
- 3 Âb-ı laşif-i hırqa-i fahri cihân ile
 Virdi bu cism ü câna yine bir yeñi ğayât

- 4 Yâ Rabbi âb-ı rûy-ı cenâb-ı ğabîb için
 Halk-ı cihâna eyle anı mâye-i necât
- 5 İcrâ idüp cihânda ʿadâlet zülâlini
 Dünyâyı kendiye ol şafâ şîfât
- 6 Bir şabʿı pāk şâh-ı dakâyık-şinâsdur
 Her bir sözinde var niçe ğikmet niçe nikât
- 7 Çün çeşme-sârı feyz-i Hüdâdur o kalb-i şaf
 Her gâh aña dökülse nʿola bunca varidat
- [51-a]
- 8 Devr içre ismi yazıla şuğrâda dâʿimâ
 Aqlâma tâmidâd ile imdâd ide devât
- 9 Niçe Berât u Kıadre irüp ʿızz ü baht ile
 Dâʿisi Esʿâda ide hem-vâre iltifât

KAŞİDE-İ ESʿAD EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefâʿilün/ Mefâʿilün/ Mefâʿilün/ Mefâʿilün

- 1 Gül-i handân-ı bāğ-ı salşanat Yâ Râb ola hurrem
 O bāğı itmeye bād-ı hazânı ğüzn ü ğam derhem
- 2 Gülop güller gibi külli sürûr izhâr ide dâʿim
 Mübârek hâşırında hiç bir ğam olmaya müdğam
- 3 Zemîne düşdi ise ğam değil bir mîve-i nevres
 O nahl-i mîve-dâr olsun cihânda şâbit ü muğkem

- 4 Şüküfte olmayup pejmürde olmuş gerçi bir gonçe
Hemân ʿālemde gül gibi açılun ol mesîhâ-dem
- 5 İlâhî şaḥ-sâr-ı ʿömrini pür berg ü bār idüp
Riyâz-ı salşanatda eyle Sulşân Ağmedi ḥurrem
- 6 Şen olsun gülşen-i baḥtî cihānda görmesün saḥtî
Hemîşe pâye-i taḥtî saʿâdetle ola tevʿem
- 7 İlâhî derhem itme ḥâşırın ol pâdişāhıñ kim
Perişân dilleriñ zahmına rağm idüp urur merhem
- 8 İrüp dâʿim saʿâdate ola mażhar-ı ʿināyete
İdüp tevfiḳ-ı ḥayrâta Ḥudâ itsün anı mülhem
- 9 O sulşānıñ vücūd-ı pâki *Esʿad* rûğ-ı ʿālemdür
Beden rûha müsaḥḥar pes müsaḥḥardur aña ʿālem

KAŞİDE-İ ESʿAD EFENDİ BERĀY-I SULŞÂN AĞMED ḤĀN

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Çazret-i Çaç padişāhıñ her günin bayrām ide
Sāyesinde ehl-i imān dâʿimā ārām ide
- [51-b]
- 2 Taḥt-ı baḥt ü salşanatda Çaç idüp pîr-i kemāl
ʿAdlini zînet fezā-yı şafğa-i eyyām ide
- 3 Žıll-ı Çaç Sulşân Ağmed Ḥānı Rabbi lem-yezel
Şül-i ʿömr ile penāh-ı devlet-i İslām ide

4 Niçe bayrāma irişüp devlet ü iķbāl ile
 ʿAdl ü dād ile cihān ĥalkını şırın-kām ide

5 Ben duʿacısın yine ğalva ile yād eylemiş
 Ğaķ aña inʿāmını iki cihānda ʿām ide

6 Ğüsn-i ĥulķ ile hemişe eyleyüp celb-i ķulūb
 Zümre-i erbābı ʿılme *Esʿadā* ikrām ide

KAŞİDE-İ KEMĀL EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Feʿilün

1 Ĥudā dāʿim ide şāh-ı cihānı
 Vire dünyāda ʿömr-i cāvūdānı

2 Nizām-ı ʿāleme ğünküim sebebdür
 Nʿola ĥalk-ı cihānın olsa cānı

3 Kāmu kārı şalāĝ u hem ʿibādet
 Seĥāvet maʿdeni iĝsān kārı

4 Şu deñlü ʿāleme iĝsān ider kim
 Seĥāda Ĥātem olmaz aña şānı

5 Ğü rüz-ı rüze geldi ʿıyd irdi
 Ziyāfet itdi cümle dāʿiyānı

6 ʿArūs-ı māh-ı nev irişmek ile
 Cihāna itdi ol şeh zer-feşānı

7 Faķire dāhî yüz gösterdi iķbāl
Yüz altun ile mesrūr itdi anı

8 Yüzi geldi yüzi güldi faķiruñ
Duʿā vü şükr içün açdı zebānı

[52-a]

9 ʿAceb yüz necm-i şāķıb cümle seyyār
Dem-ā-dem devr ider şurmaz cihānı

10 Şerîfidür ķamūsı anda mektüb
Şehiñ nām-ı şerîfi vaşf-ı hānı

11 ķamūnıñ levnidir şafrā ü fāķıʿ
*Tesürrun nāżirin*²⁵dur naʿt-ı şānı

12 Pür olmış encüm ile hoķķa-i çarh
Virür gūyā süreyyādan nişānı

13 Mülāyim her biri çün penbe-i dāğ
Bitürdi dildeki dāğ-ı nihanı

14 Sihām-ı faķra her biri siperdür
ķazādan kim atar ʿazliñ kemānı

15 *Kemālî* ğam yime bu luşf-ı şāhuñ
Beşāretdür saña itme gümānı

²⁵ “‘Rabbine bizim adımıza yalvar da ne renk olduğunu bize bildirsin' dediler. 'O, onun, bakanların içini açan parlak sarı renkli bir sığır olduğunu söylüyor' dedi.” Kurân-ı Kerîm, 2/69

16 Ĥulûsuñ aña çün ma' lûm olıpdur
Ne ġâcet idesin bess-ı beyânı

17 Saña lâzım olan ancağ du' âdır
Edâ it ĥiĕmetüñ sırr u nihânı

18 İlâhî devlet ile ber-devâm it
Cihân şurduğça şâh-ı kâmurânı

19 O şad dinârıñ ez' âfınca eyle
Sinin-i 'ömr-i sulşân-ı zamanı

KAŞİDE-İ DER-MEDÇ-İ SULŞÂN AÇMED HÂN

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

1 Çabbeẓâ ey şehriyârı kâm-kâr-ı muğterem

Pâdişâh-ı dâd-güster vâli-i vâlâ-himem

2 Ĥüsrev-i şâġib-kırân Efrâsiyâb-ı serverân

Şaf-der-i çarĥ âsitân İskender-i 'âlî-himem

3 Maşla-'ı ĥurşid-i baĥt ü menba'ı cûy-ı hüner

Ma'den-i dürr-i 'adâlet kân ü iğsân ü kerem

4[52-b]Sensin ol şâġib-kıran kim şeşper-i fermânıña

Ėarb-ı baş egdi hezârân Qahraman ü Güstehem

5 Yaydur kavş-i quzağ meh terkeş-i tîr-i şehâb

Dergehiñde çarĥ serkeş çâker-i Rüstem qadem

6 Şu'le-i şimşiri 'adliñden cihân buldı ziyâ

Pertev-i tiğuiñla ref' oldı žılâl-i žulm ü ġâm

7 Tiğ-i ĥun-efşanı qahrıñ ĥünî bağrın kıldı ĥün

Mey yirine kan yudarsa şań mı a'dâ dem-be-dem

- 8 Her vezîrûñ âşaf-ı şâfı şîfât vār tebār
Her sipāhuñ qahrıman eşvār-ı İskender şiyem
- 9 Görinen şanma saqā-i mihr-i envārdur felek
Qaldurur kapuñda zerrin ser ʿalem her şubğ-dem
- 10 Şurmaz altun ğal ider meh kâsesinde âfitāb
Şafğa-i eyyāma evşāfıñ ide tā kim raqam
- 11 Vāli-i Rūm u ʿArab-ı şāhenşeh-i Hindi vü ʿAcem
Çazret-i Sulşān Aġmed kām-kār-ı bezm-i Cem

QAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Quluñ Sulşān Aġmed Hānı Yā Rabbi muʿammer qıl
Ne maqşūd u murādı vār ise senden müyesser qıl
- 2 Gelür her dem ziyāret qılmağa marqad-i pākin
ʿAlem-dār-ı resülün himmetin ol şāha yāver qıl
- 3 Kudūretten muʿarrā eyle mirʿāt-i dilin her dem
Cihānda qalb-i pākin gün gibi dāʿim münevver qıl
- 4 Ser-efrāzān-ı ʿālem baş qosunlar hāk-i pāyine
Selāşin-i cihāna işigi tozını efser qıl
- 5 İlāhî *Bülbülü* bendeñ duʿāsını qabül eyle
O şāha Çazreti cemî-ʿi yirde rehber qıl

[53-a]

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Sa'âdetle güzâr itdükce seyre dâver-i 'âlem
Umâırz kim ola her yirde yârı yâver-i 'âlem
- 2 Şalup pertev rikâbı âfitâbı dâ'ima şehre
Süre yüz aña her şoğduğca mihr-i hâver-i 'âlem
- 3 Yayılsun 'asker âfâka virilsün zînet esvâka
Şeh-i sencide ahlâka görinsün zîver-i 'âlem
- 4 Virüp 'asker yola zînet dizilsün şafları kat kat
Sürür üzre mürür itsün o yoldan server-i 'âlem
- 5 Serir-i 'adl ü dâd üzre kırup dâ'im murâd üzre
Meğemmed ğıfz ide ol dâver-i dâd-âver-i 'âlem

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Çıkup seyrâna kûh u deşti geh geşt-i güzâr eyle
Gelüp yine sarây-ı ızz ü devletde qarâr eyle
- 2 Yine dîbâ-yı berfi yaydı pây-i endâz için gerdün
Şâln üstinde ey şâh-ı cihân şayd u şikâr eyle

- 3 Başup na'î-i semendi reh neverdiñ aşlas-ı berfe
Anı ol resm-i zibâ ile pür-naķş u nigâr eyle
- 4 Eritsün tâb-ı ķahriñ berf gibi cism-i a'ďâyı
Felekde mihr-veş nûr-ı cemâliñ âşikâr eyle
- 5 *Meğemmed* dâ'imâ idüp du'âñı ey şeh-i 'âlem
El açup dir o şâhenşâhı Yâ Rab kâm-kâr eyle

ĶAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Şafâ geldüñ sarây-ı devlete ey dâver-i devrân
Vücuduñla ola dâ'im o dâr-ı 'izzet âbâdân
- 2 Çıķup iķbâl ü 'izzetle görin hâlķa sa'âdetle
Cihânda dâ'ima şâvus-ı devlet gibi ķıl cevlan
- 3 Ĥudâ olup şehâ vâķi serirüñde ide bâķi
Gezüp devletle âfâķ-ı cemâliñ mihrin it tâbân
- 4 Zamâniñda sürür olsun hemişe böyle sūr olsun
[53-b] Deriñ dâr-ı ģuzur olsun sa'âdetlerle ķıl iĝsân
- 5 Şafâlarla idüp hânde olup hem-vâre ferhunde
Açılsun ģonce-i bahtuñ ģülistân gibi ol hândân
- 6 Varup her dâre 'izzetle ķarâr eyle sa'âdetle
Ķonarsañ ķanda devletle vücuduñ ģıfż ide Mennân

- 7 Şaçup şüşî-şîfât sükker *Meğemmed* söyleyüp ezber
Muammer ola ol server deyü kıl dâ'imâ elğân

KAŞİDE-İ DER-EVŞÂF-I CÂMÎ-İ ŞERİF

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Câmi-ı Aşkâya mânend oldı bu âli-binâ
Dergeh-i Çakda bu hayrâtun şehâ maqbûl ola
2 Görmemiş manendini bu câmiun çeşm-i beşer
Gerçi vardur câmi dünyâda çok zibâ binâ
3 Nitekim yoğdur nažiri pâdişâh-ı âlemün
Câminün hem nažirin görmemiş çeşm-i sühâ
4 Pâdişâhum bu böyle bir âli-binâyâ bu kuluñ
Bir niçe kandil idüp tertib-i pür-nağş u şafâ
5 Umaram pür-nür ide ol cayı bu kandiller
Nitekim kandil-i encümde felek bulur ziyâ
6 Ka'im ü dâ'im idüp Çak çarh ile encüm gibi
Pâdişâhum câmi u kandil tâ yevme'l-cezâ
7 Evveli hûb u laşif oldı bu važun hayr ile
Âhiri devletle hem ümmid odur ma'mûr ola

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 Dâver-i devrân beni yâd eyledi ğalvâ ile
Hân-ı iğsânı pür olsun her zamân na'mâ ile

2 Dā'imā 'ıyd-ı sa'ıd olup öpülsün dāmeni
Tağt u baht olsun müşerref ol şeh-i vālā ile

3 Pāy būsıyle şeref bulsunlar a'yān-ı zamān
'ıyd-gāha cem' olup her šāife ālā ile

[54-a]

4 Hākden ref' eyledi ikrām ile bu zerreyi
Ol şeh-i 'ālī taqayyud itdi bu ednā ile

5 'İlm ü dīni dā'im i'zāz eyler ol sulšān-ı dīn
Ola hem-vāre mu'azzez 'izzet-i Mevlā ile

6 Pertev-i rāy-ı mün'iri 'ālemi pür-nūr idüp
Ref' ola žulmetler ol mihr-i cihan-ārā ile

7 Ey Meğemmed ol šāhenšāhıñ olup 'ömri dirāz
Dā'imā āvāze-i cūdı cihāna yāyıla

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŠĀN AĞMED HĀN

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

1 Sa'ādetle yetiş şāhum niçe māh u niçe sāle
Şeref-baht ol hemişe niçe kutlı 'ıyd-ı şevvāle

2 Šulu' it māh-ı tābān gibi šağn-ı 'ıyd-gāh içre
Šuta etrafını a'yān ü erkān nitekim hāle

3 Cihānuñ rüğı Sulšān Ağmedi pır-i kemāl eyle
İrişdür Yā İlāhı anı sen aqşā-yı āmāle

- 4 Rızā-yı Hālîkî özler ʿadālet resmini gözler
Muvaffaḳ ola Çaçdan dāʿimā ḥayrāt-ı aʿmāle
- 5 İdüp erbāb-ı ʿilm ü dānişe taʿẓim ü ikrāmı
Zamānında ahāli maẓhar ola ʿizz ü iḳbāle
- 6 Yine daʿisin itdi ḥılʿat-ı semmūr ile teşrîf
Sezā görsün Çaç anı ğulle-i inʿām u ifzāle
- 7 Yed-i luşf ile ben üftādeye çün dest-gir oldı
Yed-i ḳudretle her yirde Ḥudā ānuñ elin ala
- 8 Ḳuşûrum dāmen-i iġsānı ile eyledi mestûr
Bu yüzün sürsün şahān-ı ʿālem ol pākize ezyāle
- 9 Kemîne *Esʿāda* düşdükçe luşf ile kerem eyler
Düşen luşf u keremdür ol şeh-i ferḥunde aġvāle

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Şaʿām iġsān idüp ey dāver-i ʿālem kerem ḳıldıñ
Sümāş-ı cūd u luşfıñdan bize bezl-i niʿām ḳıldıñ
- [54-b]
- 2 Dehānuñ şatlu itsün Çazret-i Çaç şehd-i luşfından
Zebānum sükkeri medġiñle ğulv itdüñ kerem ḳıldıñ
- 3 Ḥudā elşāf ile aġırlasun sen şāh-ı devrānı
Ki iġsānıñla bu miskin gedāñı muġterem ḳıldıñ

- 4 Hemîşe bād-bānuñ bād-ı fetğ u naşrla şolsun
Ki ızhâr-ı ʿināyet eyledüñ luşf u himem kıldıñ
- 5 Yem-i luşfuñdan irse bende-gāne nʿola bir kıatre
Güzâr-ı bağr idüp keff-i kerem bahşāñı yem kılduñ
- 6 Çarım-i salşanatda muğterem ol kim zamānuñda
İdüp taʿmir Beytuʿllāhı tezyin-i ğarem kıldıñ
- 7 *Meğemmed* bendeniñ yād eyleyüp adın ʿināyetle
Anı ey şāh-ı ʿālem bende-gān içre ʿālem kıldıñ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Saʿadetle varup Toğata devletle qarār itdüñ
Esās-ı tağt u bahtüñ ol mağalde üstüvār itdüñ
İdüp geh geşt-i deşt ü gāh seyr-i kuh-sār itdüñ
Muğaşşal şayd içün hāşırları geşt ü güzār itdüñ
Yine āyin-i luşfi padişāhum āşikār itdüñ
Şikār iğsān idüp murğ-ı dili şayd u şikār itdüñ
- 2 Göñüller şaydıdur kaşduñ şikār itmekden ey şāh-bāz
Bahāneyle idersiñ bende-gānı dāverā ʿızāz
Hümā-yı himmetiñle bāzlar olur mı hem-pervāz
Dırāz itsün zamān-ı devletüñ Mevlā-yı bî-enbāz
Yine āyin-i luşfi padişāhum āşikār itdüñ
Şikār-ı iğsān idüp murğ-ı dili şayd u şikār itdüñ

- 3 Serir-i salşanat üzre muraduñca qarār eyle
 Göñül hoşluqlarıyla ʿālemi geşt ü güzār eyle
 Şikār itmek yaraşur saña şāh-bāzum şikār eyle
 Şikār itdükce diller şayd idüp iğsānı kār eyle
Yine āyin-i luşfi pādişāhum āşikār itdüñ
Şikār-ı iğsān idüp murğ-ı dili şayd u şikār itdüñ

[55-a]

- 4 Çerāgāh-ı saʿādetle şalābetle gezüp şirün
 Hemişe düşmenān-ı dîn ü devlet ola naḥçirün
 İrüp nāf-ı ʿadūya sinesinde yer ide tîrün
 Şuta dehri şahā āvāze-i nām-ı cihān-girün
Yine āyin-i luşfi pādişāhum āşikār itdüñ
Şikār-ı iğsān idüp murğ-ı dili şayd u şikār itdüñ
- 5 Şikār-ı tîr-i ğamzeñ dāʿim ola çeşm-i āhūlar
 Rikābuñ būs ide mihr-i felek mānendi meh-rūlar
 Süm-i raḥş-ı felek naḫşıñla ʿizzet bula tā güler
 Meşām-ı dehre luşfuñdan hemişe ire hoş-būlar
Yine āyin-i luşfi pādişāhum āşikār itdüñ
Şikār iğsān idüp murğ-ı dili şayd-ı şikār itdüñ
- 6 Şenā idüp şeh-i devrāna ol şaydı kebāb itdüñ
 Yiyüp birkaç ʿazizān ile şükr-i bî-ğesāb itdüñ
 Ēarāʿat keffini ācup duʿāya fetğ-i bāb itdüñ
 Duʿā-yı devlet-i şāhenşāhı ʿālî-cenāb itdüñ
Yine āyin-i luşfi pādişāhum āşikār itdüñ
Şikār-ı iğsān idüp murğ-ı dili şayd u şikār itdüñ

- 7 *Meğemmed* gibi yokdur pādişāhum bir duʿā-hānuñ
 Diler Çakdan hemişe imtidād-ı ʿömr ü devrānuñ
 Umaram Çak kabul ide duʿāsın dāʿimā ānuñ
 Nʿola göñli olursa beste-i fitrākı iğsānuñ
Yine āyin-i luşfi pādişāhum āşikār itdüñ
Şikār-ı iğsān idüp murğ-ı dili şayd u şikār itdüñ

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ DER-MEDÇ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/Fāʿilün

- 1 Şad hezārān ğamd ü minnet kim şehenşāh-ı cihān
 Yād idüp dāʿilerin luşf ile şādān eyledi
- 2 Faḥr-i ʿālem bāʿis-i ḥalk-ı peygamberüñ
 Çırka-i pāki şuyundan yine iğsān eyledi
- 3 [55-b] Çavz u Kevserden nişān virdi anıñ her kaşresi
 Teşne-gān-ı vādi-i hicrānda dermān eyledi
- 4 Yā İlāhî āb-rū-yı Ağmed-i Muhtār içün
 Ğonçe-i ümmidin aç kim bizi ḥandān eyledi
- 5 Çamdüliʿllāh pādişāhum Çak Teʿālā zātuñı
 Revnağ efzā-yı serir-i Āl-i ʿOsmān eyledi
- 6 Žıll-ı Çakşın žulmet-i žulmi giderdi šalʿatüñ
 Mihr-i ʿadliñ nūrını rüyuñda tībān eyledi
- 7 Ğüsn-i tedbiriñle virdi ʿāleme nažm-ı tamām
 Kuvvet ü kudret virüp dünyāya sulşān eyledi

- 8 Her ŧebi Ŗadr ü Berat ü her günü nev-rüz ola
Kim berâtı luŧı vaştin ŧehr-i ŧa'bán eyledi
- 9 Gice gündüz cân u dilden sıdk ile eyler du'â
Dâ'iyân içre 'Azîzi çün senâ-hân eyledi

**ŖAŞİDE-İ ŖEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN
AĞMED HÂN**

Mefâ'ilün/ Fe'ülun/ Mefâ'ilün/ Fe'ülun

- 1 Mübârek ola sarây-ı kâdime iqbâliñ
Ziyâde ola sa'âdetle 'ızz ü iclâlüñ
- 2 O hânedân-ı kâdime ŧeref virüp dâ'im
Ŝalınsun üstine her dem žılâl-i ifzâliñ
- 3 Hüdâ müyesser ide her murâduñı umaram
Ola sürür ile ğâsıl cemî-'ı âmâliñ
- 4 Açup sürür u ŧafâ per ü bâlini ŧâhım
Uça sa'âdet ile ŧâh-bâz-ı iqbâliñ
- 5 Hûceste tâli'u firüz rüz idüp Mevlâ
Muvâfık eyleye sehm-i sa'âdete fâliñ
- 6 Hemîŧe sür sürür eyle görme renc ü elem
Ola ŧafâya muķârin cemî-'ı aĝvâliñ

[56-a]

- 7 Şafā-yı qalb ile olduqça rahş-ı cāhe süvār
Melāl-i hāşır ile düşmen ola pā-mālîñ
- 8 Çü gūsn-i hulk ile buldı vücūduñ ārāyış
N'ola olursa pesendide cümle ef'ālîñ
- 9 Du'āñı etmede yoqdur *Meğemmede* mānend
Odur şafā ile dā'î-i hālisu'l-bālîñ

KAŞİDE-İ 'AZİZ EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 Sipih-r-i devlet ü iqbāl ü bahtuñ mäh-ı tībānı
Menāzil qaş' idüp 'ızz ü şerefle itdi seyrānı
- 2 Şeh-i 'ālî-nażar sulşān-ı Cem qadr ü Feridūn-fer
Hıdīv-i 'adl-güster dād-ger İskender-i sānı
- 3 Şehenşāh-ı Süleymān pāye Sulşān Ağmed-i 'ādil
Qul itdi kendüye ğāqan-ı Çini şāh-ı İrānı
- 4 'Adū-yı dîne heybetle yine ilqā-yı ru'b etdi
Açup rāyāt-ı nuşret āyet-i İslām u imanı
- 5 O mihr-i 'ālem-efrūzuñ yanında heft a'lāmın
Görenler şandılar kim seb'a-i seyyāredir anı

- 6 Süleymandur ki tahtın yıl götürmüşdür kıyās eyler
Görenler zeyn-i zerrin semend-i şāh-ı devrānı
- 7 Yedek üzre hemān zerrin siperdir şanıram Çakka
Temāşa eylesem çarh-ı felekde mihr-i rahşanı
- 8 Dem-i heycāda ėarb-ı gürz ile ol kahraman şavlet
Yıkar bir ġamle kılsa şad hezārān merd-i meydanı
- 9 Niçe tāt ü kemer ehli aña ėarz-ı ġarāc itdi
Şecāatle hirāsān eyledi şāh-ı Ħorāsānı
- 10 Niyāmından çıkup tıġ-ı cihan-efrūzı mihr-āsā
Giderdi žulmet-i žulmi cihānı itdi nūrānı
- [56-b]
- 11 Kesüp serkeştlerün başın gedū-veş nızeye degdi
ĖAdūyı ġūna ġarķ itdi dem-ā-dem tıġ-ı bürrānı
- 12 O şāhuñ devr-i ėadlinde o kim iñlerse çeng-āsā
Anıñ feryādı diñlenmez budur ķānun-ı ĖOsmānı
- 13 Ėubār-ı pāyi esbi itdi çeşm-i ėālemi rūşen
Sevād-ı Edrene mihr-i rūġıyla oldı nūrānı
- 14 Sağadet Edirne ġalkına kim ruhsārını gördi
İrişdi ġāşılı ol ķavme feyz ü fażl-ı Rabbānı
- 15 Düşübdür baġre dürr-i kaşre-i nısān-ı iġsānı
Anıñçün devr ider dāim şadef deryā-yı ėummānı

- 16 Ne ğācet sürgüne şāhım saña biñ cānla her dem
Gelür şayd olmağ için kūh u deştin vağş-ı ceyrānı
- 17 Emīn-i ğaqsın anıñçün gelür dergāha maḥluqāt
Görenler şandılar emniyyeñi taht-ı Süleymāni
- 18 Kaçan ʿazm-i şikār eyler bize luşf-ı āşikār eyler
İder dāʿi-i dīrine müdām elşāf u iğsānı
- 19 Ḥulūs-i bāl ile dāʿim duʿāmuz ey ʿAziz oldur
Ḥaşālardan Ḥudā ğıfż eyleye şāh-ı cihan-bānı
- 20 Menāzil kaş idüp şems ü kamer döndükçe nüh-eflāk
Ḥudā enžār-ı bedden şaqlasun ol žıll-ı Yezdānı
- 21 Şafālar kesb idüp Sulşān-ı ʿālem eylesün seyrān
Yanınca dāʿiyān-ı devleti olsun šenā-ḥānı
- 22 Ebanʿan ced o şeh çünkim muhibbi çār-ı yār oldı
Ebū Bekr ü ʿÖmer ü ʿOşman ʿAlì olsun nigāh-bānı

KAŞİDE-İ ZİHNİ DER MEDĞ-İ SULŞĀN AĞMED ḤĀN

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Şehā kāmīl umūruñ kār-ı milkūñ ber-ķarār olsun
Esās-ı ʿömr ü iķbāl-i bülendūñ pāyidār olsun
- [57-a]
- 2 Şehān-ı heft-iķlīm eylesünler emriñe šāʿat
Şoķuz eflāke ğükmūñ bāʿıs-i nażm ü medār olsun

- 3 Nehib-i pençe-i şahin-i iqbālîñ hirāsından
 ʿAdū-yı büm işi dāʿim yuvasından firār olsun
- 4 İki yanuñ ki dünyānuñ müzeyyen gülsitānıdur
 Kıızıl şarı ala bayraklarıyla lāle-zār olsun
- 5 Vizāret mesnedinde Āşaf-āsā ğükm iden bendeñ
 Serir-i maʿdilet ārāyiş ile nām-dār olsun
- 6 Sen ol taht-ı Süleymānide şābit taht ü devletle
 O ğıfz-ı hātem itsün ehremenden hūş-yār olsun
- 7 Çakıkatde şilism-ı salşanat emr-i vezāretde
 Hemişe böyle kāmiller müşir u müsteşār olsun
- 8 Olup şerʿa nigāh-bān iki kaēiʿaskeriñ her dem
 ʿAdālet birle her biri ʿādil-i çār-yār olsun
- 9 Mülevven saye-bān olsun aña kıavs-ı kıuzağ dāʿim
 Otāğun ʿızz ü devletle bu şāk-ı zer-nigār olsun
- 10 Perî-peyker-i peyikler tāt-ı zer birle rikābuñda
 Bulunduğça şitābından meh ü hūr şerm-sār olsun
- 11 Çeküp sen Ĥān-ı İbrāhim aña mānend-i İsmāʿil
 ʿAcem şāhı şamʿadan maşbahuñda rize-ĥor olsun
- 12 Çalınduğça yanıñca debdebeyle kūs-ı şāhiler
 Felek şāsı nakareñ olmağa ümid-vār olsun

13 Şonansun şem'lerle her şeb ordu-yı hümayūnuñ
Zemîn-i gerdūna dönsün şem'ler encüm-şümār olsun

14 Atılsun şoplar yer yer tüfeklerle tezelzüldeñ
Qıyāmet qopdı şansun ĥayli a' dā tārūmār olsun

15 Sa'ādet birle 'avdet eyle taĥt-ı 'ızz ü iclāle
Fezā-yı şehr-i İstanbul Firdevs iştihār olsun

[57-b]

16 Biraz görsün mübārek tal'atūñ sükkān-ı kişver hem
Sevād-ı Rūm sensiz niçe bir miğnetle tār olsun

17 Ma'ārif ehli hem manżur olup resm-i selef üzre
'Ināyet eyle kim her biri şāğib-i'tibār olsun

18 Anuñ kim qābiliyyet cevheri var zāt-ı pākinde
Zebān-ı şayqalı luşfuñla tiğ-ı ābdār olsun

19 Niçe nażm ehli var şehler qatında kāmūrān olmış
Kuluñ *Zihni* daĥı luşfuñla şāhum kām-kār olsun

20 İdüp medğüñde Firdevsî gibi şehnāmeler peydā
Tevārihe yazılır sözler andan yādigār olsun

21 İlāhî sābit oldukça zemîn ü āsumān-seyyār
Mesirüñ evc-i 'izzet taĥtı baĥtüñ ber-qarar olsun

**KAŞİDE-İ İMÂM-I HÛDÂVENDİĞÂR DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED
HÂN**

Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün/ Mefâ'îlün

- 1 Olup ilhâm-ı Çak Sultân-ı dehre bir seğer peydâ
Dinildi ey meh-i burc-ı sa'âdet kıl sefer peydâ
 - 2 Senüñ zât-ı kerîmiñ mâh-ı evc-i burc-ı devletdür
İdüp kaş-ı menâzil eylesün niçe eşer peydâ
 - 3 Meşâm-ı halk-ı âlem nükheti hoş hûyuña müştâk
Açılmış dideler tâ kim ideler bir nažar peydâ
 - 4 Sen ol dürr-i yetim-i bağr-i ızz ü ferrü şevketsin
Ki mişliñ itmemişdür kân-ı imkân bir güher peydâ
 - 5 Uraldan şarhını bustân-ı erkânıñ yed-i kudret
Muğakkağ itmedi nahl-i qadiñ-veş bir şecer peydâ
 - 6 İdüp tertib-i eşcâr-ı vücûdı bağ-bân-ı dehr
Vücûduñ mîvesi tek itmemişdür bir şemer peyda
 - 7 Gülistân-ı cihâna şun-ı ğikmet kıldı çok şan'at
Velikin ârızuñ-veş kılmadı bir verd-i ter peydâ
- [58-a]**
- 8 Pes ey mâh-ı münevver feyz-ı envâr eyle âfâka
Žuhûr it ey dürr-i yektâ ola tâ nur-ı fer peydâ

- 9 Ĥırām it ey nihāl-i naĥl-i bāġ-ı salşanat bir dem
Açıl ey gül-bün-i gül-zār-ı devlet kıl güzer peydā
- 10 Seniñ ābā vü ecdād-ı ıẓāmıñ ey şeh-i ălem
Edirne taht-gāhında iderlerdi maķar peydā
- 11 Şikār eylerler idi deşt ü şaġrāsın idüp seyrān
İderlerdi kıulüb-ı düşmene ĥavf u ġāzer peydā
- 12 Reăyā cümleten müştāķ-ı zātıñdır recā eyler
Kiöde mażlūm olanlar žālim üzre bir žafer peydā
- 13 Şuă-ı tığ-ı ădliñ ola kim esġāb-ı ădvānıñ
Vücūdında ide teşir ü kıla bir şerer peydā
- 14 Çü ġuş-ı hūş-ı Sulşān idi bu esrārı ĥoş-izăn
Derūnı şafġa-i kıalbinde kıldı bir eşer peydā
- 15 Didi semăn ve şăa mülhim-i ġayba şurup fiġl-ġāl
Edirne taĥtına ăzmiyle kıldı reh-güzār peydā
- 16 Düşüp erkān-ı devlet cümleten rāha rikābında
Şāfā-yı ĥāşır ile itmediler hiç keder peydā
- 17 Şu deñlü mevkib-i ġaşmetle ăzm-i rāh itdi kim
Bulunmazdı feżā-yı pehn-i rehde bir memeri peydā
- 18 Düzildi çün şaf-ı erbābı şavlet şaġdan şoldan
Nefir ü şur nāķıldı kıyāmetden ĥaber peydā

- 19 Şeh-i ʿālî-cenāb ol rāhda şîdķ u şafā ile
Cemāʿatle ferāiz ķıldı itdi şad hūner peydā
- 20 Muġaşşal ferrū şevketle kemāl-i ʿızz ü ģaşmetle
Sufūf-i ʿasker ile eyledi ħün kerrū fer peydā
- 21 İrişdi menzil-i maķşūda ħıķdı ehl-i istiķbāl
Pür oldı rāh u şaġrā olmadı bir bām u der peydā

[58-b]

- 22 Duʿā vü nāle-i müştāk ile pür oldı ol şaġrā
Temevvüc eyleyüp oldı o dem baġr-i beşer peydā
- 23 Döküp aşġāb-ı ģasret gözlerinden şevk ile eşki
O baġrıñ sāġilinde oldı envā-ı dürer peydā
- 24 Fidādur cānımız yoluñda şāhum deyü ol aķvām
Getürüp itdiler ķurbāna aġnām ü baķar peydā
- 25 Yüzümüz ferş-i rāhıñ eyledik şāhā dimek üzre
Bisāş-ı rahşına zer beft ü dibā itdiler peydā
- 26 Ėulül itdi mişāl-i cān Edrene şehrine ħünkim
Tenūr-ı sinelerden oldı ol dem mā-Ėazar peydā
- 27 Sarāy-ı devlete gelmezden evvel cāmīʿa indi
Edā-yı farż ķıldı eyledi nūr-ı başar peydā
- 28 Nüzül itdi saʿadetle gelüp ķaşrına ol sulşān
Duĥül itdi sarāya oldı pes şems ü ķamer peydā

- 29 Ser-efrāzā şehā sulšān-ı ʿālemsin şehāmetde
Şecāʿatde saña olmaz naẓır ey gerçek er peydā
- 30 Çakıkat salşanat bu ferr u şevketdür ki sen sürdüñ
Ziyād ola bu ğaşmet ola her dem bu niceler peydā
- 31 Koma küffār-ı kızılbaş-ı bed-endîşi
Maķām-ı intikāma çek ola fetġ u ẓafer peydā
- 32 Ğarib ü müstemendiñ pā-şikeste *Şāfi-i dāʿi*
Rikābuñda sürünsün ola şāyed bir naẓar peydā
- 33 Erenler ğakķı içün maşlabı bir iltifātındur
Degildir ol ki ide Ğazretünde sım ü zer peydā

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Bi-ġamdi'llāh gelüp ʿizzetle ol şehler ser-efrāzı
Sarāy-ı devletiñ oldu serir-ārāyı mümtāzı
- [59-a] Edüp āvāze-i şehnāz ile vāşıflar āġāzı
Cevāhir şaçdı mādiġler ācup gencine-i rāzı
Sarāy-ı pür-sürūra geldi Sulšān Ağmed-i Ğāzi
Ĥudā maġfūz ide bu āşiyān içre o şāh-bāzı

- 2 Ğaceb midür cemālin seyr iden gözler ziyā bulsa
 Göñüller levğî n'ola nūr-ı vechinden cilā bulsa
 Zülāl-i vaşl ile dil-ĥasteler cümle şifā bulsa
 Ferağ-nāk olsa diller n'ola ĥāşırlar şafā bulsa
Sarāy-ı pür-sürūra geldi Sulşān Ağmed-i Ğāzi
Ĥudā mağfūz ide bu āşiyān içre o şāh-bāzı
- 3 Yine Ğazm-i hümayūn idüp ol İskender-i şāni
 Żulām-ı fūrķati açdı ziyā-yı rüy-ı tābānı
 İçirdi çeşme-sārı luşf-ı ĥalkā āb-ı ğayvānı
 N'ola dirsem yine geldi yerine Ğālemiñ cānı
Sarāy-ı pür-sürūra geldi Sulşān Ağmed-i Ğāzi
Ĥudā mağfūz ide bu āşiyān içre o şāh-bāzı
- 4 Ķudūmiyle Ğaceb mi Ğıyd irüp eyyām-ı sūr olsa
 Cihān pür-nur olur hür sa'ādet bā-żuhūr olsa
 N'ola bu şevketi düşmenleri gördükce kör olsa
 Revādur şād olup Ğālem göñülleri pür-sürūr olsa
Sarāy-ı pür-sürūra geldi Sulşān Ağmed-i Ğāzi
Ĥudā mağfūz ide bu āşiyān içre o şāh-bāzı
- 5 Şafā bulur cihān ol dāver-i devrān şafā etse
 Şafā-yı ķalbini Ğālem n'ola Ķaķdan recā etse
 Meğemmed dergeh-i Mevlāya dā'im ilticā etse
 Dil ü cāndan o şāhenşāha lāyıkdur du'ā etse
Sarāy-ı pür-sürūra geldi Sulşān Ağmed-i Ğāzi
Ĥudā mağfūz ide bu āşiyān içre o şāh-bāzı

[59-b]

KAŞİDE-İ ĞANİ-ZÂDE EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün/Mefâ'ilün

- 1 Çıķup sulşân-ı ʿâlem žâhirâ ķaşd-ı şikâr itdi
Çaķıķatde ʿadū-yı şevketinden hâk-sâr itdi
- 2 Cihândan ber-şaraf olmışken âyin-i sipeh-dârı
Sikender gibi ʿasker çekdi ʿazm-i ğirūdâr itdi
- 3 Ra'yyet başına ğün şoĝdı cevġân-ı semendinden
Rikâbı şu'lesinden ʿâlemi rûşen-nehâr itdi
- 4 Çıķup vakt-i şitâda eyledi nev-rûz-ı sultânî
Sipâhuñ bayraķından kûh u deştî lâle-zâr itdi
- 5 Yedeklerden cihân-ı câha itdi nûh-felek peydâ
Öñince tuĝlardan çâr ʿunsur âşikâr itdi
- 6 Ğişâr-ı çarġa şopraķ sürdi ğerd-i süm-i hâyinden
Hücûmı ķalb-i sultânî nücûmı pür-ĝubâr itdi
- 7 Olinca şem'î hâver mużşarib bād-ı nefirinden
Cemâlin rûşenâyı baġş-ı devr-i rûzigâr itdi
- 8 Felekden itdi beytü'l-ʿankebut-ı fitneyi zâyil
Meger kim tuĝını çârûb-ı şâķ-ı zer-nigâr itdi

- 9 Hemānā ol yedi sancaḡ ki olmışdur ḡafā-dārı
Ricāl-i sebʿadur kim aña Bārı saz-kār itdi
- 10 Sütün-ı bār-gāhı ṣem-ı devlet ḡayme fānūsı
Ḥudā pervane-veṣ aña surūṣ-ı fetḡı yār itdi
- 11 Zihî ṣāh-ı Feridūn-fer ḡudāvend-i Sikender-der
Ki zāt-ı pākine teshîr-i dünyâyı ṣîʿār itdi
- 12 Ḥūṣa Sulṣān-ı Cem-ṣevket cihānbān-ı ʿAlî-ṣavlet
Ki tiḡ-ı cān-sitānı ḡaṣma kār-ı züʿl-fikār itdi
- 13 Ṣehenṣāh-ı muʿallā-pāye Sulṣān Ağmed-i Ġāzî
O server kim esās-ı dîn ü milki pāyidār itdi
- [60-a]**
- 14 Ḳudūminden bulup ṣehr-i Edirne revnaḡ-ı gülṣen
ʿİzār-ı güllerinden erbaʿın içre bahār itdi
- 15 Çıḡup nahcîr-gāha çünki ṣaldı ṣayda ṣāh-bāzın
Bıraḡdı nesr-i gerdūn beyze-i mihri firār itdi
- 16 Süzüldi ṣāh-bāzı eyledi murḡana bir ḡālet
Ki ancaḡ anı cān-ı ʿāṣıḡāne çeṣm-i yār itdi
- 17 Eger çi görk-i bārān-dide itdi ḡileler am mā
Ne çāre çünki bārān-ı ḡadengi aña kār itdi
- 18 Yātup ḡāb itdi ol dem lik kem düṣ görmedi ḡargūṣ
İṣitmişken anı uzun ḡulaḡdan îhtiyār itdi

- 19 Fezā pür lerze yüzinden felek ser-keşte-bāzından
Zemîn ü āsumānı şavletinden bî-ķarār itdi
- 20 İdüp žāhirde sürgün avı ammā kim ğaķıķatde
Sürüp žulm ehlini ķalb-ı reʿāyāyı şikār itdi
- 21 Geliboliya düşdi çünki žıll-ı çetr-i iķbāli
Şalup şarĝ-ı iķāmet ğayret-i dārüʿl-ķarār itdi
- 22 Leb-i deryāda anı bār-gāh içre gören ŝanmıŝ
Ŝadefle bir dūr-i ŝehvārı deryā ber-kenār itdi
- 23 Yazıldı maķdeminden ķalb-i pāk-ı Yāzıcı-zāde
Bulup cān Ağmed-i Bîcān anuñla iftîhār itdi
- 24 Elinden faŝŝ-ı elmas-ı müselleŝ ŝuʿle ŝalduķda
Müselleŝ ķıldı anıñ āb-ı nābın neŝve-dār itdi
- 25 Giriftār eyledi bir dîn ü devlet ĥāyinin anda
Zihî iķbāl-i sulŝānî ki ʿavn-ı kird-gār itdi
- 26 Mühimm-i salşanat olmuşdı keŝf itmek boĝaz ğālin
Varup ılĝar ile anuñ ğîŝārın üstüvār itdi
- 27 Meger kim dil uzatmıŝ dest-i gevher-pāŝına deryā
Alup tā ki boĝāzın yiryüzini aña ŝār itdi
- [60-b]
- 28 Atup her ŝop-ı ķalʿa birbirine gūy-i sengin
Ne resme mār imiş kim mühresiyle kār-zār itdi

- 29 Kıyāmet kopdı gūyā çarḥ u encüm düşdi ḥāk üzre
Şu dem kim şoplar deryā yüzini pür-şerār itdi
- 30 Meger sūr-ı sürur olmışdı ʿahd-i ʿadl-i sulṣānı
Felek biribirine qarşu ıḡrāḳ-ı ḡıṣār itdi
- 31 Dönüp ʿazm itdi çün kim pāy-i taht-ı müşterî-baḥta
Yolına ebr-i raḡmet dürr-i ḡalṣānın niṣār itdi
- 32 Ne şevketdür bu kim bir cünbüşinden ḥavf idüp ʿālem
Gelüp pā-būsına sulṣān-ı Tātār iʿtizār itdi
- 33 Meşām-ı cānına ʿısr oldı şāhuñ gerd-i reh-vārı
Kerāmetle ḡubār-ı rāhını misk-i Tātār itdi
- 34 Varınca şehr-i İstanbula istikbāl idüp herkes
Ḡubār-ı sümm-i esbin kuhl-ı aʿyān-ı kibār itdi
- 35 Bi-ḡamdiʿllāh yirine geldi ḥalḳ-ı ʿālemüñ cānı
Şu dem kim ʿızz ile taḥt-ı ḳadiminde ḳarār itdi
- 36 Ḥudāvendā Ḥudānuñ şükrin eyler *Nādirî* bendeñ
Ki her sâʿat rikābuñda anı ḥıdmed-güzār itdi
- 37 Bu yetmez mi aña sermāye-i rifʿat ki yanuñca
Miṣāl-i sāye düşdi yollara geşt ü güzār itdi
- 38 İlāhî ol vücūd-ı pāk içün kim feyz-i cūdından
ʿAdem kitminden iẓhār eyleyüp dünyāyı var itdi

- 39 O şāh-ı enbiyānuñ ğürmeti çün kim şefāʿatle
Günahkārı sezā-yı raġmet-i perverdigār itdi
- 40 Ser-efrāz it o ḥaḳān-ı ʿazimüʿş-şānı zırā kim
Kılup-ı teʿyid-i dīn ü naẓm-ı aġvāli diyār itdi
- 41 Serir-i pādişāhide Süleymān-ı zamān eyle
Ki bād-ı ʿadl ile gerd-i fesādı tār u mār itdi

[61-a]

KAŞİDE-İ ĞANİ-ZĀDE EFENDİ MEDĞ-İ SULŞĀN AĞMED HĀN

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Maḳdemüñle ey şeh-i düşmen-şiken
Edrene oldı behişte şāʿne-zen
- 2 Devletiñde oldı ol taḥt-ı ḳadīm
Niʿmetüñle ğayret-i dārüʿn-naʿīm
- 3 Būy-ı ʿadliñden muʿaşşar her diyār
Oldı hengām-ı şitā ḥurrem bahār
- 4 İtdi Çaḳ aʿlā felekten pāyeñi
Şaldı emmā ḥāk-i Rūma sāyeñi
- 5 Şöyle şoldı şıyş-ı ʿadliñle cihān
Kim işitmez kimse ʿācizden fiġān

6 Žulm iden nā-merdi itdüñ nā-murād
 ʿAdl ü dādiñdan raʿıyyet oldı şād

7 Çaç Teʿāla saña olmışdur muʿın
 Kim müsaḥḥardur saña dünyā vü dîn

8 Buldı baḥtı nev-civānı köhne taḥt
 Oldı andan ḳalb-i aʿdā laḥt laḥt

9 Tunca ābın itdüñ azmaḳdan cüdā
 Geldi yolından o nehri cān-fezā

10 Girdi bir nehr içre iki āb-ı nāb
 Oldı gūyā iki tığa bir ḳırāb

11 Rāh-ı āyuñ seddin itdüñ ber-taraf
 Dehre İskender gibi virdüñ şeref

12 Bundan aḳdem *Nadirî* idüp ḥayāl
 Eylemişdi naẓm iki tārîḥ-i sāl

13 Lîki tārîḥ-i cenābuʿs-salšāna
 Siğr imiş kim itdi ʿaḳd-i elsine

[61-b]

14 Çünki muʿcizdür naẓır olmaz aña
 Vaḳtidür şimden girü itsem duʿā

15 Çaç Teʿālā ömriñi efzūn ide
 Devlet-i dāreyn ile maḳrūn ide

- 16 Dā'imā iḳbāl ü 'izzet ber-devām
Salşanat pāyende tā yevmi'l-ḳıyām

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ
Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 Vezān olup nesim-i luşf-ı Mevlā feyz-bār olsun
Gelüp nev-rüz-ı sulşānı yine ĥurrem bahār olsun
Yeşil maĥmel döşensün bağ u rāğa sebze-zār olsun
Cemāliñ revnaḳı gül-zārı her dār u diyār olsun
Vücūduñ şaĥ-sārı dā'imā pür berg ü bār olsun
Dıraĥt-ı taĥt ü baĥtıñ her zamanda mive-dār olsun
- 2 Bahārı yılda bir kerre olur her bağ u bostānuñ
Güli bir kez virür gül-bünleri her yıl gülistānıñ
Çü sensin şimdi gül-zār-ı ümīdi ehl-i dünyānıñ
O olup her dem bahār ezhārı ol gül-zār-ı ra'nānıñ
Vücūduñ şaĥ-sārı dā'imā pür berg ü bār olsun
Dıraĥt-ı taĥt ü baĥtıñ her zamanda mive-dār olsun
- 3 Olup ey şāh-ı devrān dāver-i devr-i müsülmānı
Ola sāyeñ hemişe dār-ı İslāmıñ nigāh-bānı
Gül-i iḳbālīñ olup gülistānıñ verd-i ĥandānı
Gelüp gitdükce bāğa nāz ile nev-rüz-ı sulşānı
Vücūduñ şaĥ-sārı dā'imā pür berg ü bār olsun
Dıraĥt-ı taĥt ü baĥtıñ her zamanda mive-dār olsun

[62-a]

- 4 Cihāna reşğa-i luşf-ı Ĥudā rîzān ola tā kim
 Yağup nîsān-ı iğsān gonçeler rūyan ola tā kim
 Esüp bād-ı bahārı nesme-i bûstān ola tā kim
 Gül-i bāğ-ı Edrene açılup ĥandān ola tā kim
Vücūduñ şāh-sārı dā'imā pür berg ü bār olsun
Dıraĥt-ı taĥt ü baĥtıñ her zamanda mîve-dār olsun
- 5 Du'ā-yı devletiñ eyler Meğemmed şıdk ile her dem
 Diler kim ola gül-zār-ı ümîdüñ dā'imā ĥurrem
 Çü sensin zıll-ı Rağmān olma hergiz üstümüzden kem
 Cihān çün ĥoş geçer sāyeñde ey şāhenşāh-ı 'ālem
Vücūduñ şāh-sārı dā'imā pür berg ü bār olsun
Dıraĥt-ı taĥt ü baĥtıñ her zamanda mîve-dār olsun

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEÇEMMED EFENDİ

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Ey penāh-ı ĥalk-ı 'ālem sāye-i Rabb-i Mecîd
 Māh-ı iqbālîñ hemîşe ola devletle cedîd
 Kutlı olup Edrene taĥtı ola baĥtıñ sa'îd
 Her günüñ firûz ola şāhım misāl-i rûz-ı 'ıyd
'ıyd olup dāmānıñe yüz sürdi aĥrār u 'abîd
Ol sa'âdetden hemānā bu du'âcıdır ba'îd

- 2 Ḳurilup taḥtîñ ol eski taht-gāh-ı devlete
 Cümle ʿālem yüz şutup ol şāh-ı rāh-ı devlete
 Cemʿ olup erkān ü aʿyān ol penāh-ı devlete
 Pā-būsuñla irüp her biri cāh-ı devlete
ʿİyd olup dāmānıñe yüz sürdi aḥrār u ʿabîd
Ol saʿādetden hemānā bu duʿācıdır baʿîd
- 3 Ol ḳadimî ḥanedānı varup ābād eyledün
 Mekremet kāşānesin ol yirde bünyād eyledin
[62-b] Anda iğyā-yı rüsüm-ı dād-ı ecdād eylediñ
 Yine pā-būsuñla ḥalk-ı ʿālemi şād eylediñ
ʿİyd olup dāmānıñe yüz sürdi aḥrār u ʿabîd
Ol saʿādetden hemānā bu duʿācıdır baʿîd
- 4 Zeyn olup ol dūdmān-ı devletiñ kāşānesi
 Şoldı erkān-ı saʿādet birle divān-ḥānesi
 Taḥt ile olup müşerref ʿarşa-i şāhānesi
 Baḥtuñ olup ol saʿādet taḥtınıñ ferzānesi
ʿİyd olup dāmānıñe yüz sürdi aḥrār u ʿabîd
Ol saʿādetden hemānā bu duʿācıdır baʿîd
- 5 Şāğ esen varup şabā ḥāḳān-ı ferruḥ-fāle sen
 Yüz sürüp dergāhına saʿî eyle ʿarz-ı ğāle sen
 Dāmenin ben öpmedim bārî çalış rû-māle sen
 Söyle benden bu kelāmı ol şeh-i iḳbāle sen
ʿİyd olup dāmānıñe yüz sürdi aḥrār u ʿabîd
Ol saʿādetden hemānā bu duʿācıdır baʿîd

6 Niçe bayrām idi olup kām-yāb-ı iqbālden
 Kām alurdum dāmeniñ būs idüp ol ezyālden
 Bu mübārek sālde mağrum olup ol ğālden
 Umaram görmek cemāliñ vāhibü'l-āmālden
İyd olup dāmānıñe yüz sürdi ahrār u abid
Ol saādetden hemānā bu duācıdır baıd

7 Bu Meğemmed dāverā sensiz niçe ārām ide
 Görmeyen kaşıñ hilālin şanma kim bayrām ide
 Çazret-i Çak tevsen-i maşşudı saña rām ide
 Şāye-i bahtuñla bu tahtı yine ikrām ide
İyd olup dāmānıñe yüz sürdi ahrār u abid
Ol saādetden hemānā bu duācıdır baıd

[63-a]

KAŞİDE-İ MEĞEMMED EFENDİ

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Şāye-i şāh-bāz-ı iqbāliñ İstavroza şal
 Kāh ol şāh-bāzı qaldur nāz ile Beykoza şal
- 2 Zır-i dest ile şehā hurşid-i evc-i himmeti
 İktidārıñ pençesin ol mihr-i rüz efrūze şal
- 3 İntikām al sürh-serden aña gönder gönderüñ
 Sine-i pür-kinesin ol nize-i dil-dūza şal

- 4 Sāz ü sözi ehl-i küfri etdi qahrıñ ber-şaraf
Dā'im ol hāşā ki nār-ı tıǵı ʿālem-sūze şal
- 5 Çalk cemʿ olsun der-i lütfuñda şeyu'llāh için
Yine āfāka şehā āvāze-i deryūze şal
- 6 Biri müyuñ biri rüyuñdan nişāne gösterür
Mihr-i lütfuñ pertevin ki şām u gāhî rūze şal
- 7 Lütfunı umup *Meğemmed* ol hümā-yı himmetiñ
Bāz-ı ümmidiñ bülend it şāli-ı firūze şal

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefā'ilün/Mefā'ilün/Fe'ülün

- 1 Şehenşāh-ı cihān olup mu'ammer
Vire naḥl-i vücūdı dā'ima ber
- 2 Umarız bāğ u rāğı ʿālem içre
Dıraḥt-ı baḥtı ola sāye-güster
- 3 İki ʿālemde ol şāh-ı cihāna
Müyesser eyleye Mevlā ıvazlar
- 4 Ḥudā pür berg ü bār idüp o naḥli
Nesim-i faẓl-ı Çakla ola mahzar

5 Niçe güller bitürsün bāğ-ı ʿömri
Eger düşdiyse hāke bir gül-i ter

6 Fidā ola gidenler pādişāha
Ola bākì o sulşān-ı mużaffer

[63-b]

7 Duʿāsın eyleyüp şām u seğerde
Meğemmed eyledi bu virdi ezber

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1 Medār-ı emn-i ʿālem dāver-i devr-i zamān olsun
Sarāy-ı pür-sürürü dāʿimā dār-ı emān olsun

2 Hūdā mağfuż idüp zāt-ı şerifin kıanda varursa
O şāhenşāha elşāf-ı İlāhî saye-bān olsun

3 Sürür üzre mürür idüp dem-i ğam görmesün hergün
Serir-i salşanatda şāh-ı şāhān-ı cihān olsun

4 Kederden dūr olup āyine-i ıalbi hoş-ābını
Ġubār-ı ğam o mirʿāt-ı muşaffādan nihān olsun

5 Duʿā-yı devletin eyler *Meğemmed* cān ile dilden
Kabul-i bārigāh-ı lā-yezāl-i müsteʿān olsun

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilātün/Fā'ilün

1 Dāver-i devrān idüp şāh-bāz-ı himmetle şikār
Murğ-ı diller şayd idüp itsün şafāsın āşikār

2 Āfitāb-ı ʿālem-ārā gibi her gün devr idüp
Eylesün şağrā-yı deşti ʿālemi geşt ü güzār

3 Çazret-i Sulşān Ağmed Hān ki ʿālemde odur
Āl-i Osmāna medār-ı iftihār u i'tibār

4 Berķ uran zerrin-rikābında degildür şa'şā
Āfitāb itmiş ider pā-būsı ile iftigār

5 Salduğınca iki koldan himmet-i şāhinini
Eylesün žāhirde bāşında murādınca şikār

6 Aña şayd olmağa cān atsa ʿaceb mi murglar
Çünkü enfās-ı Mesîğādan o şehde neş'e var

[64-a]

7 Bende-i maḥşūsına vāfir şikār iğsān idüp
Murğ-ı dil şaydında şāhin gibi itdi yaḥşi kār

8 Murğ-ı cāna ķut ü ķuvvet oldu anuñ her biri
Çaķ ide eyyām-ı ʿömr ü devletini bî-şümār

9 Ol hümāyūn himmetiñ yā Rab hümā-yı devleti
Āşiyān-ı salşanatda rūz u şeb itsün ķarār

- 10 Kuşca cānın ʿākıbet kırtarmadan meʿyus olup
Şu me-i ʿuqqāb-ı qahrı ola şāh-ı ğile-kār
- 11 Kāf-ı kudret tahtı üzre bahtınıñ simurğını
Esʿada pür-rüz kılsun Çazret-i perverdigār

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

- 1 Şikār iğsān idüp fitrāk-ı lüşfuñdan saʿadetle
Gönüller şayd idersin şāh-bāz-ı hüsn-i ʿadetle
- 2 Elā ey server-i ʿālem añarsın kıllarınıñ her dem
Ĥudā-yı āzam-ı ekrem seni añsun kerāmetle
- 3 İdüp āfāka elşāf-ı dil-i pākiñ ola şāfi
Ĥudā olup saña kāfi nażar kılsun ğimāyetle
- 4 Olup mağfūż-ı Rabbāni cihānıñ ol nigāh-bānı
Binā-yı ʿadli ol bāni muʿammer ol ʿadāletle
- 5 Gehi geşt eyle kuh-sārı gehi seyr eyle enhārı
İdüp Bārı saña yāri yūri sıġġat selāmetle
- 6 Vücūduñ Çazret-i Mevlā görüp elşāfına evlā
Seni ey dāver-i aʿlā yaratmışdur leşāfetle
- 7 Kederlerden olup sālīm şafālar üzre ol kıyım
Duʿānı eylesün dāʿim Meġemmed istikāmetle

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilātün/Fāʿilün

[64-b]

- 1 Çamdüliʿllāh yine ol pādişeh-i devr-i zamān
Yād idüp bendesini eyledi lüṣf u iğsān
- 2 Gönderüp mağz-ı keremden bize bildiricınlar
Bāz-ı elşāf ile murğ-ı dili şayd etdi hemān
- 3 Yā İlahi dilerüz şāh-ı cihānıñ dāʿim
İşleri rast gelüp şutduğı olsun āsān
- 4 Ğonca-veş gülşen-i devletde gülüp açılsun
Eylesün şağn-ı saʿadetde şafālar her ān
- 5 Ey ʿAziz eyle recā bārigāh-i Bāriden
Şād u hürrem ola dāʿim o şeh-i ʿālî-şān
- 6 Şāğib-i cūd u sehā Ğazret-i Sulşān Ağmed
Dāfi-ʿı žulm ü sitem tābiʿı ğükm-i Ğurʿān
- 7 Dāver-i Cem ʿazamet pādişeh-i heft-iqlim
Geçinür bende-i ağkar aña şāhān-ı cihān
- 8 Ğaç bu kim degmesidür Hān-ı Kırımı ol şāhuñ
Ğapusı Ğullarınıñ kemteri Mısra sulşān
- 9 Bağrdan geldi yine bir haber-i rūğ-efzā
Cenk idüp aldı yine bir eyü kıyon Ğapudan

- 10 Her ne cānibde ise düşmenine ġālib olup
 Çekmeye zerrece ġam ola dem-ā-dem ĥandān
KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ

Fāʿilātün/ Mefāʿilün/ Feʿilün

- 1 Pādişāh-ı serir-i cūd u seĥā
 Āfitāb-ı sipihri luşf u ʿaşā
- 2 Şāh-ı ʿālî-maĥam Ĥān Aġmed
 Żıll-ı Ğaĥ mihr-i evc-i ʿızz ü ʿulā
- 3 Yād idüp dāʿiyān-ı devletini
 İtdi iġsān şabaĥ şabaĥ ġalva
- [65-a]**
- 4 Pādişāhuñ kelām-ı şerifisi
 Oldı cāna şafā vü ruġa ġıdā
- 5 Kelimāt-ı ġayat-baĥşı anuñ
 Eyledi mürde dilleri iġyā
- 6 Şeker-i şükrini idüp tekrār
 Rūz u şeb eylerüz duʿā vü senā
- 7 Żātını şaĥlayup ĥaşālardan
 Ğāşıl itsün murādını Mevlā
- 8 Devlet ü şevketi füzūn olsun
 Cān ile ey ʿAziz eyle duʿā

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Şehā devriñde oldı bir alay-ı pādişāhāne
Açıldı ızz ü devletle livā-yı pādişāhāne
- 2 Kamaşdı gözleri ĥalkıñ şu'ā-ı mihr-i şevketden
Göründi zinet-i ălem-nümā-yı pādişāhāne
- 3 ădūya şevket-i İslāmı gösterdiñ laşif itdūñ
Şehā var ol ki itdiñ böyle rāy-ı pādişāhāne
- 4 ăyūn-ı nāsı rūşen eyledi envār-ı dīdārıñ
Münevver kıldı dünyāyı liķā-yı pādişāhāne
- 5 *Meğemmed* bendeñi ikrām-ı lüşfuñ ser-firāz itdi
Şeref baĥş eyledi aña edā-yı pādişāhāne
- 6 Žafer olup hemişe hem ınānıñ ızz ü devletle
Ola elşāf-ı Mevlā reh-nümā-yı pādişāhāne
- 7 Bi-ġamdi'llāh zamānıñda ăceb zibā alay oldı
Felek görmiş degil böyle alay-ı pādişāhāne
- 8 Çerāġ-ı rūşeniñdür çün *Meğemmed* ey şeh-i ălem
İder şām u seġer saña du'āyı pādişāhāne

[65-b]

KAŞİDE-İ ʿAZİZ EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

- 1 Şeh-i şāhān-ı cihān ʒazret-i Sulşān Ağmed
Ĥüsrev-i Cem-ʿazamet šāye-i lüšf-ı Yezdān
- 2 Devlet ü ʿizzet ü şevket ile binüp keştiye
Rûy-ı deryā-yı şonanma ile itdi seyrān
- 3 Her şarafdan yine atıldı niçe şop u tüfenk
Eyledi kıubbe-i nüh šāķ-ı sipihri lertzān
- 4 Görmeye zerrece ğam ĥāşır-ı pāki bir dem
Dāʿimā seyr ü šafāda ola Sulşān-ı cihān
- 5 Dileriz ol şeh-i Cem bezm ü Sikender rezmiñ
Rûz u şeb vefķ-ı murādınca döne devr-i zamān
- 6 Kuvvet ü kudreti günden güne olup efzûn
Ĝurrem ü tâze ola ğonçe-i baĥtı her ān
- 7 Eyleyüp kişver-i küffāra şonanması hüçüm
Ala geştilerini düşmen-i dîniñ kıapudan
- 8 Ey ʿAziz eyle recā bār-geh-i Mevlādan
Şād u ĥandān ola dāʿim o şeh-i ālî-şān

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 Zihî Sulşân-ı ʿālî-şân Cem ʿadâr-i ʿadâr fermân
Ĥûşâ Dârâ-yı muğkem rây-i kişver-gîr-i mülk-ârâ
- 2 Şehenşâh-ı Ferîdun-fer cihân-dârı Sikenderder
Ĥudâvend-i Ĥudâ-yâver ser-efrâzı ʿâfer hem-pâ
- 3 Muʿallâ pâye Sulşân Ağmed ol ġākân-ı ʿâdil kim
Göñüller şâd idüp eyler hezârân Kaʿbeyi iğyâ
- 4 Aña tevfiğ-i Çak bir kârî Ĥayrî kıldı erzânî
Ki şâhân-ı selef anıñ ʿadîlin görmedi ašlâ
- 5 Meger muğtâc imiş Beyt-i ġarâmıñ sağfı tecdîde
[66-a] Anı bir şâlib-i Ĥayr eyledi ol ġazrete inhâ
- 6 O sâʿat Ĥıdmeti tecdîde dâmen-der-miyân oldu
ʿAceb şuğl-ı şerîf ü kâr-ı Ĥûb u fiʿl-i bî-hemtâ
- 7 O sağfa nerdübân olsa revâ per-i melâikden
Döküp bergin çaraçâv olsa lâyıq sidre vü şübâ
- 8 Aşup ʿarş-ı muʿallâ aşlasın sağf-ı cedîd üzre
Şuʿâʿından güneş üstine taʿlîk idi bir dîbâ
- 9 Anıñ tecdîdi istitbâ idüp tecdîd-i mizâbı
Zer-i Ĥâlîşden itdi sîm olan mîzâb o ser-tâ-pâ
- 10 Degil mîzâb o kim bâzû-yı dîne oldu zer-çolçak
Ki mecrûğ itmeye anı silâğ-ı millet-i tersâ
- 11 YâĤud bir keştî-i zer-kâr imiş ammâ ne ġâletdür
Ki keştî şu içinde cây ider bunda su eyler câ
- 12 Ĥalelden ġıfz içün dîvârını vaqt-i meremmetde
Aña zerkâplu âhenden kemer bend eyledi peydâ
- 13 Mîsâl-i mâh-ı tâbân Kâʿbe olmuş nûra müstağrak
Çuşanmış ol kemer ešrâfın anıñ hâledir gûyâ

- 14 Yâhud bir ejdehâdur bekler ol gencine-i nûrı
Ki aña urmaya dest-i teşâvül fırka-i a'dâ
- 15 Felek-veş minber-i nüh pāyesi muğtâc imiş tâca
Aña gönderdi bir zerrine tâc-ı âfitâb-âsâ
- 16 Ol efser üştür-i gerdûna bir zerrin-derây oldu
Şalup şıyt u şadâyı ʿadli şoldı Yesrib ü Başha
- 17 Yâhud zerrin-kağeğden bâde-i ʿışkı İlâhiye
İçüp şağbâsın itmiş ser-nigün bir ʿâşık-ı şeydâ
- 18 Hemîşe tâ ki Beytʿullâhı taʿzîm eyleyüp herkes
Aña müşşâk ola biñ cân ile dünya vü mâ-fihâ
- 19 [66-b] Cenâb-ı pâdişâhı kıble-i iğbâl olup dâ'im
Hezârân âhayra tevfiğ itsün anı Çazret-i Mevlâ
- 20 Şi'ârı ferr u şevket sâz-kârı devlet ü rif'ât
Karını fetğ u nuşret hem-nişini ʿızz ü isti'lâ

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEÇEMMED EFENDİ

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Bi-ğamdi'llâh yine gördük cemâliñ ʿızz ü şevketle
Temâşâ eyledik didâr-ı pâkiñ ferr u şevketle
- 2 Mübârek mağdemiñ eski sarâya ola ferhunde
Hemîşe ol kadîmî hanedâna var selâmetle
- 3 Ayagiñ tozına elçileri yüz sürisün a'dânıñ
Bu dergâha gele her biri dâ'im istikânetle
- 4 Mużaffer ola her kıanda varursa ʿaskeriñ her dem
Guzâtıñ her seferden döneler fürşatle nuşretle

- 5 Kırāl-ı bed-fiālîñ al ĥarācın pāyimāl eyle
 Çızılbaş-ı lâ'îni bâce kes kılsun felâketle
- 6 Umāruz kim yine ol memleketler alınup bir gün
 Çişârı fetğ olma devletiñde dest-i kuvvetle
- 7 Serir-i salşanatda şeh-i 'ālem hemān şağ ola
 Mehammed bu du'āyı eylesün Çakça zarā'atle

KAŞİDE-İ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Ĥayra mağdem merhaba ey şāh-ı 'ālî-şānımız
 Şāhımız sulşānımız Ġāzi Ağmed Ĥanımız
- 2 Şarķ u ġarбі fetğ idüp olsun mużaffer dā'imā
 Dāver-i devr-i zamān Sulşān Ağmed Ĥanımız

.....²⁶

Fe'ilātün/ Mefā'ilün/ Fe'ilün

- 1 İrişüp 'āleme beşāretler.....²⁷
- [67-a] Geldi eyyām-ı zevķ gitdi ġumūm
- 2 Ya'ni Sulşān-ı 'āsr Ĥān Ağmed
 Geldi tağtına yine mālîk-i Rūm
- 3 Şayd-ġāhı cihānı seyr iderek
 Eyledi ġāl-i 'ālemi ma'lūm

²⁶ Şiire başlık konulmamıştır.

²⁷ Mısranın son kelimesi eksiktir.

- 4 Murğ-ı devlet anıñ şikāridur
Eylesün bāz-ı tab'ı aña hücūm
- 5 Umaruz olmaya zamānında
Bî-kes olanları gönül mağrūm
- 6 Didi hātif ħıṣāb idüp tārīḥ
Şāh-ı devrān mübārek ola kudūm
(Sene 1022)

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlâtün/ Fe'îlün

- 1 Şayd idüp pâdişehim olā Çarāmî deresin
Yemeye kimse zamānında ġarāmî beresin
- 2 Şāh-bāz-ı ġazabıñ şurma ġarāmîlere şal
Tā ki elden koyalar cevır ü cefānıñ töresin
- 3 Mihr-i lüṣfuñ şala āfāka hemişe pertev
Tā güneş şa'şadār ide felek küngüresin
- 4 Himmetiñ destine gūy eyleye çevgān-ı kaẓā
Döndere vefk-ı murād üzre bu çarhın küresin
- 5 Kuluña rām ola şāh-bāz-ı sa'ādet umaram
Dest-i lütfuñda göre tā ki kerem pefteresin
- 6 Çeşmüñi rüşen ide Çazret-i Mevlā dā'im
Tā felek göstere yüz rüy-ı sa'ādet göresin

- 7 Bu *Meğemmed* saña bülbul gibi itdükçe du'ā
Tāze gül gibi gülüp izzet ü devlet göresin

[67-b]

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 İlāhî dāver-i devrān irişüp niçe edvāra
Şeref virsün cemāli niçe ıyd-ı behçet-āsāra
- 2 Cemāl-i pāki Sulşān Ağmediñ rûğı muşavverdür
Bağışlar tāze cān nüžžāre iden ehl-i ebşāra
- 3 Vücūdı çünki nūr-ı ʿarş-ı Çakdan ĥalk olunmışdur
Şafā artar bağıldukça o didār-ı pür-envāra
- 4 Şerif-i Mekke gibi cümle şāhān-ı cihān bir bir
İdüp ʿarż-ı ʿubūdiyyet gele dergāhe yalvāra
- 5 Yine ġalva ile dā'isini yād itmiş ol sulşān
Şeker gibi mükerrer ola anuñ luşfi her bāra
- 6 Bilüp el-mü'minü ġulvün yühıbbü'l-ġulve ma'nāsın
Çalāvet baĥş olur luşfi mezāk ehline hem-vāra
- 7 O şāhuñ şekkeri lüşf ile şirîn-kām olur çünkim
N'ola şüş-i güyā gibi *Es'ad* gelse güftāra

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Baĥşıř ile bendesin yād itmiş ol kân-ı seĥā
Žāhir u bāşında itsün Çak aña niçe 'aşā
- 2 Çazret-i Sulşān AĞmed kim mürüvvet kânıdur
Mesnedinden itmeye anı cüdā hergiz Ĥudā
- 3 Şöyle basş itdi bisāş-ı baĥşıř u in'āmını
Nāme gibi Çātem-i Şay nāmı şay olsa revā
- 4 Ebr-i bārānı keff-i deryā bārını seyr eylese
Derlere batup olur müstağrak-ı bağr-i Ėayā
- 5 Ol nişārı sım ü zer eyler deyü mihr ü mehiñ
Birisi zerrin biri sımın şabağlardur aña

[68-a]

- 6 Ėalbimüz celb eylemişdür luş ile iĖsān ile
Lāzım olmuşdur ĖuĖuĖ-ı ni'meti şükryn edā
- 7 Rūz u şeb ihlāş ile ol dāverin dā'isiyüz
Ente yā Rabbi mucibün festecib Ėācātenā
- 8 Yüz sürüp dergāhe Es'ad şıdĖ ile Ėācet diler
'Ömrini yüz yıldan efzūn it anuñ yā Rabbenā

KAŞİDE-İ ES'AD EFENDİ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Cemî-ı enbiyāya evvel âhîr pîşvā sensin
Zihî qadr ü şeref hem mübtedā hem müntehā sensin
- 2 Hâlîl oldısa ceddiñ bulmağ ile ğulle-i hullet
Meğabbet tâcını geydiñ ğabîb-i Musşafā sensin
- 3 Mesîğā mürde cisme tâze cân ilkā ider ammā
Gönüller mürdesin iğyā iden hâyru'd-devā sensin
- 4 Benî âdem saña yüz tuşduğınuñ vechi žāhirdür
Ki rüşen gösterür âyine-i vech-i Hūdā sensin
- 5 Kaşñ miğrâb-ı ehl-i dil yüzüñdür kıble-i muķbil
Cenâb-ı Çazrete mûşıl imâm-ı muķtedā sensin
- 6 Nübüvvet mühri kim žāhir žahiriñde žuhūr etdi
Anuñçün hâtem-i menşur-ı cemî-ı enbiyā sensin
- 7 Saña itdi aşā *yu tıke rebbüke*²⁸ ni metin Mevlā
*Feterēa*²⁹ sırrına mażhar olan kân-ı rızā sensin
- 8 Naziriñ görmedi çarh-ı felek bu cümle encümle
Dür-i deryā-yı şıdķ u cevher-i kânı şafā sensin

²⁸ “Rabbin şüphesiz sana verecek ve sen de hoşnut olacaksın.” Kur’ân-ı Kerîm, 93/5

²⁹ “Rabbin şüphesiz sana verecek ve sen de hoşnut olacaksın.” Kur’ân-ı Kerîm, 93/5

- 9 Çerāğ efrüz-ı mihr ü māh olan vech-i müniriñle
Dil ü cān çeşmine talʿat nümā-yı *veēuġā*³⁰ sensin
- 10 Maḳāmıñ ʿarşdan aʿlā *fesubġānellezi esrā*³¹
Enis-i bezm-i ev ednā olan ferruġ-liḳā sensin
- [68-b]**
- 11 İderken sedd-i reh Cibrile sidre sen urūc etdiñ
Teʿālallāh nedim-i bār-gāh-i kibriyā sensin
- 12 Netice ġāşıl olmağ için eşkāl oldı ʿālemler
Beni ādem lebendür zübde ey ḥayruʿl-verā sensin
- 13 Yanıñda çār-bāliş çār-yārānı güziniñdür
Şeh-i mesned-nişini bar-gāh-i işşifā sensin
- 14 Nücüm-ı ihtidādur ümmete āl ile asġābıñ
O nūr-ı feyz-baḥşā-yı nücüm-ı ihtidā sensin
- 15 Ḥudāya ġamd ü şad minnet bizi itdi saña ümmet
Kerim ü şaġib-i himmet şefi-ʿı pür-vefā sensin
- 16 Ḥoş olsun ḥāşırı dil ḥaste-gāni ümmet-i āşi
Ki ḳalbe ḳuvvet ü rûġa şafā şadra şifā sensin
- 17 Bu nefis-i žalimiñ žulmetlerinden ḳalbi āzād et
Eger enfüs eger āfaḳda nūr-ı Ḥudā sensin

³⁰ “ Kuşluk vaktine and olsun;” Kur’ân-ı Kerîm, 93/5

³¹ “Kulunu (Muhammed'i) bir gece Mescidi Haram'dan (Mekke'den), kendisine bir kısım ayetlerimizi göstermek için, çevresini mübarek kıldığımız Mescidi Aksa'ya (Kudüs'e) götüren Allah'ın şanı yücedir. Doğrusu O, iştir ve görür.” Kur’ân-ı Kerîm, 17/1

- 18 Şururken bāb-ı luşfıñ kime döksün āb-ı rû ümmet
Çü nehr-i sâ'il itmez bağr-i iğsân u seḥâ sensin
- 19 Kıyāmetde olur her bir nebî öz nefsine meşğul
Şefā'at ḥāh-ı ümmet melcā-i rûz-i cezā sensin
- 20 N'ola olmazsa *Es'ad* vādi-i ğirmānda dermān-de
Cihāna āb-ı rağmet yağdurur ebr-i 'aşā sensin
- 21 Bi-ğakḳı Ağmed-i Muḥtār Sulṣān Ağmedi yā Rāb
Maşûn eyle ḥaşādan dāfi-'ı sü-i ḳazā sensin
- 22 Şafā-yı ḳalb ile taḥt-ı sa'ādetde mu'ammer ḳıl
Ki ḥalka nef' iden şāha viren şûl-i beḳā sensin
- 23 Dırāz et 'ömrini maḳşûdı her neyse revā eyle
Murādâtı müyesser eyleyen yā Rabbenā sensin

ḲAŞİDE-İ 'ALİ ĞALİFE BĀVÜDDE-İ ĞĀŞŞA

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

[69-a]

- 1 Şeb-i hicr āḥir oldı geldi şubğ u vaşl-ı nūrānı
Şulu' etdi sa'ādet burcınun ḥurşid-i ğaşānı
- 2 O Dārā-yı Sikenderdür o şāh-ı mülk-i perver kim
Cihānı ğark ider cûş eylese deryā-yı iğsānı
- 3 Sitanbul ḥāk-i hicrinde ten-i bî-cāna dönmişken
Mesîğ-āsā ne cān-baḥş oldı ol dürr-i kerem kânı

- 4 Žulām-ı ğamdan ayrılmazdı bir dem şems-i rûyuñsız
Cemālîñle münevver kılmasañ bu šāk u eyvānı
- 5 Şemim-i nûkhet-i ĥulķuñ meşām-ı ĥalkā irdükde
Unutdurdı behişt içre nesim-i *revğ u reyhāni*³²
- 6 Ğubār-ı maķdemüñ dār-ı derd-i fūrķat olmuşdur
Zihî genc-i hüner kim andadur bu šıbb-ı ruğānı
- 7 Şalāğ-ı mülķ içün muĥtārıñ oldı bunca zāĥmetler
Velî gördi yerine Ğaķ niçe rağmetler erzānı
- 8 Benātüñ-naş-veş neşr eyledüñse ĥaylūñi her su
Şüreyyā gibi naẓm itdiñ niçe cem-ı perişānı
- 9 İrüp her menzile luşfuñla şayd itdiñ niçe diller
Olunca böyle olsa resmi vü āyin-i cihān-bānı
- 10 Bahār-ı talātiñden ayru bāğı dehre rağbet yok
Medār-ı ķāmetiñsiz neyleyin bu çarĥ-ı gerdānı
- 11 Yed-i beyzā-yı ıadliñ çün nizam-kār-ı ıālemdür
ıAceb mi defıderseñ iĥtilāl küfr ü ıışyānı
- 12 Bi-ğamdiñllāĥ şafā geldüñ kederden eyledüñ ĥālîş
Derün-ı ebr-i nisān gibi ķalb-i ehl-i ıırfānı

³² “Eğer ölen o kişi, gözdelerden ise, rahatlık, hoşluk ve nimet cenneti onundur.” Kurân-ı Kerîm, 56/89

- 13 Müşerref eyledi źātın yine şehir-i Sitanbulı
Muammer kıldı rā-yi genc-i bahşın milk-i viranı
- [69-b]
- 14 Şeh-i mülk-i kerem bir pādişāh-ı muğteşemsin kim
İrişse dest-i aşdın zer kıılır ĥāk-i beyābānı
- 15 Yiter derd-i ser olduñ *Pertev* ızhār-ı şevķ ile
Duā bağında kııl bñlbñl-şıfāt bir dem ĥoş elğānı
- 16 Ki tā faşl-ı ġazan tārāc ide saġf-ı gül evrākın
Bahār-ı ālem-ārā zeyn ide şaġn-ı gülistānı
- 17 Giceñ adr ü Berat ammā mñnevver şem-ı devletle
Gñññ gñnden yek itsñn pertev-i elşāf-ı Rabbānı
- 18 Saādet-yāver u nuşret bebr tāc-ı kerem ber-ser
Refıķuñ raġmeti aķ rehberiñ tevfiķ-ı sübgānı

KAŞİDE-İ HÜŞÛ-İ DER-MEDĞ-İ SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün

- 1 Hudâ mesrûr ide her dem şehenşâh-ı cihân-dârı
 Ki oldur âlem-i ma'ñide şimdi 'âlemiñ vârı
 Hudâ dūr itmesün enžâr-ı luşfın 'ırk-ı pākinden
 Dem-â-dem merdüm-i çeşminiñ olsun Çak nigeht-dârı
 'Aceb mi kümmelîn olursa ğāzır sūr-ı pākinden
 Sezādur tehniyet kılsa Ebî Eyyüb-i Enşârı
 Hudâ-yı zü'l-minen dūr eylesün cism-i laşifinden
 Belâ-yı devr-i devvârı fezâ-yı çarh-ı mekkârı
 Mübârek eylesün sūr-ı sürûr encâmını Bârı
 Cihâna fer vire Hân Ağmediñ bu feyz u âsârı
- 2 'Adîli dehre gelmez pâdişâh-ı dîn ü devletdür
 Nažirîn görmemiş çeşm-i felek pākize hâşletdür
 Düğün ahbârı lâ-büd bir düğündür kalb-i a'dāya
 Bu sūr-i cān-fezâ bed-hāhına bir dāğ-ı ğasretdür
 Velāyet ıssı olsa vechi vār ol şâh-ı deryâ-dil
 [70-a] Velāyet bu yiter kim mālîki mülki sehāvetdür
 Sipîhr-i mekremet üzre bugün ol server-i 'âlem
 Meh-i burc-ı sa'âdet âfitâb-ı evc-i 'ızzetdür
 Mübârek eylesün sūr-ı sürûr encâmını Bârı
 Cihâna fer vire Hân Ağmediñ bu feyz u âsârı

- 3 N'ola itse ziyāfet ni'̃meti bi-ğadle insānı
 Müsahhar oldu aña şimdi āyin-i Süleymānı
 Zemīn ü āsumāna nur baḥş oldu leşāfetden
 Murassa' nahl-i gūnā-gūn itdi dehr-i nūrānı
 Bu bezmiñ kemterin ḥuddāmıdur ḥayli melik şimdi
 Meh ile mihr anda cām-ı zerrīn olsa erzānı
 Niçe sūr-ı sūrūr encāma ırsūn yine şıḡḡatle
 Mu'ın ü nāşırı olsun anıñ elşāf-ı Rabbānı
Mübārek eylesün sūr-ı sūrūr encāmını Bārı
Cihāna fer vire Ḥān Ağmediñ bu feyz u āşārı
- 4 Umūrında o sultān-ı cihān Çakdan muvaffakdur
 Bi-küllü rāy-ı pākinde mu'ini Çazret-i Çakdur
 'Aceb mi feyz-baḥş u kār-fermā-yı cihān olsa
 Refiḡ u yāri anıñ dem-be-dem feyyāz-ı muşlakdur
 Umūr-ı memleketde itse tedbır 'akl-ı evveldir
 Ḥilāfında olanlar ḥayli cāhil ḥayli ağmaḡdur
 Ḥudāvendi cihānıñ sūrına şāhān-ı 'ālem hep
 Gelüp kuhli itseler ḥāk-i derīn evlā vü elyaḡdur
Mübārek eylesün sūr-ı sūrūr encāmını Bārı
Cihāna fer vire Ḥān Ağmediñ bu feyz u āşārı

5 Yüzin döndürmeyüp dil hergiz ol dergāh-ı a'ladan

[70-b] Recā-yı luşf ider ol pādişāh-ı 'ālem-ārādan
 Hūdā hāvf u hāşardan ğıfż idüp ol şāh-ı devrānı
 Hemişe itmeye devrānı bugüne temāşādan
 Dem-ā-dem sūr-ı mesrūr ile evķātı gūzār idüp
 Ki bir nūr ide Çak źātın tesellādan tecellādan
 Huşū'ı-i ğaķiriñ cān ile evķāt-ı hams içre
 Budur her dem murādı Çazret-i Bārı Te'āladan
 Mübārek eylesün sūr-ı sürūr encāmını Bārı
 Cihāna fer vire Hān Ağmediñ bu feyz u āsārı

KAŞİDE-İ 'İYDİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Luşf u ihsānıñla ğünki şoyladıñ hāķı şehā
 Dest-ğiriñ dilerem ola Resül-i kibriyā
- 2 Žıll-ı Çak Sulşān-ı Ağmed dāver-i devr-i zamān
 Nev-bahār oldı vüçüdiñla bu dem faşl-ı şitā
- 3 Žāt-ı pākiñ bir dūr-i şehvārdır ey kān-ı cūd
 Ma'den-i fażl u hünerde beslemiş anı Hūdā
- 4 Hep Meğemmed ümmetine fażl u iğsāndur işiñ
 Çak mu'iniñ ola şāhā hem şefi'ıñ Muşşafā
- 5 Gerçi kim şāhān-ı pışın eylemişdür niçe hāyr
 Lık sebķat eylediñüz cümlesini serverā

- 6 Ğazret-i Ğurʿān u ʿılme ğurmet ü ʿızzetdesin
Anuñçün baĥş ider feyyāz-ı Ğağ feyzın sanā
- 7 Ğağ rızāsı üzre olsa pādişāh-ı dīn penāh
Cümle ʿālem ğükmine fermānına münkad ola
- 8 Ğüsni-i Ğulķıñ dād-ı Ğağdur serverā kesbī degil
Mağz-ı rağmetdür vüçüdiñ şübhe yokdur hiç ana
- 9 Bu ʿaşūrā günlerinde niçe Ğayrāt eylediñ
Birine biñ vire Ğağ ey pādişāh-ı zü'l-ʿatā
- [71-a]
- 10 Şāh-ı pāki Kerbelā rūğına itdiñ çok senā
Ğazret-i Ğallāk-ı ʿālem vire ecrin Ğusrevā
- 11 ʿAğlı var mı ol sūĥan-perdāzıñ ey şāh-ı kerem
Kim seni teşbih ide key Ğusrev ü Keykāvusā
- 12 Bir şeh-i ʿālī-nesebsin kim nażır olmaz saña
Yā nider Behram u Behmen yā Cem ü şeh Keyķubā
- 13 Zāl ü Rüstem Güstehem ger görseler at şalduğıñ
Cān virirdi her biri yolıña ķurbān olmağa
- 14 Şāhin ü balbānı alsañ destiñe ger Ğusrevā
Pençesinden ķurtılur mı murğ-ı ankāya hümā
- 15 Nice meddağ olmayam yā niçe zārī ķılmayam
Maşbaĥ-ı şehden cihānda bulmışam neşv ü nümā

- 16 Kām-kārā sāde rū-veş sādedir naẓmım velî
Sen Süleymān-ı zamānsın mūr eyle i'tinā
- 17 Fāriġu'l-bālem şehā billāhi yoĥsa vaşfıña
Bir ceride eyler idüm ʿāleme destān ola
- 18 Fārisi naẓmam deyü itmem tefāhur Çak bilür
Vācip olmışdur baña ancağ saña itmek duʿā
- 19 ʿİydi-i bendeñ duʿası budurır her rüz u şeb
Kim seni kılsun muʿammer ʿömr-i Nüg ile Ĥudā

KAŞİDE-İ DER MEDĤ-İ SULŞĀN AĞMED ĤĀN

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Feʿülün

- 1 Gelicek ıalb-i şāha feyz-i Raġmān
Olur ol şākir-i elşāf-ı Sübgān
Öliceb bende-i dergāh-i Yezdān
Olur ol ʿālem-i maʿnide sulşān
- 2 Ĥalāyıkdan keserse i'timādı
İderse rükn-i Çakça istinādı
[71-b] Cemāl-i zāt-ı Çak olsa murādı
Olur ol ʿālem-i maʿnide sulşān
- 3 Vücūdın eyleyüp ifnā-i küllî
Alursa zevk-i vuşlatdan tesellî
Toġa ıalbinde ger nūr-ı tecellî
Olur ol ʿālem-i maʿnide sultān

- 4 Cihān varlığınıñ budur meālī
Ki insan bunda kesb ide kemālī
Visāl-i Çakda bulan qadr-i ʿālī
Olur ol ʿālem-i maʿnide sultān
- 5 Saʿādetlü şehit budur nişānı
Der-i Çakda gedālīq ola şānı
Şoğarsa qalbine şems-i meʿānı
Olur ol ʿālem-i maʿnide sultān
- 6 Cenāb-ı Çakda bir qul dise şāhā
Günāh-kāram baña rağm it ilāhā
Olursa mażhar-ı Yāsın ü Şāhā
Olur ol ʿālem-i maʿnide sultan
- 7 Ne ğācet terk-i žāhir hem-çü Edhem
Gerekdür terk-i dil ey žıll-ı ʿālem
Göñül kim sırr-ı Çakka ola mağrem
Olur ol ʿālem-i maʿnide sultān
- 8 Başında olsa şāhiñ tāk ü iklīl
İderse vech-i qalbin Çakka tağvīl
Vücūdın eylese ʿālemde tekmił
Olur ol ʿālem-i maʿnide sultān
- 9 Şühūd-ı Çakda qalbi olsa hāzır
Cemī-ʿı eşyāda olsa aña nāzır
- [72-a] Nitekim oldı ol Sultān-ı žāhir
Olur ol ʿālem-i maʿnide sultan

KAŞİDE-İ DER-MEDĞİ SULŞÂN AĞMED HÂN

Mefâ'ilün/ Mefâ'ilün/ Fe'ülün

- 1 Şeh-i 'âlem cüvân-baht-ı mużaffer
Cihân-baḥş âfitâb-ı heft kişver
- 2 Penâh-ı salşanat püşt-i ḥilâfet
Emân-ı memleket emn-i şer'at
- 3 Şehinşeh Ağmed ibn-i Ḥân-ı Muğammed
Ki anuñla buldı revnaḳ şer'-ı Ağmed
- 4 Ḥudâvend-i cihân Sulşân-ı 'âlem
Cihân tendir aña ol rûğ-ı 'âlem
- 5 Cihân 'adl ile oldı şöyle âbâd
Ki vîrân bulmayup bûm itdi feryâd
- 6 Žulâm-ı žulmi 'adli eyledi dūr
Ḥarâb âbâd-ı 'âlem oldı ma'mūr
- 7 Gezer şağlarda aşlân ile âhū
Uçar şağrâda şâh-bâz ile tîhū
- 8 Görelden ḳahr-ı aşlânında kîne
Cihân dilküsi girmiştür inine
- 9 Cihânı berg-i tîğı pertevinden
Güneş gibi ser-â-ser ḳıldı rûşen

- 10 Cihāna yüz viren çün sāyesidür
 Kılıcı adl ü dîn pîrāyesidür
- 11 Kefenni mevc urursa tîğ-ı ābı
 Seri düşmen olur anuñ ğabābı
- 12 ʿAceb mi nîzesi olsa ser-efrāz
 Ki olur öñinde meydān içre ser-bāz
- [72-b]
- 13 Boyun dutmuşdurur emrine şimşir
 Neye dirse özin pür-tāb ider tîr
- 14 Kılıcı ki olup bezm-i rezm-i sākî
 Dir idüm berkdür berķ olsa bākî
- 15 Atınıñ naʿli tāk ü āsumandur
 Ayağı tozı kuhl-i çeşm-i cāndur
- 16 ʿAceb mi adıyla şolsa ʿālem
 Ki ʿālem anuñ adıyla urur dem
- 17 Ne deñlü seyl ü bārān eylese cūş
 Olur deryāya irişdükde hāmūş
- 18 Kılıcı rezm katında ser-efşān
 Eli hengām-ı bezm olsa zer-efşān
- 19 Olupdur ĥayme-i tahtına evtād
 Seĥāvetle şecāʿat dîn ile dād

- 20 Vücûdıyla ʿâlem hürrem olsun
Felek tâcı ser itsün âsitânın
- 21 Zamāna defter itsün dâsitânın
Cihân şurduqça olsun ol cihân-gîr
- 22 Livā-yı ʿadli olsun âsumân-gîr
Sehâ vücûdıyla hoş-dem olsun
- 23 Zamân var olduğınca olsun ol şâh
Ne kim göñli dilerse virsün Allâh

**KAŞİDE ÇÜSEYİN HÂLİFE DER-MAHREC-İ ODA-I HÂŞŞA MEDÇ-İ
CEMİLİ AĞMED HÂNI BE-TERTİBİ SÜVER-İ KUR'ÂNİ**

Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilâtün/ Fe'ilün

[73-a]

- 1 Besmeledür suver-ārā-yı ser-i Qur'ânî
Oldı miftâğı senâ Fâtihānuñ ʿunvânı
- 2 Kul eḡad didi taʿvîz içün ol Rabbü'n-Nās
Felaḡ şubḡ-ı saʿâdetdür o ğırz-ı cânı
- 3 N'ola İhlās ile Hân Ağmede kılsam çü duʿā
Ağmedu'llāhe ʿalā maʿdileti's-sulṣāni
- 4 Uğraya Tebbet okına dilerim aʿdāsı
İde Çaç elviye-i Naşr ile manşûr anı

- 5 *Kāfirun* üzre aķup seyl-i ʿasākir her dem
Kevser-i luşfı ile ķandur ehl-i imānı
- 6 Hānı *Māʿūn* ʿaşasıyla cihān memnunı
Hān-ı iman ile gūyā ki *Ḳureyş* aʿyānı
- 7 Serni-gūn ola bed-endişi çü aştġābeʿl-*Fil*
Cāh-ı *Veyle* ķoya Ğaķ ol fitne-i tuġyānı
- 8 Ne kadar olsa *Tekāşür*de şehā ḥayl-i ʿadū
Müddet-i *ʿAsra* ķomaz tiġ-ı celāluñ anı
- 9 *Ḳāriʿa* ġaķķı kıyāmet ķoparur başlarına
ʿ*Ādiyāt*-ı sipehüñ şutsa ķaçan meydānı
- 10 *Zelzele* düşer idi arz-ı vücūdına ķamu
Lemyekün eyler idi bütgede-i gebrānı
- 11 *Ḳadre* uğrar şu kim iġsānıña mażhar oldu
Şol Hūdā ġaķķı ʿ*Alaķ*dan yaradur insānı
- 12 *Tin* ġaķķı ki leşāfetde sözüñ sükkerdür
Münşeriġ oldu *Elemneşraġ* ile tibyānı
- 13 Gül-i ızāruñ çü *Ēuḥā* oldu çü *Velleyli* şaçuñ
Şems-i vechüñdür āfāķı ķılan nūrānı
- 14 Sen ki *Hāzelbeled*e żıll-ı kerem göstere
Pertev-i mihr-i rūḥuñdur ana *Fecr*-i sānı

[73-b]

- 15 *Ġāṣiye*-dāruñ ola çarḥ-ı felek nite melek
Sebbiğ ism ile Çakḳun tā ola tesbiğ-ḥānı
- 16 Nitekim *Šārıḳ* ola cümle *Burūc*-ı şārıḳ
 Gün yüzüñ salşanat evcinüñ ola tābānı
- 17 *İnşikāḳ*-ı felek olduḳda *Muṣaffıf*-i veyle
 Girüben *Münfaşır* ola felek-i bünyānı
- 18 Şems-i tāli'leri *Tekvîr* ü vüçüḥı *Abese*
Nāzi'at-ı ğazabuñla çıka düşmen cānı
- 19 Ser-i sevdā-yı ḥaşuñla *Nebe*-i rûz-ı 'azım
Mürselât-ı seri geysû gibi yok pâyānı
- 20 Sen melek emrine rām oldu şı kim *İnsāndır*
 Başına ḳopa *Ḳıyāmet* kim ide 'işyānı
- 21 Yatmadı fahr-i cihān milğafe-i rāğatda
 Didi *Müddeşir* ü *Müzemmil* ü aña sübğānı
- 22 Nitekim a'yun-ı a'yāna ola *Cin* mestūr
 'Ömr-i *Nūğ* ile mu'ammer olasın sāmānı
- 23 *Sā'ilüne* kefi cūduñ n'ola açılsa şehā
 Çakḳā ğakḳı ḳazānuñ ola ol ḳalḳānı
- 24 *Nūn* ğakḳı ki ḳāşuñdur bu ḳamu *Mülk* ğakḳuñ
 Nūr-ı ğaḳ ḳātuñ anıñ žıll-ı hümayūn-sānı

25 Zen-i dünyaya şu *Tağrım* idüben virdi *Şalağ*
Sanma göz merdi *Teğābün* o kerimü'ş-şanı

26 Kim *Nifāğ* üzre yed-i māl-i şehi hā'in olup
Derekāt-i elem dūzaḥ olur zindānı

27 *Cum'*alarda şehi *Şaf* bağlayı kim ide du'ā
Mümteğine ğakḳı yârin *Haşr* ola cāvidānı

28 Kim ki eylerse *Mücādele* anı *Hadid* uralar
Vāḳı'a vak'asınun ola muşibetrānı

[74-a]

29 Didi *Rahmān* ki yakın oldu ḳatı rūz-ı ḳıyām
Ma'ni-i *Ḳamer* oldur ki ider i'lānı

30 *Necm* ile *Şūr* haḳḳı olma 'aşādan hiç dūr
Żāriyāt zemen-i 'ömr geçer muğibbānı

31 Gizlenüp *Ḳāfa* kaçā yā *Ḡucūrāt-ı* feleğe
Düşmenini bulur ol yok çü ḥalāṣ imkānı

32 Dilerem *Fetğ-i* mübîn şeh-i gerdün-ı cihān
Ol *Muğammed* yüzi şuyına ola erzānı

33 Ḳavm-i *Ağḳāf* gibi şolsa cihān ḳāf-be-ḳāf
Anı *Tenzil* ide narḥına virüp ḥusrānı

34 Başlarına çöke gerd-i sipehün hem çü *Duḥān*
Züğrufü'l-ḳavl olanun ḳāhir ola buşlānı

35 Ne tereddüd ki ola şānında ĥılāfet *Şūrā*
Fuṣṣilet didi Ĥudā faṣlı idüben ĥaṣmānı

36 Var iken *Mü'min* pākize şıfātuñ gibi zāt
 Ne revādur *Zümeri* bağı şuta erkānı

37 *Şād* u *Şāffāt* ğaḳḳı şāhā sensin
 ʿAvn-ı ğaḳḳ ile cihāna viren ābādānı

38 Çü *Melāik* yüzüñi görse *Sebe Ağzābı*
Secde iderler idi ol niʿāmiñ şükrānı

39 Bendeden diñle sözi hikmeti *Loḳmāndan* şor
Arz-ı Rūm içre yayıldı ğikem-i ʿırfānı

40 ʿ*Ankebūtuñ* *Ḳasası Neml* gibi maʿlūmuñ
 Şu ʿarā zümresinüñ şıʿ ile sen ğassānı

41 Küfri iman ile farḳ itdi kaşuñ *Furḳānı*
Süre-i Nūrdur ol cebhe-i nūr-efṣānı

42 *Mü'minün* *Ḡacca* varup saña dūʿa itse nʿola
 ʿ*Ālemüñ* cānısın ey pādişāh-ı ʿOsmānı

[74-b]

43 *Enbiyā* içre şefiʿuñ ola *Şāha* yarın
 Vire didārı temāşāsını Ḡaḳ müjdānı

44 ʿİsrı luşfuñla durur būy-ı buḥūr-ı *Meryem*
Kehf-i emn içre cihān ğıfzuñ anıñ der-bānı

- 45 Ğürmet-i leyle-i *İsrâ* ki ʿamûzâdelerüm
Bir sarâya buyurup kurtar almadan cânı
- 46 Tâ ki ol mevzı-ı ğurremde şehâ şâm u seġer
Naĥl-mânend ideler şükrüñ ile elġânı
- 47 Âteş-i Ğicre Ğuseyni kıoma *İbrâhim*-veş
İñleye *Rʿad* gibi çarĥa çıķa efġânı
- 48 Sensin ol *Yûsuf*-ı gül-çehre benî *Hûd* ġaķķı
Yûnus-âsâ kıoma ġût-i elemüñ giryânı
- 49 ʿArz-ı ġâl eylemeden *Tevebe* ne mümkin şâhâ
Derġeĥüñ luşf u ʿatânuñ çü olupdur kânı
- 50 Tâ ki *Enfâl* ile *Aʿraf* ġaķķı çün *Enʿâm*
*Mâide*ñ çeke *Nisâ* ile kıapuñ ġılmânı
- 51 *Âl-i ʿimrân* gibi neslüñ ola âbâdân
Mülk-i mevrûsuña irġürmeye Ğaķ noķşânı
- 52 *Baķara* ġaķķı kim ol yirleri ġötürmişdür
Ğuvvetüñ artura Ğaķ vâre sen sulşânı

KASİDE-İ AQLİ³³

Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilātün/ Fā'ilün

- 1 Maḳdemiñden ũaġn-ı gŭlſende ũabā çŭn urdı dem
 Gŭlſen oldu bŭlbŭl-i deſtān-serā kıldı naġam
 Bu ũafādan ũaġn-ı gŭl-zāre iriſdi dem ḳadem
 Çaydarıler gibi çekdi ser ü 'Abbāsi 'alem
Ĥayr-ı maḳdem merġabā ḥoſ geldüñ ey ũāh-ı kerem
Ey gŭl-i gŭl-zārı devlet gŭl-bŭn-i bāġ-ı irem
- 2[75-a]Zeyn olup rengŭn ũŭkŭfeyle donandı sebze-zār
 Rŭzı nev-rŭz oldu ũādı ile doldı her diyār
 Açdı zenbaḳ ġoḳḳasın gŭlſende oldu mŭſg-bār
 İtdi sŭnbŭl bu ũafādan ſurresini tār-mār
 Her dimāġı eyledi bu nŭkhet-i zŭlf-i nigār
 Ḳarſı vardı ḳulların açup didi servi çenār
Ĥayr-ı maḳdem merġabā ḥoſ geldüñ ey ũāh-ı kerem
Ey gŭlistān-ı leſāfet vāl-i vālā-himem
- 3 Na'l-i esbŭñ çŭn meh-i nevden yine verdi niſān
 'İyd-ı nev-rŭz oldu diyŭ gŭlſen oldu ũādumān
 Geydi gŭl-gŭn cāmeler ſonandı mîr-i 'āſiḳān
 Lāleler rengŭn ũabaḳla oldılar gevher-feſān
 Baġladı gŭldesteler ſunmaġa ũāḥ-ı ergavān
 Cŭylar her sŭ aḳup ayaġıña dirilŭr revān
Ĥayr-ı maḳdem merġabā ḥoſ geldüñ ey ũāh-ı kerem
Ey ũeh-i dāna vŭ 'ādil ũāhib-i seyf ŭ ḳalem

³³ Ŗiirin ilk bŭlŭmŭnde 2 mısra eksiktir.

- 4 Şubġ-dem şaġn-ı çemende andelib-i naġme-zen
 Gülşen-i ʿirfānuñı medġ itdi ey ĥulķı ġasen
 Ağzın açup qaldı her biri ġonçe-i nāzik dehen
 ʿĀşıķuñ oldı qulaqdan şāhid-i ġül-pirehen
 Ģuş idüp ġayretde qaldı serv gibi nārven
 El açup ider duʿā-i devletiñdir yāsemen
Ĥayr-ı maqdem merġabā ĥoş geldüñ ey şāh-ı kerem
Devoletüñ pāyende olsun ey şeh-i šāhib-ʿālem
- 5 Şāh-ı ĥāver ĥınk-ı çarĥa şubh-dem oldı süvār
 Kʿide taqbil-i rikābı Ģazret-i Cem iktidār
 Yüz sürüp sümm-i semendüñ ĥākine ey şeh-suvār
 Eyleyüp taʿzim iclāl ile ʿarz-ı nev-bahār
[75-b] Ĥāk-i pāyiñe qamu vārını eyleyüp nişār
 Dir zübān-ı ġāl ile āfitābı āşikār
Ĥayr-ı maqdem merġabā ĥoş geldüñ ey şāh-ı kerem
Ĥfitāb-ı burc-ı devlet dāver-i dārā-yı Cem
- 6 Sensin ol burc-ı şerefde ġün gibi rüşen-zamır
 Müşteri-tedbır ü keyvān-rifʿat-i gerdün-serir
 Şāhid-i rāyüñe bulunmaz cihān içre nażır
 Yazamaz evşāfıñı bir yire gelse biñ debır
 Eyledüñ mihr ü muġabbetle cihān ĥalkın esir
 Ĥalk-ı ʿālem cān ü dilden çağıruben bunu dir
Ĥayr-ı maqdem merġabā ĥoş geldüñ ey şāh-ı kerem
Dünyeler şurduqça şur devletle ol sābit-qadem

- 7 Yâ İlâhî gülşen-i ʿömrin hemişe tâze kı
 Rişte-i devletle ʿömr-i defterin şirâze kı
 Ehl-i İslambula şāhuñ kapusın dervāze kı
 Hılʿat-i iķbālî ķaddine tamām endāze kı
 Kūs-i ķadrin göñüllere irgür bülend-āvāze kı
 Gülşen-i dilde bu beyti ʿaķlı her dem tâze kı
Ĥayr-ı maķdem merġabā ĥoş geldüñ ey şāh-ı kerem
Dest-girüñ Ağmed olsun yāricıñ Allāh hem

KAŞİDE-İ BÜLBÜLİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED ĤĀN

Mefʿülü/ Fāʿilātü/ Mefāʿilü/ Fāʿilün

- 1 Şükr idelüm Ĥudāya eyā sāye-i Mecid
 Kim itdi şehir-i şavm ile iķbālimüz mezid
 Maĥluķ içinde şavm ile kıldı bizi ferid
 Ehl-i şalāt ü şavme idüp vaʿde-i vaʿid
 Luşfın beşāret eyledi ol ĥālîķuʿl-ʿabid
 Bu māh-ı şavm ġurmetine eylerem ümüd
[76-a] *Ālām-ı dehri Tañrı şapuñdan idüp baʿid*
Tyduñ saʿid eyleye her rûzuñ ide ʿıyd
- 2 Şavm ü şalavat ehli eyā şāh-ı nîk-nām
 Ĥayr-ı duʿāñı ķılmada eylerler ihtimām
 Yaʿni muʿammer olmak için el açup müdām
 Herkes recā-yı ʿömr idiser saña şubġ u şam
 Ben bende daĥı şıdķ ile îhlâş ile tamām
 Dergāh-i Ėaķda gice vü gündüz budur recām
Ālām-ı dehri Tañrı şapuñdan idüp baʿid
Tyduñ saʿid eyleye her rûzuñ ide ʿıyd

3 Sensin kemāl-i ʿadl ile dūnyāya pādişāh
 Şark ile ğarbı şutdı ʿulūfuñ yiyen sipāh
 Oldı kapuñda bendelerüñ niçe hân u şāh
 Şāhānı dehr kılsā nʿola dergehiñ penāh
 Kapuñdan irer anlara kim ʿizzetle cāh
 Ey pādişāh-ı baġr ü ber ey sāye-i İlāh
Ālām-ı dehri Tañrı şapuñdan idüp baʿid
Tyduñ saʿid eyleye her rûzuñ ide ʿıyd

4 Maʿmûr olması bu cihānuñ senüñledür
 ʿĀlem şadef dūr oldı şapuñ ol şadefdedür
 Dehrüñ içini maʿdiletüñ bûy kıldı pür
 Devriñde hâlk itse nʿola dāʿima şükür
 Herkes ʿaşā vü cûduñı kim her zamān görür
 Yüz yıl serir-i salşanat üstinde sür ʿömür
Ālām-ı dehri Tañrı şapuñdan idüp baʿid
Tyduñ saʿid eyleye her rûzuñ ide ʿıyd

5 Ey menba-ʿı adālet olan sāye-i Ğafûr
 Çeşm-i cihāna pertev-i ʿadliñden irdi nûr
[76-b] ʿAdl üzre görilür der-i ʿadliñde her ümür
 Luşfuñdan irdi bāy ü gedā qalbine sürür
 Luşfuñ görüp de bilmeyenüñ çeşmi ola kör
 Devriñde eyleyor bu cihān hâlkı hep ğuzur
Ālām-ı dehri Tañrı şapuñdan idüp baʿid
Tyduñ saʿid eyleye her rûzuñ ide ʿıyd

6 Devlet anuñ ki ʿıyd iricek dāmenüñ öper
 ʿİzzet anuñ ki tahtuñ ayağına yüz sürer
 İrdi şapuñda rifʿate her şāğib-hüner
 ʿAhdiñde şoldı niʿmetle dehr ser-be-ser
 Sāyeñde ĥalk niʿmete müsteğrak oldılar
 Ey şarķ u ġarb māliki sulşān-ı bağr u ber
Ālām-ı dehri Tañiri şapuñdan idüp baʿid
ʿTyduñ saʿid eyleye her rûzuñ ide ʿıyd

7 Bu ʿabd-i ʿāşî Bülbüli dāʿim idüp duʿā
 Eyler Ĥudādan ʿömrüñ uzunlığına recā
 Kılsa recāsını nʿola Çak Çazret-i revā
 Bir istedügi daħı budur dem-be-dem şehā
 Kim üstümüzden itmeye Çak gölgeñi cüdā
 Dār-ı cihānda ġāşılı ey sāye-i Ĥudā
Ālām-ı dehri Tañiri şapuñdan idüp baʿid
ʿTyduñ saʿid eyleye her rûzuñ ide ʿıyd

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün/ Mefāʿilün

1 Müşerref eyledi çün dāver-i devrān Beşikşāşı
 Revādur secde-i şükr itse Çakķa şağ ile şāşı

2 Semendi reh-neverdi çün ser-i kūha ķadem başdı
 ʿAceb mi irse evc-i āsumāna fāhr ile bāşı

3 Çıķar seyre deyü ol dāver-i devrān saʿādetle
 Şu sepdi rāhına saķķā-yı gerdün oldı ferrāşı

[77-a]

- 4 Cihāna šarġ-ı resm-i luşf ider dest-i güher-baĥşı
Riyāz-ı cūd u iġsānıñ odur šarrāġ u naķķāşı
- 5 Şafā-yı ĳalb ile sūr-ı sūrūr encām idüp dā'im
Kerem bezminde sim ü zer şaça dest-i direm-pāşı
- 6 Vire Çak ol şehenşāh-ı cihāna şol ĳadar ĳuvvet
Ki varup bir ĳulı fetġ eyleye milk-i ĳızılbaşı
- 7 Yetişün dā'imā eyyām-ı āşūrāya devletle
İrişün dā'iyāna ĥōān-ı luşfından āşur āşı
- 8 Budur dergāh-ı Mevlādan recāmuz kim o sulşānıñ
Füzün ola *Meġemmed* yüz yigirmi sālden yāşı
- 9 Umāram kim ĳarın bār-gāhı müste'ān ola
Du'ā-yı devleti ihlāş ile dilden olur nāşı

KAŞİDE-İ ŞEYHİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün/ Mefā'ilün

- 1 Bi-ġamdi'llāh sa'ādetle irişdi māh-ı tābānı
Ziyā-baĥş oldu āfāķa bugün ol şems-i nūrānı
- 2 Şoġup burc-ı sa'ādetden ĳamer gibi žuhūr itdi
Münevver ĳıldı dünyāyı yine elşāf-ı Yezdānı

- 3 Şaçılmış encüm-i seyyâreler pây-i semendine
 Şanasın bir yere cem' oldu hep envâr-ı Rabbânî
- 4 Cemâli nûra ğark olmuş daî hem pür-zîyâ kılmış
 Yanar gördüm anuñ bezminde bir şem'-ı şebistânî
- 5 İderken çeşm-i 'ibretle nażar gördüm ki 'izzetle
 Oturmuş taht-ı 'âlîde şafâ ile kerem kânı
- 6 Didüm ki bu maķāmuñ şāhibi kimdür ĥired ol dem
 Cevāb virdi didi ki ol ma'ārif ehlinüñ ĥânı
- 7 Budur elşāf ile mā'ruf budur ahlāk ile mevşûf
 Budur luşf u 'adāletle saĥāda Ĥātem-i şānî
- [77-b]
- 8 Budur semiyî-i nebiyy-i Ğaķ şehinşāh-ı cihān-ārā
 Seĥā vü luşf-ı 'adliyle bugün ol aldı meydānı
- 9 Budur Ĥāķān-ı Ağmed Ĥān budur şāh-ı şehinşāhan
 Budur 'adl-i saĥāya kân güzide āl-i 'Osmānî
- 10 Nihāl-i ķāmeti a'lā 'ulıvıv-ı himmeti bālā
 Kelām-ı sükkeri ğarrā edāsı ruĝ-ı reyĝānî
- 11 Saĥā ehli kerem kânı güzın-i āl-i 'Osmānuñ
 Saĥā-i Ĥāteme teşbîh olunmaz cūd-ı iĝsānı
- 12 Seĥāvetde sa'ādetde leşāfetde 'adāletde
 Cihān içinde var mıdur böyle şāhān-ı sübhanî

- 13 Budur a'ḍāyı ḡahr iden cihānda 'adl ü dād iden
Budur elšāfa mālīk ḡazret-i mansūr-ı sulšān
- 14 Šutubdur 'ālemi ḡulḡı aḡıtdı kendüye ḡalḡı
Šehüñ ardın sürüp geldi ḡamu erkān-ı divānı
- 15 Hümāyün taḡtına geldi bugün ūems-i cihān-ārā
Ḣırās u ūayd ide Rūmı ala minḡārına bānı
- 16 Gelüp devlet sa'ādetle ḡazā niyyetine ūāhum
Mešāb oldı hemān ol gün budur emr-i cihān-bānı
- 17 Bi-ḡamdi'llāh ūevketle ūafā geldi cihān ūāhum
Müūerref eyledi zāt-ı ūerifi bunca insānı
- 18 Mevālī vü ḡamu aūḡāb-ı dünya ḡāk-i pāyine
Mübārek bāda çıḡdılar ḡamu eūrāf u a'yānı
- 19 N'ola teshīr iderse Ḥātem-i 'adliyle dünyāyı
'Aceb mi emrine me'mur iderse insle cānı
- 20 Bu dehrüñ 'adl ü dādıyla cihān-bān ḡān-ı ūāhıdur
Yaraūur ḡulḡ-ı luūf ile bulursa nām-ı 'unvānı
- 21 Midād-āsā zebānum anı medḡ itmekde 'ācizdur
Gelür mi bir daḡı dehre ūehüñ mānend-i aḡrānı
- [78-a]
- 22 Deñizde ḡaūresini vü güneūde zerresin añsam
Šehüñ deryā-yı 'adlinüñ bulunmaz ḡadd ü pāyānı

- 23 Niyāzum budurur ol Rabb-i ʿizzetden benüm her ān
Murādınca şehüñ devr itdüre bu çarh-ı devrānı
- 24 Teveccüh eyledükçe her yaña devlet saʿādetle
Refik ide yanınca Çak Teʿālā nūr-ı Qurʿānı
- 25 Hāşādan sakla yā Rabbi Nūğ ʿömrince ʿömrler vir
Serir-i taht-ı ʿālīde süre her demde divānı
- 26 Murādın cümle maḫsūdın müyesser eylesün Allāh
Muʿīni ola her dem Şeyh Ebî İsgāk-ı Sulṣānı
- 27 Çerāğ-ı Şeyhî dāʿīye hāşıyla ʿadl ü dād itdi
Cihānda yahşi ād itdi be-ğakḫı nām-ı Rabbānı
- 28 Hayır maḫdem diyü düşdi tārīhe ey şāh-ı ʿādil
(Sene 1021)
Mübārek-bād saʿādet-bād be-ğakḫı şir-i Yezdānı
- 29 Şümārınca ʿidādınca ğurūfınca ğīsābınca
Murādınca merāmınca ide Çak saña iğsānı

KAŞİDE-İ ŞEYHÜ'L-İSLÂM MEĞEMMED EFENDİ

Mef'ûlû/ Mefâ'ilü/ Mefâ'ilü/ Fe'ülün

- 1 Hem-vâre o şeh dâver-i devr-i zamân olsun
 Hûlk-ı ğaseni nefha-i şâm ü yemen olsun
 Hâk-i kademi misk-i hıtâ vü huten olsun
 Şem-ı rûhî zînet-dihi her encümen olsun
Sulşânı zamân kıanda ise şağ esen olsun
Gülzâr-ı ümidi açılup kalbi şen olsun
- 2 Şıĝğatle olup menzil-i maķşûdına vâşıl
 Her maķşadını Çazret-i Çak eyleye ĝâşıl
[78-b] Her menziline ızz ü sa'âdet ola nâzil
 İķbâl ile İstanbula ola yine dâhil
Sulşânı zamân kıanda ise şağ esen olsun
Gülzâr-ı ümidi açılup kalbi şen olsun
- 3 Devr eylese âfaķı n'ola ol şeh-i devrân
 Kim sâyesidür mâye-i âsâyiş-i buldan
 Çakdan dileriz dâ'im olup halka nigeħ-bân
 Ola yine hursîd-i rûhî bunda dıraħşân
Sulşânı zamân kıanda ise şağ esen olsun
Gülzâr-ı ümidi açılup kalbi şen olsun

- 4 Akdıysa n'ola Edreneye sâ'il-i cûdı
 Dünyada hemân var ola devletle vücûdı
 Mevlâya münâcat idüp itdükçe sücûdı
 Bunı dileriz kim ola yüsr üzre vürûdı
Sulşânı zamân kıanda ise şağ esen olsun
Gülzâr-ı ümidi açılup kalbi şen olsun
- 5 Ğurbetde koyup gitdi bizi dâver-i devrân
 İkbâl ile ola yine bu milke şitâbân
 Ğağ sâye-i elşâfını dūr itmeye bir ân
 Ğün mâye-i iğsânı olur sâye-i Rağmân
Sulşânı zamân kıanda ise şağ esen olsun
Gülzâr-ı ümidi açılup kalbi şen olsun
- 6 Rûm illerine luşfını Ğağ itdi çü sâye
 Eyle fuğarâya nažar-ı luşf u ğimâye
 Sermâye-i luşfuñdan alup her biri vâye
 El kıalduruban başlayalar böyle du'âyâ
Sulşânı zamân kıanda ise şağ esen olsun
Gülzâr-ı ümidi açılup kalbi şen olsun
- 7 [79-a]Dergâhı-ı Ğudâvende el açduğça Meğemmed
 İster o şehenşâh içün iğbâl-i müebbet
 Diler kim ola naşr-ı ilâhiyle müeyyed
 Memdûd ide eyyâmın idüp 'ömrini sermed
Sulşânı zamân kıanda ise şağ esen olsun
Gülzâr-ı ümidi açılup kalbi şen olsun

KAŞİDE-İ DÂ'İ BERA-YI SULŞÂN AĞMED HÂN

Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilâtün/ Fâ'ilün

- 1 İrdi hâtifden Edirne halkına bir hoş-peyâm
Müjde olsun didi geldi bir Süleyman iğtişâm
- 2 Çıkdı eflâke meserret-bahş olup şıyt-ı haber
Şaffa âhenk itdi istikbâle encüm bâ-nižâm
- 3 Cûşa geldi halk-ı âlem akdı ol derya-dile
Cûylardur akdı gûyâ bağre karşı şubğ u şâm
- 4 Oldı bir deryâ ki akdı sū-be-sū iqbâle halk
Rūzigār-ı ʿadli virdi mevc-i insāna kıyām
- 5 Qurđı hayyām- ı felek menzil geh-i meh meh-ce ³⁴
Zer-efşānī nūh otāğ-ı tā kōna şāh-ı be-nām
- 6 Tā şuna şerbet ide def-ı ğarāret şād ola
Şutar eflākuñ cemī mihriyle mehden şolu cām
- 7 Gerd-i pāy-i rahşī kaplamış idi çarhı o dem
Şandılar hep ser-be-ser kapladı eflākı ğamām
- 8 Gördi aʿdā her şarafdan çarhā peyveste ğubar
Girdibād-āsā ʿadem milkinde şutdılar maqām

³⁴ Kelime okunamamıştır.

- 9 Gün gibi rahşende oldı qarşudan ol şems-i dîn
Zerre-veş yüz sürdiler hâk-i rehine bâ-selâm
- 10 Didiler kim merğabâ hoş geldüñ ey zıll-ı İlâh
İrmasun sāyeñ cihāndan Çaq ilâ yevmi'l-ķıyām
- [79-b]
- 11 Dāver-i Dārā-yı milk-ı Rūm-ı şāhib ma' delet
Çāķim-i cümle memālik re's-i şāhān-ı kirām
- 12 Ya'ni Sulşān Ağmed ol ġāķān-ı İskender siyer
Şir-i derride hüner Çaydar maķarrū nîk-nām
- 13 Rūz-ı rezmiñde gören zerrin niyāmı tiġuñı
Ĥaşyetinden yandı şanur nār-ı tiġuñdan neyām
- 14 Her ne deñlü yāvuz ise düşmen-i bed-hāh-ı dîn
Bim-i Ĥışmuñdan helāk ola kimi kimisi rām
- 15 Ğuş idüp Ĥisî-veş iġyā itdüğini dîni şehā
Didi küffār oldı bize dünyede dirlik ġarām
- 16 Āsumanda mihr ile meh sandılar rahşān olan
'Aks olur raġşuñ licāmında olan zerrin-sitām
- 17 Şeşper-i sîmîn girān olsañ ele pertāb içün
Ėarb u ġarbüñe şayanmaz Rüstem ü Ėāsımla Sām
- 18 Boz doġānuñ şu'lesi a' dā başına od çaķar
Şā'ika sengi şanur zîrā ki billūrı 'avām

19 Ey Süleymân-ı zamāna Hâtemüñ faşşını halk
Şandılar barmağuña kındı inüp bedr-i tamām

20 Gūş idüp tā anda ceyş-i bî-nihāyeñ vaşfını
Dehşetinden eñsesin kaçır kırāl olan ³⁵

21 Olsa kumlarca kayırmaz şişe-i çarhda ʿadū
Bir gedā kuluñ alur bir sâʿat içre intikām

22 Milkiñe nisbet hele ey şeh-suvār-ı şark u ğarb
Milk-i şahānı deger olmaz senüñ rahşına bām

23 Gün gibi rāyāt-ı ʿadliñde olan aʿlām-ı zer
Lemʿa-dār olduĝda yir gökde kalmadı žulām

24 Vaşf-ı zāt ü ğaşmet ü darāt ü rāyātüñ şehā
Vaşf olunsa tā kıyāmet yine olmaz vaşfı tām

[80-a]

25 Mümkin olduĝça olındı biñde bir yā iħtişār
Ki itmeye taşdı-ı zāt-ı ğazret-i şül-i kelām

26 Fāriĝ ol ey ʿabdî şimden girü kıl ğālık u beyān
Baʿdehū eyle duʿā-yı devletin oldur merām

27 Teşne-i sūzān-ı faķra āb-ı iĝsānuñ o şāh
Ķatresi eksilmeye tā ğaşre dek şunsa müdām

29 Bāĝ-ı ʿālem başa teng ü murĝ-ı dil bî-bāl ü per
Ķāşılı çarh oldı boynuma benüm bir dāne dām

³⁵ Kelime okunamamıştır.

- 30 Ebr-i cūduñ ʿāleme bārān-ı ıġsānuñ döker
 ʒatresi irse olurdu muġtenem dil vesselam
- 31 ʒamdüliʿllāh niʿmeti didāre müstaġraķ ķılup
 Geldi bir pāre bu *Dāʿi*-i faķire iġtinām
- 32 Taġt-ı devlet üstüvār ü baġt-ı ʿıřret ber-ķarār
 Cümle šāhān-ı memālik ola šapuñda ġulām
- 33 Kām-kārā vire ʿömr-i Nūhı Bārı ġazrete
 Her murāduñ ʒaķ müyesser hem ķabul ide duʿām

KAŞİDE-İ AĞMED BERĀY-I SULŞĀN AĞMED HĀN

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Taġt-ı firüz üzre māh-ı nev šalup dünyāya fer
 Leşker-i seyyāreden cemʿ eylemiş bir niķe er
- 2 Ĥayli gündür müntażırdur arşa-i ķarġ içre ol
 Naʿl-i sümm-i esbüñe sürmek dilermiş yüz meġer
- 3 Gözedür bām-ı felekden zātuñı şeb tā seġer
 Cān atar ehl-i semā didārıñı ġörmek diler
- 4 ʒamdüliʿllāh ʿıyd-ı ezhā irdi ey şāh-ı cihān
 Ĥalk-ı ʿālem dest-i būsūñla müşerref oldılar
- 5 ʿArz-ı didār eyledüñ ķullarıña yine şehā
 Edrene taġtında šalup ʿāleme sen zib ü fer

[80-b]

- 6 Mağdemüñle çünki teşrif eyledüñ çâkerlerün
Tañ mı vārın bezl idüp cānını kırbān itseler
- 7 Sensin ol şāh-ı cihān kim ĥavf-ı tıguñdan bugün
Dergehüñden sürĥ-sürlerle mecār bende geçer
- 8 Asitānuñ çarĥı aẗzam oldugıçün Ĥusrevā
Ol ecilden şāh-ı ĥāver baş egüp yüzün sürer
- 9 Ĥısm ile baķsañ ẗadū-yı dīn olur zır ü zeber
Luşf ile kılsañ naẗar seng-i siyah olur güher
- 10 Hem sıfāl-i seglerüñ olmağa cān atsa revā
Ol laẗn-i şāh-ı gümrāh ü kırāl-ı bed-güher
- 11 Çazret-i Ĥān Ağmede eyle duẗā Ağmed yüri
Kim odur manẗzur-ı Çak şāhenşeh-i şāgib-hüner
- 12 Devlet ü iķbāl ü baĥtuñ yār ola şām u seğer
ẗAvn-ı Sübgānı muẗnün rehberün fetğ u ẗafer

KAŞİDE-İ ĀZERİ BERĀY-I SULŞĀN AĞMED ĤĀN

Feẗilātün/ Feẗilātün/ Feẗilātün/ Feẗilün

- 1 Kişver-i şāh-ı güzīn baĥt Çazret-i Sulşān Ağmed
Ki virülmişdür ẗadālet ezeli anlara tā-ced ber-ced
- 2 Tığ-ı ĥun-riziñe karşı şuramaz düşmenler
Engürüs ü milk-i Erdel ü sürĥ-serān-ı hep sersed

- 8 Nāy u mūsikār ile çıkdı ğüseyniye velî
 Ĥayret-efzā bir muġayyer itdiler derde devā
- 9 Heft bend ile gel ey ney-zen dil-i dīvaneyi
 Bağla ol āheng-i neyriz ile tā bula şifā
- 10 Māye-i naqd-i ġayātı yolına şarf eyledüñ
 Rāst gelmez evc-i istignādan insün ol hüma
- 11 Qabza-i teshîre gelsün İsfahan ile ʿIrāq
 Girü alsuñlar nihāvendüñ ġışārın Ĥusrevā
- 12 Gösterildi şuʿbe vü terkib ü āvāze maqām
 Vaşf u taʿrîf ü baharî it ki oldur ġamzedā
- 13 Çamdüliʿllāh Ĥusrevā gitdi şitā geldi bahār
 ʿĀlemi itdi keşāfetden beri nūr-ı zekâ
- [81-b]**
- 14 Şāh-ı ʿādil devridür var ġuş-māl it ey nesim
 Bülbüle cevri eylesün güle digil sen şabā
- 15 Şehr-i yārsın tāk-dārān üzre ey şāh-ı ġüzin
 ʿAdl ü dāduñ ser-te-ser ʿālemlere virdi ziyā
- 16 Pîre-zāl-i dehri ʿāciz eyledi berd-i ʿacüz
 Ĥayli nev-rūza şayanmadı velî cünd-i şitā
- 17 Ĥastadur diyü zimestāne şabīb-i nev-bahār
 Şerbet-i müşhil yirine zehir içürdi pes añā

- 18 *Keyfe yuġyi`l-arża*³⁶ tefsir eyledi faşl-ı rebî
Sebze-zâr itdi cihânı âyet-i `ibret-nümâ
- 19 Bir bahâr oldı ki lâ-`ayn ü râetdir her gören
Şutdı saġrâyı çiçekler lâle sünbül tûtiya
- 20 Hıl`at-i nev-rûzî eşcârı şonatdı ser-te-ser
Bâġ u râġuñ oldı her bir gûşesi behcet-fezâ
- 21 Her dıraht olmış şükûfeyle müzeyyen bağda
Yûsufi dülbend geymiş mâh-ı Ken`ân gûyiyâ
- 22 Żabş olunmaz cûylar zencir ile şuġyânı var
Seyl-i eşküm gibi çağlayup aqarlar her yana
- 23 Tutdı âfâkı yine âvâz-ı murġân-ı çemen
Başladı feryâda bûlbûl her şarafdan bir şadâ
- 24 Sâyesine da`vet idüp el şalar dilberlere
Diñ çenâre ana el qorlar qalur bî-dest ü pâ
- 25 Bâġ-bâna seddi bâb it şimdi her şâġ üsti bâġ
Câme-hâb oldı çemen neyler ġaşîr u bûriyâ
- 26 Geldiler erbâb-ı ġikmet sâ`at ü takvîm ile
Çıyn-ı taġvîle murâqıb oldılar şubġ u mesâ

³⁶ “Allah'ın rahmetinin belirtilerine bir bak, yeryüzünü ölümünden sonra nasıl diriltiyor? Şüphesiz ölüleri O diriltir. O her şeye kâdirdir.” Kur`ân-ı Kerîm, 30/50

- 27 Bir mübârek vaqt ü sâ' atde bu nev-rûz-ı şerîf
Vâkı' oldı cümle ĥalkı 'âleme firûz ola

[82-a]

- 28 Meşrûpâ zehr-i cevârişle tenâvül itdiler
Çahveler içildi yandı 'ûdlar virdi şafâ

- 29 Şutdı meclisler çemen-zârı çekildi et'ime
Şoldurup virmekde sâķiler şarâb dil-güşâ

- 30 Geldi fağfûrî şabaķlarla enâr u emrûd u sîb
Nuķl-i bâdeyle pür oldı meclis-i ehl-i hevâ

- 31 Şişe-i billûr ile ķondı gül ü zerrîn-ķadeğ
Lâle vü sünbül benefşe misk-i rûmî şeb-güşâ

- 32 Gülruhân-ı Edrene nâz ile gülşende bugün
Râm olup 'âşıklarına itdiler mihr ü vefâ

- 33 Mevlevîler nâylar deflerle itdiler sema'
Cûşa geldi âşık u ma'şuk ile şâh ü gedâ

- 34 Murğ-ı zerrîn-per ġamel burcında şutdı âşiyân
Meclis ehline bugün körpe kuzılardır ġidâ

- 35 Bildiler faşl-ı rebî' uñ ķadrini ĥalk-ı cihân
İtdiler şahn-ı çemende Çakķa çok ġamd ü senâ

- 36 Žıll-ı Yezdân şehr-i yâruñ taĥt ü baht içün yûri
'Akliyâ cân u gönûlden rûz u şeb eyle du'â

- 37 Rûzımız nev-rûz-ı sa'd ü gicemiz Qadr oldu çün
Luşf-ı şehden umarız ğacâtımız ola revā
- 38 Çazret-i Sulşān Aĝmed Hāna her nev-rûz-ı ıyd
Ola firûzı mübārek dāir olduĝça semā
- 39 ʿAndelib-i tabʿı aĝşānı mürüvetde müdām
Ola gūyā hem daĥı luşf-ı güli būyā ola

KAŞİDE-İ KEMAL EFENDİ BERĀY-I SULŞĀN AĝMED HĀN

Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilātün/ Feʿilün

- 1 Merĝabā maĝdem-i sulşān-ı hümāyūn-ķadem
Çabbezā vakti kudūm-ı şeh-i iķlīm-i himem
[82-b]
- 2 ʿAnberin itdi seĝer hāk-i rehi cān u dili
Çaķ budur geldi yolından çü nesim-i hoş-dem
- 3 Aşlas-ı çarĥ yiridür o şeh-i devrānıñ
Raĥş-ı iclāline olursa bu dem ferş-i ķadem
- 4 Dāver-i Cem-ʿazamet Hūsrev ü vālā-rütbet
Şeh-i Dārā-der u İskender-i Behram ĝaşem
- 5 Mālik-i milk-i kerem Çazret-i Sulşān Aĝmed
Ŝāĝib-i seyf ü ķalem dāver-i ĥurşid-i ʿalem
- 6 Şād olup Edrene ĥalkı nʿola hāk-i rehüñi
Kuĝl-i çeşm eyleseler yiridür ey şāh-ı Kerem

- 7 Sözləri dürr ü güher zātı ʿadālet kānı
Şab-ı deryā kefi dūr-pās-ı lāşîfidür yem
- 8 ʿĀlemi gün gibi seyr eyleye eyā şems-i cihān
Menzilüñ tağt-ı ğilāfet ide Mevlā her dem
- 9 Nitekim қаâr-ı felekde giceleri kıyām u nücūm
Mağdem-i dāveri şubğa kıla isār-ı direm
- 10 Milket-i şevkete sürdükce saʿadet rahşın
Rehberüñ ola şehā ğıfż-ı Ĥudāvendi kıdem
- 11 ʿĀleme Tunca Meriç gibi açar iğsānuñ
Bu *Kemālî* kuluña luşfıñı arda bu dem

.....³⁷

Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilātün/ Fāʿilün

- 1 Şāh-ı kişverdür o kim Çazret-i Āl-i ʿOsmān
Ĥalk-ı ʿālem serfürü itdi rikāb-ı esbine
- 2 Tığ-ı ĥūn-rizin ele alduğda ol Rüstem-misāl
Cümlesi aʿdā-yı dīnüñ düşdi başı kaydına
- 3 Āzerî bu resme yazdum ol şehüñ tārîhini
Fırdevs-i aʿlā oldı Sulşān Ağmed ile Edrene

(Sene 1021)

³⁷ Şiire başlık konulmamıştır. Mahlastan şiiri Āzerî'nin yazdığı anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Mecmu'alar, edebiyatımızın bin bir güzelliğini barındıran eserlerdir. Bir mecmu'a kaleme alındığı dönemin sanatçılarını ve özelliklerini bizlere sunar. Divanlar gibi tek şairin şiirlerini içermeyen mecmu'alar, pek çok şairin şiirini, bir çiçek bahçesinde gezinti yapar gibi gözler önüne serer.

Biz de Sultan I.Ahmed'i konu alan övgü şiirlerinden oluşan 16. yüzyılda kaleme alınan bu eseri incelemeye çalıştık. Mecmu'ada yer alan şiirleri günümüz Türkçesine aktardık. Mecmu'ada yer alan şâirlerin hayatını inceledik.

Mecmu'ada Sultan I.Ahmed'in "Bahtî" mahlasıyla yazdığı şiirlerin olması da dikkatimizi celbeden bir husustur. Bunun dışında mecmu'ada 210 şiir vardır. Bu şiirlerin 138'i kaside, 15'i müseddes, 7'si müsemmen, 6'sı mesnevi, 23'ü kıt'a, 14'ü nazm, 4'ü terci-i bend, 2'si murabba, 1'i muhammes nazım şekliyle yazılmıştır. Ayrıca edebiyatımızda övgünün "kaside" dışında başka nazım şekilleriyle de yapıldığını bu eserde görüyoruz.

Sultan I. Ahmed'in halk tarafından sevilen, av merasimleri düzenleyen, İslâm dinine hizmet eden bir padişah olduğunu şiirlerden anlıyoruz. Padişah olduğu dönemde sosyal hayatta bolluk ve bereket olduğu yine şiirlerde bahsedilen diğer bir husustur.

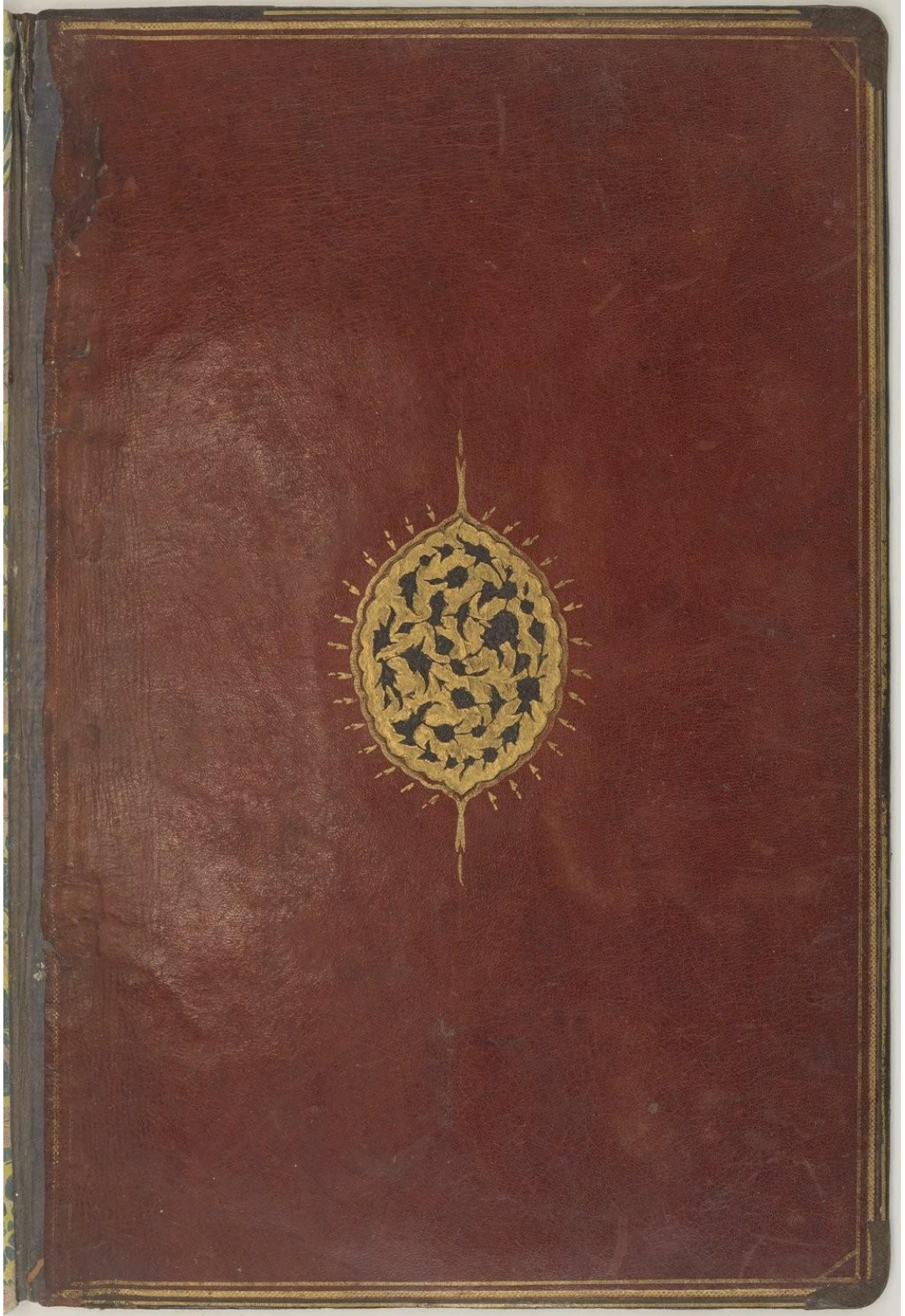
Bu mecmu'da Sultan I. Ahmed dönemi, şairlerin gözünden anlatılmıştır. Sultan I. Ahmed'in yaptıkları şiirlerle dile getirilmiştir. İncelediğimiz bu mecmu'a, sosyal hayatın edebiyata yansımalarını ispat eder niteliktedir. Eser, divan edebiyatının, halktan ve sosyal hayattan kopuk, soyut bir edebiyat olduğu görüşünün aksine, bu edebiyatın hayatın tam merkezinde olduğunu gösteren bir eserdir.

Tarih kitaplarından okuduğumuz Sultan I. Ahmed dönemini bu çalışmamızla edebî yönden inceledik. Edebiyatımızın hiçbir döneminin yaşanılan olaylardan bağımsız düşünülemeyeceğini de tekrar belirtmiş olduk.

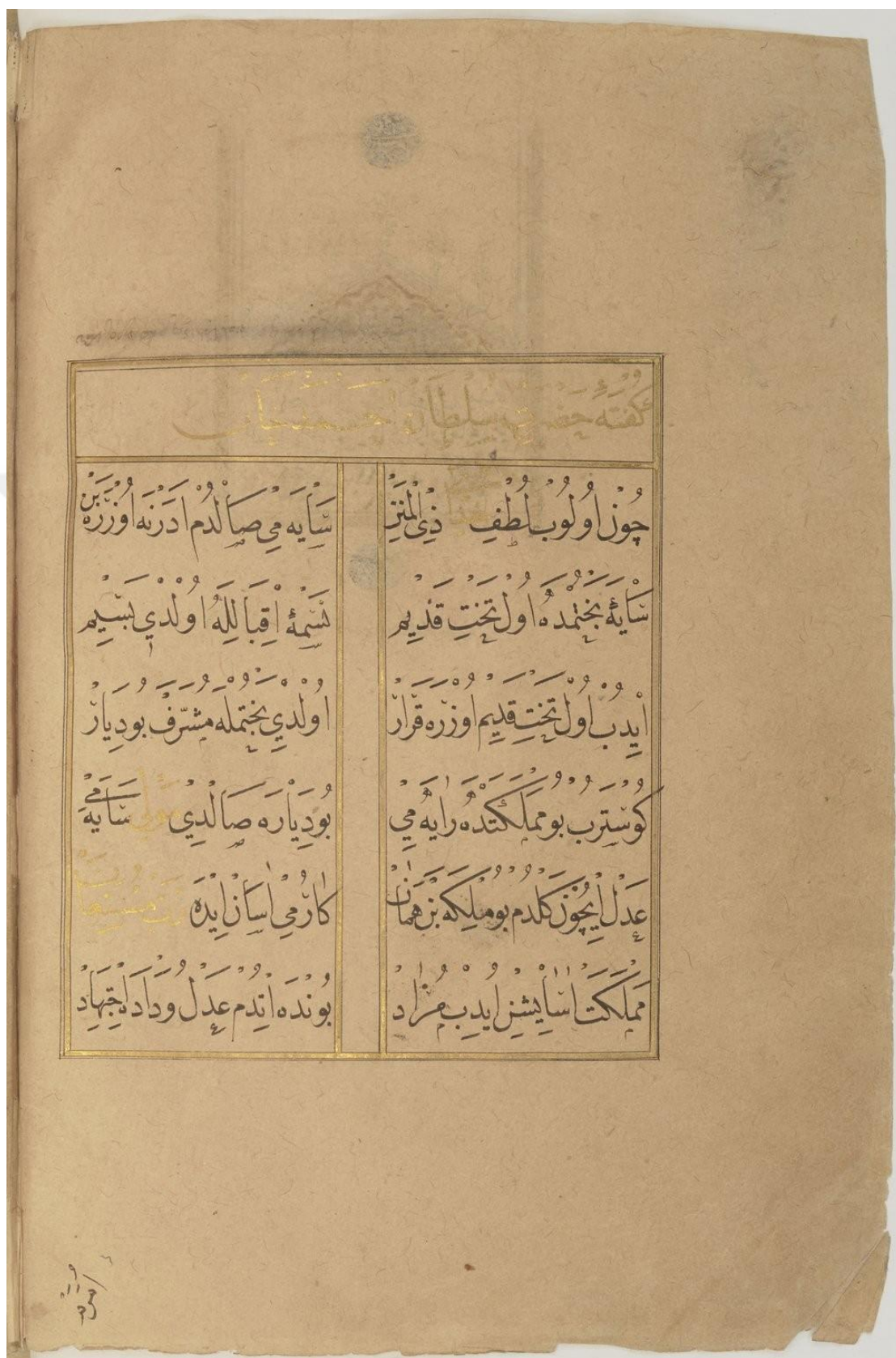
EKLER

EK-1: Metin Sayfaları

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

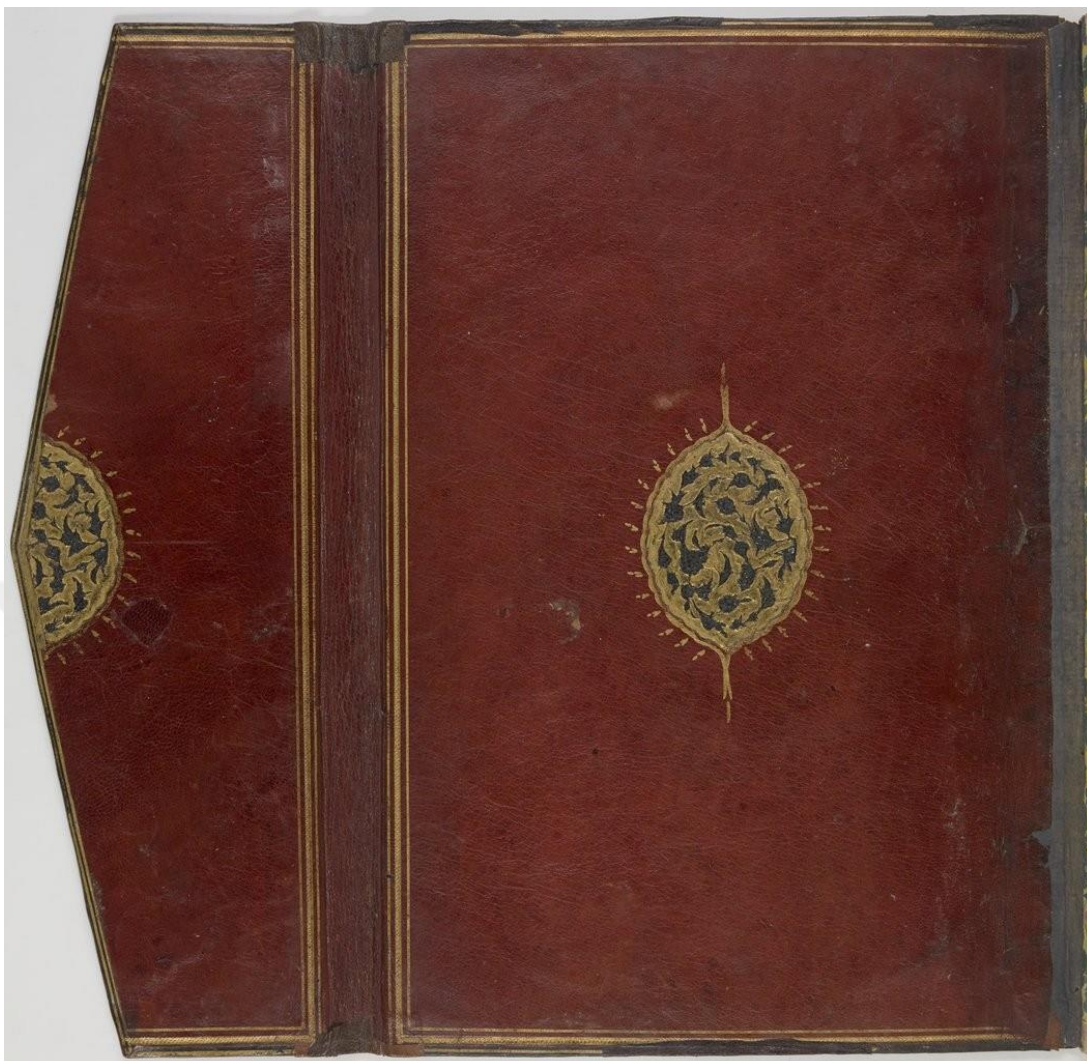
گفته حضرت سلطان احمد شاه

سایه می صیالدم آرزنه اوزره	چون اولوب اطف ذی المیز
شمه اقبالله اولدی بسیم	سایه بخنده اول تحت قدیم
اولدی بختمه مشرف بود یار	ایدب اول تحت قدیم اوزره قرار
بود یاره صیالدی سایه	کوسترب بومملکده رایه می
کار می اسان ید	عدل ایچون کدم بومملک بن هما
بونده اندم عدل و داد جهاد	مملکت اسایشن ایدب مراد

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

Source gallica.bnf.fr / Bibliothèque nationale de France

KAYNAKÇA

- AÇIKGÖZ, Namık, (1999), **Riyâzî Dîvânı'ndan Seçmeler**, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara.
- AKBAYAR, Nuri, (1996), **Mehmed Süreyyâ Sicill-i Osmanî**, C. 2. Tarih Vakfı Yurt Yay. 438., İstanbul.
- AND, Metin, (1967), “Meddah, Meddahlık, Meddahlar”, **Türk Dili**, XVII, 195, ss.236-247.
- ATEŞ, Ahmet, (1953), “Türk Halk Hikâyelerinde İbn Sina”, **Türk Dili**, II, 23, ss. 739-741.
- ATEŞ, Ahmet, (1954), “Türk Halk Hikâyelerinde İbn Sînâ”, **Türkiyat Mecmuası**, XI, ss. 33-40.
- ATEŞ, Ahmet, (1955), “Türk Halk Hikâyelerinde İbn Sînâ”, **Türkiyat Mecmuası**, XII, ss. 265-275.
- BANARLI, Nihad Sâmî, (1997), **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi. I-II**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- BLOCHET, E., (1932), **Catalogue des Manuscrits Turcs de la Bibliotheque Nationale**, I-II, Paris.
- BULUÇ, Abdülhâim, (1942-43), “Azîzî Hâletî Hayatı ve Dîvânının Tenkidli Neşri”, **Mezuniyet Tezi**. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- ÇAKIR, Müjgân ve Hanife, KONCU, (2010), **XVI. Yüzyıldan Bir Aşk Hikâyesi Medhî'nin Şîr-i Dilîr bâ-Mihr-i Münîr'i**, Kesit Yayınları, İstanbul.
- ÇAPAN, Pervin, (2005), **Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî: Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idî'l-Eş'âr İnceleme-Metin-İndeks**, Ankara: AKM Yay.
- ÇAPAN, Pervin, (2005), **Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idî'l-Eş'âr). İnceleme-Metin-İndeks**, AKM Yay., Ankara.
- DEĞİRMENCİ, Tülün, (2012), **İktidar Oyunları ve Resimli Kitaplar II. Osman Devrinde Değişen Güç Simgeleri**, Kitap Yayınevi, İstanbul.

- DİLÇİN, Cem, (2004), **Örneklerle Türk Şiir Bilgisi Örneklerle Türk Şiir Bilgisi Örneklerle Türk Şiir Bilgisi Örneklerle Türk Şiir Bilgisi**, Türk Dil Kurumu Yay., Ankara.
- GİBB, F.J.W., (1904), **A History of Ottoman Poetry**, C. 3., E. J. Brill, London.
- HAMAMİ, Erdal, (2001), **Râmî Dîvânı**, KB. Yay., Ankara.
- İLGÜREL, Müctebâ, (2001), “I. Ahmed”, **TDV Ansiklopedisi**, C. 2, İstanbul.
- İNCE, Adnan, (1998), “Medhî’nin Rıdvan Şah Hikâyesi”, **Bir: Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi**, Prof. Dr. Kemal Eraslan Armağan Sayısı, 9-10, ss. 273-308.
- İNCE, Adnan, (2005), **Tezkiretü’ş-Şu‘arâ Sâlim Efendi**, AKM Yay., Ankara.
- İPEKTEN, Haluk, (1991), “Azmîzâde Mustafa Hâletî”, **İslâm Ansiklopedisi**, C. 4. Türkiye Diyanet Vakfı Yay., İstanbul, ss. 348-349.
- İPEKTEN, Haluk, (2005), **Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz i Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz i Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz i Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz**, Dergah Yay., İstanbul.
- KAVRUK, Hasan, (1998), **Eski Türk Edebiyatında Mensûr Hikâyeler**, MEB Yayınları, İstanbul.
- KAYA, Bayram Ali, (1999), “Azmî-zâde Hâletî Dîvânı’da Atasözleri ve Deyimler”, **Türk Dünyası Araştırmaları**, ss. 149-168.
- KAYA, Bayram Ali, (2000), “Azmî-zâde Hâletî’nin Sakî-nâmesi”, **Journal of Turkish Studies**, In Memoriam Ağâh Sırrı Levend (24/II), ss. 59-106.
- KAYA, Bayram Ali, (2003), **Azmî-zâde Hâletî Dîvânı (Giriş-Tenkitli Metin-T1 Nüshası Tıpkıbasımı)**, C. 2. Harvard Üniversitesi Doğu Dilleri Bölümü Yay., Cambridge.
- KAYA, Hasan, (2013), “Derviş Hasan Medhî’nin Bilinmeyen Bir Eseri: Menâkıb-ı Dervîş Hâkî”, **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C. 6, 26, ss. 275-297.
- KAYA, Hasan, (2013), **Derviş Hasan Medhî Menâkıb-ı Dervîş Hâkî (İnceleme-Metin-Tıpkıbasım-Dizin)**, Tibyan Yayıncılık, İzmir.

- KILIÇ, Filiz, (2006), “**Eski Türk Edebiyatı**”, **Nazım Şekilleri**, Mustafa İsen, Osman Horata, Muhsin Macit, İ. Hakkı Aksoyak, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Komisyon, (1967), **İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar Kataloğu**. I-III, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- KURNAZ, Cemâl ve M. TATÇI, (2001), **Mehmed Nâil Tuman, Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri**, C. I-II. Bizim Büro Yay. 5., Ankara.
- KURNAZ, Cemal ve M. TATÇI, (2001), **Mehmed Nâil Tuman Tuhfe-i Nâilî-Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri**, Bizim Büro Yay., Ankara.
- KURNAZ, Cemal ve M. TATÇI, (2001), **Mehmed Nâil Tuman Tuhfe-i Nâilî-Divan Şairlerinin Muhtasar Biyografileri**, Bizim Büro Yay., Ankara.
- KÜLEKÇİ, Numan, (1988), **Ganizâde Nâdirî ve Dîvânı’ndan Seçmeler**, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara.
- MEHMED, Süreyya, (1311), **Sicill-i Osmânî Yâhud Tezkire-i Meşâhir-i Osmâniyye**, C. 3. Matbaa-i Âmire, İstanbul.
- MUALLİM, Nâci, (1308), **Esâmî**, Mahmud Bey Matbaası, İstanbul.
- Müstakimzade Süleyman Sadeddin, (2000), **Mecelletü’n-Nisâb fi’n-Nisbi ve’l-Künâ ve’l-Elkâb**, (Tıpkı Basım), KB. Yay.146, Ankara.
- Müstakimzade Süleyman Sadeddin, (2000), **Mecelletü’n-Nisâb fi’n-Nisbi ve’l-Künâ ve’l-Elkâb (Tıpkı Basım)**, KB Yay., İstanbul.
- NUTKU, Özdemir, (1997), **Meddahlık ve Meddah Hikâyeleri**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara.
- ÖZCAN, Abdülkadir, (1989), **Şeyhî Mehmed Efendi Şakâ’ik-i Nu’mâniye ve Zeyilleri “Vakâyiü’l-Fudalâ”**, C. 2. Çağrı Yay., İstanbul.
- ÖZCAN, Abdülkadir, (1989), **Nev’îzâde Atâyî Şakâyıku’n-Nu‘mâniyye ve Zeyilleri (Hadâ’iku’l-Hakâyık Fî Tekmiletî’ş-Şakâyık)**, C. 2, 3. Çağrı Yay., İstanbul.
- PALA, İskender, (2001), “Kaside (Türk Edebiyatı)”, **TDV Ansiklopedisi**, C. 23, İstanbul.

- PALA, İskender, (2001), “Kaside (Türk Edebiyatı)”, **TDV Ansiklopedisi**, C. 23, İstanbul.
- RİEU, Charles, (1888), **Catalogue of The Turkish Manuscripts in The British Museum**, London.
- SAKAOĞLU, Saim, (1984), “Türk Halk Masalları Üzerine Abu Âlî Sînâ Hikâyelerinin Tesiri”, **Uluslararası İbni Sînâ Sempozyumu Bildirileri (17-20 Ağustos 1983)**, Başbakanlık Basımevi, Ankara, ss. 501-509.
- SEYHAN, Nezihe, (2000), “Medhî Divanı (İnceleme-Transkripsiyonlu Metin). I-II”, Doktora Tezi, **Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, İstanbul.
- TANSEL, Fevziye Abdullah, (1970), “Hâletî”, **Türk Ansiklopedisi**, C. 18. MEB Yay. Ankara, ss. 346-347.
- TOLASA, Harun, (1981), “Hâletî”, **Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi**. C. 4. Dergah Yay., İstanbul, ss. 41-42.
- TÜZÜN, Burhaneddin, (1948-49), “Azmîzâde Hâletî Efendi ve Rubâiyâtı”, **Mezuniyet Tezi**, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- UYSAL, Adem, (2010), “Hâfız Ahmed Paşa Divanı (Metin-İnceleme)”, Yüksek Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü**, Ankara.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, (2006), **Osmanlı Tarihi**, C. 2. TTK Yay., Ankara.
- YERDELEN, Cevat, (1994), **Azmîzâde Hâletî Dîvânı (Edisyon-Kritik)**, Erzurum.
- YÖNTEM, Ali Cânib, (1988), “Hâletî”, **İslâm Ansiklopedisi**, C. 5/1, MEByay. İstanbul, ss. 124-126.
- ZAVOTÇU, Gencay, (2009), **Rıza Tezkiresi (İnceleme-Metin)**, Sahaflar Kitapsarayı Yay., İstanbul.

Elektronik Kaynaklar:

- AKSOYAK, İsmail Hakkı, (2013), “ABDÜLGANÎ-İ VARDARÎ, Vardarî Şeyhzâde Abdülganî”, <http://www.turkedebiyatisimleri-sozlu-gu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1178>, (03.05.2018).

- AKSOYAK, İsmail Hakkı, (2015), “**NÂDİRÎ, Abdülganîzâde Mehmed Nâdir Efendi**”, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7146>, (17.04.2018).
- CEYHAN, Adem (2014), “**Azîz, Abdülazîz bin Hoca Sâdeddîn**”, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=4598>, (10.03.2018).
- KAYA, Bayram Ali, (2013), “**HÂLETÎ, Azmîzâde**”, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=280>, (20.04.2018).
- KAYA, Hasan, (2015), “**MEHDÎ, Dervîş Hasan**”, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=6951>, (20.04.2018).
- KESİK, Beyhan, (2014), “**ÂLÎ, Yavuzzâde Seyyid Mustafa Efendi**”, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1603>, (05.04.2018).
- KILIÇ, Filiz, (2013), “**HÂFİZ, Müezzinzâde Hâfız Ahmed Paşa**”, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=1093>, (01.01.2018).
- ÖZDEMİR, Mehmet, (2015), “**ES'AD, Hâcezâde**”, <http://www.turkedebiyatiisimlersozlugu.com/index.php?sayfa=detay&detay=7398>, (10.05.2018).

DİZİN

A

Acem, 11, 30, 207
 Allah, 25, 28, 29, 35, 40, 42, 43, 44, 45,
 47, 51, 54, 55, 56, 60, 63, 64, 65, 67,
 69, 177, 192, 247, 328, 360
 Anka, 43
 Av, 82

B

Bahtî, 4, 5, 365
 Bayram, 36, 379, 382

C

Cem, 78, 80, 82, 83, 87, 93, 95, 107,
 135, 141, 142, 144, 160, 171, 189,
 208, 255, 269, 278, 286, 296, 306,
 318, 321, 322, 334, 345, 363, 379

Ç

Çeşme, 48, 96

E

Edirne, 5, 7, 10, 20, 28, 29, 30, 31, 32,
 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 45,
 53, 54, 62, 63, 64, 69, 70, 87, 88, 135,
 182, 248, 249, 297, 301, 302, 306,
 354
 Eyüp Sultan, 34

F

Firavun, 46

G

Gelibolu, 6, 31, 32, 63, 95
 Gül, 6, 9, 187, 226, 252, 254, 258, 265,
 266, 282, 311, 340

İ

İskender, 101, 111, 124, 131, 132, 141,
 179, 183, 286, 296, 304, 310, 355,
 363, 380, 381
 İstanbul, 5, 6, 7, 9, 10, 15, 17, 19, 20,
 29, 30, 32, 33, 40, 46, 49, 53, 55, 56,
 59, 62, 63, 67, 68, 69, 150, 281, 300,
 378, 379, 380, 381
 İstavroz Sarayı, 34, 64

K

Kâbe, 1, 5, 33, 35, 44, 52, 58, 62, 65
 Kaside, vii, 9, 23, 24, 48, 380, 381

M

Mecmua, 3, 4, 1, 4
 Medine, 5, 19, 43
 Muhammes, vii, 26, 27
 Murabba, vii, 26
 Musa, 46
 Müsemmen, vii, 27

N

Nasuh Paşa, 10, 13, 30, 33
 Nazm, vii, 25

P

Peygamber, 14, 25

S

Sultan Ahmed, v, vi, 4, 5, 28, 29, 30,
 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40,
 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50,
 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60,
 61, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70

T

Terci-i Bend, vii, 28
 Terki-i Bend, vii, 28

